YEDİ İKLİM
TÜRKÇE

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ
ÖĞRETMEN KİTABI

Seviye C1

Yunus Emre Enstitüsü

Yunus Emre Enstitüsü

Yedi İklim Türkçe

C1

Yayın Türü ve Basım Tarihi
Öğretmen Kitabı - 2015

İmtiyaz Sahibi
Prof. Dr. Hayati DEVELİ

Editörler
Yrd. Doç. Dr. Erol BARIN
Dr. Şaban ÇOBANOĞLU
Prof. Dr. Şeref ATEŞ
Doç. Dr. Mustafa BALCI
Doç. Dr. Cihan ÖZDEMİR

Yazarlar
Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÜLTEKİN
Doç. Dr. Mahir KALFA
Yrd. Doç. Dr. İbrahim ATABEY
Yrd. Doç. Dr. Filiz METE
Aydan ERYİĞİT
Uğur KILIÇ

Eğitim Tasarımı ve Redaksiyon
Selçuk DOĞAN, Gül GÖNÜLTAŞ
Emine SARIKAYA, Sinan DORUK, Aybegüm AKSAK GÖNÜL

Görsel Yapım
taze kitap
Görsel Yayın Yönetmeni: Zeynep Sevde Paksu
Görsel Yayın Danışmanı: Dr. Melike Günyüz
Sanat Yönetmeni: Sümeyye Eroğlu
Fotoğraflar: Sezer Alçınkaya
Grafik Uygulama: Rumeysa Temiz
İllustratörler: İbrahim Çiftçi, Saadet Ceylan

Basım
Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Serhat Mah. Alınteri Bulvarı 1256.
Sok. No: 11 Ostim - Yenimahalle - Ankara
www.diyanetvakfiyayin.com.tr
Tel: 0 312 354 91 31 Fax: 0 312 354 91 32

Dağıtım
Karbey Yayıncılık Eğitim ve Dan. Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.
Ankara Cad. No: 15 Konak Han Kat: 1
Hobyar Mahallesi Cağaoğlu - Fatih / İstanbul
Tel: 0 212 512 56 33 - 0 212 511 68 28

Yönetim Yeri
Anafartalar Mah. Atatürk Bulvarı No: 11 Ulus-Ankara
Tel: 0.312 309 11 88 Faks: 0.312 309 16 15
www.yee.org.tr - iletisim@yee.org.tr

ISBN
978-605-87010-2-1
© 2015
Yunus Emre Enstitüsü
Bütün hakları saklıdır.

C1
SUNUŞ

Kıymetli Arkadaşlar,

Bir dili öğrenmek, yeni bir dünyaya doğru yolculuğa çıkmak gibidir. Her yolculuk gibi, dil öğrenme yolculuğu da öncelikle sağlam bir niyet, coşkulu bir arzu ve hedefe varmak için gerekli irade ve çalışma gerektirir. Dil öğrenirken birkaç adım sonra bu kararından dönenler, birkaç durak sonra vazgeçenler çok görülür; hedefe varanlar ise yeni bir kültür ve medeniyetin geniş kapısından içeri girip kendi geleceklerini, kendi zihin dünyalarını zenginleştirme mutluluğuna erenlerdir.

Bu yolculuğun üç temel unsuru var: Birincisi öğrencidir. Öğrenci bu yolculuğun asıl unsurudur. Onun talebi, iradesi, çalışması olmadan yolculuk gerçekleşemez. Diğer unsurlar ise ona bu yolda kılavuzluk edecek olan öğreticiler ve öğretim malzemeleridir.

Yunus Emre Enstitüsü, Türkçe öğrenme yolculuğuna çıkanlara yardımcı olmak için çalışıyor. Okutmanlarımızı bu konuda özel bir eğitimden geçiriyor ve bir dilin yabancı dil olarak öğretimi metotlarını bilen okutmanlarla yürüyoruz. Okutmanlarımızın işlerini yaparken en iyi araçlara sahip olmasını arzu ediyoruz. Kitap ve yardımcı ders malzemeleri bunların başında geliyor.

Elinizdeki kitap seti, Türkçe öğrenmek isteyenlere yardımcı olmak üzere üretildi. Türkçeyi daha hızlı, kolay, akılda kalıcı; günlük hayatın ihtiyaçlarına cevap verecek yeterlikleri kazandırmak üzere tasarlandı. Derslerde ilerledikçe öğrencilerinizin kendilerini Türkçe ifade edebilmeleri, Türkçe ile iletişim kurabilmeleri, yazma, okuma, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmeleri hedeflendi.

Öğrencilerinizin, Yedi İklim Türkçe kitabının tamamını bitirdiğinde günümüz Türkçesinin iyi bir konuşuru olacağına, Türk edebiyatının heyecanlı sayfalarında kendi başınıza gezinebileceğine, Türk akademik hayatını Türkçe takip edebilecekle-rine inanıyoruz.

Bu yeni yolculukta Yunus Emre Enstitüsü çalışanlarıyla sizin yanınızdadır. Hepinize sağlık ve başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Hayati DEVELİ

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ BAŞKANI

C1

İÇİNDEKİLER

1 SPOR	**Spor**	9-40
	A) Daha Hızlı, Daha Yüksek, Daha Güçlü: Olimpiyatlar	
	B) Spor Çeşitleri	
	C) Sağlıklı Yaşam İçin Spor	
2 DEĞİŞEN DÜNYA	**Değişen Dünya**	41-64
	A) Dünden Bugüne	
	B) Neredeyim?	
	C) Yakın Gelecek	
3 KELİMELERİN BÜYÜLÜ DÜNYASI	**Kelimelerin Büyülü Dünyası**	65-88
	A) Sözlerin Gizemi	
	B) Sazın ve Sözün Ustaları	
	C) Hayalden Mecaza	
4 CANLILAR ÂLEMİ	**Canlılar Âlemi**	89-114
	A) Hayvanlar	
	B) Bitkiler	
	C) Modern Hayat ve Canlılar Âlemi	

YEDİ İKLİM TÜRKÇE

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Olimpiyat Oyunlarında Yaşanmış İlginç Olaylar	• Olimpiyatların Öyküsü	• Benim Şehrim	• Neden Olmasın!
• Türkiye Destan Yazdı	• 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası	• Spor Dalları	• En Sevdiğim Spor Dalı
• Sporcular Nasıl Beslenir?	• Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?	• Spor Yap, Zinde Kal!	• Sağlık Köşesi

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Deveyle 22 Yıl Seyahat	• Pekin'den Londra'ya	• Göçebe	• Teknolojinin Faydaları
• Uçuş Sendromu	• İki Otobüs Meraklısının Serüveni	• Yurt Dışında Öğrenim	• Gezi Rehberi
• Yapay Zekâ	• Kullanma Kılavuzu	• Robotum	• Hayalimdeki Makine

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Dilin Tadı	• Tarihten Hazır Cevaplar	• Dilin Önemi	• Sözler Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?
• Yaşayan İnsan Değeri	• Lambada Titreyen Alev Üşüyor	• Hayata Yön Veren Sözler	• Kim Olmak İstersin?
• Aşk Mektupları	• Tatlı Dil	• Gönül Alma Sanatı	• Kış Günü

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Hayvan Davranışlarının İnsandaki Görünümleri	• Hayvanlar Âlemi	• Aslan Payı	• Bu Hayvanlar Çok İlginç
• Çiçek Kültürü	• Oksijen Makineleri	• Meyveler ve İnsanlar	• Kardelen Çiçeğinin Hikâyesi
• İsim Bulma Sanatı	• Tutsaklık mı Koruma mı?	• Ağacın Dalı	• Size Göre

C1

İÇİNDEKİLER

5 TARİHE YOLCULUK

Tarihe Yolculuk	115-136
A) Yazının Macerası	94
B) Medeniyetler	100
C) Kilometre Taşlarımız	106

6 BİLİMİN GÖZÜYLE

Bilimin Gözüyle	137-160
A) Sempozyuma Hazırlık	114
B) Sempozyum Günleri	118
C) Bildiri Sunuyorum	123

7 SAYILARLA HAYAT

Sayılarla Hayat	161-190
A) Abaküsten Bilgisayara	132
B) Sayılar Ne Söyler?	140
C) Hayatımızdaki Sayılar	145

8 KİŞİLER KİŞİLİKLER

Kişiler, Kişilikler	191-212
A) Bilim Adamı	156
B) Kişiliğin Anahtarı: El Yazısı	161
C) Yüz Hatları İle Karakter Okumak	165

YEDİ İKLİM TÜRKÇE

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Dilimizi Yazıyoruz ve Okuyoruz	• Yazı Nasıl Ortaya Çıktı?	• Benim Alfabem	• Dilimiz
• Maya Medeniyeti	• "Maya" Deyince Akla O Gelir!	• Tarihî Eserler	• En Değerli Hazinemiz
• Sultan Şairler	• Büyük Üstatlar	• Ben Olsaydım...	• Farkı Nedir?

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Sempozyuma Ulaşım	• Sempozyum ve Bildiri	• Seç Birini	• Yunus Emre Sempozyumu
• VI. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Açış Konuşması	• Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Modeli	• Bir Sempozyum Yap...	• Sempozyuma Davet
• Kültürel Karşılaştırmalar Sempozyumu	• Türk - Boşnak Halk Kültürünün Ortak Unsurları	• Bilimsel Yayınlar	• Bildiri Başvuru Formu

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Pablo Picasso ve 4 Rakamı	• Sıra Sıra Boncuklardan Mini Mini Bilgisayarlara	• Sorunların Çözümü	• Otobüs Gecikti
• Türkiye Bursları	• Türkiye'nin Nüfusu Açıklandı	• Nüfusunuz Az mı, Çok mu?	• Dünya Nüfusu Azalacak
• Sayıların Uğuruna İnanır mısınız?	• Kültürümüzde Sayılar	• Bu Sayılar Uçaklarda Niçin Yok?	• Deyimler, Kalıp Sözler

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Barış Manço - Kazma	• Cahit ARF	• En Sevdiğim Ders	• Onun Hayatı
• Karalamalar ve Karakter Tahlili	• El Yazısı Analizi	• Karşılaştırma	• Yazı Analizi
• Bedeniniz Sizi Ele Veriyor	• Yüz Hatları İle Karakter Okumak	• Gezgin	• Karakter Analizi

Avrasya Maratonu / İstanbul

1

Spor

Bölümler

A) Daha Hızlı, Daha Yüksek, Daha Güçlü: Olimpiyatlar
B) Spor Çeşitleri
C) Sağlıklı Yaşam İçin Spor

Beceriler

- Sporla İlgili Anonsları Anlayabilme
- Geleneksel Spor Çeşitlerini Tanıma

Kelimeler

- saha
- hakem
- istatistik
- olimpiyat

1
Spor

A. ALT KONULAR

A) Daha Hızlı, Daha Yüksek, Daha Güçlü: Olimpiyatlar
B) Spor Çeşitleri
C) Sağlıklı Yaşam İçin Spor

B. SÖZ VARLIĞI

- Spor çeşitleriyle ilgili terimler ve kalıplar.
- Geleneksel Türk sporlarına ilişkin temel bilgiler ve terimler.
- Sağlıklı ve spor ile ilgili terimler ve kalıplar.

D. KAZANIMLAR

DİNLEME

1. Dinlediği konuşmadaki konuyu ve ana iletiyi anlar.
2. Konuşmada verilmek istenen ana iletiyi anlar.
3. İçeriği ve anlatımı karmaşık TV programlarını anlar.
4. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.
5. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.

OKUMA

1. Karmaşık bir konudaki metinlerin ana konusunu anlar.
2. Metinlerdeki başlık, alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
3. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
4. Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
5. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
6. Araştırma raporlarında kullanılan terim ve yapısal özellikleri anlar.

KONUŞMA

1. Sorulara ve yorumlara uygun karşılıklar vererek ikna edici bir biçimde tartışır.
2. Karşı tarafın iddialarına anında uygun ve kalıcı cevaplar verir.
3. Genel, eğitsel, mesleki veya boş zaman etkinlikleri gibi geniş bir konu dizisi içinde kendini kısıtlamaksızın konuşmayı akıcı bir şekilde sürdürür.
4. Görüşlerini fıkra, anekdot ve deyimler aracılığıyla esprili bir biçimde aktarır.

YAZMA

1. Genel ve mesleki konulardaki görüşlerini ayrıntılı bir biçimde açık ve anlaşılır metinler yazarak ifade eder.
2. Deneyimlerini, izlenimlerini veya olayları ayrıntılı olarak betimleyen yazılar yazar.
3. Herhangi bir olayı veya konuyu ana düşünceyi vurgulayarak ve yardımcı düşüncelerle destekleyerek yorumlayan yazılar yazar.
4. Önemli olduğunu düşündüğü noktaları ön plana çıkararak karmaşık konularda bir kompozisyon veya rapor yazabilir.
5. Hedef belirlediği okuyucu kitlesine uygun üslup seçer.

E. HAZIRLIK

Öğrencilerinize ünitenin adını okuyunuz. Bu ünitede neler olabileceğini tahmin etmelerini isteyiniz.

Öğrencilerinizle olimpiyatlar hakkında konuşunuz. Bu süreyi 5 dakika ile sınırlayınız.

Kazanımlar

Okuma

1. Karmaşık bir konudaki metinlerin ana konusunu anlar.
2. Metinlerdeki başlık, alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.

Üniteye Hazırlık

1. Üniteye başlamadan önce öğrencilerinize spor dalıyla uğraşıp uğraşmadıklarını sorun. Öğrencilerinize haftada kaç gün spor yaptıklarını, spor yaptıktan sonra kendilerini nasıl hissettiklerini söylemelerini isteyin.

1. Okuyalım.

1. Öğrencilerinize kendileri ya da yakın çevrelerinde profesyonel olarak herhangi bir spor dalıyla ilgilenen olup olmadığını sorunuz.
2. Ardından onlara "Sporcu olmak ister miydiniz?", "En çok hangi sporla uğraşmak isterdiniz?" sorularını yöneltiniz.
3. Öğrencilerinizin cevaplarındaki telaffuz hatalarını düzeltiniz.
4. Öğrencilerinizden metni okumalarını, anlamını bilmedikleri sözcüklerin altını çizmelerini isteyiniz. Bunları önce metnin bütününden anlamaya çalışmalarını, anlayamıyorlarsa sözlükten bakmalarını isteyin. Siz de kelimelerin anlamlarını açıklayarak bunları bir cümle içerisinde kullanınız. Öğrencilerden de örnek cümleler isteyin.

A) DAHA HIZLI, DAHA YÜKSEK, DAHA GÜÇLÜ: OLİMPİYATLAR

1. Okuyalım.
Olimpiyatların Öyküsü

Olimpiyat oyunları veya kısaca olimpiyatlar, dört yılda bir yapılan geniş kapsamlı bir spor organizasyonudur. Dünya çapında sporcu, gazeteci, televizyoncu, spor adamı ve seyircilerin katılımı ile gerçekleştirilen olimpiyatlar, insanlar ve ülkeler arası barışın sağlanabilmesini amaçlamaktadır.

Olimpiyat oyunları, Eski Yunan döneminde Elis kenti yakınlarındaki Olimpia Vadisi'nde düzenlenen bir festivalle başlamıştı. Bu festival, Eski Yunan uygarlığının en önemli spor olaylarından biriydi.

Tanrıları onurlandırmak amacıyla düzenlenen festivaller, Eski Yunan'da yaşamın önemli bir parçasıydı. Festivallerde geçit törenleri yapılır, tanrılara adaklar sunulurdu. Müzik, şiir, tiyatro ya da spor yarışmaları yapılırdı. Bunlardan biri de Olimpia'da, Zeus'un onuruna düzenlenen festivaldi. Bu festivaldeki Olimpiyat Oyunları için öteki Yunan kentlerinden Olimpia'ya çok sayıda atlet gelirdi. Atletler, beş gün süren festival boyunca çeşitli yarışmalara katılırlardı. Olimpiyat oyunlarında başarılı olmak, bir atlet için büyük bir gurur kaynağıydı. Olimpiyat oyunlarında zafer kazanan sporcular, armağanlara boğulur, ömürlerinin geri kalanında çeşitli ayrıcalıklara sahip olurlardı.

Olimpiyatlara Kimler Katılırdı?

Eski Yunan kentlerinin çoğu Akdeniz kıyılarında bulunuyordu. Her kentin kendi özel yönetimi vardı. Kentler arasında genellikle savaşlar olurdu. Ama Olimpia'daki festival başlamadan bir ay önce Elis'ten gönderilen haberciler, "kutsal ateşkes"in başladığı haberini her yana yayarlardı. Bu ateşkes, dileyen herkesin güvenli bir biçimde Olimpia'ya gidebileceği anlamına gelirdi. Festivaldeki Olimpiyat oyunlarını izlemek için kente ziyaretçiler akın ederdi.

Eski Yunan'da düzenlenen Olimpiyat oyunları, birçok açıdan günümüzde düzenlenen olimpiyatlardan farklıydı. Örneğin çok daha az sayıda yarışma vardı ve oyunlara yalnızca Yunanca konuşabilen özgür erkekler katılabiliyordu. O dönemde Yunanistan'da birçok köle bulunuyordu. Kadınların olimpiyatlara katılmasıysa yasaktı.

Olimpiyat Oyunlarında Hangi Spor Dalları Vardı?

Eski Yunan döneminde gerçekleştirilen Olimpiyat Oyunları'nda at arabası yarışları, at yarışları, güreş, boks, koşu, güreşle boks karışımı bir spor dalı olan "pankrasyon" ve "pentatlon" dallarında yarışlar düzenleniyordu. Pentatlon, disk atma, cirit atma, yüksek atlama, koşu ve güreş dallarını içeren beş aşamalı bir yarışmaydı.

Olimpia festivali beş gün sürüyordu. İlk gün, çeşitli törenler yapılıyor ve erkek çocuklar yarışıyordu. İkinci gün, atlar ve at arabalarıyla yapılan yarışlarla başlıyordu. Bunlar hipodromda yapılıyordu. Öğleden sonra, pentatlon yarışları vardı. Üçüncü gün, Zeus adına bir geçit töreni düzenlenir ve kurbanlar kesilirdi. Kesilen kurbanlar pişirilip izleyicilere dağıtılırdı. Binlerce izleyicinin her birine yiyecek bir şeyler düşerdi. Daha sonra da stadyumda koşu yarışları yapılırdı. Dördüncü gün, boks, güreş ve pankrasyon karşılaşmaları yapılırdı. Bu günün programında, sporcuların asker zırhı kuşanıp ellerinde kalkanlarıyla yarıştıkları bir koşu da vardı. Beşinci gün kutlamalara ve kazananlara ödül dağıtılmasına ayrılırdı. Yarışmalarda ve karşılaşmalarda başarılı olan sporculara zeytin ağacı dallarından yapılmış taçlar takılırdı. Bu dallar, Zeus tapınağındaki kutsal zeytin ağacından kesilirdi.

Olimpiyatlara 1503 Yıl Ara Veriliyor!..

Eski Yunan uygarlığında Olimpiyat Oyunları, MÖ 776 yılından MS 393 yılına kadar düzenlendi. Oyunların yeniden düzenlenmeye başlaması için, aradan 1503 yıl geçmesi gerekti. Çağdaş Olimpiyat Oyunları'nın birincisi, 1896 yılında Atina'da gerçekleştirildi. Olimpiyatları yeniden düzenleme fikri, Baron Pierre Coubertin adlı bir Fransıza aitti. Coubertin, 1894 yılında Fransa'da "Uluslararası Olimpiyat Komitesi"ni kurdu. Komite, olimpiyatların her dört yılda bir dünyanın farklı bir kentinde yapılmasına karar verdi.

Olimpiyat bayrağı, 1914 yılında Pierre de Coubertin tarafından tasarlandı. İlk kez Belçika'nın Anvers kentindeki 1920 Yaz Olimpiyat Oyunları'nda kullanıldı. Bayraktaki beş halka, beş kıtayı temsil ediyor. Halkaların birbirine geçmiş olması da bu kıtaların Olimpiyat Oyunları sayesinde birbiriyle bütünleşmesini ve farklı ülkelerden sporcuların buluşmasını simgeliyor. Halkalar, mavi, siyah, sarı, yeşil ve kırmızı renklerde. Bu renkler, dünya üzerindeki her ülkenin bayrağında en az biri bulunduğu için seçilmiş.

Olimpiyat Ateşi

Olimpiyat oyunlarıyla ilgili çeşitli gelenekler var. Bunların belki en ilginç olanı olimpiyat ateşidir. Olimpiyat ateşi, olimpiyat oyunlarının ilk gününde olimpiyat alanında yakılır ve kapanış töreninde söndürülür. Olimpiyat alanındaki ateşi yakmak için Yunanistan'daki Olympia'dan meşaleyle getirilen ateş kullanılır. Meşalenin yolculuğu kimi durumlarda aylar sürer. Meşale, yolculuğun büyük bölümünde sporcular, sanatçılar, öğrenciler gibi pek çok kişi tarafından elden ele geçirilerek taşınır.

Ödüllerin Anlamı

Olimpiyat oyunlarında dereceye giren tüm sporculara madalya verilir. Birinciler altın, ikinciler gümüş, üçüncülerse bronz madalya alırlar. Madalyaların bir yüzünde Eski Yunan mitolojisinde geçen Zafer Tanrıçası Nike'nin kabartması olur. Diğer yüzündeyse olimpiyat oyunlarının

düzenlendiği ülkenin simgelerinden birine yer verilir.

Olimpiyat Parkı

Olimpiyat oyunlarının düzenlendiği kentlerde etkinliklerin gerçekleştirileceği bir alan oluşturulur. Bu alana "olimpiyat parkı" adı verilir. Olimpiyat parkında stadyumlar, oyun sahaları, yüzme havuzları, kortlar ve "olimpiyat köyü" yer alır. Olimpiyat oyunlarına katılacak sporcular, bu sporcuların eğitmenleri ve görevliler olimpiyat köyünde kalır.

Olimpiyat Logo ve Maskotları

Olimpiyat oyunlarının her biri için ayrı bir logo tasarlanır. Bu logo, o yılki oyunların tanıtımında kullanılır. Ayrıca sporcuların giysileri, ödüller, ilanlar, tanıtım ürünleri gibi pek çok şeyde de bu logoya yer verilir. Olimpiyat oyunları için maskotlar tasarlanır. Bu maskotlar, genellikle ev sahibi ülkenin kültürünü yansıtan figürler olur.

Olimpiyat oyunlarının sloganından olan "Citius, Altius, Fortius", Türkçede "daha hızlı, daha yüksek, daha güçlü" anlamına geliyor. Bu slogan ilk kez 1924 Paris Olimpiyat Oyunları'nda kullanılmıştır.

Olimpiyat oyunları, bütün sporcuların katıldığı bir merasimle açılır. Daha sonra ev sahibi ülke başkanı, olimpiyatların açıldığını resmen ilan eder. Bu merasimde bir atlet sahaya girerek olimpiyat meşalesini yakar. Bütün oyunlar boyunca yanan meşale, sonra söndürülür. Her bir müsabakadan sonra yapılan törenle ilk üç sporcuya madalya verilir. Bu sporcuların ait olduğu devletlerin bayrağı göndere çekilirken millî marşları çalınır. Kapanış merasiminde her bir ülke en çok altı sporcu ile temsil edilir. Oyunlar, sporcuların milliyetlerine göre ayrılmadan yapacakları ve kardeşliği temsil eden geçit töreniyle son bulur.

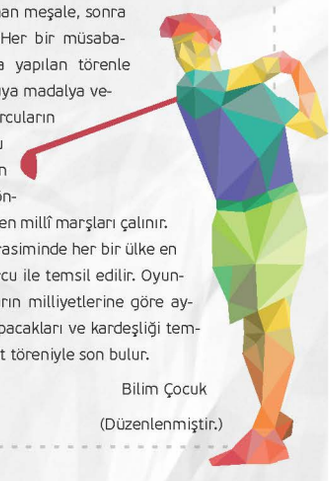

Bilim Çocuk

(Düzenlenmiştir.)

2. Cevaplayalım.

1. Aşağıdaki cümlelerin sorularını yazalım.

Kaç gün? | Ne zaman? | Niçin? | Ne? | Kim/Kimler? | Kaç yıl? | Nerede? | Nedir?

1. Nedir?
Olimpiyat oyunları, dört yılda bir yapılan geniş kapsamlı bir spor organizasyonudur.

2. *Niçin?*
Olimpiyatlar, insanlar ve ülkeler arası barışın sağlanabilmesi için gerçekleştirilmektedir.

3. ~~*Nerede başladı?*~~
Olimpiyat oyunları, Eski Yunan döneminde Elis kenti yakınlarındaki Olimpia vadisinde düzenlenen bir festivalle başladı.

4. *Kaç gün?*
Olimpia festivali beş gün sürüyordu.

5. *Kaç yıl?*
Olimpiyatlara 1503 yıl ara verildi.

6. *Nerede? / Ne zaman?*
Çağdaş Olimpiyat Oyunları'nın birincisi, 1896 yılında Atina'da gerçekleştirildi.

7. *Ne zaman? / Nerede?*
Baron Pierre Coubertin, 1894 yılında Fransa'da "Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ni kurdu.

8. ~~*Nerede? Ne zaman?*~~
Olimpiyat bayrağı, ilk kez Belçika'nın Anvers kentindeki 1920 Yaz Olimpiyat Oyunları'nda kullanıldı.

9. *Nedir?*
Olimpiyat bayrağındaki beş halka, beş kıtayı temsil etmektedir.

10. *Niçin?*
Olimpiyat bayrağındaki halkaların renkleri, dünya üzerindeki her ülkenin bayrağında en az biri bulunduğu için seçildi.

11. *Ne?*
Olimpiyat oyunlarında dereceye giren tüm sporculara madalya verilir.

12. *Nedir?*
Olimpiyat oyunlarının düzenlendiği kentlerde etkinliklerin gerçekleştirileceği alana olimpiyat parkı adı verilir.

13. *Kim/Kimler?*
Olimpiyat oyunlarına katılacak sporcular, bu sporcuların eğitmenleri ve görevliler olimpiyat köyünde kalır.

14. *Ne zaman?*
Türkçede "daha hızlı, daha yüksek, daha güçlü" anlamına gelen Olimpiyat oyunları sloganı ilk kez 1924 Paris Olimpiyat Oyunları'nda kullanıldı.

2. Cevaplayalım.

1. Öğrencilerinizden okudukları metne göre soruları cevaplamalarını isteyiniz.
2. Cevapları kontrol ederek yanlış cevapları düzeltin.

Kazanımlar

Dinleme

1. Dinlediği konuşmadaki konuyu ve ana iletiyi anlar.
2. Konuşmada verilmek istenen ana iletiyi anlar.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

3. Dinleyelim.

1. Metni dinletmeden önce öğrencilerinize olimpiyat oyunları hakkında neler bildiklerini sorarak konuşma ortamı hazırlayın.
2. Öğrencilerinize dinleme metninin olimpiyat oyunlarındaki ilginç olaylarla ilgili olduğunu belirterek metni dinletin.

2. Bu metin kaç paragraftan oluşmaktadır?

15 paragraftan oluşmaktadır.

3. Birinci paragrafta olimpiyat oyunlarının tanımı ve bu oyunların amacı anlatılmaktadır. Diğer paragraflarda anlatılanları da siz söyleyiniz.

4. Cümlelerden hareketle metni özetleyelim.

5. Aşağıdakilerden hangisi okuduğunuz metnin alt başlıkları içerisinde yer almaktadır? İşaretleyiniz.

- [x] Olimpiyatlara Kimler Katılırdı?
- [ ] Olimpiyat Dereceleri
- [x] Olimpiyat Oyunlarında Hangi Spor Dalları Vardı?
- [x] Olimpiyatların Tarihçesi
- [x] Olimpiyat Ateşi
- [ ] Olimpiyat ve Meşale
- [x] Olimpiyat Ödüllerinin Anlamı
- [x] Olimpiyat Logo ve Maskotları

3. Dinleyelim.

Olimpiyat Oyunlarında Yaşanmış İlginç Olaylar

Olimpiyat oyunları, etkinlikleri açısından bütün ülkeleri yakından ilgilendiren en kapsamlı spor olayıdır. Ekonomik, politik, sosyal ve sportif boyutlarıyla bütün dünya kamuoyunun dikkatleri bu oyunların üzerindedir. Olimpiyat oyunları tarihinde bu büyük spor organizasyonu pek çok sıra dışı olaya sahne olmuştur.

Şimdi bu olayların bazılarının neler olduklarını dinleyelim.

4. Hangi olimpiyat oyunlarında ne oldu? İşaretleyelim.

	Olympia	1996 Atlanta	1928 Amsterdam	1896 Atina	2012 Londra	1948 Londra	1976 Montreal	1912 Stockholm	1960 Roma
Atletler çıplak olarak müsabakalara katıldı.	●								
İlk modern olimpiyatlar başladı.				●					
Maraton koşusu ölçüsü tespit edildi.					●				
Avustralyalı kürekçi Henry Pearce, yarışırken kayığını durdurarak nehirden geçmekte olan ördek sürüsüne yol verdi.			●						
Final müsabakasında yenişemeyen iki güreşçi de gümüş madalya sahibi oldular.								●	
Hamza Yerlikaya bütün güreşlerini, rakiplerine hiç puan vermeden kazanarak erişilmesi güç bir rekorla şampiyon oldu.		●							
Romanyalı jimnastikçi 14 yaşında katıldığı yarışmalarda bütün jüri üyelerinden 10 tam puan alarak altın madalyalar kazandı.							●		
Doğal hayatı korumak için olimpiyat parkına 500 kuş ile 150 yarasa yuvası yerleştirildi.					●				
Türkiye güreş dalında 7 altın 2 gümüş madalya kazandı.									●
Araba farlarıyla mücadelelerin yapıldığı alanlar aydınlatıldı.						●			

4. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinizden dinledikleri metinden hareketle etkinliği yapmalarını isteyin.
2. Cevapları kontrol edin. Yanlış cevapları düzeltin.

Kazanımlar

Okuma

1. Metinlerdeki başlık, alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.

5. Tamamlayalım.

1. Öğrencilerinize dinleme metnine göre boşlukları doldurmalarını söyleyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz. Yanlış cevapları düzeltiniz.

6. Okuyalım.

1. Öğrencilerinize metni sessiz okuma yöntemiyle okutunuz. Daha sonra siz kendiniz okuyunuz.
2. Anlamını bilmedikleri kelimeleri açıklayınız.

5. Tamamlayalım.

Ne zaman? Nerede?

İlk çağdaş olimpiyatlar *1896* yılında *Atina'da* başladı.

1900 Paris Olimpiyat Oyunları'nda, kazanan atletlere madalya yerine tablo hediye edildi.

1904 yılında, *Amerika Birleşik Devletleri'nin Saint Louis kentinde* yapılan olimpiyatlara ABD çok uzak olduğu için ve gidiş geliş masraflarının pahalı oluşu nedeniyle katılım çok az olmuştur.

1928 yılındaki *Amsterdam Olimpiyat Oyunları'nda*, Avustralyalı kürekçi Henry Pearce, çeyrek finalde yarışırken kayığını durdurarak, nehirden geçmekte olan ördek sürüsüne yol verdi.

Polonyalı Stella Walsh (Stanislawa Walasiewiczowna), *Los Angeles'taki 1932 Olimpiyatları'nda* 100 metrede altın madalyayı kazandı.

Televizyondan yayımlanan ilk olimpiyat oyunları, *1936'daki Berlin* oyunları oldu.

1948 Londra Olimpiyatları'nda Türk güreşçiler 6 altın, 4 gümüş ve 1 bronz madalya almışlardır.

1952 Helsinki Finlandiya'da, Çek atlet Emil Zatopek (Lakabı Çek Lokomotifi'dir.) 5000 mt ve 10000 mt koşularında altın madalya alır.

1960 Roma Olimpiyatları'nda Türkiye güreş dalında 7 altın 2 gümüş madalya kazanmıştır.

1976 Montreal Kanada'da Romanyalı jimnastikçi Nadia Elena Comaneci, 14 yaşında katıldığı yarışmalarda bütün jüri üyelerinden 10 tam puan almıştır.

1996 Atlanta (ABD) olimpiyatlarında, halterde Naim Süleymanoğlu, güreşte Hamza Yerlikaya üçüncü defa olimpiyat şampiyonu olma başarısını gösterdiler.

2012 Londra Olimpiyat Oyunları'nda, doğal hayatı korumak için olimpiyat parkına 500 kuş ile 150 yarasa yuvası yerleştirildi.

6. Okuyalım.

Olimpiyat Oyunları Nerede Düzenlenir?

Dört yılda bir düzenlenen olimpiyat oyunları, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından bir şehre emanet edilir. Bu şehir, olimpiyat oyunlarının ev sahibi olarak seçilir. Ancak bir şehrin olimpiyatları düzenlemesi için Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin belirlediği adaylık ölçütlerini taşıması gerekir. Şehirlerin olimpiyatlara başvuru şartları ve adaylık ölçütleri nelerdir? Hep birlikte okuyalım.

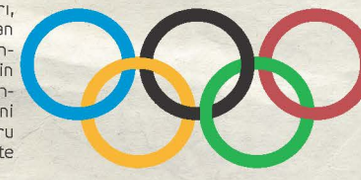

Başvuru Şartları

- Aday şehirlerin, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) yönetim kurulu tarafından kabul edilmesi,
- Aday şehirlerle adaylık prosedürünün imzalanması ve bu şehirlerin adaylık aidatını ödemesi,
- Aday şehirlerin 100 nüsha adaylık dosyasını, 2 nüsha maddi garanti bildirisini, imzalı taahhütnameyi, 2 nüsha detaylı bütçeyi, olimpiyatla ilgili haritaları (tesisler, konaklama mekânları vb), dijital materyal vs. ile Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne resmen sunması,
- Değerlendirme komisyonunun aday şehirleri ziyaret etmesi,
- Değerlendirme komisyonunun IOC'ye rapor sunması ve aday şehirlerin son bir defa adaylıklarını anlatması,
- Aday şehirler tarafından IOC üyelerine teknik sunum yapılması,
- Önceden belirlenen bir tarihte olimpiyat oyunlarının yapılacağı şehrin seçilmesi.

Adaylık Ölçütleri

Vizyon, konsept ve miras

Aday şehrin hedefleri, amaçları ve olimpiyat oyunlarından sonraya bırakacağı miras. Bu başlık doğrudan bir not almıyor, daha ziyade değerlendirmeye yön vermesi açısından ekleniyor.

Güvenlik

- Yangın tertibatı,
- Trafik güvenliği,
- Asayiş için alınacak tedbirler ve asayiş istatistikleri,
- Güvenlik gücü kapasitesi,
- Güvenlikle ilgili yasal düzenlemeler,
- Geçmişte uluslararası organizasyonlarda güvenliği sağlama konusundaki tecrübeler,
- Teknolojik ve doğal afet riskleri,

Teknoloji ve enerji

- İletişim ve internet sistemleri,
- Radyo frekansı bilgileri,
- Aday şehrin enerji altyapısı,
- Elektrik üretim kapasitesi vb. konular.

Tıbbî hizmetler ve doping kontrolü

- Aday şehirdeki tıbbi hizmetlerin durumu,
- Hastane sayısı ve hasta bakım kapasitesi,
- Hastanelerde acil yardım hizmetleri,
- Son 10 yılda yaşanmışsa salgınlar,
- Doğal afetlerde kurtarma planları vb. konular,
- Ülkede bir millî anti-doping organizasyonunun olup olmadığı.

Hükümet ve halk desteği

- Ülkenin ve şehrin olimpiyatların düzenleneceği yılda nüfusunun ne kadar olacağı,
- Ülkenin siyasi yapısı,
- Ekonomik altyapısı, son 10 yılın bütçe rakamları,
- Hükümetin ve şehir yönetiminin olimpiyat adaylığına desteği,
- Halkın genel olarak oyunlara desteği,
- Ülkede oyunlara adaylık için referandum vs. gibi düzenlemelerin gerekip gerekmediği.

Konaklama

- Olimpiyat oyunları için zaruri olan 3-4-5 yıldızlı otel sayısı,
- Otellerin yatak sayısı,
- Basın mensuplarının konaklaması vb. konular.

Yasal konular, gümrük ve vize işlemleri

- Olimpiyat oyunlarının düzenlenmesi için yasal engellerin olup olmadığı
- Oyunlar için özel kanunların düşünülüp düşünülmediği,
- Ülkeye giriş için gereken vize koşulları,
- Aşı vb. konular ve hayvan girişinde yasal düzenlemeler,
- Olimpiyat süresince geçici çalışma izni koşulları,
- Spor alet ve ürünlerinin ülkeye sokulmasındaki kurallar.

Tesisler

- Şehrin bugüne kadarki uluslararası spor etkinliklerine ev sahipliği yapıp yapmadığı ve şehrin spor tesislerinin durumu,
- Hâlihazırda kullanıma açık tesisler ve planlanmış ve inşa edilecek tesisler,
- Tesislerin konumları, olimpiyat köyü hakkında bilgiler, basın tesislerinin durumları,
- Çevre ve meteoroloji,
- Aday şehrin coğrafi özellikleri,
- SİT alanları, kültürel ve koruma altındaki anıtlar,
- Olimpik oyunların yaratacağı potansiyel riskler,
- Şehrin hava durumu ve içme suyu kalitesi gibi bilgiler,

Ulaşım

- Hâlihazırda kullanılan ulaşım altyapısı,
- Planlanan/inşa edilecek ulaşım altyapısı,
- Havaalanı kapasitesi,
- Ulaşımla ilgili potansiyel riskler,
- Konaklama ile spor tesisleri arasındaki mesafeler ve ulaşım süreleri.

Finans ve Pazarlama

- Olimpiyat oyunlarının bütçesinin nasıl oluşacağı,
- Hükümetin maddî garantileri,
- Oyunların bütçesi, gelir potansiyeli,

Kazanımlar

Yazma

1. Önemli olduğunu düşündüğü noktaları ön plana çıkararak karmaşık konularda bir kompozisyon veya rapor yazabilir.
2. Hedef belirlediği okuyucu kitlesine uygun üslup seçer.

7. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden okudukları "Olimpiyat Oyunları Nerede Düzenlenir?" adlı metindeki bilgileri kullanarak kendi şehirlerini tanıtan bir sunum hazırlamalarını isteyiniz.
2. Hazırlanan sunumları inceleyiniz ve beğendiğiniz birkaç öğrencinin sunumunu sınıf ortamında arkadaşlarına sunmalarını siteyiniz.
3. Bu yöntemi kullanarak küçük bir yarışma da düzenleyebilirsiniz.
4. Sınıfta bir jüri belirleyiniz ve sunumlarını beğendiğiniz birkaç öğrenciyi de yarışmacı yapınız.
5. Sunum yapan öğrencilerin sunumlarına jüriden yan sayfada bulunan "Değerlendirme Ölçütleri"ne göre yarışmacıları puanlamalarını isteyiniz.
6. Birinci olan öğrenciyi ödüllendiriniz.

7. Yazalım.
Neden Olmasın!

Sunum Hazırlama Komisyonu

Olimpiyat oyunlarının sizin şehrinizde düzenlenmesini istiyorsunuz. Bunun için Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin belirlediği ölçütlere göre bir sunum hazırlamanız gerekiyor. Arkadaşlarınızla beşer kişilik ekipler oluşturunuz. Ölçütlere göre şehrinizi tanıtıcı bir sunum hazırlayın. Sunumlarınızda görsel malzemelerden de yararlanınız.

Değerlendirme komisyonu

Arkadaşlarınızın sunumlarını değerlendirmek için sınıfınızda bir değerlendirme komisyonu kurunuz. Değerlendirme komisyonu beş kişiden oluşur.

8. Konuşalım.
Benim Şehrim

Şehrinizin tanıtımına yönelik hazırladığınız sunumları sınıfınızda "değerlendirme komisyonu"nin önünde ekip olarak sununuz.

Ekiplerin sunumları tamamlandıktan sonra "değerlendirme komisyonu" üyeleri aşağıdaki ölçütlerden hareketle bu sunumları değerlendirip puanlar. Puanlama sonuçlarına göre en iyi üç sunum belirlenir. Değerlendirme komisyonu üyeleri değerlendirme sonuçları hakkında genel bir rapor hazırlar ve bu raporu arkadaşlarıyla paylaşırlar.

18 Ünite 1 ● Spor

Kazanımlar

Konuşma

1. Sorulara ve yorumlara uygun karşılık vererek ikna edici bir biçimde tartışır.
2. Karşı tarafın iddialarına anında uygun ve kalıcı cevaplar verir.

Değerlendirme Ölçütleri	⑤	④	③	②	①
1. Aday şehrin hedefleri ve amaçları açık bir şekilde ifade edilmiş.					
2. Aday şehir uluslararası spor etkinliklerine ev sahipliği yapmış.					
3. Mevcut spor tesislerinin yanında yeni tesislerin yapılması planlanmış.					
4. Aday şehrin coğrafi özellikleri olimpiyat oyunları için uygundur.					
5. Şehrin hava durumu oyunların düzenleneceği zaman için elverişli.					
6. Şehirde içme suyu kalitesi standartlara uygun.					
7. Konaklama ile spor tesisleri arasındaki mesafeye dikkat edilmiş.					
8. Şehirde ulaşım sorununa rastlanmadı.					
9. Sporcular ve seyirciler için tıbbî hizmetler, acil yardım hizmetleri yeterli.					
10. Şehir doğal afet riski taşımamaktadır.					
11. Trafik akışı düzenli, yer altı ve yer üstü ulaşım araçları mevcut.					
12. Güvenlik ve asayiş tedbirleri için yasal düzenlemeler yapılmış.					
13. Aday şehrin enerji alt yapısı uygun.					
14. İletişim, İnternet, telefon vb. telekomünikasyon ağı güçlü.					
15. Olimpiyat Oyunları düzenlenmesi için yasal engeller yok.					
16. Ülkeye giriş çıkış için vize şartları uygun.					
17. Olimpiyat Oyunlarının düzenleneceği yılda şehrin tahmini nüfusu belirtilmiş.					
18. Aday şehir halkı olimpiyat oyunlarının yapılmasını destekliyor.					
19. Olimpiyat Oyunlarının bütçesi belirlenmiş ve yeterli.					
TOPLAM PUAN					

9. Okuyalım, konuşalım.
Kırmızı Giyen Kazanır

Kazanmak mı istiyorsunuz? O zaman kırmızı giyin! İngiltere'deki Durham Üniversitesinden iki araştırmacı, kırmızı forma giyen sporcuların, başka renk forma giyen sporculara göre daha başarılı olduğunu söylüyorlar. Araştırmacılar, 2004 olimpiyat oyunlarındaki dört spor dalından alınan sonuçları incelemişler: Boks, tekvando, grekoromen güreş ve serbest güreş. Sonuç mu? Kırmızı giyen sporcuların, karşılaşmaların %60'ını kazandığını görmüşler. Peki, ya takım sporları? Araştırmacılar, Euro 2004 Uluslararası Futbol Turnuvası'nın sonuçlarını da incelemişler. Kırmızı formayla oynayan takımlar, mavi ya da beyaz formalılara göre daha iyi performans gösteriyor ve daha çok gol atıyormuş. Araştırmacılara göre bunun nedeni, kırmızı giymenin, sporcuların kendine güvenini artırması olabilir. Kendine güvenen sporcularsa daha iyi oynuyor.

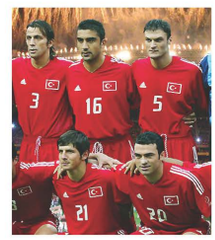

Forma renklerinin bir müsabakayı kazanmada etkili olduğu görüşüne katılıyor musunuz? Niçin?

10. Tartışalım.

Spor müsabakalarında kazanmak mı önemlidir yoksa müsabakaya katılmak mı? Düşüncelerinizi ikna edici bir şekilde açıklayınız.

9. Okuyalım.

1. Öğrencilerinize etkinliği yaptırmadan önce renklerin hayatımızı etkileyip etkilemediğini sorunuz. Öğrencilerinizin görüşlerini alınız.
2. Öğrencilerinize kendi ülkelerinin bayrağındaki renklerin bir anlamı olup olmadığını sorunuz.
3. Metni okutunuz ve bu metin hakkındaki düşüncelerini sorunuz.
4. Konuşmalardaki yanlış kullanımları düzeltiniz.

10. Tartışalım.

1. Öğrencilerinizden tartışma konusuna uygun bir konuşma hazırlamalarını isteyiniz.
2. Tartışmanın nezaket kuralları çerçevesinde olmasına dikkat ediniz.

Kazanımlar

Dinleme

1. İçeriği ve anlatımı karmaşık TV programlarını anlar.
2. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

B. SPOR ÇEŞİTLERİ

1. Öğrencilerinize metni dinletmeden önce daha çok hangi spor dallarını sevdiklerini sorunuz.
2. Onlara "Eğer bir spor dalıyla uğraşsaydınız, sizce hangisi olurdu?" sorusunu yöneltiniz.

1. Dinleyelim, cevaplayalım, işaretleyelim.

1. Öğrencilerinize futbolu sevip sevmediklerini sorarak hangi takımı tuttuklarını söylemelerini isteyiniz.
2. Öğrencilerinize şimdi bir maç anlatımı dinleyeceklerini ve bu maç anlatımın üç farklı ses olduğunu söyleyiniz. Yorumcu, Sunucu ve anonslar-seyirciler.
3. Dinleme sonrasında metinle ilgili soruları cevaplayacaklarını söyleyerek dinlemeye geçiniz.

B) SPOR ÇEŞİTLERİ

1. Dinleyelim, cevaplayalım, işaretleyelim.
Türkiye Destan Yazdı

1. Dinlediğiniz maç, hangi ülkeler arasında oynanıyor?
   Çek Cumhuriyeti - Türkiye
2. Maç hangi şehirde oynanıyor?
   Maç Cenevre şehrinde oynanıyor.
3. Maçta hangi ülkenin takımı kaç golle öne geçiyor?
   Çek cumhuriyeti 2 golle öne geçiyor.
4. Türkiye'nin gollerini atan oyuncuların adlarını sırasıyla yazınız.
   Arda Turan, Nihat Kahveci, Nihat Kahveci.
5. Türkiye ikinci golünü kaçıncı dakikada ağlarla buluşturuyor?
   87. dakikada.
6. Hangi futbolcu kırmızı kartla oyun dışı kalıyor?
   Volkan kırmızı kartla oyun dışı kalıyor.
7. Maç kaç kaç bitiyor ve maçı hangi ülke kazanıyor?
   Türkiye 3-2 maçı kazanıyor.

	Sunucu	Yorumcu	Anons ve Seyirciler
1. Aferin bee!		●	
2. Arda Turan ve durum 2-1 futbol severler.	●		
3. İşte golün gelişimi.	●		
4. Ortayı kim yaptı? Hamit mi?		●	
5. Yıllarca unutulmayacak bir maç yaşıyoruz.	●		
6. Çekler havlu attı bile!		●	
7. 78. dakika, Türkiye'nin golü, Ardaaa (Turaan).			●
8. Goooll, yav bitiricez bu işi!		●	
9. Mükemmel bir an!	●		

	Sunucu	Yorumcu	Anons ve Seyirciler
10. Nihat Kahveci onun adı, iki dakikada işleri nasıl çevirdi!	●		
11. Eyvah, eyvah, Volkan yapma, kırmızı kart!		●	
12. Tuncay Şanlı kaleye geçme hazırlığı yapıyor.	●		
13. Türkiye! Türkiye!!			●
14. Cenevre'de Türkiye Türkiye sesleri.	●		
15. Hah, güzel yere attı! Bitir Allah aşkına şunu yaa!		●	

2. İşaretleyelim.

1. "Çekler, havlu attı bile." cümlesinin anlamı hangisidir?

a) Çek takımı oyuncuları yenilgiyi kabul etti.

b) Çek takımı oyuncuları iyice yoruldu.

2. "Şu anın tadını çıkaralım." cümlesindeki "tadını çıkarmak" deyiminin anlamı hangisidir?

a) Bir şeyin güzelliğinden veya sağladığı imkânlardan yeterince yararlanmak.

b) Bir şeyin güzelliğinin kıymetini bilmek.

3. Yazalım.
Deyimlerin Anlamı

Aşağıdaki deyimleri birer cümle içinde kullanınız.

eli ayağı titremek | yerinde duramamak | tüyleri diken diken olmak

.....

.....

.....

4. Hangisi doğru? Söyleyiş farklılığının sebebi nedir?

- ● Bitiricez.
- ● Bi şey söyleyim mi?
- ● Çok şey istemiyo musun?
- ● Avusturya'ya biz gidicez.

- ☐ Bitireceğiz
- ☐ Bir şey söyleyeyim mi?
- ☐ Çok şey istemiyor musun?
- ☐ Avusturya'ya biz gideceğiz.

2. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerden dinledikleri metinde geçen deyimlerin hangi anlama geldiğini bulmalarını isteyiniz.
2. Cevapları kontrol edin. Yanlış cevapları düzeltiniz.

3. Yazalım.

1. Öğrencilerinize kutu içerisinde yazan deyimlerin anlamlarını bilip bilmediklerini sorunuz.
2. Anlamı bilinmeyen deyimleri açıklayınız.
3. Öğrencilerinizden bu deyimleri cümle içerisinde kullanmalarını isteyiniz.

4. Hangisi doğru?

1. Öğrencilerinize, Türkçede bazı kelimelerin günlük konuşmada kısaltılabileceğini ve farklı söylendiğini bu sebeple de yazıldığı gibi söylenmediğini belirtiniz.
2. Kutudaki kelimelerden hangisinin doğru olduğunu sorunuz.

Kazanımlar

Okuma

1. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
2. Karmaşık bir konudaki metinlerin ana konusunu anlar.

5. Okuyalım, işaretleyelim.

1. Öğrencilerinize metni okutmadan önce futbol maçlarını izleyip izlemediklerini özellikle şampiyonluk maçlarını takip edip etmediklerini sorunuz.
2. Öğrencilerinizin konuşmaya katılmalarını sağlayınız.
3. Metni okutunuz ve metinle ilgili sorulara cevap vermelerini sağlayınız. Yanlış cevapları düzeltiniz.

5. Okuyalım, işaretleyelim.

2008 Avrupa Futbol Şampiyonası

2008 Avrupa Futbol Şampiyonası, sadece UEFA üyesi ülkelerin millî takımlarının katılabildiği Avrupa Futbol Şampiyonası'nın 13. Turnuvası. Avusturya ve İsviçre'nin ev sahipliğinde, 7 – 29 Haziran 2008 tarihleri arasında düzenlenen turnuvayı, finalde Almanya'yı 1-0 yenen İspanya şampiyon olarak tamamladı. Şampiyona kapsamında oynadığı tüm maçlardan galip ayrılan İspanya, 1984'te Fransa, 1996'da ise Almanya'nın ardından tüm maçları kazanan üçüncü takım oldu. İspanya, bu başarısı ile ilk kez 1964'te kazanmış olduğu kupayı, 44 yıl aradan sonra tekrardan elde etti.

Turnuvaya katılan 16 takım, dörder takımdan oluşan 4 grupta mücadele etti. Ev sahipleri Avusturya ve İsviçre turnuvaya eleme maçları oynamadan katıldı. Diğer 14 takım ise 16 Ağustos 2006'dan 21 Kasım 2007'ye kadar süren elemelerde yer aldı. Son turnuvanın şampiyonu Yunanistan ise oynadığı üç maçtan da mağlubiyetle ayrılarak takımlar arasındaki en kötü performansı sergiledi. Avusturya ve Polonya, tarihlerinde ilk kez bir Avrupa Futbol Şampiyonası'na katıldı. Şampiyonayı kazanan takım olan İspanya, 2009 yılında Güney Afrika Cumhuriyeti'nde düzenlenen FIFA Konfederasyon Kupası'nda Avrupa'yı temsil etti.

2008 Avrupa Futbol Şampiyonasına A grubunda katılan Türkiye, bu turnuvada yarı finale kadar yükselerek tarihî bir başarıya imza attı. Çeyrek finalde Hırvatistan'la karşılaşan Türkiye, berabere tamamlanan maçın sonunda penaltılarda Hırvatistan'ı elemeyi başardı. Yarı finalde Türkiye'nin rakipi panzerler lakaplı Alman millî takımı oldu. Alman millî takımı Türkiye'yi 3-2 yenerek finale çıkan takım oldu. Türkiye, yarı finalde yenildi ama gösterdiği büyük başarı ile bütün dünyada adını duyurdu.

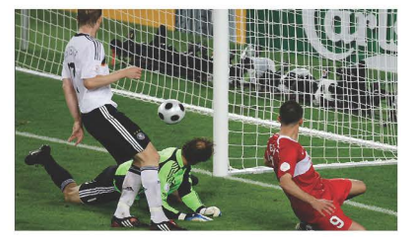

1. 13. Avrupa Futbol Şampiyonası hangi tarihler arasında düzenlendi?

A) 7-30 Haziran 2008
B) 7-29 Temmuz 2008
C) 7-29 Haziran 2008
D) 7-30 Temmuz 2008

2. 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası hangi iki ülkede yapıldı?

A) Almanya- İsviçre
B) Avusturya- İsviçre
C) İspanya- Avusturya
D) Almanya- Avusturya

3. Final, hangi iki ülke arasında yapıldı?

A) Almanya- İsviçre
B) Almanya- Türkiye
C) İspanya- İsviçre
D) İspanya-Almanya

4. İspanya, kaç yıl aradan sonra kupayı kazandı?

A) 44 B) 45 C) 46 D) 47

6. Türkiye, çeyrek finalde hangi ülkeyi eledi?

A) İsviçre
B) Çek Cumhuriyeti
C) Almanya
D) Hırvatistan

5. Türkiye, turnuvadan hangi aşamada elendi?

A) Gruplarda
B) Çeyrek finalde
C) Yarı Finalde
D) Finalde

6. İşaretleyelim.

	İsviçre	İspanya	Yunanistan	Avusturya	Polonya	Almanya	Türkiye
Avrupa Futbol Şampiyonasına ev sahipliği yaptılar.	●			●			
Finalde İspanya'ya yenildi.						●	
Oynadığı tüm maçlardan galip olarak ayrıldı.		●					
Avrupa kupasını ilk kez 1964 yılında kazandı.		●					
2004 Avrupa kupasını kazandı.			●				
Tarihlerinde ilk kez bir Avrupa Futbol Şampiyonası'na katıldılar.				●	●		
Türkiye'yle yarı finalde karşılaştı.						●	
Turnuvaya eleme maçları oynamadan katıldılar.	●			●			
Takımlar arasındaki en kötü performansı sergiledi.			●				
Hırvatistan'ı penaltılarda eledi.							●

7. Okuyalım, yerleştirelim.

tenis | voleybol | kayak | masa tenisi

tekvando | su topu | judo | golf

atletizm | basketbol | binicilik | eskrim

bisiklet | boks | jimnastik | kürek

aikido

6. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinizden okudukları metne göre gerekli yerleri işaretlemelerini isteyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz. Yanlış cevapları düzeltiniz.

7. Okuyalım, yerleştirelim.

1. Öğrencilerinize etkinliği yapmadan önce hangi spor için hangi aletlerin olmasını gerektiğini sorarak onların bu terimleri öğrenmelerini sağlayınız.
2. Daha sonra etkinliği yaptırınız. Sporlarla ilgili terimleri ve açıklamalarını eşleştirmelerini isteyiniz.
3. Cevapları kontrol ediniz. Yanlış cevapları düzeltiniz.

tenis

Küçük bir topun raketle vurularak oyun alanının orasına gerilmiş olan file üzerinden karşı sahaya atılmasıyla oynanan spor dalıdır.

voleybol

Altışar kişiden oluşan iki takımın topu üç pasta filenin üzerinden geçirmeye ve rakip takımın sahasına düşürmelerine dayanan spor dalı. 1885 yılında Amerika'da icat edildi.

kayak

Kar üzerinde çeşitli yönlere kaymaya dayanan spor dalıdır. Tarih öncesi çağlarda insanların kışın karda batmamak amacıyla, ayaklarına bağlamış oldukları çeşitli şekillerdeki ağaç parçaları bu spor dalının en ilkel şeklini temsil etmektedir.

masa tenisi

Bir masanın iki tarafındaki sporcuların ellerindeki raketler yardımıyla küçük bir topu, masanın ortasına gerilmiş ağ üzerinden karşı tarafa geçirmeye çalıştıkları spor dalıdır.

judo

Rakibe vurmaksızın denge ve güç unsurlarının kullanarak savunma yapmaya dayanan spor dalıdır. Bu spor dalının amacı, zihinsel ve ahlâki disiplin yoluyla sağlam karakterli insan yetiştirirken vücudu kuvvetli, faydalı ve sağlıklı yapmaktır.

golf

Üzerinde doğal ve yapay engellerden oluşan parkurlar bulunan geniş bir çim arazide, özel bir topu sopalar yardımıyla her parkur sonundaki deliğe en az sayıda sıralı vuruşla sokma esnasına dayanan açık alan sporudur.

basketbol

Topu yerden 3.05 metre yükseklikteki bir çemberden geçirmeye çalışan beşer kişilik takımların elle oynadıkları oyun.

binicilik

At terbiyesi, engel atlama, kros gibi ana bölümlerden oluşan bayan ve erkek sporcuların bir arada yarıştığı olimpik atlı spor dalı. Tarihi, insanın atı ehlileştirerek binmeye başladığı ilk çağlara dayanır. 4 bin yıllık geçmişiyle en eski spor dallarından biri olarak kabul edilir.

Kazanımlar

Yazma

1. Genel ve mesleki konulardaki görüşlerini ayrıntılı bir biçimde açık ve anlaşılır metinler yazarak ifade eder.

Konuşma

1. Genel, eğitsel, mesleki veya boş zaman etkinlikleri gibi geniş bir konu dizisi içinde kendini kısıtlamaksızın konuşmayı akıcı bir şekilde sürdürür.

bisiklet

İnsan gücü ile çevrilen pedal veya benzeri bir mekanizma ile çalışan iki tekerlekli motorsuz taşıt aracıyla, özel pistte, yolda veya açık arazide ferdi ve takım halinde yapılan spor dalı.

kürek

İnsanoğlunun denizler ve akarsularla basit araçlar kullanarak mücadelesini temel alan bir spor dalıdır.

jimnastik

Atletizm ve gösteri niteliklerini taşıyan, vücudun esnekliğine, çevikliğine dayalı çeşitli ritmik-artistik hareketlerden oluşan, bayanlar ve erkeklerin yaptığı aletli-aletsiz spor dalı.

eskrim

Kılıçla dövüşme sanatının çeşitli kategorilere ayrılarak ve teknolojik gelişmelerden yararlanarak uygulanmasına dayalı bayan ve erkek sporu. Bu oyunda 1928'den 1960'a kadar olimpiyat şampiyonluğunu kimseye kaptırmayan tek ülke Macar'lardır.

boks

Özel eldiven takılmış, kilolarına göre sınıflandırılmış, iki kişinin, ring adı verilen kare biçimindeki bir alanda yumruklarıyla vuruşarak birbirlerine üstünlük sağladıkları, amatör veya profesyonel olarak oynanan oyun. En eski spor dallarından biridir ve 5 bin yıllık geçmişi vardır.

8. Yazalım.
En Sevdiğim Spor Dalı

En çok hangi spor dalı ilginizi çekiyor? Niçin? Konu hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

9. Konuşalım.
Spor Dalları

Seçtiğiniz bir spor dalı hakkında araştırma yapınız ve araştırmanızı sunum hâline getirerek sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

8. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden ilgilerini çeken spor hakkında bir yazı yazmalarını isteyiniz.
2. Yazılanları kontrol ediniz. Yanlış cevapları düzeltiniz.

9. Konuşalım.

1. Öğrencilerinizden bir spor dalını seçerek bu sporla ilgili araştırma yapmalarını ve bir sunum hazırlamalarını isteyiniz.
2. Hazırlanan sunumları sınıf ortamında dinleyiniz.
3. Beğenilenleri ödüllendiriniz.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.
2. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.

! Dinleme metni ünitenin sonundadır.

C. SAĞLIKLI YAŞAM İÇİN SPOR

1. Ünitenin bu bölümüne başlamadan önce öğrencilerinize sağlıklı olmak için neler yaptıklarını sorarak onları derse hazırlayınız.
2. Dengeli beslemenin sağlık için ne kadar önemli olduğunu öğrencilerinize açıklayınız.

1. Dinleyelim, yazalım, işaretleyelim.

1. Öğrencilerinize "Daha önce hiç diyet yaptınız mı? Niçin?" sorularını sorunuz.
2. Beslenme ile sağlık arasındaki ilişkiyi öğrencilerinize anlatınız ya da onları konu hakkında konuşturunuz.
3. Ardından öğrencilerinize metni dinleterek notlar almalarını ve gerekli işaretlemeleri yapmalarını söyleyiniz.

C) SAĞLIKLI YAŞAM İÇİN SPOR

1. Dinleyelim, yazalım, işaretleyelim.

Sporcular Nasıl Beslenir?

1. Verilen kelimlerden hareketle dinlediğiniz metnin önemli gördüğünüz yerlerini not ediniz ve notlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

1	• spor • enerji • doğru beslenme
2	• enerji • besin • beslenme
3	• doğru beslenme • karbonhidrat • protein • yağ • vitamin
4	• vücut- ihtiyaç • protein; et-yumurta ve süt ürünleri • karbonhidratlar; tahıllar • vitaminler ve mineraller; sebze ve meyveler-süt ürünleri • yağ; Hindistan cevizi- mısır-ayçiçeği; et-süt-peynir
5	• sporcu • antreman • kalori gereksinimi
6	• kalori miktarı • antreman süresi
7	• demir eksikliği • çabuk yorulma • et- yumurta • kurutulmuş meyve

8	• kalsiyum - demir • kemik - süt ürünleri • yeşil yapraklı sebzeler
9	• sporcu • sıvı tüketimi • performans
10	• sporcu • yemek ihtiyacı • çok şekerli besinler • tuzlu besinler
11	• sporcu • dengeli ve doğru beslenme

2. Metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sporcu için sağlıklı beslenme doğru ve dengeli beslenme demektir.
B) Akıllı sporcular sağlıklı ve doğru beslenmenin önemini bilirler.
C) Sağlıklı vücuda sahip olmak için günlük spor etkinlikleri ihmal edilmemelidir.
D) Başarılı sporcular vücut sağlığını korumak için günlük egzersizlerine dikkat ederler.

3. Sağ sütundakilerle sol sütundakileri dinlediğiniz metne göre eşleştiriniz.

1. demir eksikliği	☐ a. çabuk yorulma
2. et, yumurta ve kurutulmuş meyve	☐ b. demir
3. tenis	☐ c. raket
4. enerji	☐ d. besin
5. protein	☐ e. et, yumurta ve süt ürünleri
6. karbonhidratlar	☐ f. tahıllar
7. vitaminler ve mineraller	☐ g. çeşitli sebze ve meyveler, süt ürünleri
8. yağlar	☐ h. Hindistan cevizi, mısır ya da ayçiçeği
9. kalsiyum	☐ i. kemiklerin güçlenmesi
10. kalsiyum	☐ j. süt ürünleri, yeşil sebzeler ve portakal
11. demir	☐ k. et, yumurta ve kurutulmuş meyve
12. aşırı su kaybı	☐ l. performans eksikliği
13. tuzlu besinler	☐ m. su ihtiyacı
14. sporcu	☐ n. dengeli ve doğru beslenme

Kazanımlar

Okuma

1. Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
2. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
3. Araştırma raporlarında kullanılan terim ve yapısal özellikleri anlar.

2. Okuyalım.

1. öğrencilerinize metni okutmadan önce örnek olması bakımından önce birkaç kez siz okuyunuz.
2. Metinle ilgili sorulara cevap vermelerini sağlayınız.
3. Cevapları kontrol ediniz.

2. Okuyalım.
Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?

İki hafta önce orta yaştan sonra da ağır spor yapılabileceğini belirttiğim bir yazı yazmıştım. Yazı hakkında okurlarımdan aldığım elektronik postalarda ortak bir soru vardı: "Koşmak şart mı?"

Cevap: Kesinlikle hayır.

Kalp damar sağlığını korumak için ille de koşmak veya spor salonunda "aerobik jimnastik" yapmak ya da tenis oynamak gerekmez. Pahalı spor kıyafetlerine de ihtiyaç yok. Yürümek hepsinin yerini tutar, yeter ki günde 30 dakika hızlı bir şekilde yürüyün.

Düzenli spor yapanlarda kalp krizi riski hareketsiz bir hayat sürenlere göre neredeyse yarı yarıya daha az. Bu gerçeği kanıtlayan birçok araştırma var. Harvard Üniversitesi'nden mezun olan 17 bin kişinin uzun yıllar izlendiği bir araştırmada hareketsiz bir yaşam sürenlere göre düzenli spor yapanlarda kalp krizlerinin yüzde 35 (%35) oranında azaldığı, kalp krizi geçirdiklerinde iyileşmelerinin daha kolay olduğu ve ömürlerinin neredeyse 3 yıl daha uzun olduğu saptandı. 70 binden fazla kadının incelendiği Hemşire Sağlık Çalışması'nda haftada toplam 3 saat hızlı olarak yürüyenlerde kalp hastalığı riskinin yüzde 40 (%40) oranında azaldığı görüldü. Bu çalışmanın kadınları ilgilendiriyor olması, yürümenin yararını kanıtlaması kadar önemli.

Düzenli sporun bizi kalp krizi ve inmenin yanı sıra kemik erimesi, şeker hastalığı, kalınbağırsak ve meme kanseri, depresyon ve bunama gibi ciddi birçok kronik hastalıktan koruduğunu gösteren güçlü kanıtlar var. Egzersizin, hemen her hücremize olumlu etkisi var desek yanlış olmaz. Aşağıdaki liste, sporun kalp ve damar sağlığına doğrudan nasıl etki ettiğini gösteriyor.

Kalbi kuvvetlendirir: Her kas gibi kalp kası da antrenman yaptıkça daha güçlü olur ve daha verimli çalışır. Hem kasılması güçlenir hem de rahatlayıp gevşemesi mükemmelleşir.

Kalp daha verimli çalışır: Hareketsiz bir kişinin kalbi vücuda gereken kanı dakikada ortalama 75 kere çarparak atarken düzenli spor yapan birinin kalbinin 60 kere atması yeter. Kalp 24 saatte 108.000 kere yerine 86.400 kere çarpar. Sadece 1 günde 20 bin kalp atımından tasarruf edilmiş olunur.

Kalbin çok hızlı çarpmasını önler: Antrenmanlı kalp, sıkıntılı bir durumla karşılaştığı zaman sakin bir tepki verir. Hareketsizliğe alışmış olan kalp ise hemen telaşa kapılır. Örneğin; otobüse yetişmek için koşarken veya çok heyecan uyandırıcı bir durumla karşılaşan kalbin hızı aniden yükselir, dakikada 180-200'e kadar çıkabilir. Hâlbuki bir sporcunun kalbi aynı koşullarda daha yavaş atarak tepki verir ve en kısa zamanda normale döner.

Tansiyonu düşürür: Düzenli spor yapanlarda, örneğin günde yarım saat tempolu olarak yürüyenlerde kan basıncının düştüğü biliniyor. Özellikle tansiyon tehlikesi altında olanların her gün yapacakları yürüyüşle bu tehdidi bertaraf etmeleri mümkün.

28 Ünite 1 ● Spor

Zayıflatır: Şişmanlığın harcanandan fazla kalori alma sonucu oluştuğu düşünülürse perhiz yapmanın neden tek başına kalıcı bir çözüm olmadığı ortaya çıkar. Düzenli egzersiz sadece spor yapıldığında değil, dinlenme hâlinde tükettiğimiz enerjiyi de artırdığı için kilo vermeyi kolaylaştırır. Kilo verdikten sonra düzenli spor yapmadan ideal kiloyu korumak çok zordur.

İyi kolesterolü yükseltir: Damar sertliğine karşı koruyucu rol oynayan HDL kolesterolü yükseltmenin yollarından biri egzersiz yapmaktır. Haftada 3 gün 3 kilometre yürüyenlerde bile iyi kolesterolün yükseldiği biliniyor. Egzersizin süresi ve sıklığı arttıkça olumlu etki de artar.

Kanın aşırı pıhtılaşmasını önler: Düzenli egzersiz kanda pıhtılaşmayı başlatan ve güçlendiren maddelerin dengede kalmasına yardımcı olur.

Şeker hastalığını önler: Diyabet olma riski yüksek olanların ellerinde sağlıklı beslenmenin yanı sıra çok güçlü bir silah daha var ki o da düzenli egzersiz. İlaçlardan çok daha etkin, yan etkisi yok, hem de bedava.

Stresi azaltır: Düzenli spor yapanların hareketsiz bir yaşam sürenlere göre daha az endişeli olduklarını, uykularının daha düzenli olduğunu gösteren çalışmalar var. Orta yaşın üstündeki kişilerde yapılmış 32 araştırmayı inceleyen bilim insanları, düzenli egzersizin kötümserliği azalttığı, mutluluk hissini artırdığı, ağrı eşiğini yükselttiği sonucuna vardılar.

Prof. Dr. E. Murat TUZCU (Milliyet.com.tr)

(Düzenlenmiştir.)

1. Düzenli spor, kalp krizi ve felç dışında insanları hangi hastalıklardan korumaktadır?
   Kemik erimesi, şeker hastalığı, kalınbağırsak ve meme kanseri, depresyon ve bunama.
2. Kalp atışından tasarruf edilmesi insan ömrü için ne anlama gelmektedir?
   İnsan ömrünü uzatır, kalbi daha az yorar.
3. Antremanlı kalp ile hareketsizliğe alışmış kalbin farklılığı hangi durumlarda ortaya çıkar?
   Ani gelişen hareketlerde antremanlı kalp daha düzenli çalışır ve daha hızlı normale döner.
4. Düzenli egzersizin kilo sorunu yaşayanlar için ne gibi faydaları vardır?
   Harcanan kalori ile alınan kalori arasındaki dengeyi sağlar.
5. Yaşlılıkta başkasına muhtaç olmadan yaşamak için ne yapmalı?
   Düzenli egzersiz yapmalı.
6. "Elden ayaktan düşmek" ve "ele güne muhtaç olmak" deyimlerinin anlamı ne olabilir?
   Sağlık açısından sıkıntı yaşayarak başkalarına muhtaç olmak.
7. Yazarın son paragraftaki düşüncelerini kendi cümlelerinizle özetleyiniz.
8. Aşağıdaki bölümde noktalı yerleri metinden çıkan sonuca göre tamamlayalım.

   İnsanların uzun ve sağlıklı bir ömür geçirmeleri kendi ellerindedir. Yazara göre uzun ve sağlıklı ömür *için düzenli egzersiz yapmak* gerekir.

3. İşaretleyiniz.

1. Öğrencilerinize okudukları metne göre yan tarafta cümlelerin doğru olup olmadığını işaretlemelerini söyleyiniz.

3. Doğru seçenekleri işaretleyiniz.

		D	Y
1.	Kalp damar sağlığını korumak için günde en az 30 dakika yürümek yeter.		●
2.	24 saatte 108,000 kere çarpan kalp, 24 saatte 86,400 kere çarpan kalpten daha verimli çalışır.		●
3.	Hareketsizliğe alışmış kalp, sıkıntılı bir durumla karşılaştığında hızlı hızlı atmaya başlar.	●	
4.	Perhiz yapmanın, şişmanlığın önlenmesinde kalıcı bir çözüm olduğu söylenebilir.		●
5.	Kalp damar sağlığını korumak için günde 30 dakika hızlı yürümek yeter.	●	
6.	Düzenli spor yapan birinin kalbi hareketsiz bir kişinin kalbinden daha az yorulur.	●	
7.	Hareketsizliğe alışmış kimselerin kalbi, telaş ve heyecan gibi durumlara sakin bir tepki verir.		●
8.	Kilo verdikten sonra düzenli spor yapmaya devam etmek ideal kiloyu korumak için gereklidir.	●	

4. Cevaplayalım.

1. Öğrencilerinizden yan taraftaki kelime gruplarını okudukları metne göre açıklamalarını isteyiniz.
2. Ardından öğrencilerinizden soruların doğru cevaplarını işaretlemelerini isteyiniz.

4. Cevaplayalım.

1. Aşağıdaki kelime öbekleri hangi anlama gelmektedir? Yazınız.

hareketsiz yaşam: *Egzersiz yapmadan sürekli otururak yaşamak.*

düzenli spor: *Günlük kalori fazlasını yakacak kadar hareket yapmak.*

kalp krizi: *Kalp damarlarının tıkanması.*

kalp hastalığı: *Vücuda kan pompalayan organın rahatsızlanması.*

2. İkinci paragrafta yer alan araştırma sonuçlarına göre aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) Hareketsiz yaşam sürenlerin kalp krizi geçirme oranları düzenli spor yapanlara göre daha fazladır.

B) Hareketsiz yaşam sürenlerin düzenli spor yapanlara göre ömrü üç yıl daha kısadır.

C) Kadınlar üzerine yapılan araştırmaya göre hızlı yürüyüş yapan kadınların kalp hastalığına yakalanma riskleri diğerlerine göre daha azdır.

D) Kalp krizi riski düzenli yürüyüş yapan kadınlara göre hareketsiz yaşam süren erkeklerde daha yüksektir.

3. Araştırma sonuçlarında varılmak istenen düşünce hangisidir?

A) Kalp hastalığı riski taşıyan kadınların, düzenli ve hızlı yürüyüş yapmaları gerekir.

B) Düzenli spor yapan kadın veya erkeklerde kalp hastalığı geçirme riski düşüktür.

C) Düzenli spor yapmak kalp hastalıkları riskini önemli ölçüde azaltır.

D) Düzenli spor yapanların kalp krizi geçirdiklerinde iyileşmeleri daha kolaydır.

Kazanımlar

Konuşma

1. Görüşlerini fıkra, anekdot ve deyimler aracılığıyla esprili bir biçimde aktarır.

5. Atasözleri ile anlamlarını eşleştirelim.

1	Sağ baş yastık istemez.	2	Sağlıktan büyük zenginlik olmaz. Sağlık olmazsa varlık neye yarar?
2	Sağlık varlıktan yeğdir.	1	Sağlam insan durup dururken yatmak istemez. Yatmak istiyorsa her hâlde hastadır.
3	Hasta olmayan sağlığın kadrini bilmez.	5	Hastalıkların temel sebebi yediklerimiz ve içtiklerimizdir. İnsan yediklerine dikkat etmeli.
4	Hastalık kantarla girer, gramla çıkar.	6	Güneş, insan sağlığı açısından önemlidir. Güneş alan evde hastalık olmaz.
5	Mide hastalığın evi, perhiz tedavinin başıdır.	3	İnsan, hastalandığını sağlığının kıymetini anlar.
6	Güneş girmeyen eve doktor girer.	4	Hastalık, birden ve çok zorlu gelir. Ama yavaş yavaş iyileşir.
7	Ayağını sıcak tut, başını serin; gönlünü ferah tut, düşünme derin.	9	Hastalandığımız zaman doktora ihtiyaç duyarız. Can ve mal emniyetini kaybettiğimiz yerde başvuracağımız kişi de hâkimdir. Bu önemli iki kişinin bulanmadığı yerde oturmak son derece sakıncalıdır.
8	Can boğazdan gelir.	8	İnsan yemekle yaşar. Boğazına bakmayan kişinin sağlığı tehlikeye düşer.
9	Hekimsiz, hâkimsiz yerde oturma.	7	Hastalıktan korunmak için ayağımızı sıcak, başımızı serin tutmalıyız; olur olmaz şeyleri sıkıntı konusu yapmamalı, geniş yürekli olmalıyız.

6. Konuşalım.

Spor Yap, Zinde Kal!

Bu atasözlerinden birini seçiniz ve atasözünün anlamını günlük hayattan örnekler vererek açıklayınız.

Aşağıda A ve B isimli şahıslar spor ve sağlık üzerine konuşuyorlar. Diyaloglardan hareketle konuşmayı sürdürünüz.

A Yaşamımızı kaliteli ve sağlıklı sürdürebilmek için öncelikle bilinçli beslenme, sonrasında ise bedenimize uygun sporun yapılması gerekmektedir.

B Evet dostum, sana katılıyorum. Uzmanlar beden sağlığının elverdiği şekilde spor yapılması gerektiğini kaydediyorlar.

A Ancak insanlar, uzmanların tavsiyelerini pek dikkate almıyorlar sanırım. Sen ne dersin bu konuda?

B .....

A .....

B .....

A .....

5. Eşleştirelim.

1. Öğrencilerinize yan tarafta bulunan atasözlerini anlamlarıyla eşleştirmelerini söyleyiniz.
2. Bu atasözlerini etkinlik sonrasında bir cümlede kullanarak onları nasıl atasözlerini konuşma ve yazmalarında kullanacaklarını gösteriniz.

6. Konuşalım.

1. Öğrencilerden eşleştirme etkinliğinde geçen atasözlerinden birini günlük hayattan örnekler vererek açıklamalarını isteyiniz.
2. Daha sonra spor hakkında bir diyalog hazırlamalarını isteyerek diyaloğu canlandırmalarını sağlayınız.

Kazanımlar

Yazma

1. Deneyimlerini, izlenimlerini veya olayları ayrıntılı olarak betimleyen yazılar yazar.
2. Herhangi bir olayı veya konuyu ana düşünceyi vurgulayarak ve yardımcı düşüncelerle destekleyerek yorumlayan yazılar yazar.

Yazalım.

1. Öğrencilerinize "Kendinizi sağlıklı buluyor musunuz?", "Yakın çevrenizde sağlık sorunları yaşayan kişiler var mı? "Yakın çevrenize sağlıklı yaşamayla ilgili önerilerde bulunuyor musunuz?" sorularını yöneltiniz.
2. Öğrencilerinizden yandaki şikâyetlere uygun tavsiyeler yazmalarını isteyiniz.
3. Bu tavsiyeleri okutunuz.

7. Yazalım.
Sağlık Köşesi

Ülkenizin en önemli gazetelerinden birinde "Sağlık Köşesi" yazıları yazıyorsunuz ve okurlarınızın sağlıkla ilgili sorularını size ayrılan köşenizden cevaplıyorsunuz.

Aşağıdaki sorulardan seçtiğiniz birini, okur kitlenizi de dikkate alarak bir paragraf olacak biçimde cevaplayınız.

*Kilolarımdan dolayı mutsuzum. Ne yapmalıyım?

*Göbeğimi nasıl eritebilirim?

*Kilo alamıyorum ne yapmamı önerirsiniz?

*Bir aydır öksürüğüm geçmedi, göğüs ağrılarım da iyice arttı. Ne yapmamı önerirsiniz?

*Boynum, sırtım ve başım çok ağrıyor, bunun tedavisi mümkün mü?

* Saçlarımı sık sık yıkamama rağmen hemen yağlanıyor. Üstelik kepek sorunum da var. Bu konuda bana yardımcı olabilir misiniz?

*Ben her gün spor yapıyorum ama yine de istediğim ölçülerde bir vücuda sahip değilim. Spor dışında başka ne yapmalıyım?

Serbest Okuma

1. Öğrencilerinize Kültür Çağlayanı bölümünü okutunuz.
2. Anlamını bilmedikleri kelimeleri açıklayınız.
3. Öğrencilerinizin de ülkelerindeki geleneksel bir sporu anlatmalarını sağlayınız.

Serbest Okuma

GELENEKSEL BİR TÜRK SPORU: MATRAK

Matrak, Osmanlılar tarafından oynanan askeri bir spordur. Karşılaşma sırasında kullanılan eşyalar yumuşak malzemeden yapılan matrak sopası, kalkan, miğfer ve sporcuların kıyafeti olan aba olmak üzere toplamda dört parçadır. 16. yüzyılda Matrakçı Nasuh Efendi tarafından ilk kez kuralları ve standartları ile tam bir spor dalı haline getirildiği sanılmaktadır. Ancak Matrakçı Nasuh Efendi'den önce de bu sporun var olduğuna dair bazı rivayetler de mevcuttur.

Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde geçen bilgilere göre en alttakinden en üstekine kadar toplumun her kesimi tarafından ilgilenilen bir spordu. Matrak, insanları her an güçlü ve dayanıklı tutardı. 19. yüzyılda Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ile birlikte Osmanlı askeri düzeninde yapılan değişiklikler sonucu kılıç kullanmak ve bununla ilgili olan sporlar yasaklandığı için matrak sporu unutulmuştur. Fakat günümüzde bu spora olan ilgi giderek artmaktadır.

Matrak oyununun kuralları Efkan Çalış tarafından yeniden düzenlenmiş ve bu spor 15 Haziran 2010'da Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu'na bağlanmıştır. Bu kurallara göre: Oyuncular yaş ve sıklete göre ayrılır. Matrak oyununda amaç, rakibin kafasına matrakla dokunmaktır. Karşılaşmalar, hakemin "cenk!" komutu ile başlar ve "dur!" komutu ile son bulur. Her dokunuş bir puan değerindedir. Karşılaşma süresi ikişer dakikadan iki oyun biçimindedir. Rakibe sert vurmak, kalkanla vurmak, oyun aleti veya koruyucu malzemesi yere düşen rakibe vurmak, karşılaşma sırasında oyun aletlerini veya koruyucu malzemeleri bilinçli olarak elden bırakmak ve yere atmak, rakibe bedensel olarak vurmak yasaktır.

Değerlendirme

1. Üniteyi bitirdikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını öğrencilerinize ödev olarak veriniz veya sınıfta yapınız.
2. Öğrencileriniz soruları cevapladıktan sonra sınıfta birlikte çözünüz ve yanlış yapan öğrencileri bilgilendiriniz.
3. Öğretiminde eksiklik gördüğünüz konularla ilgili ek çalışmalar yaparak sınıfınız hazır olduğunda bir sonraki üniteye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

ELVAN ABEYLEGESSE

Elvan, 1982 yılında yedi çocuklu bir ailenin altıncı çocuğu olarak Etiyopya'da doğdu. Ailesi ona Hewan Abeye adını verdi. Koşuculuk yeteneği keşfedilerek okuldaki beden eğitimi öğretmeni tarafından on dört yaşındayken atletizme yönlendirildi. 1999 yılında on yedi yaşındayken Kuzey İrlanda'da Etiyopya'nın küçükler takımında yarıştı ve dokuzuncu oldu. Orada İstanbul'daki bir toplantıya davet edildi. Bu sırada ENKA Spor Kulübü için atlet arayan işadamı Önder Özbilen tarafından keşfedildi. Ailesinden izin alınıp Türkiye'ye getirildi. Türk vatandaşı oldu ve Elvan Abeylegesse adını aldı.

2001 yılında üç ayrı dalda Avrupa gençler şampiyonu oldu. 2004 yılında Norveç'te, Altın Lig 5000 metre yarışındaki 14.24.68'lik derecesi ile dünya rekoru kırarak birinciliği kazandı. Bu başarı ona 2004 Atina Olimpiyat Oyunları'na katılma hakkı sağladı. 2004 Atina Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye'nin en büyük madalya umudu oldu. Olimpiyatlarda 1500 metre finalinde koşan ilk Türk atlet olarak adını tarihe yazdırdı. 2007 yılında Japonya'da düzenlenen Dünya Atletizm Şampiyonası'nda 10000 metrede ikinci olarak gümüş madalya aldı. 2008 Pekin Olimpiyat Oyunları'nda 5000 ve 10000 metre yarışlarında yarıştı ve her ikisinde de ikinci olarak gümüş madalya kazandı. Aynı zamanda 10000 metre Avrupa rekorunu da kırdı. Bu sonuç ile Elvan Abeylegesse, Türkiye'ye Olimpiyat Oyunlarında bir şampiyonada iki madalya birden kazandıran ilk sporcu unvanını aldı.

Berlin'de 2009 yılında düzenlenen Dünya Atletizm Şampiyonası'nda rakibi Etiyopyalı Meselech Melkamu'nun koşu ayakkabılarını unuttuğunu fark edince ona kendi ayakkabılarını verdi. Rakibine yardım etmesi üzerine Dünya Fair Play Ödülü'ne layık görüldü.

Elvan Abeylegesse kırdığı rekorlar, aldığı dereceler, kazandığı unvanlar ile her yarışın sonunda *soluk soluğa kalsa* da Türk atletizmine yeni bir soluk getirdi. Nesiller boyunca hatırlanacak ve kendisiyle gurur duyulacaktır. Daha nice nesiller onun elde ettiği başarılara bir gün kendilerinin de ulaşacağını hayal ederek çalışacaktır.

1. Okuduğunuz metinde Elvan'la ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine değinilmemiştir?
A) Medeni durumuna
B) Çalıştığı spor kulüplerine
C) Türk atletizmine etkisine
D) Doğum yerine

2. Okuduğunuz metne göre Elvan'a 2004 Atina yolunu açan oyunlar nerede düzenlenmiştir?
A) Norveç
B) Berlin
C) İstanbul
D) Kuzey İrlanda

3. Okuduğunuz metnin son paragrafında geçen "soluk soluğa kalmak" sözünün anlamı nedir?
A) Nefes alamayacak duruma gelmek
B) Çok heyecan ve korku vermek
C) Durmaksızın uzun süre çalışmak
D) Ciğerlere temiz hava çekmek

4. Okuduğunuz metne göre Elvan'la ilgili bilgilerden doğruların başına "D" yanlış olanlara "Y" yazınız.

Y Atletizmle tanışması bir sporcu gözlemcisinin ondaki koşma yeteneğini fark etmesiyle başlar.
D Olimpiyatlarda Türkiye adına aynı turnuvada farklı koşularda birden fazla ödül alan ilk yarışmacıdır.
D Sporda rakibe saygı prensiplerine uymanın önemini kavramış ve karşısına çıkan bazı fırsatlara tenezzül etme ihtiyacı hissetmemiştir.

Kendimi Değerlendiriyorum.

1. Bu bölümde;
2. Öğrencilerinizden değerlendirme cümlelerini sözlük yardımıyla anlamaya çalışmalarını isteyiniz. Zorlandıkları yeterlikle ilgili ek çalışma ve ödev istemelerini söyleyiniz. Öğrencilerin kişisel farklılıklarına göre ayrı ayrı ödevler vermeniz gerekir. Verdiğiniz her ödevi de mutlaka kontrol edip öğrenciye dönüş vermelisiniz.

DİNLEME METİNLERİ

A. DAHA HIZLI, DAHA YÜKSEK, DAHA GÜÇLÜ: OLİMPİYATLAR

Olimpiyat Oyunlarında Yaşanmış İlginç Olaylar

- 1896 yılında ilk modern olimpiyatlar Atina'da başladı. Türk güreşçi Koç Mehmet, kendi imkânlarıyla Atina'ya gitmiş, ancak kayıt koşullarını bilmediğinden müsabakaya katılamamıştır.
- 1900 Paris Olimpiyat Oyunları'nda, kazanan atletlere madalya yerine tablo hediye edildi. Fransızlar tabloların, madalyadan daha değerli olduğunu savundu.
- 1904 Yaz Olimpiyatları Amerika Birleşik Devletleri'nin Saint Louis kentinde yapılmıştır. Ancak ABD çok uzak olduğu için ve gidiş geliş masraflarının pahalı oluşu nedeniyle bu olimpiyatlara katılım çok az olmuş ve dağıtılan 280 madalyanın 255 adedini Amerika Birleşik Devletleri sporcuları almıştır.
- 1904 yılında ABD'li maraton koşucusu Fred Lorz, Saint Louis'de yapılan oyunlarda yarışın büyük bir bölümünü arabaya binerek tamamladığı ortaya çıkınca diskalifiye oldu.
- Londra'nın ilk defa ev sahipliği yaptığı 1908 yılındaki olimpiyat oyunları tam altı ay sürdü. Oyunlar, Nisan-Ekim ayları arasında devam etti. Oyunlar aslında, İtalya'nın başkenti Roma'da yapılacaktı. Ancak oyunlardan iki yıl önce İtalya'da bir yanardağın patlaması ve Napoli kentine hasar vermesi sonucu İtalyan hükümeti olimpiyat oyunlarını iptal etmek zorunda kaldı ve oyunlar Londra'ya alındı.
- 1908 Londra Olimpiyatları'nda maraton yarışını İngiliz kraliyet ailesinin izleyebilmesi için koşu Windsor şatosu önünden başlatılmıştır. Final ipi stadyumda göğüslendiğinde mesafe ölçülmüş ve 42195 mt olduğu anlaşılmıştır. Günümüzde de 42195 metre olarak koşulan maratonun ölçüsü böyle tespit edilmiştir.
- 1912 Stockholm'de (İsveç) şampiyonluk için güreşen iki sporcu, saatlerce mücadele etmelerine rağmen yenişememişler. Her ikisi de altın madalyayı alacaklarını umarak maçı idare etmişler ve 9 saat boyunca güreşmişlerdir. Hakem heyeti aldığı bir kararla maçı sona erdirmiş, her iki güreşçi de ikinci ilân edilerek gümüş madalya sahibi olmuşlardır.
- 1924 Fransa'nın başkenti Paris'te yapılan olimpiyatlarda Birleşik Amerikalı yüzücü Johnny Weissmuller 100 mt, 200 mt ve 4x100 mt yarışlarında üç altın madalya kazanınca pisinlerin (yüzme havuzlarının) kralı seçilmiştir. Bu başarı Hollywood'da yankılanmış ve dünyaca meşhur Tarzan filmleri çekilmiştir. Filmin başrol aktörü ise Tarzan rolündeki şampiyon yüzücü Johnny Weissmuller olmuştur.
- 1928 yılındaki Amsterdam Olimpiyat Oyunları'nda, Avustralyalı kürekçi Henry Pearce, çeyrek finalde yarışırken kayığını durdurarak, nehirden geçmekte olan ördek sürüsüne yol verdi. Pearce duraksamasına karşın altın madalyayı ülkesine götürmeyi başardı.
- 1932 Los Angeles (ABD) olimpiyatlarında gerçekleşen olaylar da bir hayli enteresandır (ilginçtir). Polonyalı Stella Walsh (Stanislawa Walasiewiczowna), Los Angeles'taki 1932 Olimpiyatları'nda 100 metrede altın madalyayı kazandı. Hem de 12 saniyenin altına inen ilk kadın olarak Dünya Rekoru'nu kırmış oldu. Ancak yıllar sonra 1980'de bir soygunun masum kurbanı olarak can verdiğinde otopsi sonucunda erkek olduğu anlaşıldı.
- 1936 Berlin Olimpiyatları'nda, Türk güreşçi Yaşar Erkan ilk altın olimpiyat madalyasına uzanan sporcumuz olmuştur.
- Televizyondan yayımlanan ilk olimpiyat oyunları, 1936'daki Berlin oyunları oldu.
- 1948 Londra Olimpiyatları'nda Türk güreşçiler 6 altın, 4 gümüş ve 1 bronz madalya almışlardır. Bu olimpiyatlarda Ruhi Sarıalp, üç adım atlamada 15,075 mt ile üçüncü olmuş ve böylece atletizmde olimpiyat madalyası kazanan ilk Türk atleti olmuştur.
- 1948 yılındaki Londra Olimpiyat Oyunları'nda kötü hava koşulları nedeniyle oyunlar akşam karanlığına sarkınca, araba farlarıyla mücadelelerin yapıldığı alanlar aydınlatıldı.
- 1952 Helsinki Finlandiya'da, Çek atlet Emil Zatopek (Lakabı Çek Lokomotifi'dir.) 5000 mt ve

10000 mt koşularında altın madalya alır. Ayrıca aynı olimpiyatta yaşamında ilk kez katıldığı maraton koşusunu da birinci bitirerek altın madalya sayısını üçe çıkarır.

- 1960 Roma Olimpiyatları'nda Türkiye güreş dalında 7 altın 2 gümüş madalya kazanmıştır. Bu olimpiyatlarda İlk defa Afrikalı (Etiyopya) bir atlet olimpiyat şampiyonu olarak altın madalya elde etmiştir. Ababe Bilika adlı bu atlet, yalın ayak koştuğu maratonu kazanmıştır.
- 1964 Tokyo Japonya'da Ababe Bilika gene şampiyon olmuştur. Etrafını saran TV mikrofonlarına "Beni boş verin... İyi bir iş yapmak istiyorsanız benim yerime ülkemde açlıktan ölen, ilaçsızlıktan kıvranan halkımın ihtiyaçlarını tüm dünyaya duyurun!" dedi. Bu sözler görülmemiş bir etki yarattı. Etiyopya'ya yardım başladı.
- 1976 Montreal Kanada'da, Romanyalı jimnastikçi Nadia Elena Comaneci, 14 yaşında katıldığı yarışmalarda bütün jüri üyelerinden 10 tam puan alarak altın madalyalar kazanmıştır. Bu rekor günümüzde de geçerlidir.
- 1996 Atlanta (ABD) olimpiyatlarında, halterde Naim Süleymanoğlu, güreşte Hamza Yerlikaya üçüncü defa olimpiyat şampiyonu olma başarısını gösterdiler. Müsabakalarda Hamza Yerlikaya bütün güreşlerini, rakiplerine hiç puan vermeden kazanarak erişilmesi güç bir rekorla şampiyon oldu.
- Londra 2012 Olimpiyat Oyunları'nda, doğal hayatı korumak için olimpiyat parkına 500 kuş ile 150 yarasa yuvası yerleştirildi.
- Londra 2012 Olimpiyat Oyunları için, Londra Filarmoni Orkestrası 205 ülkenin millî marşını kaydetmek için stüdyoda 50 saat geçirdi.
- Antik Yunan döneminde Olympia'da atletler, çıplak olarak müsabakalara katılırdı.

B. SPOR ÇEŞİTLERİ
Türkiye Destan Yazdı

Türkiye, 2008 Avrupa Futbol Şampiyonasında birbirinden güzel maçlar çıkararak bütün dünyayı kendisine hayran bıraktı. Bu maçlardan Çek Cumhuriyeti - Türkiye maçı ise her iki ülke açısından çok önemliydi. Çünkü maçı kazanan takım çeyrek finale çıkacaktı. Maçta Türkiye 2-0 yenik duruma düşmesine rağmen Çek Cumhuriyetini 3-2 yenerek adeta bir destan yazdı. Şimdi bu maçın geniş özetini birlikte takip edelim.

Sunucu:

Servet, Sabri, Hamit, Sabrii (Afferin bee!), Hamit ceza sahasında ortaya çevirdi, gol pozisyonu ve top ağlara gidiyor ve goooooool (Aferin Arda be!), 2-1 oluyor, Ardaa, İsviçre maçından sonra Çek Cumhuriyeti maçında da topu ağlara gönderiyor ve 75. dakikada aradaki farkı bire indiriyoruz. Arda Turan ve durum 2-1 futbol severler. Bir gol daha bulabilirsek belki maçı penaltılara götürme şansına sahibiz. (Ortayı kim yaptı? Hamit mi?) Arda Turan işte hocam, bir kez daha izliyoruz bu pozisyonu. Arda, Pet Cehh, direk ve ağlara giden top. Aradaki fark bire iniyor. Hamit, içeri çevirdi ve Arda golünü attı. (Hamit önde oynarsa etkili olur, Arda da turnuvada rakipleriyle maç yapıyor işte.). (Anons: 78. Dakika, Türkiye'nin golü, Ardaaa (Turaan)).

Servet, Arda, Hamit, Cehh elinden kaçırdı (goooool) gooooooooooooooollll, gooooooooooooooollll, Nihat Kahveci, oldu, 2-2 oldu. Cenevre'de ayaktayız (Evet) Cenevre'de Rıdvan Hocamla birbirimize sarılıyoruz. Türkiye 2, Çek Cumhuriyeti 2. Nihat Kahveci onun adı. 2-2 oldu, Cenevre'de 87. dakikada ayaktayız. Cehh'in büyük hatasında, Nihat Kahveci dokunuyor ve topu ağlara gönderiyor. Türkiye 2, Çek Cumhuriyeti 2. İşte golün gelişimi. Hamit'in ceza sahasına gönderdiği topta Cehh, bu anı uzun süre unutmayacak, hemen ardında Nihat Kahveci, dokunuyor ve top ağlara gidiyor. Türkiye 2, Çek Cumhuriyeti 2. Yıllarca unutulmayacak bir maç yaşıyoruz. İşte Volkan'ın bu sevinci (bi şey söyleyeyim, bi şey söyleyeyim mi?) İşte Fatih Terim, yedekler, teknik heyet, bu sevinç görüntüye geliyor. (Çok demoralize Çek takımı, bırakmayalım penaltılara!). Bi gol daha mı Hocam! (Çok demoralizeler) Çok şey istemiyo musunuz? (İstiyorum ama çok demoralizeler!). İnşallah!. Tuncay, Hamit, hadi üç gelsin!, pasını aktardı, Nihat (Yap Nihat golü!) Gooooooooollllllll! (Goooll, yav bitiricez bu işi!) Gooooooooollllllll! (Bitiricez bu işi!). Gooooooooollllllll! (Yok penaltılar!). (Yok penaltılar!), Gooll, gooolll, goolll!, Mükemmel bir an! (bravo, yardımcı hakem!) Şu anın tadını çıkaralım. Bu anın mutluluğunu yaşaya-

lım! Biz burada, anlatım yerinde Van Hoydok ve Rıdvan Dilmen'le birbirimize sarıldık. Tüylerimiz diken diken! Rıdvan Dilmen, "Devam edelim! Penaltılara kalmasın." dedi. İnşallah kalmayacak, inşallah böyle bitiricez, Avusturya'ya biz gidicez. Avusturya'ya biz gidicez. (Çekler havlu attı bile!). 62'de 2-0 yeniksiniz, ama şu an 89. dakika, ve 3-2 öndesiniz, bu maçı tarih yazıcak, bu maç UEFA'da uzun süre konuşulacak. Bu maç Avrupa basınının en çok konuştuğu maçlardan biri olucak. Nihat Kahveci onun adı. (Dört dakika uzatma.) İki dakikada işleri nasıl çevirdi, oyunun yönü nasıl değişti! Orelyo, Ulisa Luçi (Ofsayt, ofsayt ya!!), (Yapmayın! Yapmayın! Yapmayın!) Ortaaa, kale booş, Sabri çıkaar, onu uzaklaştır, (Aferin, avut!), Oh!!, (Eyvah, eyvah, Volkan yapma, kırmızı kart! Yapma Volkan yaa! Zaten öyle bir yattı ki oyuncu yapma!) Of! Of! Allah! (Oyuncu değişikliği hakkımız da doldu!) Of!, Of!, (Oyuncu hakkı, doldu!) Doldu, Hocam doldu!..(Yapma!!!). Volkan, şu pozisyonda kırmızı kart görüyor. İnanılacak gibi değil! (Yapma, Volkan!), ...Pozisyon böyle başladı, ardından yaşanan tartışma. Volkan, kırmızı kart görüyor, değerli futbol severler, Tuncay Şanlı kaleye geçme hazırlığı yapıyor, üç oyuncu değişikliği hakkımızı kullandık. (Ya şu itmeyi kullanıyor tabii, yoksa iki metre adam, öyle atar mı kendini!) Hocam, sarı kart gör, önemli değil dediniz ama yaa bu kırmızı kart! (Vakit geçirmekten gördü, ama bitiricez, bitiricez!) İnşallah Hocam, inşallah! Yemin ediyorum elim ayağım titriyor, o kadar heyecanlıyım. Tuncay kalede. (Bitiricez, bitiricez). ((Trübünden: Türkiye! Türkiye!!) Cenevre'de Türkiye Türkiye sesleri. Tuncay, seni kaleci olarak da anlatmak varmış. Uyfaluji, Emree, araya giriyor, taç, Çek Cumhuriyeti'nin. Grigera, Grigera ortasını yaptı, Hamit, Nihat Kahveci, Nihat, bi daha çevirebilse Kazım ilerde. Serbest vuruş bizim harika! Uyfaluji sarı kart görüyor. (Git Tuncay sen kullan onu Tuncay, kalecimiz Tuncay kullansın, savunma çıksın dışarı, çıksın!) Tuncay da aynı şeyi söylüyor, Türkiye 3, Çek Cumhuriyeti 2. Hamit'e ileri gitme diyor, Fatih Terim. Ha şimdi Tuncay'a "Sen kalene geç." dedi, Hamit kullanacak. Dört dakika on saniye. Artı dördü işaret etmişti. (Rahat ol, Melih, rahat ol! Bu kadar artık, döndü bize, bundan sonra artık olur mu öyle şey!) Canım vallahi yerimde duramıyorum!. Hakem, kenara geliyor, Kulübede Milan Baroş, sarı kart gördü. (En sola gönder, en sola, sağa taca doğru yani, korner bayrağına doğru yani.) Gurbete gitsin Hocam, gurbete. (Hah, güzel yere attı!) Hakan, (Bitir Allah aşkına şunu yaa!). Grigera, Uyfaluji (Bitirdi!) Bekle bizi Avusturyaaaaaaaa! Bekle bizi geliyoruz!. Bekle bizi geliyoruz! Türkiye 3, Çek Cumhuriyet 2.

C. SAĞLIKLI YAŞAM İÇİN SPOR
Sporcular Nasıl Beslenir?

Sporcular Nasıl Beslenir?

Spor yaparken kimi zaman bazı malzemelere gerek duyarız. Kayak için kayak takımımız, futbol için topumuz ya da tenis için raketimiz olmazsa bu sporları yapamayız. Ancak tüm bu malzemelere sahip olsak bile yeterli enerjimiz yoksa spor yapmamız olanaksızdır.

Tıpkı bir otomobilin ya da bir makinenin çalışabilmesi için yakıta gereksinim duyması gibi vücudumuz da kendisi için gerekli olan enerjiyi besinlerden alır. Ancak sağlığımız için de çok önemli olan beslenme, "bulduğumuz tüm abur cuburları yemek"ten oldukça farklı ve özen isteyen bir konudur. Özellikle spor yaparken daha fazla hareket ettiğimiz için daha fazla enerjiye ihtiyaç duyarız. Bu nedenle de bir sporcu için doğru beslenme çok önemlidir.

Doğru beslenme, karbonhidrat, protein, yağ ve vitaminlerin gerektiği kadar ve dengeli bir biçimde alınması anlamına gelir. Elbette herkesin fiziksel özellikleri ve gereksinimleri farklılık gösterebilir. Bu nedenle de beslenme ve egzersiz programları kişilere özel hazırlanır. Ancak temelde gereksinim duyduğumuz şeyler aşağı yukarı benzerdir. Vücudumuzun alması gereken protein daha çok et, yumurta ve süt ürünlerinde; karbonhidratlar tahıllarda; vitaminler ve mineraller çeşitli sebze ve meyvelerle kimi süt ürünlerinde; yağlarsa çeşitlerine göre Hindistan cevizi, mısır ya da ayçiçeği gibi bitkilerin yağlarında ve et, süt, peynir gibi hayvansal besinlerde bulunur.

Sporcu Nelere Gereksinim Duyar?

Sporcular antrenman yaparken yarış ya da karşılaşma sırasında normalde harcadıklarından daha fazla enerji harcarlar. Dolayısıyla sporcuların günlük kalori gereksinimi diğer kişilere göre daha fazla olur. Ancak bu kalori gereksinimi, yapılan spora ve antrenman programına göre değişiklik gösterir. Örneğin, haftada kaç saat antrenman yapıldığı, alınması gereken kalori miktarı için önemlidir. Haftada 12 saat antrenman yapan bir sporcuyla, 16 saat antrenman yapan sporcunun alması gereken kalori miktarı farklıdır. Bununla birlikte, kalsiyum ve demir, özellikle spor yapan kimselerin beslenmesinde çok önemlidir. Kalsiyum, kemikleri güçlendirir. Bu sayede, aşırı antrenmanlarda ve

yarışmalarda zorlanan kemikler kolay kırılmaz. Bir sporcu için çok önemli olan kalsiyum özellikle süt, yoğurt ve peynir gibi süt ürünlerinde ve kimi yeşil yapraklı sebzelerde ve portakalda bulunur.

Sporcu beslenmesinde kalsiyum gibi önemli olan bir başka mineral de demirdir. Yeterince demir alamamış bir sporcu çok çabuk yorulur. Bu nedenle et, yumurta ve kurutulmuş meyvelerden yeterli miktarda demir almak sporcular için çok önemlidir.

Sporcuları sık sık su içerken görürüz. Terlediğimizde derimiz aracılığıyla su kaybederiz. Bu nedenle, sporcular egzersiz yapmadan önce, egzersiz sırasında ve egzersiz sonrasında bol miktarda sıvı tüketirler. Aşırı su kaybı, istenilen ölçüde iyi koşmayı, sıçramayı, dengeyi yeterince iyi sağlayamamayı kısacası sporcunun iyi bir performans göstermesini engeller. Aşırı su kaybı nedeniyle kişi kendisini hasta gibi hisseder. Bu durumda hemen kaybedilen suyu yerine koymak için su ya da meyve suyu gibi sıvılar içilmesi gerekir. Susuz kalmamak için antrenman öncesinde, antrenman sırasında ve antrenman sonrasında sıvı alımı en iyi yöntemdir. Özellikle spor yapanların sıvı alımı için kesinlikle susamayı beklememeleri gerekir.

Spor yaparken vücut bütün bir hafta boyunca tükettiği besinlerden elde ettiği enerjiyi kullanır. Ancak spor yapmadan önce yenilenler de enerji açısından önemlidir. Eğer sporcu, sporun hemen öncesinde karnını doyurursa vücut egzersiz sırasında gereksinim duyacağı enerjinin bir kısmını yenilenleri sindirmek için harcadığından bu pek iyi olmaz. Bu nedenle, spor yapmaya başlamadan 1,5 – 3 saat önce yemeğin yemiş olunmasında yarar var. Ancak aç karnına da spor yapmak çok doğru olmaz. Bütün gün sürecek bir antrenman ya da yarış varsa sporcunun yanında aralarda atıştırmak için minik sandviçler, meyve ya da az bir miktar kuruyemiş bulundurması iyi olabilir. Bununla birlikte çok şekerli ya da fazla tuzlu besinler almak da doğru değildir. Şekerleme, çikolata ya da gazoz gibi besinlerde bulunan şeker çok çabuk kana karıştığı için kişi kendini bir anda çok enerjik/güçlü hisseder ve bu gücü hemen harcar. Ancak bu şekerin vücudu terk etmesi de aynı çabuklukta olacağı için kişi kendini bir süre sonra çok yorgun ve tükenmiş hissedebilir. Fazla tuzlu besinlerse vücutta su tutacağı için çok fazla susamaya yol açar.

Kimi sporlar için vücut yapısı önemlidir. Örneğin uzun boy, iri ya da ince bir vücut yapısı gerektiren sporlar olabilir. Ancak sporcuların beslenme programları kilo kaybetmeyi ya da almayı hedefleyerek oluşturulmamalıdır. Spor yapmak zaten hareket etmeyi sağladığı için eğer fazla kalori alınmışsa bu kolaylıkla yakılabilir. Kimi öğünleri atlamak, gerekenden az ya da fazla kalori almak ya da yüksek protein alarak beslenmek gibi programlar, spor yapanlar için uygun değildir. Bir sporcu için izlenecek en akıllıca yol, dengeli ve doğru beslenmekten geçer.

Elif YILMAZ

Semerkand / Özbekistan

2

Değişen Dünya

Bölümler

A) Dünden Bugüne
B) Neredeyim?
C) Yakın Gelecek

Beceriler

- Ulaşımla İlgili Terimleri ve Kalıp İfadeleri Tanıma
- Teknolojik Terimler ve Kalıp İfadeleri Tanıma

Kelimeler

- köy
- şehir
- robot
- teknoloji
- fabrika

2 Değişen Dünya

A. ALT KONULAR

A) Dünden Bugüne
B) Neredeyim?
C) Yakın Gelecek

B. SÖZ VARLIĞI

1. • Ulaşımla ilgili terimler ve kalıp ifadeler.
2. • Teknolojik terimler ve kalıp ifadeler.

D. KAZANIMLAR

DİNLEME

1. İçeriği ve anlatımı karmaşık televizyon programlarını, röportajları anlar.
2. Bilimsel ve teknik terimlerin çokça yer aldığı konuşmaları anlar.
3. Bilimsel ve teknik terimler kullanılarak hazırlanmış konuşmaları anlar.

OKUMA

1. Herhangi bir kullanım kılavuzundaki temel bölümleri ayırt eder.
2. Kullanım kılavuzlarındaki yönergeleri anlar.
3. Teknik aletlerle ilgili genel geçer tarif cümlelerini anlar.
4. Araştırma raporlarında kullanılan uzmanlık alanıyla ilgili temel terimleri anlar.
5. Araştırma raporlarında kullanılan temel terimleri ve yapısal özellikleri anlar.
6. Uzmanlık alanı ile ilgili terminolojiyi anlar.
7. Bir raporda veya araştırma metninde yer alan temel veri ve değerleri (tablo, sayısal, grafik, vb.) anlar.
8. Verilerle ulaşılmak istenen sonucu anlar. Belli bir alana yönelik araştırma raporları ve bu raporlara ilişkin sonuçların yer aldığı metinler.
9. Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
10. Metindeki başlık ve alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.

KONUŞMA

1. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklamalar yapar.
2. Farklı konular arasında ilişkiler kurarak analiz, sentez, yorumlar yapar.
3. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve ikna edici bir biçimde ifade eder.
4. Karşı tarafın iddialarına ve yorumlarına uygun ve akıcı cevaplar verir.
5. Sorulara ve yorumlara uygun karşılıklar vererek ikna edici bir biçimde tartışır.
6. Karmaşık konularda düşüncelerini açık ve ayrıntılı bir şekilde ifade eder.
7. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve kesin bir biçimde ifade eder.

YAZMA

1. Genel ve mesleki konulardaki görüşlerini ayrıntılı, açık ve anlaşılır bir şekilde metinler yazarak ifade eder.
2. Karmaşık bir konuyu -ana hatlarını çizip önemli noktalarına da değinerek- açık ve iyi geliştirilmiş bir kompozisyon veya rapor hâlinde sunar.
3. Okuyucu kitlesine uygun üslup kullanır; anlaşılır, ayrıntılı, iyi yapılandırılmış metinler yazar.
4. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunan metinler yazar.
5. Bir görüşe taraf veya karşı olduğunu belirten iş mektubu yazar.

E. HAZIRLIK

Öğrencilerinizi üniteye hazırlamak için teknoloji, son çıkan icatlar veya sağlık alanında yaşanan birtakım gelişmeleri konu edinen bir gazete / televizyon haberi getirerek onlara okuyunuz. Konuyla ilgili öğrencilerinizin görüşlerini alınız. Onlara fikirlerini sorunuz.

Öğrencilerinize, bu ünitede, teknolojik gelişmelerin gerek olumlu gerekse olumsuz yönde insan hayatını nasıl etkilediğini konu edinen bazı metinler okuyacaklarını / dinleyeceklerini söyleyiniz. Onların bu konuda düşündürmek için "Teknolojik gelişmeler bazen sizi korkutuyor mu?", Teknolojide yaşanan gelişmeler her zaman olumlu sonuçlar mı veriyor?" gibi sorular sorunuz.

Kazanımlar

Okuma

1. Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
2. Metindeki başlık ve alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.

1. Okuyalım, konuşalım.

1. Konuya giriş yapmadan önce öğrencilerinize "İpek Yolu" kelimesini daha önce duyup duymadıklarını sorunuz.
2. Öğrencilerinizin "Pekin'den Londra'ya" isimli metni sessiz okuma yöntemiyle okumalarını isteyiniz. Okuma esnasında bilmedikleri kelimelerin altını çizmelerini isteyiniz.
3. Sessiz okuma tamamlandıktan sonra öğrencilerinizden bazılarına metni sesli okutunuz ve altı çizilebilecek kelimelerle ilgili sorular sorunuz. Öğrencilerin öncelikle bağlamdan tahminlerini söylemelerini daha sonra sözlüklerinden kelimelerin anlamlarını bulmalarını isteyiniz.
4. Metin hakkındaki konuşma sorularını sınıfta öğrencilerinizle cevaplayınız.
5. Öğrencilerinizden; ikinci etkinlikteki cümleleri okuyarak kutudaki kelimeyle bağlantı kurmalarını isteyiniz.

Üniteye Hazırlık

- Daha önce hiç uzun yolculuk yaptınız mı? Bu yolculukta başınızdan ilginç bir olay geçti mi?
- En çok hangi ülkede yaşamak istersiniz?
- Sizce teknoloji hayatımızı nasıl kolaylaştırıyor?

A) DÜNDEN BUGÜNE

1. Okuyalım, konuşalım.

Pekin'den Londra'ya

İpek Yolu, Çin'den başlayarak Anadolu ve Akdeniz aracılığıyla Avrupa'ya kadar uzanan ve dünyaca ünlü ticaret yoludur. Orta çağlarda deve kervanlarının Hindistan ve Uzak Doğu'nun ipekli dokuma, baharat ve kıymetli madenlerini Anadolu'dan Avrupa'ya ulaştırmak için kullandıkları ünlü yoldur.

İpek Yolu sadece ticaretin değil, aynı zamanda doğudan batıya ve batıdan doğuya bilgilerin, fikirlerin, dinlerin ve kültürlerin yolu olmuştur.

Doğudan batıya doğru gelişen bu ticari harekette daha önceki çağlardan beri kullanılmakta olan bir yol şebekesinden yararlanılmıştır. Yoğun bir şekilde ipek, porselen, kâğıt, baharat ve değerli taşların taşınmasının yanında kıtalar arasındaki kültür alışverişine de imkân sağlayan bu binlerce kilometre uzunluğundaki kervan yolları zaman içinde "İpek Yolu" olarak adlandırılmıştır. İpek Yolu, Asya'yı Avrupa'ya bağlayan bir ticaret yolu olmasının ötesinde, 2000 yıldan beri bölgede yaşayan kültürlerin, dinlerin, ırkların da izlerini taşımakta ve olağanüstü bir tarihsel ve kültürel zenginlik sunmaktadır.

Taşınan kalıcı unsurlardan biri de dinler olmuştur. Böylece, Hindistan'da doğan Budizm, İpek Yolu üzerinden Uzak Doğu'ya, Çin'e ve Japonya'ya kadar yayılmış ve orada hâkim din olmuştur. Bunların yanı sıra, Şamanizmin, Mani dininin ve daha sonra İslamiyet'in yayılma ortamı bulduğu bir yol, bir bölge olmuştur. Kâğıt ve barut bilgisi yine İpek Yolu ile Arap ülkeleri üzerinden Avrupa'ya gelmiştir.

Dinler ve diğer kültürel öğeler gibi hastalıklar ve enfeksiyonlar da İpek Yolu üzerinde yayılmıştır. Uzun seyahat edenler, virüslerin bulundukları bölgelerden diğer yerlere taşınmasına ve bu virüsler yoluyla ortaya çıkan hastalıkların, bağışıklığı olmayan toplumlarda yayılmasına yol açmışlardır. Bu durum da felaketle sonuçlanan salgınların ortaya çıkmasına neden olmuş-

36 Ünite 2 ● Değişen Dünya

Kazanımlar

Konuşma

1. Oldukça uzun ve zor metinleri anlar ve sözlü olarak özetler.

Kaynak: T. YÜCEL Türkiye Coğrafyası 1987 — İPEK YOLU HARİTASI — R. SAYGILI 2010

tur. İpek Yolu üzerinde hastalıkların yayılmasına verilebilecek en iyi örnek 14. yüzyılda görülen veba salgınıdır. Bu salgın, Ortadoğu, Hindistan ve Çin'de yaklaşık 75 milyon kişinin ölümüyle sonuçlanmıştır. Özellikle kürk ihracatı salgının hızlanmasına neden olmuştur.

İpek, Batı için İpek Yolu üzerinde taşınan en sıra dışı, alışılmadık maddedir ve bu madde yola da adını vermiştir. Ancak, yol üzerinde başka mallar da taşınıp takas edildiğinden, bu kavram ticaret gerçekliğinden uzaktır. İpeğin yanı sıra baharat da Yeni Çağa kadar Güneydoğu Asya'dan taşınan önemli mallar arasında yer almıştır. Ayrıca Çin'e doğru yol alan kervanlar altın, değerli taş ve cam da taşımışlardır. Ters istikamette de özellikle kürk, seramik, yeşim taşı, tunç, vernik ve demir taşınmıştır. Yol üzerinde malların çoğu takas edilmiş ve asıl varış noktasına yetişmeden birden çok el değiştirmiştir.

Tarih boyunca İpek Yolu'nun tam uzunluğu olan yaklaşık 6000 km'yi dolaşan çok az insan vardır. Petrol yataklarının bulunması ile İpek Yolu yeniden önem kazanmaya başlamıştır. Yeni yollar inşa edilmiş ve ıssız bölgelere ulaşım kolaylaştırılmış, bölgeler sanayileştirilmiştir. Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını kazanmalarından sonra, İpek Yolu'nun hem bir ticaret yolu hem de tarihsel ve kültürel değer olarak yeniden canlandırılması gündeme gelmiş, yapıların, yeni işlevler kazandırılarak korunmaları ve yaşatılmaları için çalışmalar başlamıştır. Ayrıca eski ticaret yolları onarılmış ve turistik amaçlı kullanılmaya başlanmıştır. 32 Asya ülkesinin katılımı ve Birleşmiş Milletler desteği ile "Asya Uzak Ticaret Yolları Ağı İnşası Projesi" yürütülmektedir. 2005 yılı itibariyle yol ağının yenilenmesine 25 milyar dolar para harcanmıştır.

1. Soru

İpek Yolu yüzyıllar sonra tekrar değer kazanmıştır. Bunun nedenini açıklayınız.

2. Soru

İpek Yolu'nda sadece ipek taşınmadığı hâlde adını ipekten almıştır. Bu tarihi ticaret yolunda başka neler taşınmıştır?

3. Soru

İpek Yolu bazı şeylerin kıtalar arası yayılmasına neden olmuştur. Bunlar neler olabilir? Örnekler vererek açıklayınız.

2. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinizden okudukları metne göre yandaki etkinliğini yapmalarını isteyiniz.
2. Onlara kutularda verilen kelimelerin aşağıdaki seçeneklerden biriyle doğrudan ilişkili olduğunu anlatınız.

2. İşaretleyelim.

Kutuda verilen kelimelerin hangi cümlelerle ilişkili olduğunu bulalım, İşaretleyelim.

etkileşim

☒	a. Ticari, politik, diplomatik veya misyonerlik gibi nedenler ile gerçekleştirilmiş uzak ticaretin bütün türleri farklı toplumlar arasında kültürel değişimi meydana getirmiştir.
☐	b. Televizyonda birinci bölümünü seyrettiğim İpek Yolu belgeselinden çok etkilendiğim için ikinci bölümü de seyrettim.
☐	c. İpek Yolu sadece ticaret amaçlı kullanılmamış bu yol tarihi pek çok olaya da tanıklık etmiş bir yoldur.
☐	d. İpek Yolu'nun yeniden canlandırılması gündeme geldiğinde yapıların, yeni işlevler kazandırılarak korunmaları ve yaşatılmaları için çalışmalar yapılmıştır.

bulaşıcı hastalık

☐	a. İpek Yolunda pek çok insan deve kervanlarıyla seyahat ederken çeşitli hastalıklara maruz kalmıştır.
☐	b. Hastalığının nedeni ancak tam teçhizatlı bir laboratuarda yapılan tetkikler sonrası ortaya çıkarılabildi.
☒	c. İpek yolunu kullanan kervanlar, felaketle sonuçlanan salgınların ortaya çıkmasına neden olmuştur.
☐	d. İpek yolunda deve kervanlarıyla taşınan kürkler çeşitli mikrop ve virüsleri barındırıyordu.

güzergâh

☐	a. İpek Yolu, günümüzde tarih, kültür, turizm vb. değerleri olan eski bir ticaret yoludur.
☒	b. İpek Yolu'nda daha önceki çağlardan beri kullanılmakta olan bir yol şebekesinden yararlanılmıştır.
☐	c. Deve kervanlarıyla taşınan mallar takas edildiğinden, malların çoğu birden çok el değiştirmiştir.
☐	d. İpek Yolu üzerinde sadece baharat, ipek, cam ve porselen gibi mallar taşınmamış, ticaret aracılığıyla kültür de kıtalararasında yayılmıştır.

3. Cümleleri birleştirelim.

1. İpek Yolu üzerinde baharat, ipek, cam ve porselen gibi mallar taşınmaktadır.
2. İpek Yolu üzerinde kıtalar arasında kültür de yayılmıştır.

İpek Yolu üzerinde baharat, ipek, cam ve porselen gibi mallar taşınırken kıtalar arasında kültür de yayılmıştır.

1. İpek, porselen, kâğıt, baharat ve değerli taşların taşındığı bu binlerce kilometre uzunluğundaki kervan yolları zaman içinde İpek Yolu olarak adlandırılmıştır.
2. Kıtalar arasındaki kültür alışverişine de imkân sağlayan bu binlerce kilometre uzunluğundaki kervan yolları zaman içinde İpek Yolu olarak adlandırılmıştır.

Kıtalar arasındaki kültür alışverişine de imkân sağlayan bu binlerce kilometre uzunluğundaki kervan yollarında ipek, porselen, kâğıt, baharat ve değerli taşlar da taşındığı için İpek Yolu olarak adlandırılmıştır.

1. İpek Yolu, Asya'yı Avrupa'ya bağlayan bir ticaret yoludur.
2. İpek Yolu, 2000 yıldan beri bölgede yaşayan kültürlerin, dinlerin, ırkların da izlerini taşımakta ve olağanüstü bir tarihsel ve kültürel zenginlik sunmaktadır.

İpek Yolu, Asya'yı ve Avrupa'yı birbirine bağlayarak 2000 yıldan beri bölgede yaşayan kültürlerin, dinlerin, ırkların da izlerini taşımakta ve olağanüstü bir tarihsel ve kültürel zenginlik sunmaktadır.

1. İpek Yolu üzerinde sadece baharat, ipek, cam ve porselen gibi mallar taşınmamıştır.
2. Bu yol üzerinde yapılan ticaret yoluyla kıtalararasında kültür de yayılmıştır.

İpek Yolu üzerinde sadece baharat, ipek, cam ve porselen gibi mallar taşınırken bu yol üzerinde yapılan ticaret yoluyla kıtalararasında kültür de yayılmıştır.

1. Hindistan'da doğan Budizm, İpek Yolu üzerinden Uzak Doğu'ya, Çin'e ve Japonya'ya kadar yayılmıştır.
2. Orada hâkim din olmuştur.

Hindistan'da doğan Budizm, İpek Yolu üzerinden Uzak Doğu'ya, Çin'e ve Japonya'ya kadar yayılarak orada hâkim din olmuştur.

Cümleleri birleştirelim.

1. Öğrencilerinize yandaki cümleleri okumalarını ve ardından bu cümleleri birtakım bağlaçlar kullanarak tek bir cümle hâline getirmelerini söyleyiniz.
2. Örnek olması açısından ilk cümleyi tahtaya yazarak siz de birleştirebilirsiniz.
3. Bunu yapmanız öğrencilerin konuyu daha iyi anlamasını sağlayacaktır.

Kazanımlar

Okuma

1. Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
2. Metindeki başlık ve alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.

4. Okuyalım, alt başlıkları yerleştirelim.

1. Öğrencilerinize "Marmaray" kelimesinin ne anlama gelebileceğini sorunuz.
2. Onlara harita üzerinden Marmara Denizi'ni gösteriniz.
3. Daha sonra onlara "Trenlerin gittiği yolun adı nedir?" sorusunu sorunuz.
4. Öğrencilerinizin marmaray kelimesinin nasıl türetildiğini anlamalarına yardımcı olunuz.
5. Daha sonra öğrencilerinize "İpek Yolu'ndan Marmaray'a" isimli metni okuyacaklarını ve bu metnin kronolojik bir sırayla yazıldığını söyleyiniz.
6. Okuma esnasında metnin üstünde bulunan aşamaları metinde bırakılan uygun boşluklara yerleştireceklerini söyleyiniz.
7. Metni parça parça öğrencilerinize okuttuktan sonra bir defa da siz vurgu ve tonlamalara dikkat ederek okuyunuz.

4. Okuyalım, alt başlıkları yerleştirelim.

İpek Yolu'ndan Marmaray'a

	a. İlk kazma 2004'te vuruldu.
	b. İlk tüp tünel 2007'de batırıldı.
	c. Kent içi ulaşımda raylı sistemlerin payı önemli oranda artacak.
	d. Türkiye, 1,5 asırlık hayali için gün sayıyor.
	e. Sultan Abdülmecid hayal etti.
	f. Marmaray projesinin teknik bilgileri
	g. 2 kıta 4 dakika
	h. İlk deneme yapıldı.

Dünyanın en büyük projelerinden, Türkiye'nin 153 yıllık rüyası "Asrın Projesi' Marmaray, Türkiye Cumhuriyeti'nin 90. yıldönümünde 29 Ekim 2013'te hizmete girdi. Asya ile Avrupa kıtaları arasında denizin altından kesintisiz ulaşımı sağlayacak olan Marmaray, tarihî İpek Yolunu canlandıracak, dünyanın en büyük ve önemli projelerindendir.

29 Ekim 2013'te devletin zirvesi ile dünya liderlerinin katılımıyla açılan Marmaray, teknolojik alt yapısı, ekonomik büyüklüğü, demiryolu ulaşımına kazandıracağı ivme ve daha birçok yenilik bakımından şimdiden tüm dünyanın dikkatini çekmiş durumda. Ancak Türkiye'nin 1,5 asırlık rüyasına kavuşması o kadar da kolay olmadı. 'Asrın Projesi' diye de adlandırılan Marmaray'ın 153 yıllık uzun ve zorlu bir yapım öyküsü var.

1. *Sultan Abdülmecid hayal etti*

İstanbul Boğazı'nın altından geçecek bir demiryolu tüneli ile ilgili ilk düşünce 1860 yılında Sultan Abdülmecid tarafından dile getirildi. İstanbul Boğazı altından geçiş ilk olarak deniz dibi üzerine inşa edilen sütunların üzerine yerleştirilen tünel olarak planlandı. Bu fikir, izleyen dönem içerisinde daha ileri düzeyde değerlendirildi ve 1902 yılında bir tasarım geliştirildi.

Bu tasarımda İstanbul Boğazı'nın altından geçen bir demiryolu tüneli öngörülüyordu, ancak tasarımda, deniz dibi üzerine yerleştirilen bir tünelden bahsedildi. O zamandan bu yana, çok farklı fikir ve düşünceler denendi ve yeni teknolojiler tasarıma dönüştü. İstanbul Boğazı'nın altından geçen bir demiryolu toplu ulaşım bağlantısı isteği, 1980'li yılların başlarında giderek arttı ve 1987'de ilk geniş kapsamlı fizibilite etüdü gerçekleştirildi.

Çalışmalar sonucunda bugünkü projede belirlenen güzergâh, en iyi güzergâh olarak belirlendi. 1987 yılında ana hatlarıyla belirlenen proje, ilerleyen yıllarda tartışıldı ve 1995'te, daha detaylı etüt ve çalışmaların gerçekleştirilmesine ve 1987'deki yolcu talebi tahminleri dâhil olmak üzere fizibilite etütlerin güncellenmesine karar verildi.

2. *İlk kazma 2004'te vuruldu*

Bu çalışmalar 1998 yılında tamamlandı, elde edilen sonuçlar daha önceden elde edilen sonuçların doğruluğunu göstererek, projenin İstanbul'da çalışan ve yaşayan insanlara birçok avantaj sunacağını ve şehirdeki trafik sıkışıklığıyla ilgili hızla artan sorunları azaltacağını ortaya çıkardı. 1999 yılında Türkiye ve Japon Uluslararası İşbirliği Bankası (JBIC) arasında bir finansman anlaşması imzalandı. Ağustos 2004'te Türkiye'nin 1,5 asırlık rüyası için ilk kazma vuruldu.

3. İlk tüp tünel 2007'de batırıldı

Marmaray'ın İstanbul Boğazı altından geçişini sağlayacak 11 tünelin birincisi törenle 24 Mart 2007'de denize batırıldı.

Dünyanın deniz altında en derine yerleştirilen tünellerin sonuncusu ise yine törenle 23 Eylül 2008'de Boğaz'ın 60 metre altındaki yerini aldı.

4. İlk deneme yapıldı

Anadolu ve Avrupa yakalarını değil, bir anlamda, Pekin ile Londra arasını kesintisiz demiryolu hattı ile birleştirecek Marmaray Projesi'nde ilk test sürüşü 4 Ağustos 2013 tarihinde yapıldı.

5. Türkiye, 1,5 asırlık hayali için gün sayıyor

Türkiye, 150 yıldır beklediği hayaline, binlerce işçi, 1343 teknik uzman ve mühendisin çalışmaları sonucunda Cumhuriyet'in 90. yıldönümünde kavuşacak. Asya ve Avrupa'yı deniz altından demiryolu bağlantısıyla birleştirecek. Marmaray, 29 Ekim 2013'te açıldı.

6. Kent içi ulaşımda raylı sistemlerin payı önemli oranda artacak

Kent içi ulaşımda raylı sistemlerin payını yüzde 28'e çıkaracak ve İstanbul'un trafik sorununu önemli ölçüde azaltacak Marmaray, İstanbul-Ankara Yüksek Hızlı Tren Hattı'nın yanı sıra İstanbul Metrosu'na da bağlanacak.

7. 2 kıta 4 dakika

Marmaray çalışmalarında yapılan arkeolojik kazılarda 35 binin üzerinde tarihi eser ile 13 batık gemi çıkarıldı.

Bu tarihi değerler, Yenikapı 100 ada olarak nitelendirilen bölgede kurulacak Arkeopark'ta ve Marmaray Müzesi'nde sergilenecek.

440 araç sayısına sahip Marmaray projesi, İstanbul Halkalı ile Gebze arasında uzanıyor. Boğaziçi Köprüsü ve Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün de iş yükünü azaltmayı amaçlayan Marmaray projesinde 3 tanesi yer altında olmak üzere toplam 40 durağa yer veriliyor.

Avrupa ve Asya yakasını İstanbul Boğazı'nın altından birleştiren Gebze ve Halkalı arasında yapılan Marmaray projesinde yolculuk süresi, 185 dakikadan 105 dakikaya indirilerek, yolculara 80 dakikalık zaman kazandırıyor. Marmaray projesi de tren seferlerinin 2 ile 10 dakika içerisinde gerçekleşmesi planlanıyor.

8. Marmaray projesinin teknik bilgileri

* Bir yöndeki yolcu sayısı – 75 bin,
* Yüzeydeki İstasyon sayısı – 37 adet,
* Yeraltındaki istasyon sayısı – 3 adet,
* Yüzeysel metro kesimi uzunluğu – 63 kilometre,
* Aç-kapa tünel uzunluğu 2,4 kilometre,
* İstasyon boyu – 225 metreden az,
* Maksimum eğim – 18,
* Demiryolu Boğaz Tüp Kesimi Toplam Uzunluğu 13,6 kilometre,
* Delme tünel uzunluğu – 9,8 kilometre,
* Batırma tüp tinel uzunluğu – 1,4 kilometre.

Kazanımlar

Dinleme

1. İçeriği ve anlatımı karmaşık televizyon programlarını, röportajları anlar.

Konuşma

1. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklamalar yapar.
2. Karmaşık konularda düşüncelerini açık ve ayrıntılı bir şekilde ifade eder.
3. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve kesin bir biçimde ifade eder.

5. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinizin dinlediklerini daha kolay anlayıp hatırlayabilmeleri için not alarak dinleme yöntemini kullanmalarını sağlayınız. Öğrencilerinizin "Deveyle 22 Yıl Seyahat" isimli metni dinlerken defterlerine not almalarını isteyiniz.
2. Öğrencilerinize; metnin ana fikrini, metinde kendilerince önemli gördükleri ifadeleri, açık ve anlaşılır şekilde defterlerine not almalarını isteyiniz.
3. Öğrencilerinizin çağrışıma açık, konunun anlaşılmasına yardımcı olan ve hatırlamayı kolaylaştıran kelimelere "anahtar kelime" denildiğini hatırlattıktan sonra bu kelimelerin adı geçen metinde neler olabileceğini tespit etmelerini isteyiniz.
4. Dinleme tamamlandıktan sonra öğrencilerinize, soruları metne göre aldıkları notlar yardımıyla cevaplamalarını söyleyiniz.

6. Okuyalım, konuşalım.

1. Öğrencilerinizin sessiz okuma yöntemiyle göçebelikle ilgili metni okumalarını isteyiniz.
2. Okuma bittikten sonra "Göçebe bir hayat yaşamak ister miydiniz? Niçin?" sorusuna sözlü cevap vermelerini isteyiniz.
3. Konuşma esnasında yerleşik düzen ve göçebe hayatı ile ilgili seçenekleri değerlendirme bildiren bağlaçlar: veya, ya da, hem hem, ne ne, gerek gerek... karşılaştırma ifadeleri: ...nispetle, oranla, karşılaştırıldığında gibi bağlaçları kullanmaya teşvik ediniz.

7. Yazalım.

1. Öğrencilerinize "Kendinizi teknoloji bağımlısı olarak görüyor musunuz?" sorusunu sorarak onları konuya hazırlayınız.
2. Onlardan teknolojinin hayatımızdaki olumlu ve olumsuz yönlerini yazmlarını isteyiniz.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

5. Dinleyelim, cevaplayalım.

Deveyle 22 Yıl Seyahat

1. Goran kimdir?
   Goran 30 yıldır göçebe hayatı yaşayan bir seyyahtır.
2. Şu anda nerede bulunuyor?
   Şu anda Kırklarelin'nde bulunuyor.
3. Kaç yıldır seyahat ediyor? Niçin?
   30 yıldır İpek Yolu güzergâhında dolaşıyor. Küçükken dinlediği seyyahların öykülerinden etkilendiği için.
4. Kimsin, nerelisin, nereden geliyor ve nereye gidiyorsun?" sorularına nasıl cevap veriyor?
   Dünyalıyım, yol kenarları mekânım. Nereden geldiğimi biliyorum ama nereye gideceğimi bilmiyorum..
5. Goran gibi yaşamak ister miydiniz? Neden?

6. Okuyalım, konuşalım.

Göçebe

Göçebelik, bir topluluğun, yaşamını ve soyunu sürdürebilmek için süresi belirsiz, aralıklarla yer değiştirme geleneği ya da alışkanlığıdır. Konar göçer yaşam biçimi süren oba, boy, aşiret gibi genellikle kan bağına dayalı olarak oluşmuş toplumsal grupların bu yaşayışı göçebelik olarak adlandırılmaktadır.

Göçebelikte insanların ve hayvanların iklime, coğrafi şartlara bağlı olarak ovaya inmesi ve dağa çıkması içgüdüsüne uyması, daha doğrusu hayvanın doğal yaşantısına uyması vardır. Bu mevsimsel yer değiştirme ya da coğrafi şartlara uyum arayışı büyük oranda geçim kaynağı olan hayvancılığa bağımlığıdır. Tarıma dayalı yaşama geçilmeden önce hayvancılıkla uğraşılmakta ve bunun doğal sonucu olarak hayvanların bakım ve besleme şartları göçerliğin doğal yaşama uyumunu gerektirmektedir. Oysa günümüzde yerleşik hayata geçilmiştir.

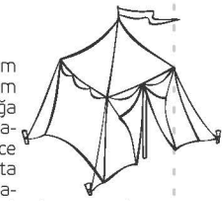

Göçebe bir hayat yaşamak ister miydiniz? Niçin?

7. Yazalım.

Teknolojinin Faydaları

İletişim alanında yaşanan gelişmeleri düşünerek iletişimin insan ilişkilerine getirdiği olumlu ve olumsuz yönleri yazalım.

Olumlu	Olumsuz

Kazanımlar

Yazma

1. Okuyucu kitlesine uygun üslup kullanır; anlaşılır, ayrıntılı, iyi yapılandırılmış metinler yazar.
2. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunan metinler yazar.
3. Bir görüşe taraf veya karşı olduğunu belirten iş mektubu yazar.

Okuma

1. Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.

B) NEREDEYİM?

1. Okuyalım, cevaplayalım.

İki Otobüs Meraklısının Serüveni

İngiltere, Londra...

İngiltere'nin başkenti Londra'dayız. Bu kentte metrodan sonra en çok kullanılan toplu taşıma aracı otobüs. Londra ve otobüs deyince de akla, kırmızı renkli çift katlı otobüsler geliyor. Bu otobüsler, kentin simgelerinden biri sayılıyor. İlk olarak 1904'te kullanılmaya başlanan çift katlı otobüsler, hâlâ aynı hatlarda çalışıyor.

Çin, Hong Kong...

Çin'in güneyinde bulunan Hong Kong'dayız. Bu kentte yaklaşık 7 milyon insan yaşıyor. Dolayısıyla toplu taşıma önemli. Üstelik kentte günlük yolculukların %90'ından fazlası toplu taşımayla gerçekleştiriliyor. Toplu taşıma araçları arasında çift katlı troleybüsler de yer alıyor. Troleybüsler elektrikle çalışıyor. Bu otobüsler elektriği, yol boyunca asılı olan bir elektrik hattındaki iki kablodan alıyor.

Avustralya, Adelaide...

Avustralya'nın güneyinde bulunan Adelaide'yiz. Kalabalık bir nüfusa sahip olan kentte dünyanın en uzun otobüs hattı var. Otobüsler, 12 kilometrelik bu hatta saatte 100 km hızla gidebiliyor. Yalnızca otobüslere ayrılmış olan bu hatta bir saatte 18.000 yolcu taşınabiliyor. Hattın tren yoluna benzemesi sizi yanıltmasın. Bu otobüsler bildiğiniz otobüslerden farklı değil. Onlar da tekerlekleri üzerinde gidiyor.

B. NERDEYİM BEN?

1. Öğrencilerinize faklı ülkelere gidip gitmediklerini sorunuz.
2. Onlara "Bir gezgin olmak ister miydiniz?" sorusunu sorarak duygu ve düşüncelerini alınız.

1. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni bir kez sessiz okuma yöntemi ile okutunuz. Onlardan sessiz okuma sırasında anlamını bilmedikleri kelime ve kelime gruplarının altını çizerek belirlemelerini isteyiniz. Daha sonra altını çizdikleri kelimeleri sözlükte bulmaları ve anlamını not almalarına yardım ediniz.
2. Her öğrenciye kaç tane bilmediği kelime olduğunu sorunuz. Kelimeleri sınıfa okumalarını isteyiniz ve bilen olup olmadığını araştırınız.
3. Kelime çalışmaları tamamlandıktan sonra metni parçalar hâlinde öğrencilerinize okutunuz.
4. Okuma süresince gerekli gördüğünüz yerleri açıklayınız ve okuma tamamlanınca metinle ilgili etkinlikleri uygulamalarını isteyiniz.

ABD, New York...
Dünyanın en çok nüfusa sahip kentlerinden birinde New York'tayız. Burada hibrit otobüsler çalışıyor. Peki bu hibrit otobüslerin diğer otobüslerden farkı ne? Sıradan bir otobüs yakıt olarak fosil yakıt kullanır. Örneğin mazot! Mazot, karbon salımına neden olarak çevre kirliliğine neden olan yakıtlardan biridir. Hibrit otobüslerdeyse hem mazot hem de elektrikle çalışan motorlar vardır. Böylece otobüsün kullandığı mazot miktarı daha az olur. Sonuç olarak hibrit otobüsler çevreye daha az karbon salımı yapar. Bu nedenle "yeşil" otobüs olarak da adlandırılır.

Fransa, Millau...
Ünlü Millau Viyadükü'nün altından geçiyoruz. Fransa'nın tarihi yerleşim yerlerinden birinde bulunan bu kenti gezmenin en iyi yolu bir tur otobüsüne binmek. Bu tur otobüsleri sayesinde kent, tarihi ve turistik yerleri görülerek belirli bir hat boyunca gezilebiliyor. Genellikle üstü açık olan bu otobüsler, 1970'li yıllarda ortaya çıkmış ve gittikçe yaygınlaşıyor.

Japonya, Tokyo...
Japonya'nın başkenti Tokyo'dayız. Tokyo, dünyanın en iyi toplu taşıma ağına sahip kentlerinden biri. Bu ağda metro ve otobüsler yer alıyor. Kentte körüklü otobüsleri de görmek mümkün. Körüklü otobüsler, yaklaşık 18 metrelik uzunluklarıyla dikkat çekiyor.

Kanada, Jasper...
Kuzey Kutbu'na yakın bir yerde, Jasper'dayız. Buradaki millî parkı görmek için bir kar otobüsüne bindik. Kar otobüsleri, yılın büyük bölümünün karla kaplı olduğu ülkelerde kullanılan önemli toplu taşıma araçlarından biri. Kalın ve büyük tekerlekleri sayesinde kar üzerinde kolaylıkla ilerleyebiliyorlar.

Düzenlenmiştir: Bilim Çocuk Dergisi

Kazanımlar

Okuma

1. Araştırma raporlarında kullanılan uzmanlık alanıyla ilgili temel terimleri anlar.
2. Araştırma raporlarında kullanılan temel terimleri ve yapısal özellikleri anlar.
3. Uzmanlık alanı ile ilgili terminolojiyi anlar.
4. Bir raporda veya araştırma metninde yer alan temel veri ve değerleri (tablo, sayısal, grafik, vb.) anlar.
5. Verilerle ulaşılmak istenen sonucu anlar. Belli bir alana yönelik araştırma raporları ve bu raporlara ilişkin sonuçların yer aldığı metinler.

2. İşaretleyelim.

1. Londra ve Hong Kong'daki ulaşımla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Londra'da sadece metro kullanılırken Hong Kong'da otobüs ve metro kullanılır.
B) Hong Kong'da toplu taşımada troleybüsler kullanılırken Londra' da çift katlı otobüsler kullanılır.
C) Londra'da insanların %90'ı toplu taşıma araçlarını kullanırken Hong Kong'da bu rakam %40'ın altındadır.
D) Hong Kong'da toplu taşıma araçlarında mazot kullanılırken Londra'da elektrikten de faydalanılır.

2. Avustralya'daki otobüsleri diğer ülkelerdekinden ayıran en önemli özellik nedir?

A) Avustralya'daki otobüslerin hepsi aynı renktir.
B) Tren yoluna benzeyen bir hat üzerinde seyahat ederler.
C) Tekerlek üzerinde değil raylar üzerinde seyahat ederler.
D) Çalışma süreleri diğer ülkelerdekinden daha fazladır.

3. Tokyo'daki otobüsler hangi özellikleriyle dikkat çekmektedir?

A) Dünyanın en eski otobüsleri olmalarıyla.
B) Yapımında kullanılan malzemenin farklılığıyla.
C) Diğer ülkelerdeki otobüslerden daha uzun olmalarıyla.
D) Üzerlerindeki ilginç resimleriyle.

4. Kar otobüsleri daha çok nerelerde kullanılmaktadır?

A) Kayak merkezlerinin çok olduğu merkezlerde
B) Yılın büyük bölümünün karla kaplı olduğu ülkelerde
C) Yeterince ulaşım ağı olmayan ülkelerde
D) Buzlanmanın yoğun olarak yaşandığı ülkelerde

5. Aşağıdakilerden hangisi "Bu otobüsler elektriği, yol boyunca asılı olan bir elektrik hattındaki iki kablodan alıyor." cümlesindeki altı çizili sözcük ile aynı anlamdadır?

A) Çok genç görünüyor ama boyunca çocukları var.
B) Gece boyunca bir köşede oturup hayal kurdu.
C) Irmak boyunca el ele yürüdüler.
D) Bayram boyunca akrabalarını ziyaret ettiler.

2. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinize "Türkiye'de okumak ister miydiniz?" sorusunu yönelterek konuya giriş yapınız.
2. Okumak isteyen öğrencilere Türkiye'de hangi üniversiteleri bildiklerini ve bu üniversitelerin hangi şehirde olduklarını bilip bilmediklerini sorunuz.
3. Daha sonra Türkiye Bursları hakkında öğrencilerinize kısaca bilgi vererek metni önce siz okuyunuz.
4. Ardından metni öğrencilerinize okutunuz ve öğrencilerinizden metinle ilgili işaretleme etkinliğini yapmalarını isteyiniz.

3. Okuyalım, işaretleyelim.
Türkiye'de Eğitim

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Türkiye Bursları kapsamında uluslararası öğrencilere Türkiyenin seçkin üniversitelerinde burslu olarak yüksek öğrenim görme fırsatları sunuyor.

Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezlerinde A1-A2 seviyelerinde sertifika alan öğrencilerin, Türkiye'ye geldikten sonra üniversitelerin TÖMER'lerine devam edebilmek için belgeleri tamamlamaları gerekiyor.

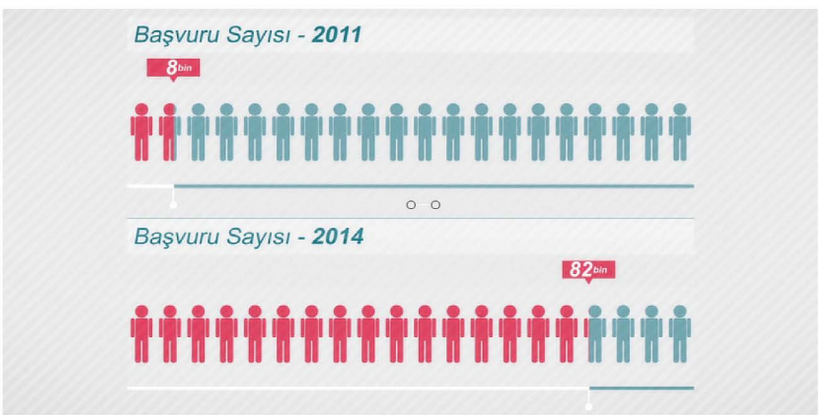

2011 yılında 50 ülkeden başvuru alan Türkiye, 2014 yılında 176 ülkeden başvuru aldı.

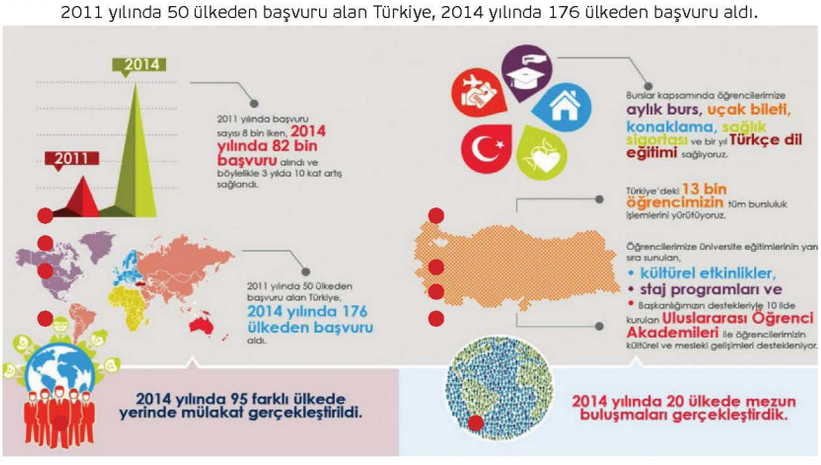

Kazanımlar

Dinleme

1. Bilimsel ve teknik terimler kullanılarak hazırlanmış konuşmaları anlar.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

Türkçe Öğrenim Merkezlerine Müracaatta İstenen Belgeler

A. Türkçe Öğrenim Merkezlerine İlk Müracaatta İstenen Belgeler

1. İkamet Beyannamesi Formu (1 adet)

Not: İkamet Beyannamesi Formu internetten tek sayfaya arkalı önlü çıktı alınıp veya Yabancılar Şube Müdürlüğünden temin edilip sadece ön sayfası doldurulacaktır.

a. Bilgisayar veya daktilo ile pasaport bilgilerine göre doldurulur.
b. Her birine birer fotoğraf yapıştırılır.

2. Pasaport

a. Dış temsilciliğimizden alınmış öğrenim meşruhatlı giriş vizesi işlenmiş olmalıdır.
b. Bu vize ile gelen yabancılar en geç bir (1) ay içinde Yabancılar Şubesine başvuruda bulunmak zorundadır.

3. Pasaportun isimli sayfasının fotokopisi
4. Fotoğraf (3 adet)
5. Yurtta kalıyor ise yurt yazısı
6. Yabancı Uyruklu Öğrenci Bilgi Formu (1 adet)

Not: Öğrenim göreceği dil öğrenim merkezinden alınır.

7. Burs Yazısı
8. İkamet Tezkere Bedeli

Not: Evrakların tam olarak teslim edilmesinden sonra, tezkere bedeli Yabancılar Şube Müdürlüğüne teslim edilir.

B. Uzatmada İstenilen Belgeler

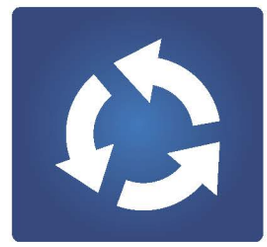

1. İkamet Beyannamesi Formu (1 adet)

Not: İkamet Beyannamesi Formu internetten tek sayfaya arkalı önlü çıktı alınıp veya Yabancılar Şube Müdürlüğünden temin edilip sadece ön sayfası doldurulacaktır.

a. Bilgisayar veya daktilo ile pasaport bilgilerine göre doldurulur.
b. Bir fotoğraf yapıştırılır.

2. Pasaport

Not: İkametine bir yıldan fazla ara vermiş olanların pasaportlarına Dış Temsilciliklerimizden alınmış yeni öğrenim meşruhatlı giriş vizesi işlenmiş olmalıdır.

3. Pasaportun isimli sayfasının fotokopisi.
4. Fotoğraf (2 adet)
5. Yurtta kalıyor ise yurt yazısı
6. Yabancı Uyruklu Öğrenci Bilgi Formu (1 adet)
7. Burs Yazısı
8. Önceden almış olduğu ikamet tezkeresi

Not: Bir ikamet tezkeresi üzerinde 4 defa uzatma işlemi yapılır.

1. Türkçe öğrenim merkezlerinde öğrenim görecek yabancılardan ilk müracaatta istenilen belgeleri işaretleyelim

	1. Burs yazısı		7. Öğrenci Bilgi Formu
	2. İkamet Tezkere Bedeli		8. Dilekçe Yazısı
	3. İkamet Beyannamesi Formu		9. Yurt Yazısı
	4. Banka Cüzdanı		10. Fotoğraf
	5. Pasaport Fotokopisi		11. Pasaport
	6. Seyahat Bileti		12. Kimlik

2. Süre uzatma işlemi için istenilen hangi belgelerde ilk müracaatta istenilenlerden farklılık vardır?

	Pasaport		Fotoğraf
	Yurt Yazısı		Öğrenci Bilgi Formu

3. Dinleyelim, tamamlayalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize daha önce hiç uçağa binip binmediklerini sorarak konuya giriş yapınız.
2. Öğrencilerinize "Uçağa binmekten korkan var mı?" sorusunu sorunuz.
3. Öğrencilerinizin başından geçen uçakla ilgili ilginç bir anıları varsa anlatmalarını isteyiniz.
4. Daha sonra öğrencilerinize uçak yolculuğunun çok hızlı ve güvenli bir yolculuk türü olduğunu fakat uçak yolculuğuyla ilgili bilinmeyen bir tehlikenin bulunduğunu söyleyiniz.
5. Öğrencilerinize "Kıtalararası Uçuş Sendromu"nu daha önce duyup duymadıklarını sorarak metni en az iki defa dinletiniz.
6. Öğrencilerinizden metni dinledikten sonra ilgili boşlukları tamamlamalarını ve sorulara cevap vermelerini isteyiniz.

Kazanımlar

Konuşma

1. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve ikna edici bir biçimde ifade eder.
2. Karşı tarafın iddialarına ve yorumlarına uygun ve akıcı cevaplar verir.
3. Sorulara ve yorumlara uygun karşılıklar vererek ikna edici bir biçimde tartışır.

Yazma

1. Karmaşık bir konuyu -ana hatlarını çizip önemli noktalarına da değinerek- açık ve iyi geliştirilmiş bir kompozisyon veya rapor hâlinde sunar.

4. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize "Eğitim almak için yabancı bir ülkeye gitmeniz gerekiyor. Gitmek istediğiniz ülkenin büyükelçiliği vize vermeden önce sizinle görüşmek istiyor. Şimdi bir görevli ve vize isteyen öğrenci olarak bu görüşmede neler konuşulabileceğini düşünerek bir diyalog oluşturalım." diyerek onların karşılıklı konuşmalarını sağlayınız.
2. Öncelikle ilgili kelimeleri bulmalarını isteyiniz. Kelimelerden bazılarını tahtaya yazınız. Sonra oluşturduğunuz bu kelime havuzundan cümleler kurmalarını isteyiniz. "Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma" yöntemi ile oluşan cümleleri öğrenci ve görevli diye iki grupta toplayınız.
3. Tahtada iki grupta toplanan kelime ve ifadeler yardımıyla onlardan bir arkadaşlarıyla görüşme diyalogu oluşturmalarını ve canlandırmalarını isteyiniz.

5. Yazalım.

1. Öğrencilerinize "Hangi ülkelere gitmek isterdiniz?" diye sorarak beyin fırtınası yöntemini kullanıp öncelikle ülke isimlerini tahtaya yazınız. Sonra oluşturduğunuz bu listedeki ülkelerde neleri/nereleri görmek istediklerini sorunuz.
2. Sözlü cevaplarını aldıktan sonra "Hangi ülkelerde, nereleri/neleri görmek isterdiniz? Neden?" sorusunu yazılı olarak açıklamalarını isteyiniz.

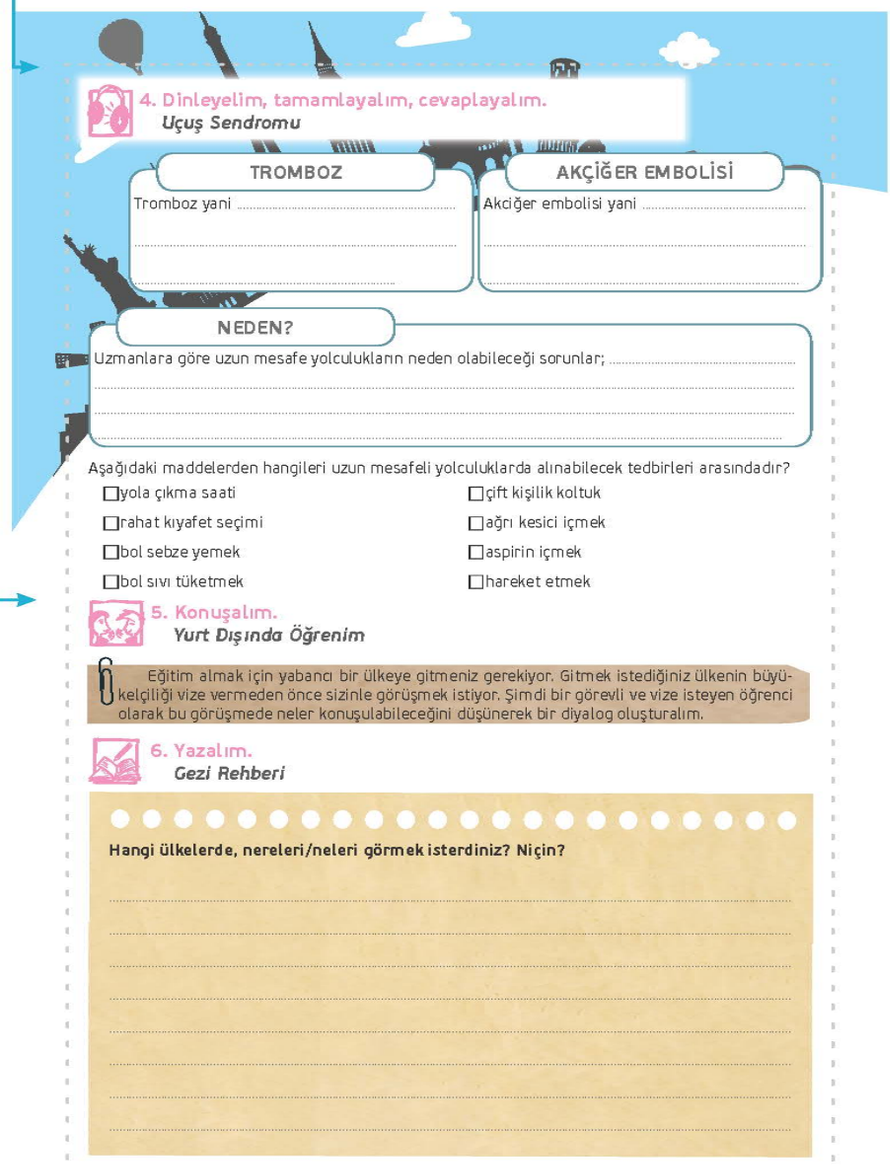

4. Dinleyelim, tamamlayalım, cevaplayalım.
Uçuş Sendromu

TROMBOZ

Tromboz yani .....

AKÇİĞER EMBOLİSİ

Akciğer embolisi yani .....

NEDEN?

Uzmanlara göre uzun mesafe yolculukların neden olabileceği sorunlar; .....

Aşağıdaki maddelerden hangileri uzun mesafeli yolculuklarda alınabilecek tedbirleri arasındadır?

- ☐ yola çıkma saati
- ☐ rahat kıyafet seçimi
- ☐ bol sebze yemek
- ☐ bol sıvı tüketmek
- ☐ çift kişilik koltuk
- ☐ ağrı kesici içmek
- ☐ aspirin içmek
- ☐ hareket etmek

5. Konuşalım.
Yurt Dışında Öğrenim

Eğitim almak için yabancı bir ülkeye gitmeniz gerekiyor. Gitmek istediğiniz ülkenin büyükelçiliği vize vermeden önce sizinle görüşmek istiyor. Şimdi bir görevli ve vize isteyen öğrenci olarak bu görüşmede neler konuşulabileceğini düşünerek bir diyalog oluşturalım.

6. Yazalım.
Gezi Rehberi

Hangi ülkelerde, nereleri/neleri görmek isterdiniz? Niçin?

48 Ünite 2 ● Değişen Dünya

Kazanımlar

Dinleme

1. Bilimsel ve teknik terimlerin çokça yer aldığı konuşmaları anlar.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

C) YAKIN GELECEK

1. Öğrencilerinize bilim-kurgu kitaplarını sevip sevmediklerini sorunuz. Aynı soruyu filmler için de sorabilirsiniz.
2. Öğrencilerinize "Yapay zekaya sahip bilgisayar yapmak sizce mümkün mü?" sorunusunu sorarak sınıfta bir tartışma ortamı oluşturunuz.

1. Dinleyelim, işaretleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni dinletmeden önce görselleri kullanarak konuyu tahmin etmelerini söyleyiniz.
2. Teknolojik aletler ve robotlar hakkında görüşlerini aldıktan sonra konuyla ilgili dinleyecekleri belgeselde uzmanların açıklamalar yapacaklarını anlatarak ön hazırlık yapınız.
3. Metni dinlerken anahtar kelimeleri not almalarını sağlayınız.
4. Dinleme tamamlandıktan sonra öğrencilerinizden soruları metne göre cevaplamalarını isteyiniz.

C) YAKIN GELECEK

1. Dinleyelim, cevaplayalım, işaretleyelim.
Yapay Zekâ

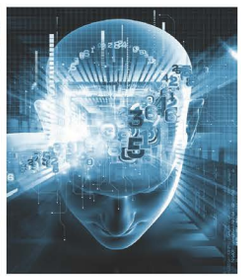

1. İnsanların durumunu derinden sarsacak olan ve devrimsel bir sıçrayışla sonuçlanacak olan nedir? Niçin?
Yapay zekâ. Çünkü makineler belki de insanlardan daha zeki olacak ve her ihtiyacımızı karşılayacaklar.
2. Makine zekâsı ve zeki makine arasındaki fark nedir?
Makine zekâsı becerikli makineler demekken zeki makine kendisi bir şeyler üretebilen makine demektir.
3. Hayatımızın hangi alanları yapay zekâlı makineler tarafından idare ediliyor?
Hayatlarımızın, toplumumuzun, ekonomimizin büyük parçaları uzmanlaşmış yapay zekâlı makineler tarafından idare ediliyor.
4. Bağımsız düşünebilen ve hareket edebilen robotların olması çok iyi olur.
Çünkü .....
5. Bağımsız düşünebilen ve hareket edebilen robotların olması hiç iyi olmaz.
Çünkü .....

		D	Y
1.	Makine zekâsı gelecekte insan zekâsını geçebilecek.	●	
2.	Henüz kendi kendine karar verebilen makineler yapılamadı.		●
3.	Robotlar insanlardan daha iyi görür ve duyarlar.	●	
4.	Robotlar ne gördüğünü, ne duyduğunu bilmezler.	●	
5. 6.	Şekil değiştirmesi gerektiğine kendi karar veren proto tip robotlar vardır.		●

Kazanımlar

Okuma

1. Herhangi bir kullanım kılavuzundaki temel bölümleri ayırt eder.
2. Kullanım kılavuzlarındaki yönergeleri anlar.
3. Teknik aletlerle ilgili genel geçer tarif cümlelerini anlar.

2. Okuyalım, işaretleyelim.

1. Öğrencilerinize "Kullanma Kılavuzu" başlıklı metni bir kez sessiz okuma yöntemi ile okutunuz. Onlardan sessiz okuma sırasında anlamını bilmedikleri kelime ve kelime gruplarının altını çizerek belirlemelerini isteyiniz.
2. Okuma tamamlandıktan sonra bir süreliğine ilgili tabloyu incelemelerini sağlayınız.
3. Daha sonra öğrencilerinizin ilk etkinliği yapmalarını söyleyiniz.
4. Öğrencilerinizinha inceleyip hangi makineyi seçtikleri ve nedenleri üzerine konuşturunuz.
5. Son olarak öğrencilerinizden okudukları metne ve tercihlerine göre işaretleme etkinliğini yapmalarını isteyiniz.

2. Okuyalım, işaretleyelim.

Kullanma Kılavuzu

Değerli Müşterimiz,

Ürünümüzü tercih ettiğiniz için teşekkür ederiz. Yüksek kalite ve teknoloji ile üretilmiş olan ürününüzün size en iyi verimi sunmasını istiyoruz. Bunun için, bu kılavuzun tamamını ve verilen diğer belgeleri ürünü kullanmadan önce dikkatle okuyun ve bir başvuru kaynağı olarak saklayın. Ürünü başka birisine verirseniz, kullanma kılavuzunu da birlikte verin. Kullanma kılavuzunda belirtilen tüm bilgi ve uyarıları dikkate alarak talimatlara uyun.

Bu kullanma kılavuzunun başka modeller için de geçerli olabileceğini unutmayın. Modeller arasındaki farklar kılavuzda açık bir şekilde belirtilmiştir.

Çamaşır Makineleri Teknik Özellikleri

Modeller	7101E	7081E	7102ES	7102E
Maksimum kuru çamaşır kapasitesi(kg.)	7	7	10	9
Yükseklik (cm.)	80	84	70	85
Genişlik (cm.)	65	60	50	60
Derinlik (cm.)	50	54	60	54
Net ağırlık (±4 kg)	72	71	72	72
Elektrik girişi (V/Hz.)	220-240 V/50Hz			
Toplam süre	1saat	1,5saat	45 dk	1 saat
Toplam güç(W)	2000-2350			
Sıkma devri (dev/dak maks.)	1000	800	1200	1000
Bekleme modu gücü(W)	1.50	1.40	1.40	1.40
Kapalı mod gücü(W)	0.20	0.20	0.25	0.20
Ana model kodu	8811	8811	8811	8811
Tek Su/Çift Su giriş	Tek	Tek	Çift	Çift

	D	Y
1. Modellerin hepsi aynı miktarda çamaşır kapasitesine sahiptir.		●
2. Modellerin yükseklik, genişlik ve derinlikleri farklıdır.	●	
3. Modellerin net ağırlıkları aynıdır.		●
4. 5. Makinelerin toplam akım ve güçleri, modele göre farklılık göstermemektedir.		●
6. 7. Çamaşırı sıkma devirleri modellere göre farklılık göstermektedir.	●	
8. Bekleme ve kapalı mod güçleri her modelde aynıdır.		●
9. Modellerin su girişleri farklıdır.	●	

Kazanımlar

Konuşma

1. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklamalar yapar.
2. Farklı konular arasında ilişkiler kurarak analiz, sentez, yorumlar yapar.

3. Okuyalım, tamamlayalım.

Yıkanacak Giysilerin Hazırlanması

- Kemer tokası veya metal düğme gibi metal parçalara sahip çamaşırlar makineye hasar verir. Metal parçaları çıkarın ya da çamaşırları çamaşır torbası veya bir yastık kılıfına koyarak yıkayın.
- Ceplerdeki bozuk para, kalem, ataç gibi tüm cisimleri çıkarın ve mümkünse, cepleri ters çevirip fırçalayın. Bu tür cisimler ürüne zarar verebilir veya cihazınızdan istenmeyen seslerin çıkmasına neden olabilir.
- Çocuk çorapları ve naylon çoraplar gibi küçük boyuttaki çamaşırları, çamaşır torbası veya yastık kılıfına koyun.
- Perdeleri sıkıştırmadan yerleştirin. Perde bağlantı yerlerini sökün.
- Fermuarları kapayın, gevşek düğmeleri dikin, sökükleri ve yırtıkları onarın.
- "Makinede yıkanabilir" ya da "Elde yıkanabilir" etiketli ürünleri yalnızca uygun programlarda yıkayın.
- Renklilerle beyazları birlikte yıkamayın. Yeni, koyu renkli pamuklu giysiler çok boya verebilir. Bu çamaşırları ayrı yıkayın.
- Zorlu lekelere yıkama öncesinde uygun şekilde müdahale edilmelidir. Emin değilseniz, kuru temizlemeciye kontrol ettirin.
- Yalnızca makineyle yıkamaya uygun boyalar / renk değiştiriciler ve kireç çözücü maddeler kullanın. Ambalaj üzerindeki talimatlara mutlaka uyun.
- Pantolonları ve narin çamaşırları ters yüz ederek yıkayın.
- Angora yününden üretilmiş çamaşırları yıkamadan önce birkaç saat buzdolabının dondurucu bölümünde bekletin. Bu sayede oluşacak topak miktarı azalacaktır.
- Un, kireç tozu, süt tozu gibi maddelere yoğun olarak maruz kalan çamaşırları, makineye yerleştirmeden önce, iyice silkeleyin. Çamaşırların üzerindeki bu tip tozlar, makinenin iç aksamında birikerek zamanla arızaya neden olabilir.

1. Metal parçaları olan çamaşırların ..... *metal parçalarını çıkarınız ya da çamaşır torbasına* ..... koyunuz.
2. *Ceplerdeki bozuk para, kalem, ataç gibi cisimler* ..... ses problemlerine yol açabilir.
3. Makineye koymadan önce perdelerin *bağlantı yerlerini sökün.* .....
4. Çamaşırların etiketlerini okuyarak *uygun programlarda yıkama yapın.* .....
5. Oluşabilecek topak miktarını azaltmak için *yünden yapılan çamaşırları birkaç saat dondurucuda bekletin.*
6. Çamaşırların üzerinde biriken yoğun tozlar *iyice silkeleyerek makineye atın.* .....

4. Tamamlayalım.

1. Kahve ..... *ve* ..... çay hayatımın vazgeçilmezleri arasındadır.
2. Yiyecek, içecek ..... *gibi* ..... maddelerin taze tüketilmesi önerilmektedir.
3. Her gün iki ..... *veya* ..... üç fincan kahve içiyorum.
4. Sofrada mutlaka bir ..... *veya* ..... iki çeşit salata olmasını isterim.
5. Kahve, çay ..... *gibi* ..... içeceklere şeker atmayı sevmiyorum.
6. Sebze ..... *ve* ..... meyve mutlaka tüketmemiz gereken gıdalardır.

ve

veya

gibi

5. Konuşalım.

Robotum

Evinizde her işinizi yapan bir robot olmasını ister miydiniz? Nedenini anlatınız.

3. Okuyalım, tamamlayalım.

1. Öğrencilerinize "Yıkanacak Giysilerin Hazırlanması" başlıklı metni farklı farklı kişiler seçerek okutunuz.
2. Okuma tamamlandıktan sonra etkinliği yapmalarını sağlayınız.

4. Tamamlayalım.

1. Öğrencilerinizden yandaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun gelecek bağlaçları yazmalarını isteyiniz.

5. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize ne tür işleri yapmaktan hoşlanmadıklarını sorunuz.
2. "Evinizde her işinizi yapan bir robot olmasını ister miydiniz? Nedenini anlatınız." diyerek bir robot hayal etmelerini ve robotlarına ne tür işler yaptıracaklarını anlattırınız.
3. Açıklamalarında veya, ya da, hem hem, ne ne, gerek gerek, nispetle, oranla, karşılaştırıldığında gibi bağlaçlar kullanmalarına yardım ediniz.

Kazanımlar

Yazma

1. Genel ve mesleki konulardaki görüşlerini ayrıntılı, açık ve anlaşılır bir şekilde metinler yazarak ifade eder.

6. Yazalım.

1. Öğrencilerinize yazma etkinliğini yaptırınız.
2. Açıklamalarında veya, ya da, hem hem, ne ne, gerek gerek, nispetle, oranla, karşılaştırıldığında gibi bağlaçlar kullanmalarına yardım ediniz.

6. Yazalım.
Hayalimdeki Makine

Geleceğin teknolojik dünyasında olmasını istediğiniz bir makine bulunuz ve hayatınıza getireceği kolaylıkları yazınız.

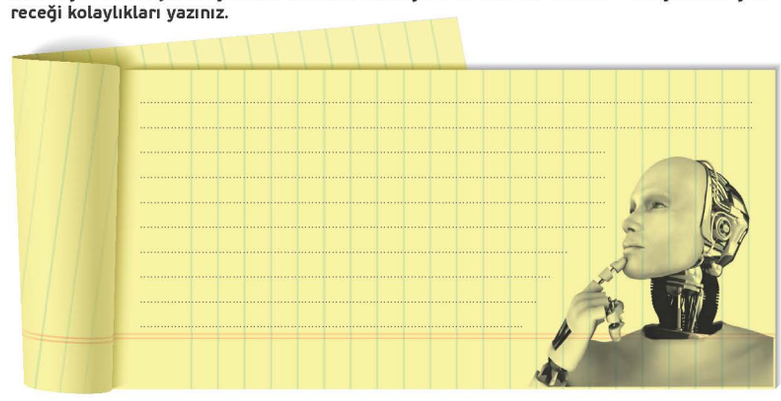

Serbest Okuma

1. Öğrencilerinize Kültür Çağlayanı'nı okutunuz ve onlara "Sizin ülkenizde deAntakya'ya benzer şehirler var mı?" sorusunu sorunuz.

Serbest Okuma

ANTAKYA

Bahçenizdeki tüm çiçeklerin aynı tür ve renkte olduğunu düşünün. Son derece tekdüze bir görüntü ortaya çıkardı değil mi? Ne kadar çok tür ve renkte çiçeğiniz varsa bahçeniz o kadar güzeldir. Toplum da böyle değil midir?

Türkiye, birçok tür ve renkte çiçeklerin oluşturduğu rengârenk bir bahçe misali. Antakya Türkiye'nin bu özelliğini en iyi yansıtan şehirlerden biridir.

Etnik kökenleri, dinleri ve mezhepleri farklı birçok topluluğa ev sahipliği yapan Antakya'ya her anlamda bir barış ortamı hâkimdir. Şehirde Türkler, Kürtler, Araplar, Yahudiler, Ermeniler, Gürcüler, Rumlar gibi pek çok millete mensup insan tarih boyunca bir arada yaşamıştır. Ayrıca Müslümanlar (Sünni, Alevi, Şii, Nusayri), Hıristiyanlar (Ortodoks, Katolik, Protestan, Süryani) ve Yahudiler de Antakya'nın çok kültürlü yapısını gözler önüne sermektedir. Çok uzun zamandır birlikte yaşayan bu topluluklar, birbirlerini hayatın her alanında bir yapbozun parçaları gibi tamamlayan ortaya harika bir bütün çıkaran öğelerdir.

Antakya halkı yüzlerce yıldır kardeşçe yaşama tecrübesine dayanarak, tüm dünya halklarını kalıcı bir dünya barışı için tüm farklılıklarına rağmen karşılıklı saygıyı ve hoşgörüye davet ediyor.

Değerlendirme

1. Üniteyi bitirdikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını öğrencilerinize ödev olarak veriniz veya sınıfta yapınız.
2. Öğrencileriniz soruları cevapladıktan sonra sınıfta birlikte çözünüz ve yanlış yapan öğrencileri bilgilendiriniz.
3. Öğretiminde eksiklik gördüğünüz konularla ilgili ek çalışmalar yaparak sınıfınız hazır olduğunda bir sonraki üniteye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TIP

Modern tıp, kansız ameliyatlardan organ nakline mucizeler yaratıp hayat kurtarıyor. Tıp alanındaki gelişmelerde yeni araştırma ve buluşların rolü çok büyük, ancak bütün bu "mucizeler" geçmişten gelen bir birikimin eseri. Bu birikim elbette geleneksel tıp ile başladı.

Osmanlı Devleti'nde hekim önce sağlıklı yaşamın nasıl olduğunu anlatır ve halkı eğitirdi. Osmanlı Devleti zamanında bir hekim tayin edildiği yerde önce dağları taşları inceler, rüzgâr nereden esiyor, bitkiler, suların kalitesi, etraftaki madenler nedir, o bölgede yaşayan insanlar hangi saatlerde çalışıyor diye araştırma yapardı. Yani eski hekimler yalnızca hastalıkları tedavi etmeye çalışmaz, hastalıkların önüne geçmeye çalışırdı. Alınan tüm önlemlere rağmen hasta olanlar için şifalı bitkileri kullanarak özenle ilaçlar hazırlar ve hastaları tedavi ederdi. Ninelerimizin, annelerimizin biz hastalandığımızda bugün de hâlâ kullandığı birçok macun, şerbet, çay, çorba bu geleneksel tıp birikiminin eseridir.

Modern tıp, 150 yıldan beri geleneksel tıbbı dışlamıştı. Şimdi modern tıp, geleneksel yöntemlerin faydasını kabul ediyor. Doktorlar günümüzde insanların kişisel beslenme, çalışma, barınma koşullarını kısacası yaşam koşullarını araştırarak onların daha az hasta olmaları için önlemler alıyorlar. Şifalı bitkilerden modern yöntemlerle yapılmış pek çok ilaç kullanıyorlar. Hatta bazı doktorlar şifalı bitkiler alanında özel eğitimler alarak bu konuda uzmanlaşıyorlar. İnsanlar da artık kimyasal maddelerden üretilmiş ilaçları kullanmak istemiyorlar. Doğal beslenmeyi, istedikleri gibi doğal ilaçlarla tedavi edilmeyi tercih ediyorlar.

Kimyasal ilaç kaynaklı hastalıklara yakalanmaktan korkanlar oldukça fazla. Bazen bir hastalıktan kurtulmak için kullanılan ilaç insanları daha kötü bir hastalığa düşürebiliyor. Bu ve benzeri sebeplerle kimyasal ilaçlardan vazgeçilmesini savunanlar var fakat onların da göz ardı ettikleri durum insanların birçok hastalık için kimyasal ilaç kullanmaktan başka çarelerinin olmadığı.

Modern tıp, 150 yıldır reddettiği ata mirası geleneksel tıbbı yanına alarak gücüne güç katıyor. Modern tıp, unutulmuş ya da önemini yitirmiş geleneksel yöntemlerden bakalım daha neler öğrenecek?

1. Okuduğunuz metinde geçen altı çizili "önüne geçmek" ifadesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Etrafındaki insanlara liderlik etmek
B) Tehlikeyi göze alarak bir işe girişmek
C) Kötü bir durumu gerçekleşmeden önlemek
D) Kendinden öncekilerden daha yetenekli olmak

2. Okuduğunuz metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Günümüzde uygulanan ilaç yapım tekniklerine
B) Osmanlı'da tıp alanında yapılan uygulamalara
C) Günümüz insanının iyileşme sürecindeki beklentilerine
D) Coğrafyalara göre iklim ve doğa olaylarının durumuna

3. Okuduğunuz metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı vardır?

A) Geleneksel ve modern tıbbın ortak tedavi yöntemleri nelerdir?
B) Kimyasal ilaç kullanımı kaynaklı ortaya çıkan hastalıklar nelerdir?
C) Kimyasal ilaç karşıtlarının görmezden geldikleri şey nedir?
D) Modern tıbbın geleneksel yöntemlerden öğreneceği şey nedir?

4. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadelerden doğruların karşısına "D" yanlışların karşısına "Y" yazınız.

D Modern tıbbı kazırsanız altında geçmişte yapılan geleneksel tedavi yöntemlerinin olduğunu görürsünüz.
Y Modern tıbbın bir asrı aşkın süredir geleneksel tıbbı dışlamasının sebebine metinde yer verilmiştir.
D Türk kültür hayatında geleneksel tedavi yöntemleri çeşitli şekillerde hâlâ canlılığını korumaktadır.

Kendimi Değerlendiriyorum

Bu bölümde;

Öğrencilerinizden değerlendirme cümlelerini sözlük yardımıyla anlamaya çalışmalarını isteyiniz. Zorlandıkları yeterlikle ilgili ek çalışma ve ödev istemelerini söyleyiniz. Öğrencilerin kişisel farklılıklarına göre ayrı ayrı ödevler vermeniz gerekir. Verdiğiniz her ödevi de mutlaka kontrol edip öğrenciye dönüt vermelisiniz.

DİNLEME METİNLERİ

A. DÜNDEN BUGÜNE
Deveyle 22 Yıl Seyahat

Sunucu Kırklareli'nin bugünlerde çok ilginç bir misafiri var. Devesinin arkasına bağladığı bir römork, römorkun içinde de onlarca hayvan... Keçi, kedi, köpek, hindi, tavuk ve eşek, ne ararsanız! İran'dan geliyor. Türkiye 'deki son durağı ise ülkenin en batısındaki Kırklareli. Balkan Savaşları sırasında yapılan tabyalar, onun geçici evi olmuş. Arabasını tabyaların önüne bağlayan Goran ile sohbet ediyoruz. Türkiye'ye hoş geldiniz. Öncelikle sizi tanıyalım, kimsiniz, nerelisiniz, nereden geliyor ve nereye gidiyorsunuz?

Goran Hoş bulduk. Dünyalıyım, yol kenarları mekânım. Nereden geldiğimi biliyorum ama nereye gideceğimi bilmiyorum...

Sunucu Goran, 30 yıldır göçebe hayatı yaşıyor aslında. Daha doğrusu seyyah... İpek Yolu güzergâhını 30 yıldır dolaşıyor. Seyahatinin ilk sekiz yılını motosikletle yapmış. Sonra ise develerle yoluna devam etmiş. Avrupa 'dan Moğolistan'a gidip gelen Goran 22 yılda iki deve değiştirmiş. Kırklareli'nde ne kadar kalacaksınız?

Goran İki ay daha Kırklareli'nde konaklayacağım. En büyük arzum ise şu an konakladığım Tabyalar'ın kervansaray olması. Eğer burası restore edilip kervansaraya dönüştürülürse, yılda benim gibi gezgin 100 bin kişinin buraya geleceğini düşünüyorum. Kervansaray için valiliğin harekete geçmesini istiyorum. Avrupa'ya çok yakın bir yer burası. Böylece hem tarihî yapı kurtulur hem de bölge için bir kazanç kapısı olur. Fazla masraf yapmaya da gerek yok. Otantik hâli yeterli.

Sunucu Peki, 30 yıldır yollara düşme nedeninizi öğrenebilir miyiz?

Goran Gençlik yıllarımda seyyahların öykülerinden çok etkilendim. Güzergâh olarak İpek Yolu'nu seçmemin nedeni ise İpek Yolu, Doğu ile Batı arasında bir köprü. Hem tarihî hem de stratejik bir öneme sahip. Ne yazık ki bu yol şimdilerde kullanılmıyor ve yok olmak üzere... Ben ömrümün sonuna kadar bu yolda gidip gelmeye devam edeceğim. Belki de bu yol üzerinde öleceğim.

Sunucu Allah geçinden versin. Size iyi yolculuklar dileyerek teşekkür ediyoruz.

http://www.radikal.com.tr/turkiye/deveyle_22_yil_seyahat-1058250

B. NEREDEYİM?
Uçuş Sendromu

Kıtalararası uçuş sendromuna dikkat! Uzak mesafelere yapılan uçak seyahatlerinin insan sağlığını tehdit ettiği bildirildi. Uzmanlar, uzun süreli uçuşların "akciğer embolisi"ne neden olduğunu belirttiler. Uzmanlar, uçakla yapılan seyahatte az bilinen, tıp literatüründe "Kıtalararası Uçuş Sendromu" olarak adlandırılan rahatsızlıkların ciddiye alınması gerektiğini açıkladılar. Uzun süreli uçuşlar sırasında aynı yerde saatlerce hareket etmeden oturmak zorunda kalan kişilerin, dar koltuk mesafesi nedeniyle dizlerinin bükülü vaziyette olduğuna dikkat çeken uzmanlar, "Bu durumda uzun süre seyahat eden yolcular, tromboz yani toplardamarlarda pıhtı oluşma tehlikesi ile karşı karşıya kalabilir. Oluşan kan pıhtısı, bacaklardan akciğere doğru yol alırsa akciğer embolisine yani pıhtının akciğer damarlarını aniden tıkamasına neden olabilir. Bu da, yaşamı tehdit edecek kadar ağır sonuçlara yol açabilir. Bir takım tedbirlerle bu sendromun meydana gelmesini önlemek mümkündür." dedi.

Dikkat edilecek hususlar nelerdir?

Uzmanlar, uçuştan önce ve uçuş sırasında şu hususlara dikkat edilmesi gerektiğini söylüyor:

Yer numarası alınırken, tekli koltuk veya acil çıkışında bir koltuk istenebilir. Bu koltukların bacak mesafesi, diğerlerinden daha fazladır.

Mümkün olduğunca rahat giyinilmelidir. Sıkı kıyafetler, dolaşımı engelleyip trombozu uyarabilir.

Eşofmanlar veya en azından kemersiz koşu pantolonları idealdir.

Kabindeki düşük hava basıncı nedeniyle, çok sıvı kaybedilmesi, tromboz riskini artırır. Dolayısıyla, uçuştan önce bile, mümkün olduğunca bol bol sıvı alınmalıdır. Uçuştan önce, alkol almaktan kaçınılmalıdır. Alkol, vücudun susuz kalmasına ve yukarıda belirtilen sonuçlara neden olur.

Bir engel yok ise, uçuştan 2-3 gün önce düşük doz Aspirin tablet kullanılmalı.

Uçuş sırasında ise, koltukta mümkün olduğunca rahat oturmak önemlidir. Uçak kalkar kalkmaz, düzenli aralıklarla su içilmeli ve mümkün olduğunca kafeinli ve alkollü içeceklerden sakınmalıdır.

Kan akımını sınırlayan bacak bacak üstüne atar pozisyonda oturulması doğru değildir. Bacak damarlarındaki kan akımı, ayakta durmaya göre, oturur pozisyondayken, 3'te 2 daha yavaştır. Bacak bacak üstüne atmak, bunu daha kötüleştirecektir. Düzenli aralıklarla koltuktan kalkıp koridorda, mümkünse parmak uçlarında aşağı-yukarı yürümek veya her adımda her ayağı, topuktan başparmağa doğru basarak yürümek faydalıdır. Uçuş sırasında bacaklar kıvrık olmamalı, uzunlamasına gevşek olmalıdır.

C. YAKIN GELECEK
Yapay Zekâ

Yakın gelecek ve yapay zekâ sanal gerçeklik ve yaygın bilişim yapay zekâ konusunda uzmanlaşmamızın henüz ilk adımlarıdır. 21. yy içinde ilerledikçe yapay zekâ hayatlarımızı tamamıyla değiştirecek. Bu, insanların durumunu derinden sarsacak devrimsel bir sıçrayışla sonuçlanacak.

Michio Kaku: 21. yüzyılın ikinci yarısında uzmanlığın yepyeni bir alanına erişeceğiz. Makine zekâsının yaratıcıları olmaktan çıkıp zeki makinelerin yaratıcıları olacağız. Makineler insan zekâsına rakip olmaya başlayacak belki de insanları geçecek. Uzun zamandır süre gelen fütüristik bir rüyanın sonunda gerçeğe dönüşülebilecek. Her türlü kaprisimizi tatmin edecek makineler... Şu anda bile hayatlarımızın, toplumumuzun, ekonomimizin büyük parçaları uzmanlaşmış yapay zekâlı makineler tarafından idare ediliyor.

Ray Kurzweil: Hali hazırda sınırlı yapay zekâ diye adlandırabileceğim yüzlerce örnek var. Temelde insan düzeyinde çalışan eskiden insanların yaptıklarını yapan ve belirli işlerde bunları daha iyi yapan programlar... Uçakları uçurmak ve indirmek, zeki silah sistemlerine yol göstermek, her gün milyonlarca dolarlık finansal kararlar vermek gibi işler... Size bunlar gibi yüzlerce örnek verebilirim. İnsan gerektiren işleri makineler bugün daha hızlı ve daha doğru yapıyorlar ve bu uygulama alanlarının genişliği gün geçtikçe artıyor. İşlem gücünün patlamasıyla kendi kendine düşünen makinelerin sayısı da git gide artıyor. Tıpkı süper bot denilen bu parça robotlar gibi...

Dr. Wei-Min Shen: Her bir parça ihtiyaç olursa diğerlerini kontrol edecek bir beyin olabiliyor ve gövdenin neresinde olduklarını tespit edebiliyorlar. Temelde kızılötesi kullanıyorlar ve komşularıyla 6 yollu bir iletişimleri oluyor. Şöyle diyorlar sağ tarafımda komşum var mı ya da sol tarafımda ve parça bunu anlıyor eğer bir kolsa kol gibi hareket ediyor eğer bir bacak ağı deneniyorsa bacak gibi hareket ediyor.

Michio Kaku: Bunlar henüz proto tipler bir sonraki süper bot nesli serbestçe çevresini değerlendirip kendi kendine hangi şekli almanın en iyisi olacağına karar verecek. Çok dar bir alandan geçebilmek için şeklini değiştirerek bir yılan haline gelecek ya da tutmak için ve belirli yerlere tırmanmak için bacakları olan bir hale dönüşebilecek ve er geç onları farklı ortamlarda farklı görevleri yapabilecek hale getireceğiz. Ve bu da bizim bu proje için hedeflediğimiz son nokta.

Şimdiye kadar robotların bağımsız düşünmesini ve hareket etmesini iki temel neden engelliyordu.

İlki kalıp tanıma: robotlar görebilir hatta bizden daha iyi görürler ama ne gördüklerini tam olarak anlamazlar, nesneleri pek de iyi ayırt edemezler. İkinci sorunsa çok daha önemli: robotlar duyabilir hatta bizden daha iyi duyarlar ama ne yazık ki ne duyduklarını tam olarak anlayamazlar. Ama bu durum değişmek üzere...

Yakın Gelecek - Michio Kaku - CNN TÜRK - 2. Bölüm

3 Kelimelerin Büyülü Dünyası

Bölümler

A) Sözlerin Gizemi
B) Sazın ve Sözün Ustaları
C) Hayalden Mecaza

Beceriler

- Cümle ve Kelimelerdeki Anlam Kaymalarını Anlayabilme
- Mecazlı Söyleyişleri Anlama ve Kullanma

Kelimeler

- söz
- laf
- dil
- mecaz

3 Kelimelerin Büyülü Dünyası

A. ALT KONULAR

A) Sözlerin Gizemi
B) Sazın ve Sözün Ustaları
C) Hayalden Mecaza

B. SÖZ VARLIĞI

- Edebî metinlerde geçen kelime ve kelime grupları.
- Ünlü insanlar için kullanılan sıfat ve sıfat grupları.
- Söz sanatlarıyla ilgili kelime ve kavramlar.

D. KAZANIMLAR

DİNLEME

1. Konuşmayı seçici dinleme yoluyla anlar.
2. Mecazlı ifadelerin yer aldığı günlük konuşmaları anlar.
3. Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla anlar ve özetler.
4. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
5. Bir anadili konuşurunun günlük dilde yaptığı konuşmaları anlar.

OKUMA

1. Karmaşık konulardaki metinlerin ana konusunu anlar.
2. Metindeki başlık ve alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
3. Metinlerdeki örtülü anlamları, göndermeleri anlar.
4. Edebi metinlerde geçen mecazlı ifadeleri anlar.
5. Metin yazarının /anlatıcısının bakış açısını belirler.
6. Farklı türlerdeki edebî metinlerin ana konusunu / temasını anlar.
7. Güncel edebî metinlerde verilmek istenen iletileri anlar.
8. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
9. Metinde tartışılan tezlerden ulaşılmak istenen sonucu belirler.

KONUŞMA

1. Sosyal konularla ilgili düşüncelerini çeşitli ögelerle (fıkra, anekdot, deyimler vb.) ifade eder.
2. Konuşmasında duruma ve konuya uygun mecaz ifadeler kullanarak imalarda bulunur.
3. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve ikna edici bir biçimde ifade eder.
4. Karmaşık konularda düşüncelerini açık ve ayrıntılı bir şekilde ifade eder.
5. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklamalar yapar.

YAZMA

1. Bir konu veya olay hakkında yapılan bir yorumda kendi düşüncelerini ifade edebilir, ana düşünceyi vurgular ve ana düşünceyi uygun örneklerle destekler.
2. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunan metinler yazar.
3. Metnini, konunun ve seçtiği anlatım türünün / biçiminin özelliğine uygun üslup kullanır.
4. Konunun ve türün özelliğine uygun sözcük, kavram ve terimler kullanır.
5. Yarım bırakılan bir hikâyeyi anlam bütünlüğünü bozmadan tamamlar.

E. HAZIRLIK

Bu üniteye başlamadan önce önceki üniteyle ilgili öğrencilere verdiğiniz görevleri kontrol ediniz. Hatalı ya da eksik yapıldığını belirlediğiniz konular üzerine tamamlayıcı çalışmalar yapınız. Geçmiş üniteye dair konuları birkaç cümle ile özetleyiniz.

Ünitenin adından ve hazırlık görsellerinden hareketle üniteyi tanıtınız ve öğrencilerinizin üniteyle ilgili kendi kültürlerinden gelen birikimlerini harekete geçiriniz.

Ünitenin adını (Kelimelerin Büyülü Dünyası) yazı tahtasının sol üst ya da sağ üst köşesine büyükçe yazınız. Hemen onun altına "şiir, şair, roman, öykü, yazar" kelimelerini yazınız.

Öğrencilerinizin ilgisini ünitenin kapağında yer alan ana görsellere ve tahtadaki kelimelere çekiniz. Bu görseller ve kelimeler etrafında öğrencilerinizi konuşturunuz.

Aşağıdaki sorular bu konuda size yardımcı olacaktır:

- Görselde neleri ya da kimleri görüyorsunuz?
- Görselde en çok dikkatinizi ne çekti?
- Bu görselleri en iyi anlatan kelimeler sizce nedir? Tahmin ediniz.

Not: Görsele ve ünite başlığına göre farklı sorular da sorabilirsiniz.

Kazanımlar

Okuma

1. Karmaşık konulardaki metinlerin ana konusunu anlar.
2. Metindeki başlık ve alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
3. Metinlerdeki örtülü anlamları, göndermeleri anlar.
4. Edebi metinlerde geçen mecazlı ifadeleri anlar.
5. Metin yazarının / anlatıcısının bakış açısını belirler.

A. SÖZLERİN GİZEMİ

1. Öğrencilerinizi konuya hazırlamak için Yunus Emre'nin aşağıdaki dizelerini öğrencilerinize okuyup açıklayınız.
2. Onlara ne düşündüklerini sorup Yunus Emre'ye katılıp katılmadıklarını sorunuz.

"Söz ola kese savaşı söz ola kestire başı
Söz ola ağulu aşı bal ile yağ ede bir söz"

1. Okuyalım, başlıkları yerleştirelim.

1. Öğrencilerinizin konuyu daha iyi anlamalarını sağlamak ve nüktelerdeki konu ve ana fikirler ile başlıkları eşleştirebilmeleri için önemli yerlerin belirlenmesini sağlamak amacıyla işaretleyerek okuma yöntemini kullanınız.
2. Öğrencilerinizine metinleri paylaştırınız. Okuma sırasında önemli gördükleri yerleri metin üzerinde işaretlemelerini isteyiniz. Altını çizdikleri veya çeşitli işaretlerle belirledikleri bölümlerdeki mesajlardan hareketle kıssaları uygun başlıklarla eşleştirmelerini isteyiniz.

A) SÖZLERİN GİZEMİ

1. Okuyalım, başlıkları yerleştirelim.

Tarihten Hazır Cevaplar

Haklı Ölüm | Anladığımın İspatı | Tatlı Dil | Hz. Adem'in Mirası | Sır Saklamak | Susturucu Cevap

1. *Susturucu Cevap*

Zamane gençlerinden biri, bir toplantıda Âkif'i küçük düşürmeye çalışıp:
- Siz veterinerdiniz, değil mi? demiş.
Akif, istifini bozmadan şu cevabı vermiş:
- Evet, bir yeriniz mi ağrıyordu?

2. *Sır Saklamak*

Yavuz Sultan Selim, birçok Osmanlı Padişahı gibi devletin selameti için sefer hazırlıklarını gizli tutarmış. Bir keresinde vezirlerinden biri ısrarla seferin yapılacağı ülkeyi sorunca, Yavuz ona:
- Sen sır saklamasını bilir misin? diye sormuş.
Vezir, padişahtan cevap alacağı ümidiyle:
- Evet hünkârım, bilirim dediğinde, padişah cevabı yapıştırmış:
- Ben de bilirim.

3. *Tatlı Dil*

Lokman Hekime:
- Hastamıza ne yedirelim? diye sorduklarında, şu cevabı vermiş:
- Acı söz yedirmeyin de, ne yese olur.

4. *Anladığının İspatı*

Tanıdıklardan biri, yazdığı romanın müsveddelerini Neyzen Tevfik'e göstererek fikrini sorar:
Neyzen beğenmediğini ifade edince, adam:
- İyi ama der. Siz hiç roman yazmadınız ki! Nereden bileceksiniz iyi olup olmadığını!
Neyzen Tevfik şu cevabı verir:
- Ben yumurtanın tazesini bayatını iyi anlarım. Ama bugüne kadar hiç yumurtlamadım.

5. *Haklı Ölüm*

Sokrat ölüme mahkûm edildiğinde, eşi:
- Seni haksız yere öldürüyorlar, bu nasıl adalet diye ağlamaya başlayınca,
Sokrat:
- Üzme kendini hanım, demiş. Haklı yere öldürülseydim daha mı iyiydi!

6. *Hz. Adem'in Mirası*

Fatih Sultan Mehmet, adamları ile gezerken yanına sokulan dilenciye bir altın vermiş. Dilenci parayı alınca:
- Aman Sultanım, demiş. Koskoca bir padişah, kardeşine bu kadarcık parayı mı layık görür?
Fatih Sultan Mehmet, nereden kardeş olduğunu sorunca, dilenci:
- İkimiz de Hazreti Adem'in çocukları değil miyiz? demiş. Elbette kardeşiz.
Sultan Fatih:
- Bu fikrini sakın başkasına söyleme, diyerek gülümsemiş. Diğer kardeşlerimiz de pay isterse sana zırnık bile düşmez.

2. Eşleştirelim.

a) Haklı Ölüm | b) Anladığının İspatı | c) Tatlı Dil
d) Susturucu cevap | e) Sır Saklamak | f) Hz. Adem'in Mirası

1. Bir işten çok iyi anlamak için o işi çok iyi yapmak gerekmez. ( )
2. İnsanların meslek ve makamlarına bakarak onları küçümsememek gerekir. ( )
3. Güzel söz, insana en güzel hediyedir. ( )
4. Bir sır sizdeyken size aittir, sizden çıkınca sır olmaktan çıkar. ( )
5. Azla yetinmeyen çoğu hiç bulamaz. ( )
6. Hangi şartlarda olursa olsun doğrulardan vazgeçmemeliyiz. ( )

2. Eşleştirelim.

1. Öğrencilerinize bir önceki etkinlikteki kıssaları hatırlatınız ve onlara "Bir arkadaşınıza aşağıdaki konularla ilgili bir mesaj vermek istiyorsunuz. Hangi kıssayı anlatırdınız?" sorusunu sorunuz.
2. Öğrencilerinizin uygun fıkra ile özlü sözleri eşleştirmelerine yardımcı olunuz. Yanlışları düzeltiniz.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yoluyla anlar.
2. Mecazlı ifadelerin yer aldığı günlük konuşmaları anlar.
3. Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla anlar ve özetler.
4. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.

3. Dinleyelim, anahtar kelimeleri bulalım.

1. Öğrencilerinizin dinledikleri-ni daha kolay anlayıp hatırlayabilmeleri için not alarak dinleme yöntemini kullanmalarını sağlayınız. Öğrencilerinizin "Dilin Tadı" isimli metni dinlerken defterlerine not almalarını isteyiniz.
2. Öğrencilerinize; metnin ana fikrini, metinde kendilerince önemli gördükleri ifadeleri, açık ve anlaşılır şekilde defterlerine not almalarını isteyiniz. Öğrencilerinizden bazılarını yazdıklarını okutarak diğer öğrencilerizin kendi yazdıkları ile karşılaştırmalarını isteyiniz.
3. Öğrencilerinizin çağrışıma açık, konunun anlaşılmasına yardımcı olan ve hatırlamayı kolaylaştıran kelimelere "anahtar kelime" denildiğini hatırlattıktan sonra etkinlik kutusunda bulunan kelimelerden hangilerinin metnin anahtar kelimeleri olabileceğini sorunuz. Bu kelimelerin neler olduğunu tespit etmeleri için onlara rehberlik ediniz.
4. Öğrencilerin özetleme çalışmalarından bazılarını okutarak birlikte değerlendiriniz.

5. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinizden dinledikleri metinden hareketle etkinliği yapmalarını isteyiniz.
2. Yapılan yanlışları düzeltiniz.

3. Dinleyelim, anahtar kelimeleri bulalım.

Dilin Tadı

Kelime Havuzu

1. görgü kuralları
2. dilin örgüsü
3. yardım
4. sanatkâr
5. buluş
6. lezzet
7. sözlük
8. hukuk
9. haz
10. mucize
11. şaka
12. zekâ
13. pırıltı
14. sözlük
15. şekil
16. anlam
17. sanat

Anahtar Kelime

.....

4. Özetleyelim.

.....

.....

.....

.....

5. İşaretleyelim.

		Var	Yok
1.	Dilin insan zekâsıyla ilişkisi	●	
2.	Gramerin dilin en önemli ögesi olduğu		●
3.	Dilin nasıl oluşturulduğu		●
4.	Dildeki bazı kelimelerde bir gücün gizli olduğu	●	
5.	Kelimeler arasında güçlü bir ilişki olduğu	●	
6.	Dili en iyi sanatçıların kullandığı		●
7.	Dil ile iletişim ilişkisi		●
8.	Her sanat dalının önemli olduğu		●
9.	Yazar ve şairlerin dil sevgisine katkısı	●	
10.	Dilin tadına nasıl varılacağı	●	

Kazanımlar

Yazma

1. Bir konu veya olay hakkında yapılan bir yorumda kendi düşüncelerini ifade edebilir, ana düşünceyi vurgular ve ana düşünceyi uygun örneklerle destekler.
2. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunan metinler yazar.
3. Metnini, konunun ve seçtiği anlatım türünün / biçiminin özelliğine uygun üslup kullanır.
4. Konunun ve türün özelliğine uygun sözcük, kavram ve terimler kullanır.

6. Seçelim, yazalım.

Sözler Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

1. Türk dili zengin, geniş bir dildir. Her kavramı ifade kabiliyeti vardır. / **Atatürk**
2. Türkçe, dil âlimlerinden oluşmuş bir heyet, bir akademi tarafında şuurla yapılmış bir dil gibidir. / **Maks Müller**
3. Türkçe bir dilden ziyade bir musikidir. / **Prof. Dr. Tahsin Banguoğlu**
4. Türk dili, yan yana çok düzenli bir şekilde dizilmiş lego taşları gibi bir dil. / **Prof. Dr. Klan Delius**
5. Dünyadaki Türkoloji bölümlerinde Türk dilinin sağlam yapısı ve mükemmel gramer yapısı Türkçeye karşı hayranlık uyandırıyor. / **Prof. Dr. Kemal Karpat**
6. Türklerin gövdeleri ve sesleri gibi, konuştukları dil de görkemlidir.'' / **İbn Eşres**
7. Eğer Türkçe biliyorsanız, Yugoslavya'dan Çin'e kadar gittiğiniz her yerde konaklayacak bir yer, karnınızı doyuracak yiyecek bulmada hiçbir zorlukla karşılaşmazsınız. / **Sulzberger**

7. Okuyalım, yeniden yazalım.

Dil İncelik İster

Her dilin kendine has bazı kuralları vardır. Bu kurallar dile incelik ve zerafet katar. Bu kurallara uyulmaması, anlatımda bazı kusurlar oluşturur. Çoğu zaman muhatabımızın bizi yanlış anlamasına sebep olur. İşte bunun için dili kullanmak hassasiyet gerektirir. Bu hassasiyeti göstermeyenler, dile zarar verirler. Şimdi anlatımda kusur sayılan bu yanlışları inceleyelim.

Gereksiz Sözcük Kullanma

Bir cümlede anlamları aynı olan veya anlamca biri diğerini içeren sözcüklerin birlikte kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar. Aşağıdaki cümlede "alçak sesle" gereksiz sözcüktür. Diğer cümlelerdeki gereksiz sözcüğü bulup yeniden yazalım.

1. Kulağıma eğilerek alçak sesle bir şeyler fısıldadı.
   Kulağıma eğilerek bir şeyler fısıldadı.
2. Bu yol yaya yürümekle bitecek gibi değil.
   Bu yol yürümekle bitecek gibi değil.
3. Onlar da beş yıldır karşılıklı mektuplaşıyorlar.
   Onlar da beş yıldır mektuplaşıyorlar.
4. Geçmişteki hatıralardan bir şikâyetim yok.
   Hatıralardan bir şikâyetim yok.
5. Ülkemizin sorunları bitmiyor, tükenmiyor.
   Ülkemizin sorunları bitmiyor.

6. Seçelim, yazalım.

1. Öğrencilerinize Türkçeyi öğrenme sürecinde Türk diline dair edindiği düşüncelerini aşağıdaki görüşlerden de yararlanarak anlatacakları bir deneme yazacaklarını söyleyiniz. Öğrencilerinizi "Türkçe öğrenirken zorlandığınız konular ve durumlar oldu mu? Türkçenin en çok hangi özelliğini beğendiniz? Sizce Türkçe nasıl bir dil?" gibi sorularla yönlendirerek güdümlü yazma yöntemini kullanınız.
2. Öğrencilerinizden yazma esnasında aşağıda yer alan Türkçe ile ilgili görüşlerden yararlanabileceklerini söyleyiniz. Yazma çalışmalarını okutarak birlikte değerlendiriniz.

7. Okuyalım, yeniden yazalım.

1. Öğrencilerinize "Dil İncelik İster." isimli paragrafı okuyunuz. Her dilin bazı kuralları olduğunu konuşma ve yazma esnasında bu kurallara uymamanın anlatımda kusur oluşturduğunu ifade ediniz.
2. Cümlede yer alan sözcüklerin her birinin bir işlevi olduğunu, aynı anlama gelecek sözcük ve ifadeleri bir arada kullanmanın anlatım bozukluğu oluşturduğunu birkaç örnek üzerinden anlatınız.
3. Öğrencilerinizden ilk örnekten hareketle diğer cümleleri anlatım bozukluğunu düzeltecek şekilde yeniden yazmalarını isteyiniz.

Kazanımlar

Konuşma

1. Karmaşık konularda düşüncelerini açık ve ayrıntılı bir şekilde ifade eder.
2. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklamalar yapar.

8. İşaretleyelim.

1. Yan tarafta Türkçede yazımı çok sık karıştırılan bazı kelimeler bulunmaktadır.
2. Bu kelimelerin bir sütunda doğru yazılışı diğer sütunda da yanlış yazılışı vardır.
3. Öğrencilerinizden yazılışı doğru olan kelimeyi işaretlemelerini isteyiniz.

8. Hangisi doğru? İşaretleyelim.
Doğru Konuşalım, Doğru Yazalım

1.	☑ meyve	☐ meyva
2.	☐ süpriz	☑ sürpriz
3.	☐ tıraş	☑ traş
4.	☐ şoför	☑ şöför
5.	☐ kavonoz	☑ kavanoz

9. Eşleştirelim.

1. Ana dilini iyi bilmeyenler başka dilleri gerektiği gibi öğrenemezler. (ç)
2. Milletler ancak dillerini koruyarak varlıklarını sürdürebilirler. ( )
3. Samimi olmayan insanların sözleri inandırıcı değildir. ( )
4. İnsanlar konuşmalarıyla kendilerini ele veriler. ( )
5. Sözlerin etkisini engellemek çok zordur. ( )
6. Güzel konuşmalar, insanları etkileyerek işlerimizi kolaylaştırır. ( )
7. Bir milletin büyüklüğü dilinin büyüklüğü ile ölçülür. ( )
8. İnsanın ufku ve öngörü gücü dile hâkimiyetiyle doğru orantılıdır. ( )

a. Bir dilin ölümü bir ulusun ölümüdür. / **David Crystal**
b. Gönlü ve sözü bir olmayan kişinin yüz dili bile olsa, o gene dilsiz sayılır. / **Mevlâna**
c. Bana mükemmel bir lisan ver, sana büyük bir millet teşkil edeyim. / **Leibniz**
d. Kendi dilini tam olarak bilmeyen, başka dilleri de bilemez. / **Bernard Show**
e. Dilimin sınırları, dünyamın sınırlarıdır. / **Ludwig Wittgenstein**
f. Kuşlar ayaklarıyla, insanlar dilleriyle yakalanırlar. / **Thomas Füller**
g. Dil ile düğümlenen, diş ile çözülmez. / **Kaşgarlı Mahmut**
h. Tatlı dil, her kapıyı açan sihirli bir anahtardır. / **Montaigne**

10. Konuşalım.

1. Öğrencilerinizin "Dilin önemi ve değeri" hakkındaki görüş ve düşünceleri ifade etmelerini sağlamak amacıyla güdümlü konuşma yöntemini kullanınız.
2. Aşağıda yer alan özdeyişleri birer kâğıda yazınız ve kâğıtları katlayarak bir kutuya atınız. Sınıfı üçer kişiden oluşan gruplara ayırınız. Her gruba bir kâğıt seçtiriniz. Gruplar kâğıt seçtikten sonra özdeyiş üzerinde birlikte düşünmeleri için ona dakika süre veriniz. Ardından her grup üyesine sözle ilgili fikirlerini aktarması için üçer dakika süre veriniz

10. Konuşalım.
Dilin Önemi

"Bir ülkenin yönetimini ele alsaydım, yapacağım ilk iş, hiç şüphesiz dilini gözden geçirmek olurdu. Çünkü, dil kusurlu ise kelimeler düşünceyi iyi ifade edemez. Düşünce iyi ifade edilemezse, görevler ve hizmetler gereği gibi yapılamaz. Görev ve hizmetin gerektiği şekilde yapılamadığı yerlerde âdet, kural ve kültür bozulur. Âdet, kural ve kültür bozulursa, adalet yanlış yollara sapar. Adalet yoldan çıkarsa, şaşkınlık içine düşen halk ne yapacağını, işin nereye varacağını bilemez. İşte, bunun içindir ki hiçbir şey dil kadar önemli değildir."

Konfüçyüs

Sizce bu sözle anlatılmak istenen nedir?

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yoluyla anlar.
2. Bir anadili konuşurunun günlük dilde yaptığı konuşmaları anlar.

B. SAZIN VE SÖZÜN USTALARI

1. Öğrencilerinize "Halk Ozanı" ve "Âşık" kavramları hakkında bilgi vererek bölüme başlayınız.
2. Onlara kendi kültürlerinde de benzer şahsiyetlerin olup olmadığını sorunuz.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

B) SAZIN VE SÖZÜN USTALARI

1. Dinleyelim, cevaplayalım.

Yaşayan İnsan Değeri

Âşık Şeref Taşlıova

1. Şeref Taşlıova kimdir?
   Şeref Taşlıova, Türkiye'nin en önemli ozan/âşıklarından biridir.
2. Âşık Şeref Taşlıova türkü söylemeye ne zaman ve nerede başlamıştır?
   İlkokul öğrencisi iken 23 Nisan Çocuk Bayramında, Kars'ın Çıldır ilçesinde türkü söylemeye başladı.
3. UNESCO 1988 yılında Âşık Şeref Taşlıova'ya hangi görevi vermiştir?
   UNESCO 1988'de hazırladığı Dünya Sanat Dizisi'nde, Türkiye'deki âşıklık geleneğini temsil etme görevini Şeref Taşlıova'ya verdi.
4. Âşık Şeref Taşlıova tebliğlerini nerelerde sunmuştur?
   Ulusal ve uluslararası nitelikte düzenlenen folklor ve halk edebiyatı sempozyum ve kongrelerinde tebliğler sundu.
5. 1990 yılında hangi kitabı, kim tarafından basılmıştır?
   Kültür Bakanlığı tarafından "Gönül Bahçesi" isimli bir şiir kitabı 1990 yılında yayımlandı.
6. 1971 yılında yurt dışına hangi görevle gitmiştir?
   1971 yılında "sanat elçisi" sıfatıyla resmî mahiyette başlayan yurt dışı gezilerine katıldı.
7. Âşık Şeref Taşlıova'nın aldığı ödülleri yıl sırasına göre yazınız.

- *1981yılında TRT'nin Atatürk konulu şiir yarışması Türkiye birinciliği*
- *1981 yılında Müzik-San Vakfı; "Yılın Sanatçısı" Ödülü*
- *1996 yılında Türkiye Yazarlar Birliği "Yılın Sanatçısı" Ödülü*
- *2000 yılında Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı "Türk Dünyasına Hizmet Ödülü"*
- *2005 yılında, Tarsus'ta, "Karacaoğlan Türkmen Şöleni'nde "Yılın Sanatçısı" Ödülü*
- *2003 yılında, Türk Dil Kurumu "Türk Diline Hizmet Ödülü"*
- *2008 yılında UNESCO "Yaşayan İnsan Hazinesi" Ödülü*

2. İşaretleyelim.

1. Âşık Şeref Taşlıova nerede doğmuştur?

A) Bursa
B) Adana
C) Kars
D) Artvin

2. "Gönül Bahçesi" adlı kitap kim tarafından basılmıştır?

A) Sağlık Bakanlığı
B) Kars Belediyesi
C) Unesco
D) Kültür Bakanlığı

3. 1971 yılında ilk olarak yurt dışına hangi görevle gitmiştir?

A) şair
B) sanat elçisi
C) gönül elçisi
D) büyükelçi

4. Taşlıova, 1981 yılında TRT'nin düzenlemiş olduğu yarışmaya hangi dalda katılmıştır?

A) Türkü
B) gazel
C) güzelleme
D) şiir

5. Karacaoğlan Türkmen Şöleni'nde hangi ödülü almıştır?

A) Atatürk
B) Âşık-ı Âzam
C) Yılın sanatçısı
D) Yılın şairi

6. Âşık Şeref Taşlıova ne zaman emekli olmuştur?

A) 2003 yılında
B) 2004 yılında
C) 2000 yılında
D) 2011 yılında

1. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Bu metinde, dinleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşünmelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmak amacıyla katılımsız dinleme yöntemini kullanınız.
2. Metinden elde edilmek istenilenlere uygun olarak ders kitabında yer alan sorulara cevap verebilmeleri için metine tanıtılan kişinin hayatındaki önemli olaylarla ilgili bilgileri not etmelerini isteyiniz. Dinleme tamamlandıktan sonra öğrencilerinizden soruları metne göre cevaplamalarını söyleyiniz.

Kazanımlar

Okuma

1. Farklı türlerdeki edebî metinlerin ana konusunu / temasını anlar.
2. Güncel edebî metinlerde verilmek istenen iletileri anlar.
3. Metinlerdeki örtülü anlamları, göndermeleri anlar.
4. Edebi metinlerde geçen mecazlı ifadeleri anlar.

3. Okuyalım, bulalım.

1. Öğrencilerinize metni bir kez sessiz okuma yöntemi ile okutunuz. Onlardan sessiz okuma sırasında anlamını bilmedikleri kelime ve kelime gruplarının altını çizerek belirlemelerini isteyiniz.
2. Daha sonra öğrencilerinizin metnin yapısını, dilini ve metinde yer alan şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini anlamalarını sağlamak amacıyla okuma tiyatrosu yöntemini kullanınız. Bunun için metine yer alan kişi sayısını dikkate alarak öğrenciler arasında görev dağılımı yapınız. Giriş ve ara bölümleri okuma görevini e bir öğrenciye veriniz. Okuma görevini alan öğrencilerin seslerini mekana ve öğrenciye göre ayarlamalarını isteyiniz.
3. Ardından metinde yer alan anlamını bilmedikleri kelimelerin anlamını tahmin etmelerini daha sonra sözlükten bularak tahminleri ile karşılaştırmalarını isteyiniz.

3. Okuyalım, bulalım.
Lambada Titreyen Alev Üşüyor

Abdurrahim Karakoç ile Son Röportaj

Hasta yatağında asil bir şair... Gözlerinde sis perdesi... Gönül gözü ise sonuna kadar açık. Bizi görünce yatağından doğrulmak istiyor, izin vermiyoruz. Büyük şair, düşünce adamı Abdurrahim Karakoç'un mütevazı evinde onu hasta yatağında ziyaret ediyoruz. Bu küçük ev, bu koca yüreği nasıl sığdırmış hayret ediyoruz. Karakoç'un mütevazı salonunda hepimiz koltuklara yerleşiyoruz. Hiç kimse şöyle arkasına yaslanıp oturmuyor rahatça. Çünkü üstat hasta yatağında rahat değil. Solunum cihazına bağlı bedeni, her an bir maraz çıkaracak gibi duruyor. Üstadın hâlini hatırını soruyoruz. Ellerini iki yana açıp hasta yatağından "çok şükür" diyor. Hâline rıza gösteren hak dostlarının enginliği var dilinde. Uzaklara dalıp gidiyor. Biz de onun baktığı yöne bakıyoruz. Karşımızda bir tablo... Uçsuz bucaksız bozkırlara hayvanlarını otlatmak için çıkmış bir çoban tablosu var baktığımız yönde. "Ne güzel değil mi?" diyor üstat, tabloyu göstererek. Evin duvarında üstadın dillere destan olmuş şiirlerinden ikisi tablolaştırılmış bir şekilde yerini almış: Hâkim Bey ve Doktor Bey... Salonun dört bir yanında şaire verilmiş ödüller var. Karakoç'un ödül kabul etmediğini, ödül törenlerine katılmadığını biliyorum. Bu yüzden zihnimdekini sormadan edemiyorum.

U.K.: Efendim ödül kabul etmediğinizi ve ödül törenlerine katılmadığınızı biliyorum. Hâlâ aynı şekilde mi düşünüyorsunuz?

Önce bana bakıyor, sonra gözlerini kısıp ödüllerin dizili olduğu vitrinin üstüne.

A.K.: Kabul etmiyorum; ancak eve gönderiyorlar, ben de hürmetsizlik olmasın diye koyuyorum bir köşeye. Geçenlerde Ayvaz Gökdemir Armağanı isimli edebiyat ödülünü bana uygun görmüşler. Ödülü almaya oğlum gitti. İşte şurada duruyor. Biz ödül derdinde değiliz, hiç de olmadık. Hep hakikatin peşinde olduk.

Çantamdan çekine çekine bir kâğıt çıkarıyorum. Çünkü bu bir hasta ziyareti ve Allah kalbimi biliyor gelirken röportaj yapmak gibi bir niyetim asla yok. Ancak sorduğum sorulara öyle güzel cevap veriyor ki üstad, bu cevaplar yalnız bizde kalmasın, edebiyatseverler de istifade etsin diye hem soruyor hem cevaplarını not etmeye çalışıyorum. Salonda çıt yok. Herkes sessizce çayını yudumluyor ve üstatla aramızda başlayan bu teklifsiz sohbeti can kulağıyla dinliyor.

U.K.: Abdurrahim Karakoç hakkında çok şey yazıldı, çok şey söylendi. Biz sizi sizin dilinizden tanımak isteriz. Kendinizden biraz bahseder misiniz?

A.K.: Ebedî kudretin tek sahibinden alınan emir üzerine 1932 yılında dünyaya gelmişim. Çocukluğum şöyle böyle geçti. Kıt imkânlara, kıtlık yıllarına rağmen hâlâ o günleri özlerim. Birçok kimseye o yılları anlatsam, "Özlenecek neresi var?" diyebilirler, ama ben hep çocukluk yıllarımı sevdim. Şiir yazmaya küçük yaşlarda başladım. Zaten bizim oralarda her genç şiir yazar.

Bu tutku başka bir meşgalenin veya işin olmayışından kaynaklanıyor gibime geliyor. Ben de boşluğumu şiirle doldurmaya çalıştım. Benimle şiire başlayanlar yalnızlıktan, yardımsızlıktan dökülüp gittiler. Ama ben azimle yazmaya devam ettim. İlk yazdığım şiirleri iki kitap olacak hacimde iken beğenmeyip yaktım ve 1958 yılından itibaren yazdıklarımı 'Hasana Mektuplar' ismi altında yayınladım. Ardından diğer kitaplarım geldi. En çok ilgiyi Vur Emri gördü.

62 Ünite 3 ● Kelimelerin Büyülü Dünyası

Şiirlerimden bazıları bestelendi. Özellikle Mihriban şiiri tanınmamda büyük öneme sahip.

U.K.: Efendim şiir yazmaya devam ediyor musunuz?

A.K.: Şiir yazmıyorum, ancak gazetede yazmaya devam ediyorum. Haftada bir gün yazıyorum. Geçenlerde apartmanların etrafını otlar sarınca insanların sıkıntısını görüp onu da yazdım gazetedeki köşemde. Ertesi sabah bir baktım belediye ekipleri otları yolmuş, her yer tertemiz... Sevindim. Hâlâ yazdıklarımız bir şeyleri değiştiriyor, insanlara faydalı oluyor.

U.K.: Yazdıklarınız yüzünden sıkça başınızın derde girdiğini hâkim karşısına çıktığınızı biliyoruz. Biraz bahseder misiniz?

A.K.: Doğru söyleyenin düşmanı çok olur. Hâkim karşısına yanlış yapanları eleştiren yazılarım yüzünden çok çıktım, tazminat davalarıyla mücadele ettim. Ne söylediysem arkasındayım. Hiç avukat tutmadım. Kendimi hep kendim savundum. Bazen bedel ödedim. Ama taksitle değil ha, nakit...

Hepimiz gülüyoruz bu cevabın ardından.

U.K.: Mihriban şiiri çok güzel bir sevda şiiri. Sanki yaşanmış bir aşkı anlatır gibi. Bir hikâyesi var mı? Bizimle paylaşır mısınız?

A.K.: Mihriban sembol bir isim. Başka yerlerde de söyledim. Ama bu şiirin bir muhatabı yok mu? Elbette var. Her şiirin bir muhatabı vardır. Adı Mihriban olmasa da başımızdan geçmiş bir macera var. Mihriban'ın muhatabı yaşıyor mu, yaşamıyor mu bilmiyorum. Kimseye tafsilatlı bir şekilde anlatmadım bu serüveni. Ama vuslat olmadı, o kendi yoluna gitti, ben kendi yoluma. Önce ben evlendim, sonra o. Ben Mihriban şiirini yazınca bana "Unutmak kolay mı?" diye bir mektup yazmış. Ben de ona ithafen, "Unutursun" isimli şiiri yazdım. Nasip... Kısaca böyle...

U.K.: Efendim müsaade buyurursanız aklıma takılan bir soruyu daha sormak istiyorum. Memleketiniz Kahramanmaraş'ın yetiştirdiği öyle çok şair, yazar, edip var ki insan şaşırıyor. Necip Fazıl, Nuri Pakdil, Ali Akbaş, Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt ve zatıaliniz gibi onlarca kalem erbabı... Sizce bunun nedeni ne? Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

A.K.: Bu soru bana çok defa soruldu. Haklısınız, doğrudur. Maraş şair ve yazar için münbit bir topraktır. İş yok, güç yok oturduk şiir yazdık... (Üstat nükte yapıyor, hepimiz gülüyoruz.) Her bitki her toprakta yetişmez. Maraş kalem ve kelam açısından bereketli topraklardır.

U.K.: Son olarak bir soru sormak istiyorum. Bize bir tavsiyeniz var mı?

A.K.: Okuyun hem de çok okuyun. Hasta yatağımda bile gözüm kitaplara düşüyor. Hepsini okumak istiyorum. Kaliteli yayınları takip edin. Eğer tenkit süzgecinden geçirebileceksenız zıt görüşlü yayınları da okuyun ve üzerinde düşünün. Allah sizlere güzel hizmetler yapmayı nasip etsin. Beni hasta yatağımda memnun ettiniz.

Sözün bittiği yer... Veda vakti... Gözlerimiz doluyor. Müsaade istiyoruz. Karakoç ile birkaç fotoğraf çekiyoruz. Bizi, ne kadar engel olsak da, ayakta uğurluyor. "Geldiğinizde kalkamadım, sizi ayakta yolcu edeyim." diyor. Çıkarken kütüphanesine gözüm ilişiyor, müsaade isteyip kitaplarına bakıyorum. Yüzlerce kitap, üzerine notlar alınmış, üzerinde düşünülmüş sayfalar... Tam karşımda üstadın gençlik fotoğrafı... Asil bir fikir adamının bakışları var fotoğrafta. Fazla rahatsızlık vermeden çıkıyoruz. Hepimizin yüzünde bir gönül adamıyla muhabbet etmenin bıraktığı tatlı bir tebessüm, dilinde ise şifa duaları var.

Sohbetimizden ve bu güzel ziyaretin üzerinden bir ay geçmeden büyük şair ebedî âleme intikal ediyor. Sevenlerine, gönül dostlarına haber veriyor ve gönlümüzden şiirlerini geçirerek onu rahmetle anıyoruz.

Kümbet Altında Dergisi- Osman Baş, Uğur Kılıç

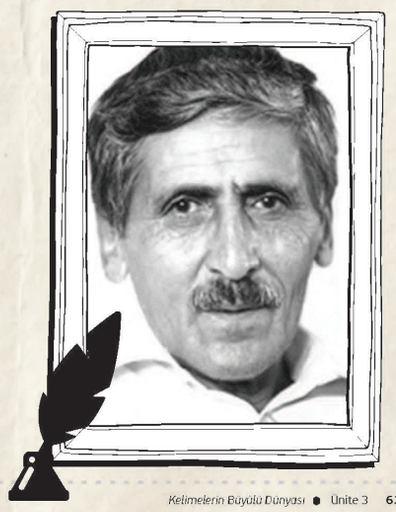

Kazanımlar

Yazma

1. Metnini, konunun ve seçtiği anlatım türünün / biçiminin özelliğine uygun üslup kullanır.
2. Konunun ve türün özelliğine uygun sözcük, kavram ve terimler kullanır.

4. Yeniden yazalım.

1. Öğrencilerden aşağıdaki ifadeleri kendi cümleleriyle yeniden yazmalarını isteyiniz.
2. Öğrencilerinize yazdıklarını okutarak ifadelerin örtülü anlamlarını tespit edip edemediklerini kontrol ediniz.

5. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden geçmişten günümüze kendi ülkenizden veya dünyaca ünlü yazar ve şairlerden biri ile röportaj yapma imkânları olsaydı onlara ne tür sorular soracakları ile ilgili bir yazma çalışması yapacaklarını söyleyiniz.
2. Bu çalışmada öğrencilerinizin yazma yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmek amacıyla yaratıcı yazma yöntemini kullanınız. " Öğrencilere yazar veya şairle ilgili en çok neyi merak ettiklerini sorarak" sorular üretmelerini sağlayınız.
3. Yazma çalışmalarını okutarak birlikte değerlendiriniz.

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını metinden hareketle tahmin edelim.

1. mütevazı: *Alçak gönüllü*
2. hürmet: *Saygı*
3. meşgale: *Uğraşı*
4. tazminat: *Zarar karşılığı ödenen para*
5. muhatap: *Kendisine söz söylenilen kimse, kendisiyle konuşulan kimse*
6. tafsilat: *Ayrıntı*
7. vuslat: *Kavuşma*
8. münbit : *Verimli*
9. tenkit: *Eleştiri*
10. tebessüm: *Gülümsemek*
11. şifa: *Sağlık*
12. ithaf etmek: *Adamak*

4. Yeniden yazalım.

1. Gözlerinde sis perdesi...
2. Gönül gözü ise sonuna kadar açık.
3. Bu küçük ev bu koca yüreği nasıl sığdırmış, hayret ediyoruz.
4. Hâline rıza gösteren hak dostlarının enginliği var dilinde.
5. Salonda çıt yok.
6. Teklifsiz sohbeti can kulağıyla dinliyor.
7. Ebedî kudretin tek sahibinden alınan emir üzerine
8. Herkes sessizce çayını yudumluyor ve üstatla aramızda başlayan bu teksiz sohbeti can kulağıyla dinliyor.
9. Bazen bedel ödedim. Ama taksitle değil ha, nakit...

5. Yazalım.

Kim Olmak İstersin?

Ünlü bir şair ya da yazarla röportaj yapma imkânınız olsaydı, kimle yapardınız ve ona hangi soruları sorardınız?

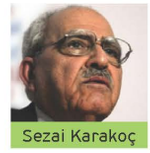
Sezai Karakoç

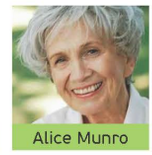
Alice Munro

Lydia Davis

Kazanımlar

Konuşma

1. Karmaşık konulardaki düşüncelerini açık ve ayrıntılı bir şekilde ifade eder.
2. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklamalar yapar

6. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize "Hayatınıza yön veren sözler var mı? En çok hangi sözleri beğeniyorsunuz?" sorusunu sorarak beğendikleri sözlerden bazılarını tahtaya yazınız. Sonra oluşturduğunuz bu söz havuzundan ve aşağıda yer alan sözlerden birini seçerek "kavram havuzundan seçerek konuşma" yöntemi ile konuşmalarını sağlayınız.
2. Öğrencilerden güzel sözleri not edecekleri bir defter tutmalarını isteyebilir, sınıfınızda günün özdeyişi, deyimi, atasözü gibi bir uygulama başlatarak her ders başında bunlarla ilgili konuşma etkinliği yaptırabilirsiniz.

7. Okuyalım, yeniden yazalım.

1. Öğrencilerinize her dilin bazı kuralları olduğunu konuşma ve yazma esnasında bu kurallara uymamanın anlatımda kusur oluşturduğunu ifade ediniz.
2. Türkçede bazı sözcüklerin birbirine sıkça karıştırıldığını ve birbirinin yerine kullanıldığını, bu durumun anlatım bozukluğu oluşturduğunuz söyleyiniz.
3. Öğrencilerinizden ilk örnekten hareketle diğer cümleleri anlatım bozukluğunu düzeltecek şekilde yeniden yazmalarını isteyiniz.

8. İşaretleyelim.

1. Yan tarafta Türkçede yazımı çok sık karıştırılan bazı kelimeler bulunmaktadır.
2. Bu kelimelerin bir sütunda doğru yazılışı diğer sütunda da yanlış yazılışı vardır.
3. Öğrencilerinizden yazılışı doğru olan kelimeyi işaretlemelerini isteyiniz.

6. Konuşalım.
Hayata Yön Veren Sözler

Hayatınıza yön veren sözler var mı? En çok hangi sözleri beğeniyorsunuz, niçin? Aşağıdaki sözlerden en çok beğendiğiniz söz hangisi, niçin?

a) Elmas nasıl yontulmadan kusursuz olamazsa, insan da acı çekmeden olgunlaşamaz. / **Konfüçyüs**

b) Karnı açlardan çok, kalbi açlara acırım. / **Cenap Şahabettin**

c) Hiç kimse, başarı merdivenini elleri cebinde tırmanmamıştır. / **Goethe**

ç) Gideceği limanı bilmeyene hiçbir rüzgârdan yardım gelmez. / **Montaigne**

d) Gerçek arkadaş sağlık gibidir, değeri o yok olunca anlaşılır. / **Cervantes**

e) Yüz kişinin içinde âşık, gökyüzünde yıldızlar arasında parıldayan ay gibi belli olur. / **Mevlâna**

f) Aşk, aleyhine binlerce şey söylenir ama insanoğlu yine de onsuz yapamaz. / **Peyami Safa**

7. Okuyalım, yeniden yazalım.
Sözcükleri Birbiriyle Karşılaştırma

Anlamları veya yazılışları çok benzer olan sözcüklerin karıştırılarak birinin diğerinin yerine kullanılması cümlenin anlam bütünlüğünü bozar.

Doğrularını Yazalım

1. Türkiye'nin kendine özgün gelenekleri vardır.
   Türkiye'nin kendine özgü gelenekleri vardır.
2. Bu binalar gerçekten çok yaklaşık yapılmış.
   Bu binalar gerçekten çok yakın yapılmış.
3. Size birazdan düğün resimlerini göstereceğim.
   Size birazdan düğün fotoğraflarını göstereceğim.
4. Bir öğrenci sınıfta kalmışsa onun sınıfı geçmesini güçlendiren nedenleri araştırmak gerekir.
   Bir öğrenci sınıfta kalmışsa onun sınıfı geçmesini güçleştiren nedenleri araştırmak gerekir.
5. Bizden son öğretim durumunu gösteren bir belge istedi.
   Bizden son öğrenim durumunu gösteren bir belge istedi.

8. Hangisi doğru? İşaretleyelim.
Doğru Konuşalım, Doğru Yazalım

1.	☐ klavuz	☑ kılavuz
2.	☑ röportaj	☐ ropörtaj
3.	☑ materyal	☐ mataryal
4.	☐ çenber	☑ çember
5.	☐ makina	☑ makine

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
2. Konuşmayı seçici dinleme yoluyla anlar.

C. HAYALDEN MECAZA

1. Öğrencilerinize "mecaz" kelimesinin anlamını bilip bilmediklerini sorunuz.
2. Bilmeyenler için kelimeyi kısaca açıkladıktan sonra öğrencilerinize kendi dillerinde de benzer kalıpların olup olmadığını sorunuz.
3. Öğrencilerinizden kendi dillerindeki birkaç mecazlı söyleşi Türkçeye çevirerek sınıfta söylemelerini isteyiniz.

1. Dinleyelim, cevaplayalım, işaretleyelim.

1. Öğrencilerinize metni empatik dinleme tekniğiyle dinletiniz. Bu dinleme tekniğinde amaç dinleyicinin kendisini konuşmacının ya da dinlediği metindeki bir karakterin yerine koyarak onların duygularını ve düşüncelerini anlamaya çalışmalarını sağlamaktır.
2. Bu hikâyeyi dinletirken numaralandırılmış yerlerde metni durdurarak öğrencilere aşağıdaki soruları sorunuz. Öğrencilerden soruları cevaplarken kendilerini hikâyenin ana kahramanı Rasim ve Bedia'nın yerine koyarak ve ön yargısız bir şekilde soruları cevaplamalarını isteyiniz. Metni dinlerken anlamını bilmedikleri kelimeleri defterlerine yazarak cümlenin bağlamından hareketle anlamı tahmin etmelerini ve daha sonra sözlükten bakmalarını isteyiniz.
3. Öğrencilerinizden dinledikleri metinden hareketle işaretleme etkinliğini yapmalarını isteyiniz.
4. Yapılan yanlışları düzeltiniz.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

C) HAYALDEN MECAZA

1. Dinleyelim, cevaplayalım, işaretleyelim.

Aşk Mektupları

1. Siz olsanız bu durumda ne yapardınız? / Rasim ne yapmış olabilir?

2. Sevdiğiniz kişi mektuplarınızı uzun süre cevapsız bıraksa ne yapardınız/ Bedia ne yapmış olabilir?

3. Siz olsaydınız böyle bir mektuptan sonra ne yapardınız? /Rasim bu mektuptan sonra ne yapmış olabilir?

4. Babanız veya anneniz size böyle bir oyun oynasa tepkiniz ne olurdu? Rasim bu durumu öğrenince ne yapmış olabilir?

5. Hikâyeye yeni bir son yazsaydınız, nasıl tamamlardınız?

	D	Y
1. Rasim, ilk mektubu okulda almıştır.		●
2. Bedia yaşları küçük olduğu için evlenmelerinin mümkün olmadığını düşünmektedir.	●	
3. Bedia, Rasim'in ailesiyle tanışmak istemektedir.		●
4. Bedia, Rasim'den kendisine mektup yazmasını talep etmiştir.	●	
5. Rasim, Bedia'ya mektup yazmakta zorlanmaktadır.	●	
6. Rasim, Bedia'ya mektup yazarken birçok kitap okuyarak bilgi edinmektedir.	●	
7. Bedia, Rasim'in yazısını beğenmemektedir.		●
8. Rasim'in babası oğlunun durumundan endişe etmektedir.		●
9. Bedia, Rasim'in giyimine dikkat etmemesini kınamaktadır.	●	
10. Rasim'in davranışlarında Bedia'yı tanıdıktan sonra çok büyük değişiklikler olmuştur.		●

Kazanımlar

Okuma

1. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
2. Metinde tartışılan tezlerden ulaşılmak istenen sonucu belirler.
3. Farklı türlerdeki edebî metinlerin ana konusunu / temasını anlar.

2. Okuyalım, cevaplayalım.

Tatlı Dil

Güler yüze dair konuşmanın arkasından tatlı dilin gelmesini tabii karşılamalı. Mağaza vitrinlerindeki mankenleri bilirsiniz. Hepsi güler yüzlüdür. İçlerinde pek de güzelleri vardır. Ama dilleri olmadığı için soğukturlar. Onlar her ne kadar insan benzeri iseler de gerçek insanları güzel yapan, sıcak yapan dildir. Ama her dil değil. Dilin de tatlısı olmalı. Çünkü dil, ağzın içinde her dönüşünde can yakar, kalp kırar, gönül devirir.

"Dil yarası yaraların en derinidir." derler. Doğru sözdür. Bıçağın açtığı yara zamanla kapanır; dil yarası, ruhun en gizli taraflarına doğru boyuna işler, bir türlü kapanmak nedir bilmez.Üstelik acı dilin zararı yalnız karşıdakine değildir; kendi sahibini de dünya güzeli olsa çirkinleştirir. Nice güzel insanlar vardır ki, dilleri yüzünden sevilmezler. "Şeytan görsün yüzünü!'' deyip bucak bucak kaçtığımız insanlar, hep o insanlardır.Ama tatlı dil öyle mi ya? ''Yılanı deliğinden çıkarır.'' derler. Yılan pek insan dilinden anlamaz, ama tatlı dilin nelere kadir olduğum anlamak için herhalde böyle demişler. Ne kadar öfkeli olursanız olun, tatlı dil sizi yatıştırır. En yapmayacağınız işleri size tatlı dille, güler yüzle yaptırıverirler.

Gerçek tatlı dil, iyi insanda olur. Yüreği merhametle, sevgi ile dolu insanın dili de kendiliğinden tatlılaşır. Bu geçici dünyada gönül yıkmanın, kalp kırmanın bolluğunu sezecek kadar olgun bir hayat anlayışına varmalı ki insan, en küçüğünden en büyüğüne kadar tatlı dille, güler yüzle seslenebilsin.

Şevket RADO (Düzenlenmiştir.)

1. İnsanı diğer canlılardan ayıran özellikler nelerdir? Niçin?
   İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biri dildir. Çünkü iletişim kurma, konuşup anlaşma, tartışma yeteneği başka hiçbir canlıda yoktur.
2. Yazar mağaza vitrinlerindeki mankenleri niçin soğuk bulmaktadır?
   Mağaza vitrinlerindeki mankenler konuşamaz, iletişim kuramazlar. Yazar bu nedenle onları samimi bulmaz.
3. Dil yarası yaraların en derinidir, sözünden ne anlıyorsunuz?.
   Dil yarası, fiziksel bir yara değildir. Fiziksel yaralar bir gün iyileşir ancak gönül almak çok zordur.
4. Tatlı dilli olmayan insanlar, kendilerine nasıl zarar verir?
   Tatlı dilli olmayan insanlar, dost edinemezler, herkes onlardan kaçar. Bu nedenle yalnız kalırlar.
5. Can yakmak, kalp kırmak, gönül devirmek, şeytan görsün yüzünü sözleriyle anlatılmak istenen nedir?
   Kalp kırmak: Birine hoşlanmayacağı bir şey yaparak küsmesine neden olmak
   Gönül devirmek: Birine hoşlanmayacağı bir şey yaparak küsmesine neden olmak
   Şeytan görsün yüzünü: Sevilmeyen kişiler için söylenen kötüleme sözü.

2. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metnin görsellerini incelemelerini isteyiniz. Metnin görsellerinde ne anlatıldığını sorarak öğrencilerinizin bunlar hakkında yorum yapmalarını sağlayınız.
2. Bu metnin işlenişinde öğrencilerinizin okudukları hakkında olumlu ve olumsuz bir bakış açısıyla düşünmelerine yönelik "eleştirel okuma yöntemini kullanınız. "Sizce tatlı dil her şeyi çözer mi? / İnsanlar bize sürekli kötü davransa bile onlarla iyi geçinmeye devam etmeli miyiz?" gibi sorularla onların eleştirel düşünmesini sağlayınız.
3. Ardından metinle ilgili soruları cevaplamalarını sağlayınız.

3. Okuyalım,cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize şiiri uygun bir fon müziği eşliğinde vurgu ve tonlamaya dikkat ederek bir kez siz okuyunuz.
2. Sonra öğrencilerinizin okuma ve birlikte çalışma becerilerini geliştirmek amacıyla söz korosu yöntemini kullanınız. Bu yöntemde öğrencilerinizi şiirin her dörtlüğünü başka bir grup okuyacak şekilde gruplara ayırınız. Gruplara fon müziği eşliğinde dörtlükleri okutunuz. Vurgu ve tonlamaya dikkat ederek en güzel şekilde okuyan grubu alkışlatınız/ ödüllendiriniz.
3. Ardından şiirle ilgili soruları cevaplatınız:
4. Okuduğunuz şiiri, şair hangi duygularla yazmış olabilir?
5. Şair sevdiğinin hangi özellik ve yönlerini hangi sebeplerle sevdiğini ifade ediyor?
6. Sevdiğiniz insana bir şiir yazsaydınız, hangi özelliklerinden bahsederdiniz?

3. Okuyalım, cevaplayalım.
Sevi Şiiri

Ben senin en çok sesini sevdim
Buğulu çoğu zaman, taze bir ekmek gibi
Önce aşka çağıran,sonra dinlendiren
Bana her zaman dost, her zaman sevgili

Ben senin en çok ellerini sevdim
Bir pınar serinliğinde, küçücük ve ak pak
Nice güzellikler gördüm yeryüzünde
En güzeli bir sabah ellerinle uyanmak

Ben senin en çok gözlerini sevdim
Kâh çocukça mavi, kâh inadına yeşil
Aydınlıklar, esenlikler, mutluluklar
Hiç biri gözlerin kadar anlamlı değil

Ben senin en çok gülüşünü sevdim
Sevindiren, içimde umut çiçekleri açtıran
Unutturur bana birden acıları, güçlükleri
Dünyam aydınlanır sen güldüğün zaman

Ben senin en çok davranışlarını sevdim
Güçsüze merhametini, zalime direnişini
Haksızlıklar, zorbalıklar karşısında
Vahşi ve mağrur bir dişi kaplan kesilişini

Ben senin en çok sevgi dolu yüreğini sevdim
Tüm çocuklara kanat geren anneliğini
Nice sevgilerin bir pula satıldığı bir dünyada
Sensin, her şeyin üstünde tutan sevdiğini

Ben senin en çok bana yansımanı sevdim
Bende yeniden var olmanı, benimle bütünleşmeni
Mertliğini, yalansızlığını, dupduruluğunu sevdim
Ben seni sevdim, ben seni sevdim, ben seni...

Ümit Yaşar OĞUZCAN

1. Okuduğunuz şiiri, şair hangi duygularla yazmış olabilir?
.....
2. Şair sevdiğinin hangi özellik ve yönlerini hangi sebeplerle sevdiğini ifade ediyor?
.....
3. Sevdiğiniz insana bir şiir yazsaydınız, hangi özelliklerinden bahsederdiniz?
.....

68 Ünite 3 ● Kelimelerin Büyülü Dünyası

Kazanımlar

Yazma

1. Konunun ve türün özelliğine uygun sözcük, kavram ve terimler kullanır.
2. Yarım bırakılan bir hikâyeyi anlam bütünlüğünü bozmadan tamamlar.

Konuşma

1. Sosyal konularla ilgili düşüncelerini çeşitli ögelerle (fıkra, anekdot, deyimler vb.) ifade eder.
2. Konuşmasında duruma ve konuya uygun mecaz ifadeler kullanarak imalarda bulunur.
3. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve ikna edici bir biçimde ifade eder.

4. Yazalım.

Kış Günü

Bir kış günüydü. Dışarıda lapa lapa kar yağıyordu. Pencerenin kenarında oturuyor, bir yandan çay içiyor bir yandan da dışarıda kartopu oynayan çocukları izliyordum. Birden uzaklarda gözüme bir şey takıldı.

5. Konuşalım.

Gönül Alma Sanatı

Eşinizle ya da bir arkadaşınızla tartışsaydınız, gönlünü almak için neler yapar, ne söylerdiniz?

4. Yazalım.

1. Öğrencilerinize aşağıda giriş kısmı verilen öyküyü okuyunuz. Ardından bu öyküyü yaratıcı yazma yöntemiyle kendilerinin tamamlamalarını söyleyiniz.
2. Öyküye farklı karakterler ekleyebileceklerini ifade ederek onlardan ilginç bir son beklediğini söyleyiniz.
3. Yazı çalışmalarını okutarak en iyi öyküleri ödüllendiriniz.

5. Konuşalım.

1. Öğrencilerinin konuşma ve yaratıcılıklarını geliştirmek amacıyla bu etkinlikte "canlandırma tekniği"ni kullanınız.
2. Aşağıdaki üç örnek durumu öğrencilerinizin canlandırmasını ve sorunlara çözüm yolu bulmalarını sağlayınız.
3. En etkili grubu ödüllendiriniz.

6. Okuyalım, yeniden yazalım.

1. Öğrencilerinize her dilin bazı kuralları olduğunu konuşma ve yazma esnasında bu kurallara uymamanın anlatımda kusur oluşturduğunu hatırlatınız.
2. Öğrencilerinize sözcüklerin ve söz öbeklerinin anlamlarına uygun yerde kullanılmadığında ya da yanlış anlama gelecek şekilde kullanıldığında anlatım bozukluğu oluşturduğunu ifade ediniz.
3. Öğrencilerinizden ilk örnekten hareketle diğer cümleleri anlatım bozukluğunu düzeltecek şekilde yeniden yazmalarını isteyiniz.

6. Okuyalım, yeniden yazalım.
Sözcükleri Yanlış Anlamda Kullanma

Sözcükler anlamlarına uygun yerde kullanılmadığında ya da yanlış anlama gelecek şekilde kullanıldığında anlatım bozukluğu doğar.

Bu yıl babamın sayesinde sınıfı geçtim.

Doğrularını Yazalım

1. Bu onların bolluğa düştükleri zaman bile savurganlık etmelerine yol açar.

   Bu onların bolluğa kavuştukları zaman bile savurganlık etmelerine yol açar.

2. Bence sizin bu sınavı kaybetme şansınız hiç yok.

   Bence sizin bu sınavı kaybetme olasılığınız hiç yok.

3. *Ektiğin fidanlar meyveye döndü.

   Diktiğin fidanlar meyveye döndü.

4. Bugün dünyanın yüz kırk ülkesinde cüzzamlılar günü kutlanıyor.

   Bugün dünyanın yüz kırk ülkesinde cüzzam hastaları Cüzzamlılar Günü ile anılıyor.

5. Bu yıl babamın yüzünden sınıfı geçtim.

   Bu yıl babamın sayesinde sınıfı geçtim.

Serbest Okuma

1. Öğrencilerinize Yunus Emre hakkında temel bilgileri verdikten sonra şiirlerini vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.

Serbest Okuma

Aşk
Dağa düşer kül eyler
Gönüllere yol eyler
Sultanları kul eyler
Hikmetli nesnedir aşk

Sevelim sevilelim
Gelin tanış olalım,
İşi kolay kılalım
Sevelim sevilelim,
Dünya kimseye kalmaz

Kendini Bilmek
İlim ilim bilmektir,
İlim kendin bilmektir,
Sen kendini bilmezsin,
Ya nice okumaktır.

Aşksız gönül
İşitin ey yarenler
Aşk bir güneşe benzer
Aşk olmayan gönül
Sanki bir taşa benzer

Yunus Emre

Gönül İnsanı Yunus Emre

Yunus Emre 13. yüzyılda yaşadığı bilinen büyük bir şair ve düşünce insanıdır. Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî, Hacı Bektaş-ı Velî, Ahî Evrân-ı Velî gibi gönül insanlarından etkilenmiştir. Yunus Emre, insan olan herkese karşı; din, dil, ırk, makam ayrımı yapmadan büyük bir sevgi beslemiştir. Ondaki insan sevgisi, yaratıcıya duyduğu sevgiden kaynaklanır. Yaratılmış her şeyin güzel olduğuna inanır. Yunus; duymuş, düşünmüş, inanmış ve bütün bu duyuş, düşünüş ve inanışlarını büyük bir sadelikle şiirleştirmeye muvaffak olmuştur.

Değerlendirme

1. Üniteyi bitirdikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını öğrencilerinize ödev olarak veriniz veya sınıfta yapınız.
2. Öğrencileriniz soruları cevapladıktan sonra sınıfta birlikte çözünüz ve yanlış yapan öğrencileri bilgilendiriniz.
3. Öğretiminde eksiklik gördüğünüz konularla ilgili ek çalışmalar yaparak sınıfınız hazır olduğunda bir sonraki üniteye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

KELİMELERİN GİZLİ DİLİ

Bu dünyada sonsuza kadar kalmak mümkün müdür? Tabii ki hayır! Bunun bilincinde olan Türkler, isimlerini yüzyıllar boyu hafızalarda tutmak yani bir bakıma ölümsüz olmak için ölümsüz eserler vermek gerektiğini keşfetmişlerdir.

Özellikle Osmanlı padişahları ve diğer devlet büyükleri, ölseler bile eserleri sayesinde isimlerinin yüzlerce yıl hafızalarda kalmasına büyük önem vermişlerdir. Camiler, medreseler, şifahaneler, hanlar, hamamlar... Hepsi bu güzel amaca ulaşmak için yaptırılmıştır. Hemen her eser üzerinde onun kim tarafından ne zaman yaptırıldığı hakkında bilgi veren kitabeler bulunur. Bu kitabelerde eserin ne zaman yaptırıldığı çoğu zaman açıkça yazılmaz, bir şiir içerisine gizlenirdi.

Türkler yüzyıllarca Arap alfabesi kökenli Türk alfabesi kullandılar ve bu alfabedeki her harfin sayısal bir değeri vardı. Yani her harf bir sayıyı temsil ediyordu. Arap alfabesindeki harflerin kolaylıkla hatırda kalması için düzenlenen bir harf dizisi ile bu harf dizisinin her birine karşılık gelen bir rakam değeri sistemine "ebced hesabı" denir. Örneğin bu alfabedeki "a" harfinin karşılığı 1, "b" harfininki ise 2 idi. Bu hesaba göre yazılan şiirlerdeki harflerin sayısal değerlerini toplarsanız o eserin yapıldığı tarihe ulaşırsınız.

Bu yöntem kitabeler dışında pek çok yerde kullanılmıştır. İnsanlar kimsenin anlamasını istemedikleri özel yazışmalarında ve ticarî ilişkilerinde bu yöntemi kullanmışlardır. Örneğin birisine 200 altın borç verdiniz. Kâğıda yalnızca bir "k" harfi yazıp ona gönderdiğinizde, ona borç verdiğiniz 200 altını geri istediğiniz mesajını hemen hemen hiç kimse anlamadan ona iletmiş olurdunuz. Aynı zamanda doğum tarihlerinin unutulmaması için çocuğun doğum tarihinin bir kelime veya bir iki isimle belirlenmesinde yine bu sistem kullanılmıştır. Eskiden kitapların önsöz, giriş, sayfaları ile numara almayan sayfalar hep ebced hesabına göre numaralandırılmıştır. Kitapların ay ve sene kayıtları, yazı bölümleri ve madde başlıkları hep ebced hesabına göre düzenlenmiştir. Devlet arşivlerinde yer alan birçok resmî belge, tutanak, sayım ve döküm hesapları da bu hesaba göre tanzim edilmiştir. Bu hesap insanların ölüm tarihlerini vermek için mezar taşlarında hatta astroloji ve define aramada da kullanılmıştır. Harflere sayısal değer verme yöntemine İbrânî ve Yunan dillerinde rastlansa da bunların ebced hesabı gibi kullanılmadığı görülmüştür.

Çok küçük bir ayrıntı gibi görünebilir, ama ebced hesabı Türk kültüründe hâlâ aydınlatılmamış, gizli yanları olan, son derece önemli ve ilgi çekici bir gelenektir.

1. Okuduğunuz metne göre aşağıdakilerden hangisinde ebced hesabı kullanılmamıştır?
A) Diğer alfabelerde
B) Günlük ihtiyaçlarda
C) Çocuğa isim vermede
D) Resmî devlet kayıtlarında

2. Üçüncü paragrafta altı çizili olan "ulaşmak" ifadesi hangi anlamda kullanılmıştır?
A) Varmak
B) Erişmek
C) Katılmak
D) Yetişmek

3. Okuduğunuz metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı vardır?
A) Türklerin unutulmayacak eserler vermelerinin nedeni nedir?
B) Hangi önemli eserler üzerinde kitabeler bulunmaktadır?
C) Eserlerin hangi tarihte yapıldığının gizli bir yönü olmasının sebebi nedir?
D) Türkler hangi yıllar arasında Arap alfabesini kullanmışlardır?

4. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadelerden doğruların karşısına "D" yanlışların karşısına "Y" yazınız.
D Ebced hesabının bazı yönleri hâlâ açıklığa kavuşturulmamıştır.
Y Türk kültüründe dikkat çekici bir yöntem olan ebced hesabında her sayı bir harfi göstermektedir.
D Türklerde bir kişinin gerçek manada ölümü o kişinin adının unutulmasıyla gerçekleşmiş olur.

Kendimi Değerlendiriyorum

Bu bölümde;

Öğrencilerinizden değerlendirme cümlelerini sözlük yardımıyla anlamaya çalışmalarını isteyiniz. Zorlandıkları yeterlikle ilgili ek çalışma ve ödev istemelerini söyleyiniz. Öğrencilerin kişisel farklılıklarına göre ayrı ayrı ödevler vermeniz gerekir. Verdiğiniz her ödevi de mutlaka kontrol edip öğrenciye dönüt vermelisiniz.

DİNLEME METİNLERİ

A. SÖZLERİN GİZEMİ

Dilin Tadı

Dil denen mucizeyi nasıl anlatmalı, bilmiyorum. İnsan zekâsının bütün pırıltıları, insan ruhunun bütün duyuşları, titreyişleri, dalgalanışları orada. Mavi gökle kara yer arasında, ikinci bir âlemde daha yaşıyor insan. Dil adı verilen, sınırları olmayan, sonsuz bir âlemde...

Sözlüklere dalmak benim için güzeldir; gramerler arasında dolaşmak da güzeldir. Fakat birkaç ciltle sınırlı sözlükler ve gramerler asla dilin kendisi değildir. Sözlükler, bir dilin bütün kelimelerini içine alsa bile nihayet bir kelimeler listesinden ibarettir. Gramerler ise bir kurallar sıralamasından başka nedir? Bir gramerde yer alan söz dizimi kurallarını sayısız örneklerle zenginleştirirsiniz. Bir sözlükte yer alan elli bin kelimeyi, sayısız örgüler içinde bir araya getirirsiniz, işte dil bu sayısız örgü ve örneğin evrenidir. Binlerce yıldan beri milyonlarca insan tarafından yaratılan bir evren. Aynı kelimeler, sonsuzluğa doğru uzanan zamanda, daha milyonlarca örnek ve örgü içinde kullanılacaklar. Kelimelerin bir kısmı ölse de, bir kısmı şekil ve mânâsını değiştirse de düşünce ve duygularımızın bin bir tonunu, birbirinden farklı bin bir kalıp içinde ifade etmeye devam edecekler.

Ana dilimizin tek tek kelimeleri şüphesiz bize tat verir. "Sevgili, biricik, yeşil, duygu, şiir" kelimeleri ne kadar tatlıdır! Güç, kuvvet, kudret kelimelerinde sanki bir güç gizlidir. "Aslan, kaplan, kartal..." sözlerinde sanki bir yücelik vardır. "Yüce, yüksek, ulu" kelimeleri sanki sesleriyle de bu kavramları çağrıştırır. "Kuş"ta kuşun cıvıltısını, "yılan"da yılanın yerde sürünüşünü, "toprak"ta toprağın katılığını duyarız. "Gülümsemek" te gülümseyişin tatlılığı, "düşünmek"te düşüncenin derinliği var gibidir.

"Ağlamak"ta ve "üzülmek"te bir ağırlık, bir eziklik vardır. "Üzülmek, büzülmek, süzülmek, çözülmek" acaba tesadüfen mi hep üzüntülü kavramları anlatır? İnsan süzülürse, toplum çözülürse bunlar canımızı sıkar. Ya suyun süzülmesi, işin çözülmesi... İşte kelimeler arasındaki örgü burada kendini gösteriyor. Binlerce kelime arasında bin bir türlü örgü kurabilirsiniz.

Şakaklarıma kar mı yağdı, ne var;

Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?

Ya gözler altındaki mor halkalar...

Neden böyle düşman görünürsünüz

Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?

Şakak ve kar kelimeleri belki başka insanlar tarafından da bir arada kullanılmıştır; fakat "Şakaklarıma kar mı yağdı" örgüsü her hâlde sadece Cahit Sıtkı'ya mahsustur. Şairin karı şakaklarına düşünerek yağdırdığına eminim. Belki de karlı bir havada yürürken bu manzarayı gördü ve kaydetti. Ya aynalarla dostluk arasındaki ilgi? Her gün baktığımız aynanın, dostumuz olduğunu kaçımız düşündük? Aramızdan birkaç kişi bunu düşünmüş olsa bile, ağarmış şakaklarımız ve morarmış göz altlarımızla aynaların artık bize bir düşman gibi göründüğünü Cahit Sıtkı'ya kadar her hâlde hiç kimse dile getirmedi. Hele "ayna, dost, düşman, yıl, görünmek" kelimelerinin iki mısra içinde bu şekilde örülüşü... Tabiî ki bu bir sanatkârın tasarrufudur ve sanatkâr ister şuurla, ister sezişle olsun, kelimelerin maddelerini ve ruhunu elleriyle yakalayarak onları bir düzene sokmuştur.

Sanatkâr olmayan insanlar da kelimeleri bir örgü içinde kullanırlar. Dil tek tek kelimeler değil, kelimeler arasında kurulan bu örgüdür. Dilin asıl tadına da bu örgü içinde varabiliriz. Milyonlarca insanın, yüzlerce yıl içinde her gün konuşarak ve yazarak kurduğu bu örgünün kendisi doğrudan doğruya bir sanat eseridir. Tıpkı anonim bir türkü, anonim bir destan gibi yaratıcısı belli olmayan bir sanat eseri. Daha doğrusu dili kullananların tamamının yarattığı bir sanat eseri. Milyonlarca beyinden ve ruhtan süzüldüğü için de elbette bir şaheser. Dille meydana getirilen eserler, bu bakımdan diğer sanat eserlerinden daha avantajlıdır. Şiirin, romanın, hikâyenin, denemenin kendileri birer sanat eseri olduğu gibi, onları meydana getiren malzeme de bir sanat eseridir.

Her konuşmadan ve her yazıdan aynı tadı alabilir miyiz? Günlük konuşmalar da bize tat verir mi? Şüphesiz, dilin kendisine mahsus tadı, günlük konuşmalarda da vardır. "Altıyı beş geçe; dokuza on kala, koşarak merdivenlerden indim, yavrucuğum gözlüğümü bana uzatır mısın?" ibarelerinde ben

Türkçenin tadını buluyorum. Dilin örgüsü bozulmaz, konuşurken kelimeler düzgün söylenirse dilin tadı her zaman duyulur. "Kuzum, nerelerdeydin? Seni beklemekten dizlerime kara su indi." diyen yaşlı kadının siteminde; "Anneciğim, hani bana oyuncak alacaktın?" diyen küçük kızın sorusunda; "İşine git be kardeşim, seni mi dinleyeceğiz?" diyen yorgun adamın diklenişinde Türkçenin kendisine mahsus tadı elbette vardır. Fakat bunlar bir sanatkâr kaleminde bir araya getirildiği zaman tat yoğunlaşır. Günlük hayat içinde farkına varmadığınız bu tadı, Hüseyin Rahmi'deki mahalle arası konuşmalarında, Ahmet Rasim'in satıcılarında bulursunuz.

Cahit Sıtkı da;

Neden böyle düşman görünürsünüz?

Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?

diye sorarken günlük dilden pek ayrılmıyordu ama aynalarla dostluktan bahsederek bize bambaşka bir tat daha sunuyordu.

Sanatkârlar günlük dili işleyerek; eserlerine, yine birçoğunu dilin içinden çıkardıkları tatlar katarak; bazen de yepyeni buluş ve örgülerle bizde bambaşka hazlar uyandırarak dilin tadına varmamızı sağlarlar. Onların eserleri ile dilimizin güzelliğini fark eder, dilimizi daha çok severiz.

Görüldüğü gibi kelimeler ve onlar arasında kurabileceğimiz bin bir örgü bize sonsuz imkânlar bağışlamaktadır ve sanatkârlar bu imkânları en iyi kullanan insanlardır.

Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun

(Düzenlenmiştir)

B) SAZIN VE SÖZÜN USTALARI
Yaşayan İnsan Değeri

Âşık Şeref Taşlıova

Şeref Taşlıova, 10 Nisan 1938'de Kars'a dünyaya geldi. 1949 yılında, ilkokul öğrencisi iken 23 Nisan Çocuk Bayramında, Kars'ın Çıldır ilçesinde türkü söylemeye başladı.

1954 yılında, Çıldırlı Âşık Şenlik'in oğlu Âşık Kasım'dan âşıklık geleneği üzerinde ilk bilgileri aldı. 1964 yılında TRT Kars Radyosu'na girerek "Âşıklarla" isimli programlar yapmaya başladı. Kars Radyosu'nda hazırladığı ve sunduğu programlar aralıksız on yıl devam etti.

1967 yılından itibaren, Konya'da düzenlenen Türkiye Âşıklar Bayramı (45 yıl), Uluslar arası İstanbul Festivali (21 yıl) ve Yunus Emre Şenlikleri gibi ülke çapında sürekli olarak organize edilen programlara aralıksız katıldı. Bunların yanı sıra; yurtiçinde ve yurtdışında düzenlenen birçok festival, program ve organizasyonlara hâlen iştirak etmektedir.

1987 yılında, Marl Belediyesi'nin resmi davetlisi olarak Almanya'ya gitti. UNESCO'nun 1988'de hazırladığı Dünya Sanat Dizisi'nde, Türkiye'deki âşıklık geleneğini temsil etme görevi Şeref Taşlıova'ya verildi. İngiltere Galler'de; 15-21 Kasım 1989, 04-07 Temmuz 1996, 01-13 Temmuz 2005 ve 02-04 Temmuz 2010 tarihleri arasında düzenlenen "Uluslararası Hikâye Anlatma Festivali"ne (International Story Telling Festival) katıldı. Birçok uluslararası organizasyonda Türkiye'yi temsil etti.

Bugüne kadar altın ve gümüş olarak 145 madalya, 120 plaket ve şilt, 180 takdir ve teşekkür belgesi kazandı. Yurtiçindeki üniversitelerde hakkında hazırlanan mezuniyet ve yüksek lisans tezlerinin yanı sıra; Amerika Indiana Üniversitesi tarafından 1983'te, Almanya Berlin Üniversitesi tarafından 1987'de Anadolu âşıklık geleneğinin temsilcisi olarak şiirleri derlendi.

Ulusal ve uluslararası nitelikte düzenlenen folklor ve halk edebiyatı sempozyum ve kongrelerinde tebliğler sundu. Şiirleri ve çeşitli konularda kaleme aldığı yazıları, edebiyat tarihimizde önemli yere sahip dergilerle, çeşitli ansiklopedi ve antolojilerde neşredildi. Yurt içinde olduğu gibi, yurt dışında yayımlanan gazetelerde de hakkında yazılar yazıldı.

Kültür Bakanlığı tarafından "Gönül Bahçesi" isimli bir şiir kitabı 1990 yılında yayımlandı. Prof.

Dr. Fikret Türkmen, Nail Tan ve Dr. M. Mete Taşlıova tarafından hazırlanan "Âşık Şeref Taşlıova'dan Derlenen Halk Hikâyeleri" isimli kitap Türk Dil Kurumu tarafından, 2008 yılında yayımlandı. "Âşık Şeref Taşlıova Hayatı ve Şiirleri" isimli kitap ise, Dr. Mete Taşlıova tarafından hazırlandı ve 2010 yılında Millî Eğitim Bakanlığı yayınları arasında çıktı.

İlk olarak 1971 yılında "sanat elçisi" sıfatıyla resmi mahiyette başlayan yurt dışı gezilerine katıldı. Başta TRT olmak üzere, özel radyo ve televizyonlarda yayınlanan çeşitli programlara katıldı. TRT tarafından hazırlanan "Ozanın Kopuzundan Âşığın Sazına" isimli programın danışmanlığını ve "Âşıklık Geleneği" programının metin yazarlığını yaptı. Japon NHK Televizyonunun farklı tarihlerde yürüttüğü "İpek Yolu" ve "Tarihin Altın İzleri" belgesellerinde çekimi yapıldı. İngiliz BBC Televizyonunun hazırladığı "Alexander" (İskender'in Ayak İzleri) isimli yapımın Türkiye konulu bölümlerinde rol aldı. Alman ATT ve ZDF Radyolarında, İngiliz BBC Radyosunda programlara katıldı. 2001 yılında, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nun katkılarıyla, Başbakanlık Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı tarafından hazırlanan "Meddahlık ve Meddah Hikâyeleri" (Storyteller and the Craft of Story Telling) isimli projede kaynak kişi olarak icrada bulundu. Bu çalışma CD olarak yayımlandı.

1981 yılında, Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yılı nedeniyle, TRT'nin düzenlemiş olduğu "Atatürk" konulu şiir yarışmasında, "güzelleme" dalında "Biri Anadolu Biri Atatürk" isimli şiiriyle Türkiye birincisi oldu. Ayrıca, buna benzer birçok dalda şiirleri birincilik ödülleri kazandı.

1981 yılında Müzik-San Vakfı; 1996 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından "Yılın Sanatçısı" seçildi. Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı tarafından 2000 yılında "Türk Dünyasına Hizmet Ödülü" ile ödüllendirildi. 2005 yılında, Tarsus'ta, "Karacaoğlan Türkmen Şöleni'nde "Yılın Sanatçısı" ödülünü aldı. Türkiye ve Avrupa'da toplam olarak kırka yakın plak ve ses kaseti yapıldı

2003 yılında, Türk Dil Kurumu, Karaman Valiliği ve RTÜK işbirliği ile organize edilen "Türk Diline Hizmet Ödülü"ne layık görüldü. Âşıkların katılımı ile 13 Mayıs 2005 tarihinde "Âşık-ı Âzam" seçildi.

UNESCO Somut Olmayan Kültür Mirası çalışmaları kapsamında, Türkiye âşıklık geleneği dalında "Yaşayan İnsan Hazinesi 2008" seçildi. 05 Haziran 2010 yılında Ardahan Üniversitesi tarafından kendisine Türk Halkbilimi alanında "Onursal Bilim Doktorası" verildi.

Kültür Bakanlığı Sivas Devlet Türk Halk Müziği Korosu Sanatçısı olarak 1990 yılında başladığı görevinden, 2003 yılında emekli oldu. Âşık Şeref Taşlıova Türkiye'de olduğu kadar yurt dışında da âşıklık geleneğini icraya dönük çalışmalarına devam etmektedir.

C) HAYALDEN MECAZA
Aşk Mektupları

Rasim, bir akşam okuldan döndüğü vakit, kendi adına gelmiş bir zarf buldu. İçinde, çiçekli bir kâğıt üstünde, şu satırlar yazılıydı: "Rasim Bey, ben sizi uzaktan uzağa seven bir genç kızım. Çok güzel olduğumu korkmadan söyleyebilirim. Dünyada en büyük emelim sizin tarafınızdan sevilmek ve sizin eşiniz olmaktır. Fakat yaşlarımız biraz küçük olduğu için zannederim ki birkaç sene beklemek gerekecek. Şimdilik kendimi size tanıtmayacağım. Mektuplarınızı kâğıtta yazan adrese taahhütlü olarak gönderiniz. Şimdilik ailemin bu durumdan haberdar olmasını istemiyorum. Bununla birlikte belki bir gün ayaküstü görüşebiliriz. Kendimi şimdiden sevgiliniz ve nişanlınız sayıyorum. Evde yalnızlıktan çok canım sıkılıyor. Mektuplarınız benim için bir teselli olacaktır. **(1)**

On altı yaşına gelmiş her okul çocuğu gibi, Rasim için de hayatta sevilip sevmekten daha önemli bir şey yoktu. Bu mektubu okur okumaz yüreğine bir ateş düştü. Tanımadığı bu kızı deli gibi sevmeye başladı. O gece sinemaya gidecekti, vazgeçti, erkenden odasına çekilerek kendisini seven bu genç kıza uzun bir mektup yazdı. Mektubu posta kutusuna attığı zaman birdenbire on yaş büyümüş gibi gurur duyuyordu. İsminin Bedia olduğunu söyleyen bu genç kız, Rasim'in mektuplarına düzenli olarak cevap veriyor, Rasim bazen nasıl bir cevap yazacağını bilmediğinden Bedia'yı uzun süre mektupsuz bırakıyordu. **(2)**

Bedia cevapsız kalan mektuplardan sonra üst üste mektuplar yazıyor, Rasim'e sitem ediyordu. "Sizi ne kadar sevdiğini ve sizin mektuplarınızdan başka tesellisi olmadığını söyleyen bir zavallı kızın

gözlerini yollarda bırakmak doğru olur mu? Hem mektuplarınızı çok kısa yazıyorsunuz. Bir rica daha: Mektuplarınızı biraz okunaklı yazıyla yazamaz mısınız?"

Rasim, sitem dolu mektupların arkasından akşamları erkenden odasına kapanıyor, sevgilisine kendini beğendirmek için saatlerce müsveddeler yaparak, kitaplar gibi uzun mektuplar yazıyordu. Bedia, aynı zamanda meraklı bir kızdı. Bazen şöyle sorular sorduğu da oluyordu: "Evlendiğimiz zaman balayımızı geçirmek için acaba İtalya'ya mı gidelim, İsveç'e mi? Bu iki memleket acaba nasıldır? Halkı nasıl yaşar? Hangi iş kollarında çalışır? Oralara gitmek için hangi denizlerden, hangi memleketlerden geçilir?" Yahut da "Sen Abdülhak Hamit Bey'in Eşber isimli eserini okudun mu? Nerelerini en çok beğendiysen yaz da ben de okuyayım."

Rasim, nişanlısına karşı küçük düşmemek için, coğrafya ve edebiyat kitapları karıştırıyor, onun istediği bilgiyi toplamak için günlerce çırpınıyordu. Bedia bir mektubunda ona şöyle darıldı: "Sizinle muhakkak görüşmeye karar vermiştim. Dün okul dönüşünde yolunuzu bekledim. Fakat bir genç kızın sevgilisi olduğunuzu hatırlamamış, çok fena giyinmiştiniz. Üstünüz başınız, ayakkabınız çamur içindeydi. Çocuk gibi arkadaşlarınızla mı boğuştunuz acaba? Bunu görünce sizi mahçup etmekten korkarak yanınıza gelemedim." **(3)**

Rasim fena hâlde utandı ve üzüldü. O günden sonra olağanüstü dikkat ve özenle giyinmeye başladı. Bedia bir kere de onun okuldan çıkar çıkmaz eve gitmemesinden, geceye kadar sokakta dolaşmasından şikâyet etmişti. Acaba kendisi evde onun için ağlarken o, başka kızların peşinde mi geziyordu?

Rasim dünyada Bedia'sından başka hiçbir kızı sevemeyeceğini yeminlerle yazdı ve sokakta dolaşmaya, tesadüf ettiği kızlara göz ucuyla bile bakmaya cesaret edemez oldu. Bir akşam, Rasim'in annesi Nedime Hanım kocası Ahmet Bey'i matemli bir çehre ile karşıladı, ağlamaklı bir tavırla: "Ah Bey, başımıza gelenleri sorma. Oğlumuza Bedia isminde bir kız musallat olmuş. Bugün Rasim'in odasını düzeltirken mektuplarını buldum. Evladımız elden gidiyor. Bir çare bul." Ahmet Bey de hiçbir meraklanma işareti görünmüyor, tersine kıs kıs gülüyordu. Sesini alçaltarak: "Korkma hanım," dedi, "Oğlana aşk mektuplarını yazan kız benim! Oğlandaki haylazlık arttıkça artıyordu. Okuldaki öğretmenler de ben de bütün gayretimize rağmen, ona doğru dürüst yazmayı bile öğretemiyorduk. Nihayet düşüne düşüne bu çareyi buldum. Rasim'in kıza yazdığı mektuplar sayesinde bu sene sınıfı geçeceğinden eminim. Gerçekten öyle de oldu. Dersleri şu an çok iyi. Ama bu durumu ona nasıl anlatırım, hiç bilmiyorum.**(4)**

Reşat Nuri Güntekin

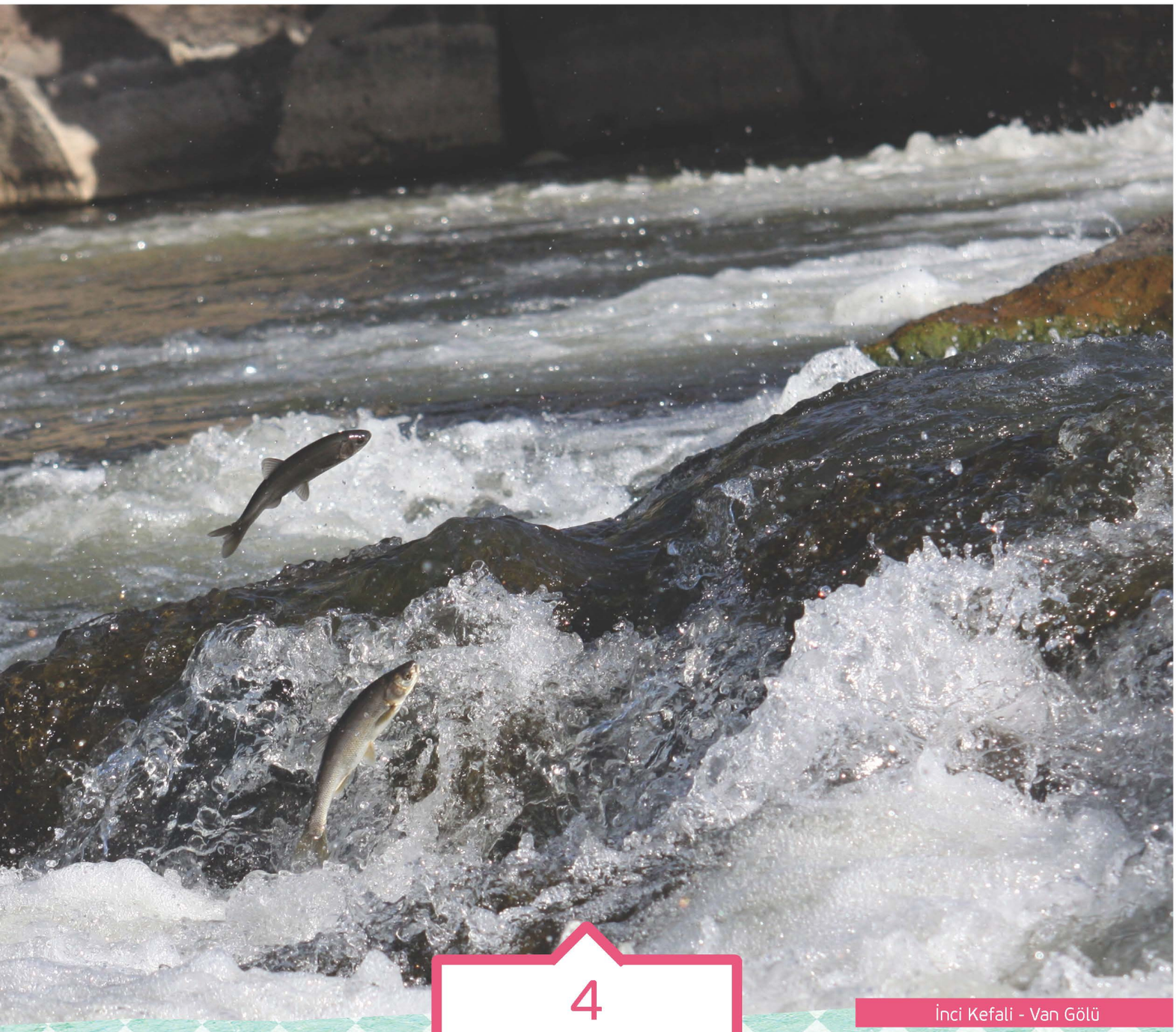

İnci Kefali - Van Gölü

4

Canlılar Âlemi

Bölümler

A) Hayvanlar
B) Bitkiler
C) Modern Hayat ve Canlılar Âlemi

Beceriler

- Hayvanlarla İlgili Deyim, Kalıp İfade ve Özlü Sözleri Kullanabilme
- Bitkilerle İlgili Deyim, Kalıp İfade ve Özlü Sözleri Kullanabilme

Kelimeler

- doğa
- varlık
- böcek
- memeli
- canlı

4 Canlılar Âlemi

A. ALT KONULAR

A) Hayvanlar
B) Bitkiler
C) Modern Hayat ve Canlılar Âlemi

B. SÖZ VARLIĞI

- soğukkanlı, sıcakkanlı, memeli, semender, kertenkele, timsah, kaplumbağa, sünger, mercan, tomurcuklanmak, solungaç, mekik, kıl, pul, boynuz, pençe, gaga, kovan, üreme, göç, sindirim, içgüdü, dürtü, tohum, döllenme, parazit, çürükçül, asalak, fotosentez, klorofil, sünger, misyon, tutsaklık, ulumak,

D. KAZANIMLAR

DİNLEME

1. Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlar.
2. Uzun konuşmaları, iyi bir biçimde yapılandırılmamış veya metnin bağlamı bütünlük taşımıyor olsa bile takip edebilir."
3. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
4. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.

OKUMA

1. Alanıyla ilgili araştırma raporları gibi uzmanlık isteyen metinlerdeki fikir, görüş ve bilgiyi anlar.
2. Uzmanlık alanı ile ilgili terminolojiyi anlar.
3. Raporda araştırma metinlerindeki temel veri ve değerlerin işlevlerini anlar.
4. Oldukça uzun ve zor metinleri anlar ve sözlü olarak özetler.
5. Karmaşık konulardaki metinlerin ana konusunu anlar.
6. Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
7. Metindeki başlık, alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
8. Görüşler, bakış açıları ve bunlar arasındaki bağlantıların tartışıldığı karmaşık rapor, analiz ve yorumları anlayabilir."
9. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
10. Metinde tartışılan tezlerden ulaşılmak istenen sonucu belirler.
11. Metinde verilen bilgi ve verilerle desteklenmek istenen görüşü anlar.

KARŞILIKLI KONUŞMA

1. Fikir ve görüşlerini açık bir biçimde ifade edebilir; düşüncelerini, akış sırasına göre ikna edici bir şekilde sunabilir ve konuyla ilgili sorulara cevap verir.
2. Türkçeyi duygusal, göndermeli ve etkili kullanımları da içeren sosyal hedefler için etkin olarak kullanır.
3. Görüşlerini fıkra, anekdot ve deyimler aracılığıyla esprili bir biçimde aktarır.
4. Sözcüklerin yan ve mecaz anlamlarına da imada bulunarak mesajlar verir.
5. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklama yapar.
6. Farklı konular arasında ilişkiler kurarak analiz, sentez, yorumlar yapar.

YAZMA

1. Bir konu veya olay hakkında yapılan bir yorumda kendi düşüncelerini ifade edebilir, ana düşünceyi vurgular ve ana düşünceyi uygun örneklerle destekler.
2. Herhangi bir olayı veya konuyu, ana düşünceyi vurgulayarak ve yardımcı düşüncelerle destekleyerek yorumlayan metinler yazar.

E. HAZIRLIK

Ünitenin adından ve hazırlık görsellerinden hareketle üniteyi tanıtınız ve öğrencilerinizin üniteyle ilgili kendi kültürlerinden gelen birikimlerini harekete geçiriniz.

Ünitenin adını (Canlılar Âlemi) yazı tahtasının sol üst ya da sağ üst köşesine büyükçe yazınız.

Söze aşağıdaki gibi başlayıp öğrencilerin konuyla ilgili kısaca konuşmalarını sağlayınız.

- Canlılar âlemi denilince aklınıza neler geliyor?
- Bitkilerle hayvanlar arasındaki temel farklılıklar nelerdir?
- Bitkiler ve hayvanlar hakkında bildiğiniz ilgi çekici olaylar var mı?
- Belgesel izlemekten hoşlanır mısınız?
- Hangi hayvanların davranışları ilginizi çeker? Hayvanlar doğal hayatlarında mı yaşamalılar? Hayvanat bahçeleri ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Üniteye Hazırlık

1. Soru ve görselden hareketle öğrencilerinizin ilgisini üniteye çekiniz.

1. Okuyalım, işaretleyelim.

1. Öğrencilere bu ünitede canlılar âleminden söz edeceğimizi ve ünitenin ilk metninde hayvanlarla ilgili genel bilgiler olduğunu söyleyiniz.
2. Onlardan konuyu anlamaya yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramlar ile önemli gördükleri yerlerin altını çizmelerini isteyiniz. Öğrenciler, altını çizdikleri veya çeşitli işaretlerle belirledikleri kavramlar ve etkinlikler sayesinde metni ana hatlarıyla kavramış olacaklardır.

Üniteye Hazırlık

- Evinizde ya da bahçenizde bir hayvan besliyor musunuz?
- Bitki örtüsünün dünyamız için önemi sizce nedir?
- Hayvanların yakalanarak hayvanat bahçesinde tutulması hakkında ne düşünüyorsunuz?

A) HAYVANLAR

1. Okuyalım, işaretleyelim.
Hayvanlar Âlemi

İnsan dışındaki canlılar, hayvanlar ve bitkiler âlemi olmak üzere iki grupta incelenirler. Hayvanlar; gelişmiş bir sinir sistemine ve hareket yeteneğine sahip olan, kendi besinlerini üretemeyen, bu sebeple de diğer canlılarla beslenen çok hücrelilerdir. Genellikle yer değiştirerek hareket eden, organik maddelerle beslenen, içgüdüleriyle hareket eden canlılardır. Vücut ısıları çevreye ve faaliyetlerine bağlı olarak değişenlerine "soğukkanlı" veya "değişken ısılı"; vücut ısıları sabit olanlara ise, "sıcakkanlı" hayvanlar denir.

Deniz hidrası, sünger ve mercan gibi bazı hayvanlar tomurcuklanarak balık, kurbağa, semender, kertenkele, yılan, timsah, kaplumbağa ve kuşlar gibi bazı hayvanlar yumurtlayarak çoğalırlar. Memeli hayvanlar ise yavrularını doğururlar.

Hayvanlar hemen hemen dünyanın her yerine yayılmışlardır. Kutuplardaki buzullardan ekvator bölgelerine, basıncın insanın dayanamayacağı kadar yüksek olduğu okyanus diplerinden atmosfer yoğunluğunun çok az olduğu yüksek dağların zirvelerine kadar her yerde yaşarlar. Hayvanların organ ve vücut yapıları yaşa-

Kazanımlar

Okuma

1. Alanıyla ilgili araştırma raporları gibi uzmanlık isteyen metinlerdeki fikir, görüş ve bilgiyi anlayabilir.
2. Uzmanlık alanı ile ilgili terminolojiyi anlar. Raporda araştırma metinlerindeki temel veri ve değerlerin (tablo, sayısal, grafik, vb.) işlevlerini anlar.

dıkları ortama uygun olacak şekildedir. Suda yaşayanların vücutları mekik gibidir. Vücutlarında kıl ve tüy bulunmaz. Çoğu solungaç solunumu yapar. Kara hayvanlarının vücutları ise kıl, tüy ya da pullarla kaplı olup akciğer solunumu yapar.

Her hayvanda, kendisini düşmanlarından koruyacak ya da avını yakalayacak özellikler bulunur. Bunlar; bazen boynuz, pençe, gaga, diş gibi savunma organları, bazen zehir ya da tükürük gibi sıvılar, bazen de koku gibi salgılardır. Düşmanlarından gizlenmek için renk değiştirenlerine de rastlanır.

Hayvanlar, ses çıkarma, koku ya da ışık yayma, renk değiştirme vb. yöntemlerle haberleşirler. Haberleşmenin amacı; korunma, rakibini tehdit etme, birbirini tanıma, besinin yerini bildirme, tehlikeyi haber verme vb. durumlardır.

Günümüzde, yaşayan hayvan türünün iki milyona yakın olduğu bilinmektedir. Bu hayvan türlerinin üçte ikisini böcekler oluşturmaktadır. Böcekler sadece tür sayısı olarak değil, birey sayısı olarak da büyük miktarlara ulaşırlar. Örneğin; bir arı kovanında altmış bin, bir beyaz karınca yuvasında bir milyon bireye rastlamak mümkündür. Birçok araştırmacıya göre toplam kütleleri, karada yaşayan diğer hayvanların kütleleri kadardır. Bilinen hayvan türlerinin %10'u denizlerde yaşar. Dünyamızın üçte ikisinin denizlerle ve okyanuslarla kaplı olduğu göz önüne

Ev Hayvanları

Deniz Hayvanları

Böcekler

1. Metinde hayvanlarla ilgili aşağıdakilerden hangilerine değinilmiştir?

- [x] yaşam alanları
- [x] üreme şekilleri
- [ ] göç yolları
- [ ] avlanma biçimleri
- [x] organ ve vücut yapıları
- [ ] beslenme biçimleri
- [x] haberleşme amaçları
- [ ] sindirim sistemleri

2. Hayvanlarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Kendi besinlerini üretemezler.
B) Vücut ısıları sabittir.
C) Yüksek basınçta yaşayamazlar.
D) Akciğer solunumu yaparlar.

3. Hayvanlarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kara hayvanları akciğer solunumu yapar.
B) Onda biri denizlerde yaşar.
C) Sinir sistemleri gelişmiştir.
D) Dünyadaki hayvanların üçte biri böcektir.

4. Örnek verelim.

Boynuzları olan hayvanlar; .....

.....

.....

.....

.....

Gagası olan hayvanlar; .....

.....

.....

.....

.....

5. Örnek verelim.

Pençesi olan hayvanlar; .....

.....

.....

Solungaçları olan hayvanlar; .....

.....

.....

.....

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.

2.Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Dinleme metnine geçmeden önce sınıftaki öğrencilerden birine "Lütfen yüksek sesle bağırır mısın?" diye sorunuz ve öğrencinin bağırmasını sağlayınız.
2. Öğrenciniz bağırdıktan sonra ona ismiyle (Örneğin öğrencinizin adı Ahmet olsun. "Aferin Ahmet! Aslan gibi kükredin." şeklinde onu tebrik ediniz ve öğrencilerinizin dikkatini "Aslan gibi kükremek" deyimine çekiniz.
3. Öğrencilerinize bu ve bunun gibi daha birçok deyimin hayvanlarla insanlar arasında benzetim yaparak dillere geçtiğini söyleyiniz.
4. Türkçede de bu gibi deyimlerin çok fazla olduğunu ve dinleyecekleri metnin bu konuyla alakalı olduğunu söyleyiniz.
5. Ayrıca her kültürde hayvanların bazı sıfatlarla eşleştirildiğini ve metinde bu konuyla ilgili bilgi de olduğunu söyleyiniz. Bu sıfatları öğrencilerinizin eşleştirmelerini sağlayınız.
6. Öğrencilerinizin dinlediklerini daha kolay anlayıp hatırlayabilmeleri için not alarak dinleme yöntemini kullanmalarını sağlayınız. Öğrencilerinize, atasözleri ve deyimlerin günlük hayatta önemli bir yere sahip olduklarını hatırlatarak metinde geçen deyimleri defterlerine not almalarını ve bu deyimleri olumlu ve olumsuz olarak iki ayrı başlıkta toplamalarını söyleyiniz.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

2. Dinleyelim, cevaplayalım.
Hayvan Davranışlarının İnsandaki Görünümleri

1. Metne göre, aşağıdaki özellikler hangi hayvan(lar)a aittir?

nankörlük	*kedi*
inatçılık	*keçi*
sadakat	*köpek*
sinsilik	*çakal*
liderlik	*kurt*
masumluk	*kuzu*
kurnazlık	*tilki*
çalışkanlık	*karınca*

2. Metinde dinlediğiniz deyimleri yazınız.

Olumlu Deyimler	Olumsuz Deyimler

3. Kelimelerden yararlanarak metni kısaca özetleyiniz.
Bu Hayvanlar Çok İlginç

içgüdü · dürtü · sevgi · çevre şartları · doğa · doğru · güç gösterisi · tecrübe · benzerlik · hayvan davranışları · insan davranışları

Kazanımlar

Konuşma

1. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklama yapabilir.

Dinleme

1. Uzun konuşmaları, iyi bir biçimde yapılandırılmamış veya metnin bağlamı bütünlük taşımıyor olsa bile takip edebilir."
2. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
3. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

4. Konuşalım.
Aslan Payı

Aşağıdaki deyimlerin anlamını dinleme metnine göre açıklayınız. Siz de kendi dilinizin deyimlerinden örnekler veriniz.

- dört ayak üstüne düşmek
- aslan payını almak
- maymun iştahlı olmak
- koyun gibi davranmak

5. Dinleyelim, işaretleyelim.
Benzerlikler

Metinde hangilerine değinilmiştir?

- [x] Hayvanların ve insanların benzer davranışları vardır.
- [x] Hedef yakın olduğunda ona ulaşabilme isteği artar.
- [ ] Başarısızlık olağan bir durumdur.
- [x] Çocuklara eğitimde ulaşılabilir hedefler koymak gerekir.
- [x] Gerçekçi olmayan hedefler başarma duygusunu azaltır.
- [x] Hedefe ulaşmak için heyecan duygusu harekete geçirilmelidir.
- [ ] İyi bir eğitim için maddî imkânların iyi olması gerekir.

Metnin iletisi aşağıdakilerden hangisidir?

1. Başarılı olmak için hedefin ulaşılabilir olması gerekir.
2. Başarılı olmak için mutlaka bir hedefin olması gerekir.
3. Başarılı olmak için enerjiyi tutumlu kullanmak gerekir.
4. Başarılı olmak için beyne olumlu mesaj göndermek gerekir.

4. Konuşalım.

1. Bu etkinliğin amacı, öğrencilerin atasözü ve deyimleri günlük hayatta kullanmalarını sağlayarak söz varlıklarını ve ifade güçlerini zenginleştirmektir.
2. Öğrencilerden, etkinlikteki deyimlerin anlamlarını metinden yararlanarak açıklamalarını ve kendi kültürlerinde örnektekilere benzeyen deyimler varsa söylemelerini isteyiniz.

5. Dinleyelim, işaretleyelim.

1. Metin dinletilmeden önce çitanın özellikleri hakkında öğrenciye bilgi veriniz. Metni üç bölüm halinde dinletiniz ve bölümler arasında öğrencinin düşünmesi için zaman veriniz.
2. 1. bekleme süresinden önce öğrenciye "Çita, 30 m. kalıncaya kadar niçin ceylan sürüsüne saldırmaz?",
3. 2. bekleme süresinden önce "Sürüye 30 m.'den daha uzakken saldırırsa ne olur?",
4. 3. bekleme süresinden önce "Çita niçin böyle bir davranışta bulundu?" sorularını yöneltiniz.
5. Daha sonra etkinlikleri yaptırarak öğrencinin metnin iletisini bulmasını sağlayınız.

Kazanımlar

Okuma

1. Oldukça uzun ve zor metinleri anlayabilir ve sözlü olarak özetleyebilir.
2. Karmaşık konulardaki metinlerin ana konusunu anlar. 2. Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
3. Metindeki başlık, alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
4. Metinde öne sürülen tez ve görüşleri kendi cümleleriyle özetler.

6. Okuyalım.

1. Öğrencilere önce boşluklara dikkat etmeden metni okumalarını söyleyiniz. Konuyu anlamalarına yardımcı olmak amacıyla onlardan tablodaki gibi sorular sormalarını isteyiniz.
2. Konunun anlaşıldığına emin olduktan sonra her paragrafın özetini çıkarttırınız. Özet çıkarılırken dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda (eserin iyice anlaşılmış olması, süslü ifadelere, tekrarlara yer vermemesi, ana fikri kapsayacak şekilde bütünlük içermesi, kişisel görüş ve düşüncelere yer verilmemesi, kendi ifadelerinden oluşması vb.) öğrencileri uyarınız.
3. Her paragrafın üstündeki boşlukta doldurulması gereken ara başlıkları da bulmalarını sağladıktan sonra metnin genel bir özetini çıkarttırınız.

6. Okuyalım.
İnci Kefali

İnci kefali, dünyada sadece Van Gölü Havzası'nda yaşayan, gölün tuzlu ve sodalı sularına uyum sağlamış bir balık türüdür. En fazla yedi yıl yaşar ve üç yaşından itibaren üreme yeteneği kazanır. Tüm yaşamını gölde geçirir.

Göç Başlıyor

Gölün tuzlu ve sodalı suyu üremelerine imkân vermediğinden ilkbahar aylarında, üç yaş ve üzerindeki yaklaşık 2.5 milyar balık büyük sürüler oluşturarak akarsulara göç eder. Göçe hazırlanabilmek için akarsuların göl suyuna karıştığı noktalarda (mansap), belli bir süre, vücutlarında tatlı suya geçişi kolaylaştıracak iyon dengelemesi oluncaya kadar beklerler. Vücutları tatlı suya uyum sağladıktan sonra da su sıcaklığı 12-13 °C civarına ulaşınca akarsulara girmeye başlarlar. Akarsuya giren balık, göç boyunca yem almaz ve hızla yumurtalarını bırakacağı yere doğru gitmeye çalışır. Bu göç esnasında önüne çıkan yapay veya doğal engelleri aşmak için inanılmaz bir çaba sarf eder.

Balıklar Engelleri Aşıyor

İnci kefalleri, yolculuk sırasında dağlardan göle doğru çağlayarak akan ırmaklardan yukarılara tırmanmak, hatta kendileri için çok yüksek sayılabilecek çağlayanlardan su akışına aksi yönde uçarcasına geçmek zorunda kalırlar. Bundan dolayı ömürlerinin nerdeyse yarısı olan üç yıl boyunca gölde beslenerek büyür, gelişir, serpilir ve güçlenirler. Ancak bundan sonra yola çıkarlar.

Yumurtlama Zamanı

Balıklar uygun bir tatlı su kaynağına doğru gitmeye çalışır çünkü tabiatı gereği, suyun kaynağına yaklaştıkça yumurtalarının daha güvende olacağını hisseder. Güçlü olanlar, önü bir engelle kesilinceye kadar kaynağa doğru yüzerken zayıflar, dere içlerinde hafif çakıllı, kumlu alanları tercih ederler.

Göç Tersine Dönüyor

Döllenmiş yumurtadan yavrunun çıkması, su sıcaklığına bağlı olarak 3 veya 7 gün sürer. Yumurtalar, su sıcaklığı 13 °C'nin üzerine çıkana kadar hareketsiz bekler. Isınan su, kuluçka görevi görür. Yumurtadan çıkan yavrular, akarsuların akıntısı az kıyı kısımlarında bir iki hafta kaldıktan sonra Van Gölü'ne doğru yola çıkarlar. Bu yolculuk 75 gün sürer. Hem ergin balıklar hem yavrular göle dönerken fizyolojik uyum için mansaplarda yine bir müddet beklerler.

Kışa Hazırlık

İnci kefali, üremesini tamamlayıp göle döndükten sonra güz sonuna kadar en fazla 35 metre derinlikte, gölün besince bol bölümlerinde yaşar, beslenir ve kışa hazırlanır. Yavrular daha sığ kesimlerde kışa kadar beslenerek hızla büyür. Havalar soğuduğunda, genellikle kasım ayı civarında, kışlama alanı olarak kullandıkları gölün daha derin yerlerine geçerler. Kış aylarında genelde 50-70 metre derinliğe tercih ederler. Mart ayından itibaren havaların ısınmaya başlaması ile birlikte göl kıyılarına yaklaşarak tekrar göç hazırlığını başlatmış olurlar.

78 Ünite 4 ● Canlılar Âlemi

7. Alt başlıkları yerleştirelim.

Balıklar Engelleri Aşıyor | Göç Başlıyor | Kışa Hazırlık

Göç Tersine Dönüyor | Yumurtlama Zamanı

8. Soralım, cevaplayalım.

Ne

a) İnci kefali nedir?

İnci kefali bir balık türüdür.

Nerede?

b) İnci kefali nerede yaşar?

İnci Kefali Van Gölü'nde yaşar.

Niçin?

c) İnci kefali Niçin bir tatlı su kaynağına gitmeye çalışırlar

Yumurtalarının orada daha güvende olacağını hissettiği için.

Ne zaman?

d) İnci kefali ne zaman akarsuya girer? ?

Su sıcaklığı 12-13C'ye ulaşınca.

Kaç?

e) İnci kefali kaç yaşına gelince göçe başlar? ?

Yaklaşık üç yaşına gelince.

9. Paragrafları özetleyelim.

1. Öğrencilerinizin "İnci Kefali" isimli metinde anlatılan bilgileri bölüm bölüm özetlemesini isteyiniz.
2. Örnek olması açısından ilk bölümü siz özetleyiniz.

- "Birinci paragrafta, İnci Kefali tanıtılıyor, yaşadığı yer anlatılıyor."

9. Paragrafları özetleyelim.

İkinci paragrafta;
Balıkların göç hazırlığı ve göç esnasında karşılarına çıkan engelleri aşma çabaları

Üçüncü paragrafta;
Göç etmek için niçin üç yıl bekledikleri

Dördüncü paragrafta;
Yumurtalarını bırakmak için uygun yer aramaları

Beşinci paragrafta;
Yumurtalardan yavruların çıkması, yavru ve ergin balıkları Van Gölü'ne dönüş yolculuğu

Altıncı paragrafta;
Üremesini tamamlayıp göle döndükten sonra kışı nerede ve nasıl geçirdiği anlatılıyor.

10. Bunları biliyor muydunuz?

1. Öğrencilerinize yan tarafta bulunan "Van Kedisi" ve "Kelaynak" isimli metinleri okutmadan daha önce bu hayvanların adlarını duyup duymadıklarını sorunuz.
2. Ardından metinleri okutunuz ve öğrencielrinden sonra bir defa da siz okuyunuz.

10. Bunları biliyor muydunuz?

Van Kedisi

Van yöresinde yaşar. Uzun ve beyaz tüylü, iri yapılı bir kedi türüdür. En belirgin özelliği, beyaz tüyleri ve farklı renkteki gözleridir. Van kedisi, bir seferde dört yavru doğurur. Yavrular, gözlerini doğumdan on gün sonra açar. Bu sürede yavrular, annelerini kokusundan tanırlar.

Kelaynak

Şubattan temmuza kadar altı ay Birecik'te yaşar. Başlarında tüy olmadığı için adları "Kelaynak"tır. Yumurtadan çıktıklarında kafalarında tüy vardır, ancak yaşları ilerlediği zaman bu tüyler yok olur. Ömürleri, 25-30 yıldır. Tek eşlidirler ve ölünceye kadar eşlerine sadık kalırlar. Dünyada nesilleri tükenmek üzeredir.

Kazanımlar

Okuma

1. Alanıyla ilgili araştırma raporları gibi uzmanlık isteyen metinlerdeki fikir, görüş ve bilgiyi anlayabilir."
2. Uzmanlık alanı ile ilgili terminolojiyi anlar. Raporda araştırma metinlerindeki temel veri ve değerlerin (tablo, sayısal, grafik, vb.) işlevlerini anlar.

B. BİTKİLER

1. Bölümün adından ve hazırlık görsellerinden hareketle üniteyi tanıtınız.
2. Söze aşağıdaki gibi başlayıp öğrencilerin konuyla ilgili kısaca konuşmalarını sağlayınız.
   - Bitki çeşitlerini ve onların nasıl beslendiklerini biliyor musunuz?
   - Çiçekler hayatımızı renklendiriyor mu?
   - Kıştan ilkbahara geçtiğimizde ve ağaçlar çiçek açtığında neler hissediyorsunuz?

B) BİTKİLER

1. Okuyalım.
Oksijen Makineleri

Bulunduğu yere daha çok kökleriyle tutunarak gelişen ve üreyerek hayat süresini tamamladıktan sonra kuruyup ölen yosun, mantar, otsu veya ağaçsı yapıdaki canlı varlıklardır. Bitkiler, yeryüzünde çok geniş bir alan kaplar. Kara bitkileri tropik ormanlarda, toprak yüzeyinden itibaren 50 metreyi aşan yükseklikte bir örtü meydana getirirler. Orman şartlarının elverişli olmadığı bölgelerde bu örtünün kalınlığı birkaç santimetreye kadar daralır. Bitkisel hayatın toprak yüzeyinin derinlerine inişi sınırlıdır. İyi havalandırılan topraklarda bu birkaç metreyi bulur. Denizlerde ise 3000 metreden derinlerde yaşayan bitkisel planktonlara rastlanır.

Bitki ve hayvanları birbirinden ayırmak kolayca mümkündür. Ancak bitkiler ve hayvanlar âleminin alt kademelerine doğru inildikçe ve özellikle ilkel yapılı canlılarda farklar azalır. Tek hücreli küçük organizmalar grubunda hayvan ve bitki olarak kesin şekilde ayırt edemediğimiz canlılar bulunmaktadır.

Gelişmiş bitkiler, kök, gövde ve yaprak gibi kısımlarından meydana gelmektedir. Gelişmiş bitkiler, bulunduğu yere kök adı verilen bir toprak altı organı ile tutunurlar. Kökler topraktan su ve suda erimiş halde bulunan tuzları alarak gövdeye iletirler. Köklerin 30-40 metreye kadar indiği görülür. Bitkinin toprak üstünde yükselen kısmı genel olarak gövde adını alır. Gövde, esas-ana gövde, dal ve yapraklardan meydana gelir. Gövde genel olarak uçtan büyür.

Bütün organizmalarda olduğu gibi, bitkilerin de taze ağırlıklarının büyük bir kısmını su oluşturur. Bazı bitkilerin yapraklarında % 80-90, bazı sulu meyvelerde % 95'e kadar su bulunur. Bu oran odunda % 50, tohumlarda ise % 13-14'e kadar düşer.

Bütün canlıların başlıca özelliklerinden biri de kendilerine şekil ve fonksiyon bakımından benzeyen yeni bireyler meydana getirmeleri yani üremeleridir. Çiçekli (tohumlu) bitkilerde üreme organı çiçektir. Döllenme ve meyve oluşumu burada meydana gelir. Bitkilerin döllenmesi bazen rüzgâr, su, hayvan, insan gibi dış kuvvetlerin yardımıyla bazen de kendiliğinden tohumları çevreye saçması ile olur.

1. Okuyalım.

1. Öğrencilere metinde bitkilerle ilgili genel bilgiler olduğunu söyleyerek onlardan konuyu anlamaya yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramlar ile önemli gördükleri yerlerin altını çizmelerini isteyiniz.
2. Öğrenciler, altını çizdikleri veya çeşitli işaretlerle belirledikleri kavramlar ve etkinlikler sayesinde metni ana hatlarıyla kavramış olacaklardır.

Bitkilerde Yaşama ve Geçinme Şekilleri

Çürükçül bitkiler:

Ekmek ve peynir gibi besin maddelerinin üzerindeki küf yapan mantarlar bu türün en iyi örneğidir. Tarla mantarı ve bazı bakteriler çürükçüldür.

Ototrof bitkiler:

Kökleri ile yaşadığı ortamdan ham besin suyunu alabilen bütün yeşil bitkiler, fotosentez ile kendileri ve diğer canlılar için gerekli besinler yaparlar.

Ortak yaşayan bitkiler:

Bu durumda, farklı türlere ait iki bitki birlikte yaşamaktadır. Bu bitkilere en iyi örnek alg ve mantar birliğinden meydana gelen likenlerdir.

Böcek yiyen bitkiler:

Bu bitkiler diğer yeşil bitkiler gibi fotosentez yaparlar. Toprakta bulunan inorganik azot bileşiklerini alarak kullanırlar. Topraktaki azot bileşikleri ihtiyaca yetmediği zaman da, ufak böcekleri yakalayarak sindirim özsuları ile eritir ve onlardaki azot birleşiklerinden faydalanırlar. Böcekçil bitkilerde böceklerin yakalanması için yaprakları özel değişikliklere uğramış, bitkinin cinsine göre fark gösteren kapan tertibatları meydana gelmiştir.

Parazit bitkiler:

Birçok bitkiler beslenmeleri için gerekli besinleri başka bitkilerden alırlar. Küçük kök veya vantuza benzeyen özel uzantılarıyla bazı bitkilere tutunarak besinlerini emerler. Böyle bitkilere "asalak" veya "parazit bitkiler", sömürdükleri bitkiye de "konak" denir.

Bitkiler ve Hayvanlar Arasındaki Farklar

1. Genellikle bitkiler bulundukları yere bağlıdır ve yer değiştirmez. Hayvanlar serbestçe hareket edebilirler. Fakat hayvanlarda, süngerler, mercanlar gibi sabit canlılar, ilkel bitkilerde de su yosunları, bakteriler gibi hareketli organizmalar vardır.
2. Bitkiler klorofil maddesinin yardımıyla CO_2 (Karbondioksit) çözümlemesi yapar ve güneş ışığından da faydalanarak besinlerini meydana getirirler. Hayvanlar ise kendi besinlerini üretemezler.
3. Bitkiler daima yeni dokular meydana getirip sürekli gelişirler. Buna karşılık hayvanlarda büyüme ve gelişme sınırlıdır, belirli bir devre sonra durur.
4. Bitkiler, besinlerini genellikle yüzeyleri tarafından erimiş halde alır. Buna karşılık hayvanlar, besinlerini bir ağız vasıtasıyla alır ve iç kısımlarında sindirir.
5. Bitkilerin sinir sistemi yoktur. Hayvanların ilkel formları hariç sinir sistemi vardır.

Kazanımlar

Dinleme

1. Uzmanlık alanındaki ders veya sunumlarda geçen temel terim ve kalıpları anlar.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

	D	Y
Gelişmiş bitkilerde kök, gövde ve yaprak bulunur.	●	
Bitkiler, bulundukları yere daha çok kökleri ile tutunurlar.	●	
Çiçekli bitkilerde döllenme çiçekte olur.	●	
Bazı bitkiler azot ihtiyaçlarını böceklerden alırlar.	●	
Bitkiler, besinlerini başka bitkilerden elde ederler.		●
Basit de olsa bitkilerin sinir sistemi vardır.		●
Bitkilerin döllenebilmesi için yardıma ihtiyaçları vardır.	●	

2. Cevaplayalım.

1. Dördüncü paragraftaki bilgilere göre, su bitkinin en az neresinde bulunur?

A) Meyvesinde
B) Tohumunda
C) Yaprağında
D) Gövdesinde

2. Metnin tamamına göre aşağıdaki bilgilerin hangisi yanlıştır?

A) Bitkinin kökü toprağın 30-40 metre altına inebilir.
B) Tropik ormanlarda 50 metreye ulaşan bitkiler vardır.
C) Bazı bitkiler denizin 3000 metre altında yaşayabilir.
D) Tek hücreli organizmalar bitki safında yer alır.

3. Dinleyelim, işaretleyelim.

Çiçek Kültürü

√	Osmanlı Devleti'nde, hobi olarak çiçek yetiştiren devlet adamları vardı.
√	Klasik Türk şiirinde sevgili çiçeğe benzetilirdi.
	Sevgiliye gönderilecek çiçeğin rengi önemliydi.
√	Çiçekler, önemli iletişim kaynaklarından biriydi.
√	Sevgililer özlemlerini de küskünlüklerini de çiçeklerle dile getirirlerdi.
	Evlenmek isteyen gençler ailelerine çiçek verirlerdi.
√	Üç karanfil gönderen genç kız, buluşmalarının güç olduğu mesajını verirdi.
√	Çiçeklerin adlarıyla anlamları arasında bir ilişki vardır.
	Günümüzde çiçek dili eskisi kadar etkili kullanılıyor.

3. Dinleyelim, işaretleyelim.

1. Metni dinletmeden önce öğrencilere, tüm dünyada olduğu gibi Türklerin de sevgi, iyi dilek, küskünlük vb. duygularını çiçekler aracılığıyla dile getirdiklerini söyleyiniz.
2. Çiçeklerin anlamlarının adlarıyla kafiyeli olduğunu belirterek metinde söz edilen çiçeklerin adlarını ve hangi anlama geldiklerini not etmelerini isteyiniz.
3. Kitaptaki soruların da cevaplanmasından sonra öğrencileri kendi ülkelerindeki çiçekler ve varsa anlamlarıyla ilgili konuşturunuz.

Kazanımlar

Yazma

1. Bir konu veya olay hakkında yapılan bir yorumda kendi düşüncelerini ifade edebilir, ana düşünceyi vurgular ve ana düşünceyi uygun örneklerle destekleyebilir.

4. Cevaplayalım.

1. Öğrencilerinizden yan taraftaki soruları dinleme metninden hareketle cevaplamalarını isteyiniz.

5. Yazalım.

1. Okuma metniyle ilgili etkinliklerden sonra olaylara farklı açılardan bakabilmelerini sağlamak amacıyla öğrencilere konu hakkında sınıf içi tartışma yaptırınız.
2. Düşüncelerinin olgunlaştığına kanaat getirdikten sonra onlardan savundukları düşünceyi yazmalarını ve bunu yardımcı düşüncelerle desteklemelerini isteyiniz.

4. Cevaplayalım.

1. Evlenmek isteyen gençler bu isteklerini nasıl dile getirirdi?
   Gül işlemeli çorap giyer başına da karanfilli örtü takarlardı.
2. Şairler sevgililerini hangi çiçeklere benzetirdi?
   Yanağını ve dudağını güle, saçını sümbüle, gözünü nergise, kokusunu yasemine benzetirlerdi.
3. Evlenecek kızı olan aileler, bu durumu nasıl ifade ederdi?
   Evlerinin caddeye bakan cephesine saksılar içinde çiçek koyarlardı.

5. Yazalım.

Kardelen Çiçeğinin Hikâyesi

Uzun yıllar önce, iki kır çiçeği birbirlerine âşık olurlar. Her bahar, diğer çiçekler gibi açarlar ve güneşe merhaba derler. Bir gün bu çiçeklerden biri, diğerine;

"-Biz, diğer çiçekler gibi baharda açmayalım. Kışın ortasında açalım ki bütün doğa bize hayran olsun." der.

İkisi de o bahar açmamak için sözleşirler. İlk çiçek, açmak için kışın gelmesini ve karın yağmasını bekler. İkinci çiçek, sözünde duramaz ve başka çiçeklerle de beraber olabilmek için ilkbaharda açar. Kar yağdığında açan ilk çiçek, her yerde sevgilisini arar ama bulamaz. Ümidini kaybeder, boynunu büker. Hava çok soğuktur. Bu soğuğa daha fazla dayanamaz ve hayatını kaybeder.

O gün bu gündür, karda açan bu çiçeğe "kardelen", sözünü tutmayan diğer çiçeğe de "hercai" denir.

Bana göre metindeki "hercai" kadındır çünkü .....

.....

.....

.....

Bana göre metindeki "hercai" erkektir çünkü

.....

.....

.....

Kazanımlar

Konuşma

1. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklama yapar.
2. Farklı konular arasında ilişkiler kurarak analiz, sentez, yorumlar yapar.

6. Boşlukları dolduralım.

1. Yan tarafta çiçeklerle ilgili bazı cümleler bulunmaktadır. Öğrencilerinize "Sizce çiçekler ne yapabilir? Mesela ayrı çiftleri barıştırabilir mi?" sorularını sorunuz.
2. Öğrencileriniz konuyu anladıktan sonra etkinlikte boş bırakılan yerleri tamamlamalarını isteyiniz.

7. Anlatalım.

1. Sınıfa gelmeden önce güllerin renkleriyle ilgili anlamlarını öğrenerek geliniz.
2. Öğrencilerinize bunlardan bahsettikten sonra onlara etkinlikteki soruyu yöneltiniz ve öğrencilerinizin verdiği cevapları tahtaya not ediniz.

8. Konuşalım, eğlenelim.

1. Öğrencilere metni okutunuz. Metin iyice anlaşıldıktan sonra bir öğrenciyi röportaj yapması için görevlendiriniz.
2. Öğrenciye, sınıfta dolaşarak arkadaşlarının metindeki boşluklarla ilgili görüşlerini sormalarını söyleyiniz.
3. Her görüşten sonra sınıftaki öğrencilere bu görüşe katılıp katılmadıklarını sorunuz.

---

6. Boşlukları dolduralım.
Çiçeklerin yapabildikleri, yapamadıkları

1. Bir çiçek, bir kadını size âşık etmez ama size olan aşkını pekiştirir.
2. Bir çiçek, kavga etmenizi engellemez, fakat karga sonrasında ondan özür dilemenizi *kolaylaştırır*.
3. Bir çiçek, arkadaşınızın doğum gününde dilediklerini gerçekleştirmez, fakat sizi onun en sevdiği arkadaşı *yapar*.
4. Bir çiçek annenizin nasihatlerine son vermez ama onun merhametli kalbini *mutlulukla doldurur*.
5. Bir çiçek, size yeni arkadaşlar bulmaz, fakat var olanlarla aranızdaki bağı *güçlendirir*.
6. Bir çiçek, sizi evlendirmez, fakat her evlilik yıl dönümünüzde sizi birbirinize daha çok *bağlar/yaklaştırır*.
7. Bir çiçek, dünyayı kurtaramaz, ama o dünyayı *güzelleştirir*.

7. Anlatalım.
Anlamlı Bitkiler

Kültürünüzde duygusal anlamlar yüklenen hangi çiçekler var? Bu çiçekler, hangi duyguları ifade ederler? Niçin?

8. Konuşalım, eğlenelim.
Meyveler ve İnsanlar

Metni okuyalım, biz de düşüncelerimizi söyleyelim.

Bazı meyveleri karakter olarak insana benzer. Örneğin, kiraz ve vişne ikiz kız kardeşlerdir ancak karakterleri farklıdır. Kiraz, naif, iyi huyludur ama vişne daha şımarık, aksi ve bencildir.

İncir tatlı, şeker gibi bir ninedir. Gelmesi dört gözle beklenen, geldiğinde çantasından türlü türlü hediyeler çıkan yaşlı bir teyzedir.

Limon, çok yaşamış, görmüş geçirmiş ama ekşi yüzlü bir büyükbabadır. Aslında çocukları çok seven ama sevdiğini belli etmeyen huysuz bir ihtiyardır.

Narın cinsiyeti yoktur. Erkek de olabilir, kadın da... Her iki cinste de bereket saçar.

Dut ve çilek, ailenin nazlı kızlarıdır. Dutun yüksek-lerde olmak gibi bir tutkusu vardır. Çilek toprağa yakın olmayı sever.

Kivi .....

Greyfurt .....

Elma .....

Üzüm .....

Kazanımlar

Okuma

1. Görüşler, bakış açıları ve bunlar arasındaki bağlantıların tartışıldığı karmaşık rapor, analiz ve yorumları anlayabilir."
2. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
3. Metinde tartışılan tezlerden ulaşılmak istenen sonucu belirler.
4. Metinde verilen bilgi ve verilerle (tablo, grafik...) desteklenmek istenen görüşü anlar.

C) MODERN HAYAT VE CANLILAR ÂLEMİ

1. Söze aşağıdaki gibi başlayıp öğrencilerin konuyla ilgili kısaca konuşmalarını sağlayınız. Onlara aşağıdaki soruları sorunuz;

- Doğal hayata ilgi duyuyor musunuz?
- Şartlarınız uygun olsa doğa ile iç içe yaşamak ister misiniz?
- Modern hayat insanların hayatını kolaylaştırıyor mu zorlaştırıyor mu?
- Vahşi hayvanlar ile evcil hayvanlar arasındaki farkları sıralamanızı istesem neler söylersiniz?
- Daha önce hayvanat bahçesine ya da büyük akvaryumlara gittiniz mi? Orada yaşayan hayvanlarla ilgili neler düşünüyorsunuz?

1. Okuyalım, işaretleyelim.

1. Öğrenciler metni okuduktan sonra, onlara çeşitli sorular sorarak (Verilen bilgiler güncel ve geçerli midir? Konu tarafsız bir bakış açısıyla ele alınıyor mu? Bir sonuca ulaşılmış mı? vb.) ve etkinlikleri yaptırarak konuyla ilgili olumlu ya da olumsuz bir düşünceye sahip olmalarını sağlayınız.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.

Yazma

1. Bir konu veya olay hakkında yapılan bir yorumda kendi düşüncelerini ifade edebilir, ana düşünceyi vurgular ve ana düşünceyi uygun örneklerle destekleyebilir.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

Birinci görüşte aşağıdakilerden hangileri savunulmaktadır?

●	Büyük hayvanat bahçelerinde hayvanlar iyi beslenmekte ve onlara tıbbi bakım yapılmaktadır.
	Küçük hayvanat bahçelerinde hayvanlar eziyet görmektedir.
●	Küçük hayvanat bahçelerinde yaşam koşulları hayvanlar için uygun değildir.
●	Hayvanat bahçelerinde hayvanlar özgür değillerdir.
	Hayvanat bahçelerinde hayvanlar eğlence aracı olarak kullanılmaktadır.
●	Hayvanat bahçelerinde hayvanların doğada yaşama hakları ellerinden alınmaktadır.

İkinci görüşte aşağıdakilerden hangileri savunulmaktadır?

●	İnsanların, doğal alanlara zarar vermesi, canlıların soyunun tükenmesine neden olmaktadır.
●	Hayvanat bahçelerinin bazıları, soyu tükenmekte olan hayvanları koruma altına almak gibi bir amaç edinmişlerdir.
●	Hayvanların soylarının tükenmemesi için onları hayvanat bahçelerinde tutmalıyız.
	Hayvanat bahçelerine ve koruma merkezlerine devlet desteği sağlanmalıdır.

2. Yazalım.
Size Göre

Bana göre, hayvanat bahçeleri hayvanlar için gereklidir çünkü .....

.....

.....

Bana göre, hayvanat bahçeleri hayvanlara zarar vermektedir çünkü .....

.....

.....

3. Dinleyelim, işaretleyelim.
İsim Bulma Sanatı

Metne göre, kişiler neden bitkileri yakından incelemeliler?

●	Enerjiyle dolmak ve etraftaki her şeye karşı sevgi duymaya başlamak için
●	Hiçbir canlıya zarar vermemek için
●	Bitkilerin yaşama enerjilerini içlerinde hissetmek için
	Bitkilerin gelişmelerini yerinde incelemek için
	Bitkilere büyümelerine yardım etmek için
●	Kendilerini, güçlü ve moral olarak yükselmiş hissetmek için

Metne göre, çiçekler hangi yönleriyle çocuklara ve kadınlara benzetilmektedir?

A) Küçük ve güzel olmalarıyla
B) Narin ve korunmasız olmalarıyla
C) Renkli ve bakıma muhtaç olmalarıyla
Ç) Nazlı ve sevgi dolu olmalarıyla

2. Yazalım.

1. Okuma metniyle ilgili etkinliklerden sonra olaylara farklı açılardan bakabilmelerini sağlamak amacıyla öğrencilere konu hakkında sınıf içi tartışma yaptırınız.
2. Düşüncelerinin olgunlaştığına kanaat getirdikten sonra onlardan savundukları düşünceyi yazmalarını ve bunu yardımcı düşüncelerle desteklemelerini isteyiniz.

3. Dinleyelim, işaretleyelim.

1. Öğrencileri gruplara ayırınız ve metni dinlerken (kitaptaki konuyla ilgili soruları da göz önüne alarak) sorular yazmalarını söyleyiniz.
2. Her gruptan bir kişiyi görevlendiriniz ve yazdıkları soruları okutunuz.
3. Hangi grubun yazdığı sorular daha nitelikliyse o grubun üyelerini diğer grubun üyelerine alkışlatınız. Daha sonra bunlar arasından seçilen soruları sınıfça cevaplandırınız.

Kazanımlar

Konuşma

1. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklama yapar.
2. Farklı konular arasında ilişkiler kurarak analiz, sentez, yorumlar yapar.

4. Eşleştirelim.

1. Öğrencielrinizden yan taraftaki deyimleri anlamlarıyla eşleştirmelerini isteyiniz.
2. Öğrencilerinize zorlandıkları yerlerde sözlük yardımıyla anlamları bulmalarını söyleyiniz.

4. Deyimlerle anlamlarını eşleştirelim.

1. arı kovanı gibi işlemek	3	Çok değerli bir şey kazanmayı başarmak
2. kuş sütüyle beslemek	7	(Gençler için) Yükümlülük duygusundan uzak, zevk ve eğlence peşinde koşmak
3. turnayı gözünden vurmak	5	Çok taze olmak
4. deveye hendek atlatmak	1	Gidip geleni, girip çıkanı çok olmak
5. çiçeği burnunda olmak	4	Bir kişiye yapamayacağı bir işi yaptırmaya çalışmak
6. güllük gülistanlık olmak	2	En değerli, az bulunur besinlerle beslemek
7. başında kavak yeli esmek	6	Neşe, gönül rahatlığı ve bolluk içinde olmak
8. çam devirmek	8	Farkında olmadan karşısındakini kıracak ya da kötü bir sonuca yol açacak söz söylemek

5. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize "Ülkenizde hangi düşünürler yaşamış? Bu düşünürlerin sizi etkileyen sözleri neler? sorularını sorunuz.
2. Öğrencilerin söylediği sözlerden bazılarını tahtaya yazınız. Sonra oluşturduğunuz bu söz havuzundan ve aşağıda yer alan sözlerden birini seçiniz ve konuşmalarını sağlayınız.

5. Konuşalım.
Ağacın Dalı

İyi ağaçtan talihli dal çıkar. / **Mevlana**

Cılız ve bakımsız ağacın dalları her bakımdan iyi ve güçlü olan ağacın dallarına göre daha zayıftır. Talihli bir dal olmak isteyenler, iyi ve köklü bir ağacın dalı olmalıdırlar. Eğer cılız bir ağaca en yetenekli kimseyi dal yapmaya kalkarsanız, bütün yeteneği ziyan olur. Ama en cılız filizler bile güçlü ve mükemmel bir ağaçta dipdiri dallar hâline gelebilir. Sözün özü, her öğrenci, hocanın niteliğine göre yetişir. Yeterli ve her bakımdan donanımlı hocanın yetiştirdiği öğrenciler de yeterli olur. Çünkü bir eserin mükemmelliği onu meydana getiren kimsenin mükemmelliği ölçüsündedir.

Yukarıdaki açıklamayı örnek alarak siz de aşağıdaki özlü sözlerden birini seçip açıklayınız.

- Meyvesiz ağaca kimse taş atmaz. / **Sadi**
- İyi ağaç kolay yetişmez, rüzgâr ne kadar kuvvetli eserse ağaçlar da o kadar sağlam olur. / **J. Williard Marriot**
- Geç yetişen ağaçlar, en iyi yemiş verenlerdir. / **Moliere**

88 Ünite 4 ● Canlılar Âlemi

Kazanımlar

Yazma

1. Resmi makamlara yönelik talep ve şikâyet ile ilgili dilekçeleri doldurur/yazar.
2. Öğrendiği cümle kalıplarını doğru kullanır.

6. Okuyalım, boşlukları dolduralım.

Dil İncelik İster

Her dilin kendine has bazı kuralları vardır. Bu kurallar dile incelik ve zerafet katar. Bu kurallara uyulmaması anlatımda bazı kusurlar oluşturur. Çoğu zaman muhatabımızın bizi yanlış anlamasına neden olur. İşte bunun için dili kullanmak hassasiyet gerektirir. Bu hassasiyeti göstermeyenler, dile zarar verirler. Şimdi anlatımda kusur sayılan bu yanlışları inceleyelim.

Sözcüğün Yapısındaki Yanlışlık

Bir sözcük dil bilgisi kurallarına aykırı türetilirse anlatım bozukluğu doğar.

Doğrularını Yazalım

1. Mehmet Efendi on beş yıldır bakkalcılık yapıyor.
   Mehmet Efendi on beş yıldır bakkallık yapıyor.
2. Yiyecekleri kokturmuşsun.
   Yiyecekleri kokutmuşsun.
3. Bölgeyi sorunlar artıyor.
   Bölgede sorunlar artıyor.
4. Her şeyi pahalılandırmışsınız.
   Her şeyi pahalandırmışsınız.
5. Bilinçleşmenin gerçekleşmesini eğitim sağlayacaktır.
   Bilinçlenmenin gerçekleşmesini eğitim sağlayacaktır.

Yerinde Kullanılmayan Sözcük veya Ögeler

Bir sözcüğün cümlenin akışına veya anlamına uygun yerde kullanılmaması anlatım bozukluğuna yol açar.

Doğrularını Yazalım

1. Arda çok iyi futbolcu ama fazla topla oynuyor.
   Arda çok iyi futbolcu ama topla fazla oynuyor.
2. Cesetler çok denizde kaldığından çürümüş.
   Cesetler denizde çok kaldığından çürümüş.
3. Burada her Allah'ın günü kaza oluyor.
   Burada Allah'ın her günü kaza oluyor.
4. Başbakan Çin'e bu yılın sekizinci büyük gezisini yapıyor.
   Başbakan bu yıl sekizinci büyük gezisini Çin'e yapıyor.
5. Değil bir lokma ekmek bir tabak yemek yine bulamaz.
   Değil bir tabak yemek bir lokma ekmek bile bulamaz.

7. İnceleyelim.

Doğru Konuşalım Doğru Yazalım

●	hiçbir şey		hiç bir şey	●	peşi sıra		peşisıra
●	pek çok		pekçok		ardısıra	●	ardı sıra
	pekaz	●	pek az	●	akşamüstü		akşam üstü
	arasıra	●	ara sıra		ayak üstü	●	ayaküstü
	yanısıra	●	yanı sıra		suç üstü	●	suçüstü

6. Okuyalım, boşlukları dolduralım.

1. Öğrencilerinize her dilin bazı kuralları olduğunu konuşma ve yazma esnasında bu kurallara uymamanın anlatımda kusur oluşturduğunu ifade ediniz.
2. Türkçede bazı sözcüklerin birbirine sıkça karıştırıldığını ve birbirinin yerine kullanıldığını, bu durumun anlatım bozukluğu oluşturduğunuz söyleyiniz.
3. Öğrencilerinizden ilk örnekten hareketle diğer cümleleri anlatım bozukluğunu düzeltecek şekilde yeniden yazmalarını isteyiniz.

7. İnceleyelim.

1. Yan tarafta Türkçede yazımı çok sık karıştırılan bazı kelimeler bulunmaktadır.
2. Bu kelimelerin bir sütunda doğru yazılışı diğer sütunda da yanlış yazılışı vardır.
3. Öğrencilerinizden yazılışı doğru olan kelimeyi işaretlemelerini isteyiniz.

8. Okuyalım, tartışalım.

1. Öğrencilerinize yandaki metni okutunuz ve onların metinde savunulan düşünceye katılıp katılmadıklarını sorunuz.
2. Bu düşünceye katılanlarla katılmayanlar arasında bir tartışma ortamı oluşturunuz.

8. Okuyalım, tartışalım.
Bunları Biliyor musunuz?

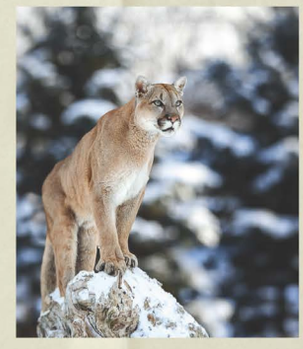

Aptal Puma Sendromu

Pumayı bilirsiniz. Hani vahşi kedilerin uzak atalarından. Yaklaşık iki metre uzunluğundaki benekli yırtıcı. Birçok özelliği ile ünlüdür bu ormanların harika kedisi. Ama en çok da hızlı ve kıvrak koşusu ile tanınır. Avının peşine düştüğü andan itibaren giderek hızlanan, vücudunun tüm eklem ve kaslarını ortaya koyan pumayı seyretmek ayrı bir heyecan verir. Bu ölüm koşusu bazen pumanın, bazen de hayatı için koşan kurbanın zaferi ile sonuçlanır.

Peki bir puma, avının peşinden ne kadar koşar? İşte ormanların vahşi avcısını, uygarlıkların kurucusu insana örnek yapacak olan da pumanın bu özelliğidir. Puma, avının peşinden sürdürdüğü "ölüm koşusu"nu her zaman, avının cüssesine göre ayarlar. Yani bir ceylanı avlamak için koştuğu süre ile bir tavşanı yakalamak için harcadığı süre asla aynı değildir. Çünkü puma akıllı bir hayvandır ve koşarken harcadığı enerji miktarı, avdan elde edeceği enerji miktarını aştığı anda puma koşmaktan vazgeçer. Yenilgiyi kabul edip başka av arar. Bu nedenle ceylanın peşinden fazla, tavşanın peşinden çok daha az koşar.

İşte "Aptal Puma Sendromu", bunun tersini yapan insanların ruh hâlini ifade etmek için, yani bir tavşanın peşinden yıllarca koşan, sonra da yakaladığı avı bir öğünde bitiren akılsızlar için kullanılır. Başarının sırrı pumalıktan, yani "harcanan emek - ulaşılan sonuç" ilişkisini dengelemekten geçiyor.

Serbest Okuma

1. Öğrencilerinize daha önce hiç şerbet içip içmediklerini sorunuz ve onlara şerbet hakkında kısaca bilgi veriniz.
2. Ardından metni okumalarını isteyiniz.

Serbest Okuma

Şerbet

Osmanlı Ülkesi'nde şerbet, geleneksel olarak özellikle sıcak yaz günlerinde, konukları serinletmek amacıyla soğuk olarak ikram edilirdi. Ayrıca, düğün ve doğum gibi önemli günlerde konuklara sunulan şerbetlerin bir türü olan loğusa şerbetinin annenin sütünü arttırdığına inanıldığı için yeni annelere bu şerbet içirilirdi. Şerbetler, çiçeklerle (gül, gelincik, menekşe, yasemin, iğde çiçeği, nar çiçeği ve zambak) ya da meyvelerle (armut, ayva, çilek, elma, kızılcık, dut, nar, bergamot, vişne, portakal) yapılırdı.

Ünlü yemek tarihçisi Alan Davidson'a göre, Osmanlı, Bizans, Venedik ilişkileri döneminde şerbet İtalyan mutfağına "sorbetto" olarak girdi. Fransızlar da şerbeti İtalyanlardan öğrenerek "sorbet" adını verdi ve karlı - buzlu şerbetin benzeri olan buzlandırılmış şerbeti geliştirdi. Böylelikle şerbet "sorbet" adıyla tüm dünya sofralarında geleneksel bir boyut kazandı. İngiliz seyyahlar da "sherbet" olarak doğruca kendi dillerine geçirdiler.

Değerlendirme

1. Üniteyi bitirdikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını öğrencilerinize ödev olarak veriniz veya sınıfta yapınız.
2. Öğrencileriniz soruları cevapladıktan sonra sınıfta birlikte çözünüz ve yanlış yapan öğrencileri bilgilendiriniz.
3. Öğretiminde eksiklik gördüğünüz konularla ilgili ek çalışmalar yaparak sınıfınız hazır olduğunda bir sonraki üniteye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

YERYÜZÜNÜN SÜZGEÇLERİ

Dünya yüzeyinin yüzde otuzu yeryüzündeki yaşamın devamı için önem taşıyan yeşil ormanlarla kaplıdır. Antarktika hariçinde tüm kıtalarda orman bulunur. Ekvatorun çevresindeki nemli ve sıcak alanlardan Kuzey Amerika, Avrupa ve Asya'nın soğuk bölgelerine kadar hemen her yerde oluşabilirler.

Ormanlar genellikle gezegenimizin kirlilik süzgeçleri olarak bilinir. Bunun sebebi milyonlarca ton karbondioksidi emebiliyor olmalarıdır. Bu önemlidir; çünkü karbondioksit küresel ısınmaya sebep olduğu düşünülen sera gazlarından biridir. Ormanlarda bulunan farklı türdeki bitkilerin tümü havadaki karbondioksidi çeker ve yaşamak için ihtiyaç duyduğumuz oksijeni verir.

Son elli yılda dünyadaki birçok orman ciddi şekilde zarar gördü. Bu durum, gezegenimizi birçok yönden olumsuz etkilemekte. Yeryüzündeki bitki ve hayvan türlerinin çok büyük bir kısmı ormanlarda yaşıyor. Ormanların yok olması demek, yaşayacak yeri kalmayan bu canlıların da yok olması demektir. Ağaçların kesilmesi küresel ısınmayı hızlandırır. Orman alanları zarar görünce oksijen sağlayan ağaçların sayısı da azalır. Ormanlardaki bitkiler kökleri ile toprağı bir arada tutup dağılmasını önler. Ormanların yok olması demek toprağın aşınıp çöl olması demektir.

Çevreciler ormanlara karşı saygılı olma ve çok geç olmadan küresel ısınmayı azaltma konusunda insanları bilinçlendirmeye çalışıyor. Lütfen, biz de yeryüzünün geleceği için elimizden geleni yapalım. Unutmayalım ki dünya hepimizin ve başka bir dünya yok!

1. Metne göre ormanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
A) Atmosferdeki hava dolaşımını sağlar.
B) Hayvanlara yaşam alanı oluşturur.
C) Ahşap yaşam malzemelerine kaynaklık eder.
D) Yeryüzünün bütün kıtalarında oluşur.

2. Metinde geçen "kirlilik süzgeçleri" ifadesi yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlam değişir?
A) filtreleri
B) süzekleri
C) güzellikleri
D) arıtıcıları

3. Metinde asıl anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ormanları korumak için önlemler alınmaktadır.
B) Dünyada ormanlara zarar verenler cezalandırılmalıdır.
C) Karbondioksit tehlikesine karşı ormanlar korunmalıdır.
D) Yaşamının devamı için ormanlara sahip çıkılmalıdır.

4. Okuduğunuz metinle ilgili aşağıdaki cümlelerden doğru olanları (D), yanlış olanları (Y) ile işaretleyiniz.
Y Dünyanın yaklaşık beşte birini orman örtüsü oluşturmaktadır.
D Küresel ısınmanın sebeplerinden biri de karbondioksit gazıdır.
Y Ağaç kökleri toprağın kaymasına sebep olmaktadır.

Kendimi Değerlendiriyorum.

Bu bölümde;

Öğrencilerinizden değerlendirme cümlelerini sözlük yardımıyla anlamaya çalışmalarını isteyiniz. Zorlandıkları yeterlikle ilgili ek çalışma ve ödev istemelerini söyleyiniz. Öğrencilerin kişisel farklılıklarına göre ayrı ayrı ödevler vermeniz gerekir. Verdiğiniz her ödevi de mutlaka kontrol edip öğrenciye dönüş vermelisiniz.

DİNLEME METİNLERİ

A. HAYVANLAR

2. Hayvan Davranışlarının İnsandaki Görünümleri

Canlıların yaşamda başlıca iki hedefi vardır: Canlı kalmak ve neslini sürdürmek. Bu durum, hayvanlar için doğru olsa da insan için aynısı değildir. Hayvanların davranışları genelde içgüdüye dayanırken insan davranışları daha çok öğrenilebilirdir. Hem hayvanlarda hem de insanda bir takım fizyolojik ihtiyaçlar vardır. Bunlar, hayatın devamı için gereklidir. Her varlık, doğduğu andan itibaren dış dünya ile mücadele halindedir. Durmadan değişen çevre şartlarına karşı kendi dengesini korumak zorundadır. Hayvanlarda bu mücadele otomatiktir ve zorda kalmadıkça değiştirilmez. İnsanlarda ise önceden edinilmiş bilgilerle kıyaslanır ve içinde bulunulan duruma göre davranış geliştirilir. İki insanın aynı duruma gösterdikleri tepkinin farklı olması, geçmiş tecrübelerinin aynı olmaması nedeniyledir.

Fizyolojik olarak çoğu hayvan üstün bir görme, işitme ve koku alma duyularıyla donatılmıştır. Kediler, yüz ifadeleri, vücut duruşları ve çeşitli seslerle iletişime geçerler. Süt emerken annesi ile dinlenirken insan yavrusu gibi memnuniyet mırıltıları çıkarırlar. İnsanlara sokulur ve mırıldanarak sürtünürler. "Kedi gibi sokulmak" deyimi bu davranıştan esinlenilerek kullanılmaya başlanmıştır. Kedilere, sadık olmadıkları için "nankör" denilir. Bağlılık ve sadakat davranışları göstermeyen insanlar da "kedi gibi nankör" olmakla suçlanır. Bir de dört ayak üstüne düşmeleri vardır. Bir kedi yüksek bir yerden aşağı düşerken kendini yere konmaya en uygun pozisyona sokar ve düştüğünde zarar görmez. İşte, her türlü zorluğa ve riske rağmen işleri yolunda giden insanlara "dört ayak üstüne düştü" denir. Kedi iyice sıkıştırılmadıkça tırmalamaz. Köşeye sıkışmış insan da zor durumda kalınca "tırnaklarını gösterir".

Bir köpek yaralanan, hastalanan ya da ölen sahibinin yanından ayrılmaz, mümkünse yardım bile getirir. Sadakat ve bağlılık açısından hiçbir şeyi gözü görmeden bağlı olmaya "köpek gibi sadık olmak" denir. Köpeklerin gece görme, koku alma ve işitme duyuları çok gelişmiştir. Bizlerin duyamayacağı sesleri duyarlar. Sevgiye düşkünlükleri nedeniyle sahipleri kızsa ya da kötü davransa biraz sonra gelip yine sevgi talebinde bulunur. Bu durum "köpek gibi yaltaklanmak" deyimine kaynaklık eder.

Köpeğin atasının kurt olduğu belirtilir. Kurtların genel özellikleri cesur, kararlı, gözlemci, takipçi ve de saldırgan olmalarıdır. İyi gözlemler, bekler, hiç bıkmadan takip edebilir, pes etmez ve en uygun anda da saldırırlar. Sürünün en tecrübelisi ve güçlüsü lider olur. Sosyal hayvanlardır. Grup halinde yaşarlar, alanlarını idrarlarıyla işaretler ve yaklaşan olursa saldırırlar. Hiyerarşi çok güçlüdür. Lider dişi kurt, bir diğer dişi kurdu "bebek bakıcılığı"na atayabilir. Isırma güçleri köpeklerin iki katıdır. Yalnız bir erkek kurdun uluması 25 km'den duyulabilir ve 200 km'lik bir mesafeyi 48 saatte yürüyebilecek güçtedirler. Deneyim sahibi olan, plan kurma, gözlem yapma, takip etme ve cesaretli olma özelliklerini taşıyıp her işin altından ustalıkla kalkan insanlara "yaşlı kurt" denir.

Aslanlar, bölgelerinin gerçek krallarıdır. Aslanın davranışı da kendi gibi heybetlidir. Kedigillerin çoğu asosyalken aslan sosyaldir ve sürüler halinde yaşar. Kükremesi pek çok anlam taşır. Ya davetsiz bir misafiri uyarır, ''burası benim alanım'' der, ya da dişi aslana ''ben buradayım'' mesajı verir. Avlanmanın %80- 90'ı dişiye aittir. Dişi avlanır, ancak önce erkek yer. Dişiler ve yavrular, erkek aslandan sonra karınlarını doyururlar. Bu nedenle, bir parayı, malı veya bir yeri paylaşırken, iyisi ve fazlasına "aslan payı" adı verilir ve aslan payını her zaman en güçlü kişi alır. "Aslan gibi olmak", "aslan kesilmek", "aslan gibi kükremek" de aslanın özelliklerinin insandaki yansımasıdır.

Daldan dala atlayan maymun, hayvanlar âleminin gözü doymayan örneğidir. İki elinde muz olsa bir üçüncüsünü uzatsanız sahip olma açlığıyla onu da alır. Elde ettikten sonra ona karşı olan ilgisi azalır. Toplumda böyle davranan insanlar ''maymun iştahlı'' olarak nitelendirilirler.

Koyun gibi olunan durumlar da vardır. Lider ne yapıyorsa düşünmeden o yapılır. Öl denilince ölünecek hale gelinir. Yani bir anlamda "sürü psikolojisi"ne girilir ve "koyun gibi" davranılır.

Ayı kindardır, unutmaz, kendisini yaralayan insanı ölümüne takip eder, panter hızlıdır ağaca bile tırmanır, yaban domuzu ise hiçbir şeyden korkmaz, saldırır. Bizlerin kaçmakta zorlanacağımız bu hayvanların özelliklerine benzer insanlar gerçek hayatta da karşımıza çıkmaktadır. Doğada olduğu

gibi insanın toplumsal yaşamında da bu insanlardan kaçmak zordur.

Bizler, hayvanlar gibi dürtülerimize göre hareket edersek çakal gibi sinsi, sırtlan gibi fırsatçı, tilki gibi kurnaz, keçi gibi inatçı olabiliriz. Bencillik ve sahip olma hırsıyla aslan gibi hükmetmeyi, sırtlan gibi ele geçirmeyi, yılan gibi zehirlemeyi bir hakmış gibi görebiliriz. Oysa arı ve karınca gibi çalışkan, fil gibi güçlü hafızalı, ceylan gibi güzel bakışlı, kuzu gibi masum olsak daha iyi olmaz mı?

Bakirkoy.aktiffelsefe.org

A. HAYVANLAR
5. Benzerlikler

Afrika'nın geniş savanlarında sakin sakin dolaşan çita, uzakta bir ceylan sürüsü görür. Heyecanlanması ve sürüye saldırması beklenirken o istifini bozmaz. Sadece sürüye doğru yürümeye başlar. Yavaş yavaş avına yaklaşır. Dünyanın en hızlı koşan hayvanı olan ve 3 saniyede 96 km hıza ulaşan bu çita, 30 metre kalıncaya kadar neden ceylan sürüsüne saldırmaz? (*Öğrencinin düşünmesi için zaman verilecek*) Aslında çitanın bildiği çok önemli bir şey vardır. Eğer avına 30 metre kadar yaklaşmadan saldırırsa avını yakalaması çok zor olacaktır. Ancak 30 metre kadar yaklaşınca enerjisini toplayıp tüm gücüyle saldırır ve başarıya ulaşır.

Peki, çita, avına 30 metreden daha fazla uzakken heyecanlanıp tüm gücüyle saldırsa ne olur? (*Öğrencinin düşünmesi için zaman verilecek)*

Avını yakalayamaz ve boşu boşuna tüm enerjisini harcamış olur. Sürekli bunu yaptığını düşünün. O zaman da türü yok olur. Bir çita için en mantıklı şey, hedef ulaşılabilir olduğu zaman, tüm enerjisini kullanıp saldırmak; hedef ulaşılmaz olduğu zaman enerji harcamamak ve sakin olmaktır. İşte çitanın motivasyonu tam olarak böyle çalışır.

İnsanlar da böyledir. Hedef ulaşılabilir olduğu zaman, kişinin motivasyonu yüksek olur ve tüm enerjisiyle/gücüyle hedefin peşinden koşar. Ama hedef uzak olduğu zaman, beyne hemen mesaj gider: "Hedef uzakta, boşu boşuna enerjini harcama." der. Biz de bu durumda "Bu çocuğun motivasyonu yok." deriz ve çocuğu tembellikle, sorumsuzlukla ya da akılsızlıkla suçlarız. Motivasyonu düşük olan çocuk, aslında "Hedefim uzak" mesajı verir bize. Aynı çita gibi kendisi için en mantıklı olanı yapar. Çok değerli olan enerjisini boşa harcamaz.

Peki, bu durumda ne yapmak lazım? Bunu da çitalardan öğrenebiliriz. Anne, yavrularını eğitmek için şöyle bir şey yapar: Bir ceylanı yakalar ve boynundan yaralayarak onu serbest bırakır. (*Öğrencinin düşünmesi için zaman verilecek*)

Sonra da yavru çitalar yaralanmış ceylanın peşinden koşar ve onu yakalar. Anne çita, yavrularında başarı hissini oluşturur. Yani, anne çita hem ulaşılmaz olan hedefi yavrusu için ulaşılabilir hale getirir hem de yavruların avlanma becerisini geliştirir. Aileler ve öğretmenler aynı şeyi çocuklar için yapmalı. Çocuk için ulaşılabilir hedefler oluşturmalı ve çocuğa 'yapabilirim' duygusu kazandırmalı. Fakat burada dikkat edilecek önemli bir nokta var. Yapmacık hedefler asla motive etmez. Bu yüzden çita yavrularına pratik olsun diye bir fareyi yakalattırmaz.

Ama tabii daha önemli bir sorun var. Çoğu öğrencinin hedefi yok. Yani, ortada yakalanacak bir ceylan yok. Bu durumda asıl iş çocuğun güçlü yanlarına ve heyecanına göre hedef oluşturmaktır. Hedefi olan ve hedefine ulaşabileceğini düşünen her çocuğun motivasyonu da yüksek olacaktır.

Özgür Bolat, Hürriyet

B. BİTKİLER
3. Çiçek Kültürü

Eskiden iyi babalar ailelerine gül gibi bakar, eşler birbirleriyle gül gibi geçinir, birbirleri üzerine gül koklamaz, gül gibi çocukları olurdu. Evleri çiçek gibi olurdu. Çocuklar el bebek gül bebek büyür, dikensiz gül olmadığını herkes bilirdi. O zamanlar menekşeler kokar, karanfiller mesaj verirdi.

Osmanlı Devleti'nin ileri gelenleri, komutanları, hekimleri, hâkimleri ve hatta padişahları arasında çiçek yetiştiriciliği ve kültürü önemli bir hobiydi. Avrupalı seyyahlar Osmanlı topraklarındaki muazzam çiçek kültürünü ve bahçeciliği anlattıkları mektuplarında; "Burada gizli çiçek dili var." derlerdi.

Klasik Türk şiirinde de şairler duygularını ifade etmek için çiçeklerden yararlanırlardı. Şiirlerde, yârin yanağı ve dudağı güle, saçı sümbüle, gözü nergise, kokusu yasemine benzetilirdi.

Çiçekler, insanların en önemli iletişim kanalıydı. Kişiler sevgilerini, iyi dileklerini, küskünlüklerini çiçekler kanalıyla iletirlerdi. Sevgililer aşklarını, özlemlerini ya da üzüntülerini çiçekler aracılığıyla ifade eder, dargınlıklarından çiçeklerle barışırlardı. Asırlar boyunca, onlarca milletin ve dinin kültürüyle yoğrulup ortaya çıkan bu çiçek dili, ne yazık ki günümüzde eskisi kadar sık kullanılmıyor.

Eskiden çiçek, bir insana verilen en kıymetli ve anlamlı hediyeydi. Dostlar, arkadaşlar, sevgililer ya da eşler birbirine, evlatlar annelerine, öğrenciler öğretmenlerine çiçek verirdi. Verilen çiçeğin ne olduğu kadar kaç adet verildiği de önemliydi. Çünkü her bir detay, büyük bir anlam içeriyordu.

Osmanlı'da çiçek demetlerine "selam" adı verilirdi. Çiçeklerin anlamları adlarıyla kafiyeliydi. Mesela, dışı beyaz kâğıda sarılmış ve yarısına kadar su ile doldurulmuş çiçeklik içinde bir demet sümbülün mesajı şudur: Şişe beyaz suyu az, sümbüller eder niyaz, küskünlüğün ne ise üstündeki kâğıda yaz.

Kadın erkek ilişkilerinin bu kadar kolay olmadığı zamanlarda bekâr genç, talip olduğu kızın niyetini karanfille sorardı. Mesela bir adet karanfil gönderirse, "olalım seninle bir" demekti. Cevap beş karanfil olarak gelirse "olayım sana eş" demekti. Beşir Ayvazoğlu, Güller Kitabı'nda karanfil dilini şöyle anlatıyor: "Diyelim ki Ayşe kız, sevdiği Mehmet Çelebi'den beş tane karanfil aldı, cevap olarak da üç karanfil gönderdi. Âşık, buluşmalarının güç olduğunu anlayacaktır. Çünkü üç karanfil; "üç, buluşmamız oldu güç" demektir. Âşık, bu cevap üzerine çaresizliğini anlatmak için yedi karanfil gönderebilir. Bu demektir ki "aşkın beni yedi".

Evlenmek isteyen gençler bunu sözle dile getirmez gül işlemeli çorap giyer, başına da karanfilli örtü takardı. Ailesi gerekli mesajı alırdı. Evlenme çağında kızları olan aileler de bu durumu çiçekle ilan ederlerdi. Evlerin caddeye bakan cephesinde saksılar içinde çiçek bulundurmak, "burada evlendirilecek kızımız var" demekti. Eğer talibi çıkar ve iş kesinleşirse bu sefer saksılar bahçe tarafındaki pencerelere taşınırdı.

Şimdi size çiçeklerin adları ve ifade ettikleri anlamlardan küçük bir örnek sunayım. Ne dersiniz? Siz de sevgilinize duygularınızı çiçekle ifade etmek ister misiniz?

Nergis:	Yüreğimi deldiniz/ Oturalım diz be diz / Söyleşelim yüz be yüz
Zambak:	Dön de sen haline bak
Fulya:	Sensiz dar olmuş başıma dünya
Sümbül:	Sevmez isen de yüzüme gül
Leylak:	Ne gezersin aylak aylak
Yasemin:	Kulun olsun yar senin... Sen benimsin sen benim
Lale:	Koydun beni bu hale, gönül böyle giderse, meskenim tımarhane
Gül:	Ben ağlarım, sen gül
Şebboy:	İkimiz bir boy

C. MODERN HAYAT VE CANLILAR ÂLEMİ

2. İsim Bulma Sanatı

Bazen bir nesneye takılmış öyle hoş bir isimle karşılaşırım ki, o nesnenin isim anasını veya babasını merak ederim. Bu isim herhalde kendiliğinden doğmamıştır, mutlaka bir yakıştırıcısı vardır, diye düşünürüm. Bilerek ya da bilmeden belki üç beş kişi arasında söz konusu olmuş, o nesnenin özellikleri üzerinde nükteler, benzetmeler yapılmış ve nihayet o şeyin adı konuluvermiştir... Ama ben yine de merak ederim. Acaba kimdi? Bulduğu, yakıştırdığı isim nasıl tuttu? Nasıl yayıldı ve nasıl dilimize mâl oldu? İsim bulmak öyle herkesin üstesinden geleceği bir iş değil. Ayrı bir sanattır, bulma ve yakıştırma yeteneği ister.

Ben bu isimlerin büyük şehirlerden değil, küçük kasabalardan, köylerden ya da mahallelerden doğduğunu düşünüyorum. Kafası yığma bilgilerle dolmamış, doğaya daha yakın, daha sağlıklı düşünebilen insanlardan... Hatta kapı önlerinde uzun yaz günlerinde dantel örerek sohbet eden yahut bağa bahçeye giden kadınlardan... Çiçeğe böceğe, araç gerece kolayından hemen bir isim buluverirler bu kişiler.

Geçenlerde bir komşum bizim evde, yukarılardan odanın ortasına sarkan, hemen hemen iki metrelik kolları olan bitkiyi görünce "Buna değme gitsin derler" dedi... Küçücük çiçekler de açan bu coşkun ve pervasız bitkinin adını doğrusu ben bilmiyordum. Onu evlerde, lokantalarda görürdüm de adını bilmezdim. Bizden bir çiçekti, çok alışılmış, bildikti. Fakat ona hangi güzel duyuş ve bakış bu adı koydu dersiniz? Özgürce uzadığına bakarak hemen "değme gitsin" demişler. Evet, eğer dokunmazsanız metrelerce yol alıyor mübarek. Sonra da keyfine değme gitsin...

Her yaz bahçeleri şenlendiren bir çiçeğimiz var, eskiler "aynısafa" diyorlarmış. Ben ona "şafak çiçeği" adını koymuştum. Çünkü kırmızının pembenin her tonunda açıyordu. Katmerli, alımlı, sonbahar sonlarına kadar açan bir çiçektir... Trakyalı ve bahçesine pek düşkün bir hanım tanıyorum. Duvarlarının diplerini bunlarla donatır. O da bu çiçeğin adını "kral kızları" olarak biliyormuş... Niye padişah değil de kral kızları acaba? Pek mi mağrur bunlar, pek mi alımlı, pek mi dik başlı? Galiba... Dikkat edilirse kat kat, kendi içinden çıkan volanlı etekleri ve ortadaki küçük taçlarıyla birer prensesi andırıyorlar. İşin hoş tarafı, bir başka hanım da bizim "şafak çiçeği"ne namı diğer "kral kızları"na "kirli kızlar" demez mi? İyi de niye kirli kızlar? Niyesini bulmakta pek zorlanmadım. Çünkü çiçeğin sürekli olarak yeni taç yaprakları çıktıkça eskilerin yani altta kalanların rengi atıyor. Bu da uzun eteklerin yeri süpürmesi ve kirlenmesi demek oluyor... İşte hayal gücünün sınırsızlığı...

Çiçeklerin dilinden en çok kadınlar anlar. Kadınlar içlerini çiçeklere döker, onlarla söyleşirler. Evlerinin her köşesini minik bir bahçeye çevirirler. Sonra çiçeklere kendilerince isimler takarlar: Hanımeli, hanım düğmesi, hanım sallandı, cemali güzel, hüsnüyusuf, kına, küpeçiçeği, saksı güzeli...

Bir gün kırlara çıkın, bütün dikkatinizi ve düşüncelerinizi çevrenizdeki bitkilere ve çiçeklere yöneltin. İlginizi çeken bir bitkinin önünde durup yakından inceleyin. Hiçbir şey düşünmeden öylece anlamaya, ayrıntılarını görmeye çalışın. İçinizden yükselen duygulara kendinizi bırakın. İçiniz öylesine güçlü bir enerjiyle dolacak ve etrafınızdaki her şeye karşı öylesine büyük bir sevgi duymaya başlayacaksınız ki, kendinizi, güçlü ve moral olarak yükselmiş olarak hissedeceksiniz. Bu duygular içindeyken de ne bir çiçeği koparmaya kıyabileceksiniz, ne de bir dalı... Size böylesine mutluluk, coşku ve heyecan veren bir nesneyi yaralayıp öldürmeniz mümkün olmayacak. Çünkü onun yaşama enerjisini içinizde hissedeceksiniz. Böyle bir çalışma yapmaya herkesin ihtiyacı var. Farkına varabilmek için... Neleri öldürdüğünü, neleri yok ettiğini anlayabilmek için...

Aslında konumuz çiçekler. Narin ve korunmasız çiçekler... Sadece çiçekler mi? Elbette ki değil. Çiçeklerle birlikte çiçek gibi çocuklar, gençler, kadınlar, insanlar... Şimdi, çocuklara da az önce çiçeklere baktığınız gibi bakmaya çalışın. Hiçbir şey düşünmeden, kendinizi vererek yüreğinizle bakın. Ne kadar olağanüstü, ne kadar mükemmel ve ne kadar sevgi dolu olduklarını göreceksiniz. Üstelik onların size aktardığı enerji bitkiler kadar yoğun olacaktır. Böylece onları anlayabilecek, sevgilerini size aktarmalarına yardımcı olacaksınız. Bunun sonucunda siz de içinizde yükselen sevgiyi onlara yansıtmaya başlayacaksınız. Onların narin ve kırılgan duygularını, ruhlarını öldürmeyeceksiniz.

Aslında herkesin bunu öğrenmesi gerek. Çiçeklere bakmayı öğrendiğiniz zaman yavaş yavaş bu bakışınızı önce çocuklara sonra kadınlara ve daha sonra bütün bir insanlığa yöneltebilir, bakmayı öğrenebilirsiniz. Herkes öğrenebilir, hatta öğrenmelidir. Öğrendiklerinin sonucunda algılama ve buna bağlı olarak anlayış değişeceği için dünyanın bütün çehresi değişecektir.

Köl Tigin Yazıtı - Moğolistan

5

Tarihe Yolculuk

Bölümler

A) Yazının Macerası
B) Medeniyetler
C) Kilometre Taşlarımız

Beceriler

- Basit Söz Sanatlarını Kullanabilme

Kelimeler

- harf
- kelime
- yazı
- kâğıt

5 Tarihe Yolculuk

A. ALT KONULAR

A) Yazının Macerası
B) Medeniyetler
C) Kilometre Taşlarımız

B. SÖZ VARLIĞI

1. Yazıyla ilgili terimler: Harf, kelime, yazı, kâğıt, yazıt...
2. Tarih ve medeniyet ile ilgili kavramlar: Tarihî yerler, medeniyetler, önemli buluş ve eserler...

C. KAZANIMLAR

DİNLEME

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.
2. Belli bir konudaki dinleme metnini bütün ayrıntılarıyla anlar, özetler ve yeni duyduğu kelimelerin anlamını bu metinden hareketle çıkarır.

OKUMA

1. Okuduğu bir metne dair yorumlar yapar, çıkarımlarda bulunur.
2. Okuduğu metinle ilgili sorulara cevaplar verir.
3. Metinde verilen bilgi ve verilerle desteklenmek istenen görüşü anlar.
4. Yeni gördüğü ve anlamını bilmediği kelimeyi bağlamdan çıkarır.
5. Metinlerde geçen söz sanatlarını anlar.

KONUŞMA

1. Genel, eğitsel, mesleki veya boş zaman etkinlikleri gibi geniş bir konu dizisi içinde kendini kısıtlamaksızın konuşmayı akıcı bir şekilde sürdürür.
2. Kendini ünlü kişilerin yerine koyarak duygu ve düşüncelerini ifade eder.
3. Bilgi sahibi olduğu bir konu hakkında o alana giren terimleri kullanarak hazırlıklı bir konuşma yapar
4. Farklı dillere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eden bilimsel yazılar yazar.

YAZMA

1. Okuduğu ya da dinlediği bir metinle ilgili yorumlarını yazılı olarak dile getirir.
2. Bir konuyu ana hatlarıyla çizip önemli noktalarına değinerek açık ve iyi geliştirilmiş bir kompozisyon veya rapor halinde sunar
3. Yaşadığı çevreyi ana hatlarıyla tanıtan kısa yazılar yazar
4. Farklı dillere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eden bilimsel yazılar yazar.

D. HAZIRLIK

Öğrencilerinize yazının bulunuş hikâyesini bilip bilmediklerini sorarak konuya giriş yapınız. Öğrencilerinizin fikirlerini alınız. Konuşmalar sırasında farklı öğrencilerin görüşlerini almaya dikkat ediniz.

Ardından yazının kültürdeki yeri ve önemini sorun. Cevapları tahtaya yazın.

Yazının olmadığını hayal etmelerini ve bu durumda neler yapıp neler yapamayacağımızı söylemelerini isteyin.

Konuşmaların nezaket kuralları içerisinde gerçekleşmesine dikkat edin.

Bu şekilde öğrencilerinizle üniteye başlamadan önce ünite hakkında bir giriş yapmış olacaksınız.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.
2. Belli bir konudaki dinleme metnini bütün ayrıntılarıyla anlar, özetler.

Üniteye Hazırlık

1. Üniteye başlamadan önce öğrencilerinize Türkçe öğrenirken zorlanıp zorlanmadıklarını sorun. Türkçenin yaşından bahsedin. Bu sebeple eski dillerden biri olduğunu hatırlatın.
2. Tarihî eserlerle ilgili neler düşündüklerini, tarihî yerleri ziyaret etmeyi sevip sevmediklerini söylemelerini isteyin.
3. Bu konuşmalarda herkese eşit konuşma hakkı verin.
4. Öğrencileriniz bu konuşmalarda bazın yeni kelimelere ihtiyaç duyabilir. Bu yeni kelimeleri tahtanın sol üst köşesine büyükçe yazın.
5. Bu yeni kelimeleri not etmelerini isteyin.

A. YAZININ MACERASI

1. Dinleyelim, işaretleyelim.

1. Dinleyelim, işaretleyelim.
Dilimizi Yazıyoruz ve Okuyoruz

1. Öğrencilerinize metni dinletmeden önce başlığı okumalarını söyleyin. Bu başlıktan nasıl bir metin dinleyeceklerini tahmin etmelerini isteyin.
2. Tabloyu incelemelerini isteyin.
3. Metni uygun yerlere işaretleme yapacaklarını söyleyin.
4. Cevapları kontrol edin, yanlış cevapları düzeltin.

	Var	Yok
1. Dilin bir iletişim aracı olması.	●	
2. Yazının görsel işaretlere dayanması.	●	
3. İlk yazılı metin.		●
4. İlk yazıların nelerle yazıldığı.		●
5. İşaretlerin ses ve heceleri temsil etmesi.	●	
6. Sözlü dilin geçici olduğu.	●	
7. Yazı dili için bir ağzın esas alınması.	●	
8. Yazıya esas alınan ağzın eğitim dili olduğu.	●	
9. Türkiye Türkçesinin yazı dili olduğu.	●	
10. Türkçenin yazı dilinin İstanbul ağzına dayanması.		●
11. Yazıyı ilk önce Sümerlerin kullanması.	●	
12. Sümerlerin depodaki malları kaydettiği.	●	

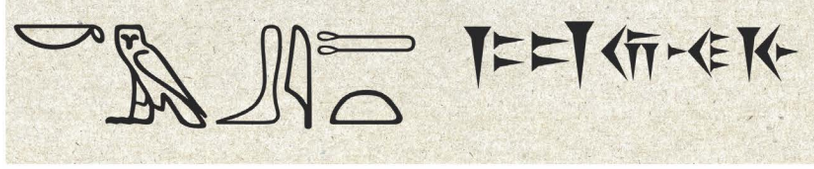

Kazanımlar

Yazma

1. Farklı dillere veya alfabelere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eden yazılar yazabilir.
2. Okuduğu ya da dinlediği bir metinle ilgili yorumlarını yazılı olarak dile getirebilir.

2. Yazalım.
Dilimiz

Dinlediğiniz metni, yandaki "işaretleyelim" tablosunda bulunan kelimelerle özetleyiniz.

3. İşaretleyelim.

	D	Y
1. Yazı seslerin tamamını gösterir.		●
2. Yazı düşünceleri değil dili gösterir.	●	
3. Doğru okuma için dilin sesleri bilinmelidir.	●	
4. Konuşma dili ve yazı dili aynıdır.		●
5. Sümerler, yazmaya duygularını yazarak başladılar.		●
6. Sümerlerde yazının başlangıcında resim vardır.	●	
7. Türkiye Türkçesinin yazı dili, İstanbul ağzına dayanır.		●

4. Yazalım, konuşalım.
Yeni Alfabem

Adınızda bulunan sesleri, dilinizin yazıldığı harflerin dışındaki işaretlerle yazmayı deneyiniz ve niçin o işaretleri kullandığınızı anlatıp tartışınız.

2. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden dinledikleri metne göre tablodaki kelimeleri kullanarak dinleme metnini özetlemelerini isteyiniz.
2. Yazılanları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.

3. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinizden dinledikleri metne göre cümleleri doğru-yanlış olarak işaretlemelerini isteyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz. Yanlış cevapları düzeltiniz.

4. Yazalım, konuşalım.

1. Öğrencilerinize adlarını farklı işaretlerle yazmalarını söyleyiniz.
2. Yazılanları inceleyiniz. Niçin bu işaretleri kullandıklarını sorunuz.
3. Bir tartışma ortamı hazırlayınız.
4. Tartışmaların nezaket kuralları çerçevesinde olmasını sağlayınız.

Kazanımlar

Okuma

1. Okuduğu bir metne dair yorumlar yapabilir, çıkarımlarda bulunabilir.
2. Okuduğu metinle ilgili sorulara cevaplar verebilir.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

5. Okuyalım.

1. Öğrencilerinize etkinliğin başlığını okutunuz. Yazının nasıl ortaya çıkmış olabileceği hakkında bilgilerini ve tahminlerini dinleyiniz.
2. Metni okutunuz. Anlamını bilmedikleri kelimelerin altlarını çizmelerini isteyiniz.
3. Anlamı bilinmeyen kelimeleri açıklayınız.

5. Okuyalım.
Yazı Nasıl Ortaya Çıktı?

Yazı birdenbire ortaya çıkmadı. İnsanlar önceleri mağara duvarlarına, kaya ve taşlara yaşadıklarını, düşüncelerini, sahip olduklarını anlatmak için resimler yaptılar. Bunlar gerçekten birer resimdi ve yazı niteliğine sahip değillerdi. Bu resimler zamanla soyut çizgilere dönüşerek gelişti ve yazı, yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. Artık gerçek anlamda resim yoktu ve resimler birer anlam ifade eden çizgilere, sembollere dönüşmüştü. Örneğin bir "ok" resmi, "ok"la birlikte "savaşmak" fiilini ifade etmek için de kullanılmıştır.

MÖ 4000 yılından öncesine ait yazı örneklerine rastlamıyoruz. Ondan daha önceleri insanlar, kendi aralarında haberleşmek için söz ve hareket dışında, kırılmış dal parçaları, çakıl taşı kümeleri, kolye biçiminde dizilmiş deniz kabukları, ip düğümleri gibi belirli bir şifreli dili oluşturan maddi simgeler kullanırlardı. Yine aynı amaçla, bazen tahta ve odun parçalarına çentikler çizerler, kayaların ya da kumun üstüne izler bırakırlardı.

Resmi, yazı olarak kullanan bazı toplumlar, resimden harfe geçemedikleri için sistemli bir alfabe oluşturamamışlardır. Örneğin Eski Mısırlılar, bu resimlerle yazmayı ileri derecede kullanmışlar ama resimden harfe geçememişlerdir. Bundan dolayı üç binden fazla işaretin kullanıldığı "hiyeroglif" adı verilen resim yazısında kalmışlardır.

Hititler ve Persler, kilden tuğlalar üzerine sivri uçlu, çiviye benzer bir çubukla yazı yazarlardı. Yazıları, çok ince çizgilere benzerdi. Bundan dolayı kullandıkları yazıya "çivi yazısı" denmiştir.

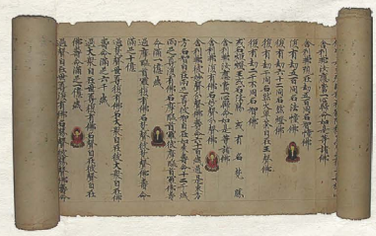

Çin hiyerogliflerinin en eskisi, MÖ 1766 yılına aittir. Bu yazı, MS 200 yılına gelindiğinde son şeklini almış ve günümüze kadar da önemli bir değişikliğe uğramamıştır. Çinliler bugün hâlâ aynı yazıyı kullanmaktadırlar.

Bugünkü Suriye'nin sahil kesimlerine yerleşmiş olan Fenikeliler, denizcilik ve ticaretle uğraşıyorlardı. Ticaret yoluyla birçok uygarlıkla karşılaşmış ve onları incelemişlerdir. Bunun sonucunda harflerden oluşan bir alfabe geliştirmişlerdir. Günümüzdeki Latin alfabesinin temelini oluşturan Fenike alfabesi, Yunanistan ve İtalya üzerinden bütün Avrupa'ya yayılmıştır.

Rusya'da, Orta Çağ'ın başlarında büyük harflerle yazılmaya başlanan Kiril alfabesi ise zamanla geliştirilmiş, el yazısı karakterleri eklenmiş ve gereksiz harfler çıkarılmıştır. Bu alfabeyi günümüzde Slav ülkelerinin yanında bazı Türk Cumhuriyeti ve toplulukları da kullanmaktadır.

Dünyada, Latin alfabesinden sonra en çok Arap alfabesi kullanılmaktadır. Sağdan sola doğru yazılan Arap alfabesi, MS 2-4. yüzyıllar arasında Nebati yazısından gelişmiş olmakla birlikte günümüze ulaşabilen en eski örnekleri MS 6. yüzyıla aittir.

İslam dininin kutsal kitabı Kur'an-ı Kerim'in yazıldığı alfabe olmasından dolayı İslam dininin yayıldığı coğrafyanın büyük bir kısmında kullanılan Arap alfabesini, Türkler de İslamiyet'i kabul ettikleri 10. yüzyıldan itibaren kullanmıştır. Türklerin kurduğu büyük devletlerden olan Osmanlı Devleti'nde de kullanılan bu alfabe, Osmanlı Devleti'nin devamı olan Türkiye Cumhuriyeti'nde, 1928 yılından itibaren yerini Latin harflerine dayanan Türk alfabesine bırakmıştır.

Kazanımlar

Konuşma

1. Farklı dillere ve alfabelere ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade edebilir.
2. Genel, eğitsel, mesleki veya boş zaman etkinlikleri gibi geniş bir konu dizisi içinde kendini kısıtlamaksızın konuşmayı akıcı bir şekilde sürdürür.

6. Tamamlayalım.

a) İnsanoğlu önceleri mağara duvarlarına resim yaptı, çünkü [illegible]

b) Yazının başlangıcındaki somut resimler zamanla soyutlaştı, çünkü [illegible]

c) Çivi yazısı, ince çizgilerden oluşuyordu, çünkü [illegible]

ç) MÖ 4000 yılından öncesinde insanlar kırılmış dal parçaları, çakıl taşı kümeleri ve kile biçiminde dizilmiş deniz kabukları, ip düğümleri kullanırdı çünkü [illegible]

d) Fenikeliler harflerden oluşan bir alfabe geliştirebilmişler çünkü [illegible]

e) İslam dininin yayıldığı coğrafyanın büyük kesiminde Arap alfabesi kullanılıyordu çünkü [illegible]

7. Metne göre yorumlayalım, tamamlayalım.

a) Ben bir mağara duvarıyım, ...

b) Ben Eski Mısırlıyım, ...

c) Ben Hititliyim, ...

ç) Ben Çinliyim, ...

d) Ben Fenikeliyim, ...

e) Ben Osmanlı Devleti vatandaşıyım, ...

f) Ben Türkiye'de yaşıyorum, ...

8. Konuşalım.

Benim Alfabem

a) Ülkenizde tarih boyunca farklı alfabeler kullanıldı mı? Kullanıldıysa bu alfabeler hakkında bilgi veriniz.
b) Ülkenizde şu anda kullanılmakta olan alfabe hakkında bilgi veriniz.

Tarihe Yolculuk ● Ünite 5 97

6. Tamamlayalım.

1. Öğrencilerinize okudukları metne göre cümleleri tamamlamalarını söyleyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz.
3. Onlardan da metne göre sebep-sonuç cümleleri kurmalarını isteyiniz.

7. Metne göre yorumlayalım, tamamlayalım.

1. Öğrencilerinize yanda verilen cümleleri uygun şekilde tamamlamalarını söyleyiniz.
2. Cümleleri tamamlarken hayal güçlerini kullanmalarını isteyiniz.
3. Cevapları okutunuz.

8. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize etkinlikteki soruları sorunuz.
2. Bütün öğrencilerin görüşlerini alınız. Herkese eşit konuşma hakkı veriniz.
3. Siz de Türklerin kullandığı alfabelerden örnekler gösteriniz. Bu şekilde bir sonraki etkinliğe öğrencilerinizi hazırlamış olursunuz.

9. Okuyalım.

1. Öğrencilerinize daha önce bahsettiğiniz Türklerin kullandığı alfabelerle ilgili söylediklerini hatırlatınız.
2. Okuyacakları metnin Türklerin eski alfabesiyle yazılmış yazıtlarla ilgili bilgi verdiğini söyleyerek meraklarını uyandırınız.
3. Orhon Bölgesinden bahsediniz. Sınıfa bir harita getirerek Türklerin eskiden yaşadığı yerleri gösteriniz.
4. Öğrencilerinizden haritada yazıtların yerini tahmin etmelerini isteyiniz.
5. Daha sonra metni okutunuz. Bilmedikleri kelimeleri açıklayınız.

9. Okuyalım.
Orhon Yazıtları

Orhon Yazıtları, Göktürk Devleti'nin kağanı Bilge Kağan devrinde üzeri yazılıp dikilmiş taşlardır. Moğolistan'ın kuzeyinde, Orhon Irmağı vadisinde yer alırlar. Orhon Yazıtları; Türk dili, tarihi, edebiyatı, sanatı, töresi hakkında önemli bilgiler vermektedir. Türk ve Türkçe kelimeleri, ilk kez Türkçe bir metinde bu yazıtlarda geçmektedir.

Tonyukuk Yazıtı MS 726, Köl Tigin Yazıtı 732, Bilge Kağan Yazıtı ise 735 yılında dikilmiştir. Köl Tigin, Bilge Kağan'ın kardeşi, Tonyukuk ise veziridir. Tonyukuk Yazıtı'nın metni Tonyukuk'a aittir. Köl Tigin ve Bilge Kağan Yazıtları ise Bilge Kağan'ın ağzından yazılmıştır.

Yazıtların bulunduğu yerde sadece dikili taşlar değil; heykeller, balballar (mezar taşı), şehir kalıntıları, taş yollar, su kanalları da vardır.

Bilim dünyasının 19. yüzyılda haberdar olduğu Orhon Yazıtları'nı, 1893 yılında Danimarkalı bilgin Vilhelm Thomsen okumayı başarmıştır. Okuduğu ilk kelimeler ise metinde çok sık geçen "Türk" ve "Tengri (Tanrı)" olmuştur. Ankara'da bir cadde, Vilhelm Thomsen'in adını taşımaktadır.

Göktürk Alfabesi

Orhon Yazıtları'nda, 38 harfli Göktürk Alfabesi kullanılmıştır. Bu alfabenin, Türkler tarafından Türkçeyi yazmak için geliştirildiği kabul edilmekle birlikte, başka dillerin yazısından alındığını söyleyen bilim adamları da vardır.

Göktürk Alfabesi; dördü ünlü sesleri, otuz dördü ünsüz sesleri karşılayan harflerden oluşmaktadır. Bu alfabede gelişmiş bir ünsüz sistemi vardır. Birçok ünsüz sesin hem kalın hem ince şekilleri kullanılmıştır. Yazıda harfler birbirine birleştirilmez, kelimeler de birbirlerinden iki nokta üst üste konularak ayrılır. Yazı sağdan sola ve yukarıdan aşağıya doğru yazılmış, satırlar ise soldan sağa doğru sıralanmıştır.

Nesnelerin Türkçede seslendirilmesine dayanan ve aşağıda bir kısmı verilen Göktürk harfleri, bu alfabenin Türkçe için geliştirildiğini göstermektedir.

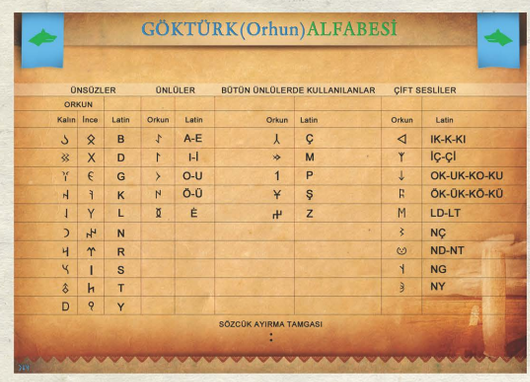

"Türk: Oguz: begleri: budun: eşidin: üze tengri: basmasar: asra yir: telinmeser: Türk: budun: ilingin: törüngün: kim artatı"

"Türk, Oğuz beyleri, milleti, işitin! Yukarıda gök basmasa, aşağıda yer delinmese Türk milleti; ülkeni, töreni kim bozar?"

98 Ünite 5 ● *Tarihe Yolculuk*

Tonyukuk Yazıtı

Kül Tigin Yazıtı

Bilge Kağan Yazıtı

10. Cevaplayalım.

1. Orhon Yazıtları şu anda hangi ülkenin sınırları içindedir?
   Moğolistan'ın kuzeyinde, Orhon Irmağı vadisinde yer alır.
2. Orhon Yazıtları ne zaman dikilmiştir?
   Göktürk Devleti'nin hükümdarı Bilge Kağan döneminde dikilmiştir.
3. Orhon Yazıtları'nda ilk okunan kelimeler hangileridir?
   "Türk" ve "Türkçe" kelimeleridir.
4. Hem Kül Tigin hem de Bilge Kağan Yazıtları'nın metinlerini Bilge Kağan yazmıştır. Bunun sebebi ne olabilir?
5. Göktürk Alfabesi'ndeki bazı harfler, nesnelerin şekillerine benzemektedir. Bunun sebebi ne olabilir?

11. Yazalım.
Nasıl Yazdılar?

Yan sayfadaki Göktürk Alfabesi tablosunda, harflerin çizgilerden ve keskin uçlardan oluştuğu görülmektedir. Bunun sebeplerini, günümüzde kullanılan alfabelerden yola çıkarak yazınız.

10. Cevaplayalım.

1. Öğrencilerinizden metne göre sorulara cevap vermelerini isteyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz.

11. Yazalım.

1. Öğrencilerinize etkinliği yaptırmadan önce Orhon Yazıtlarıyla ilgili belgeselleri gösterebilir ve yazıtları bu belgesellerden de gösterin.
2. Belgesel bittikten sonra etkinliği yapmalarını isteyin.
3. Yazılanları okutun yanlışları düzeltin.
4. Beğenilen yazıları ödüllendirin.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.
2. Dinlediği metne göre sorulan sorulara cevap verebilir.
3. Yeni duyduğu ya da metinde açıklanan kelimelerin anlamını bu metinden hareketle çıkarabilir.

! Dinleme metni ünitenin sonundadır.

B. MEDENİYETLER

1. Metni dinletmeden önce öğrencilerinizin Mayalarla ilgili bilgilerini yoklayın.
2. Siz de derse gitmeden önce Mayalarla ilgili araştırma yapın. Metinde olmayan ilginç bilgiler bulursanız bunları da sınıf ortamında paylaşın.

1. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinizi derse hazırladıktan sonra metni dinletin.
2. Dinledikleri metne göre tabloda yanlış yazılmış cümleleri işaretlemelerini isteyiniz.
3. Cevapları kontrol edin. Yanlış cevapları düzeltin.

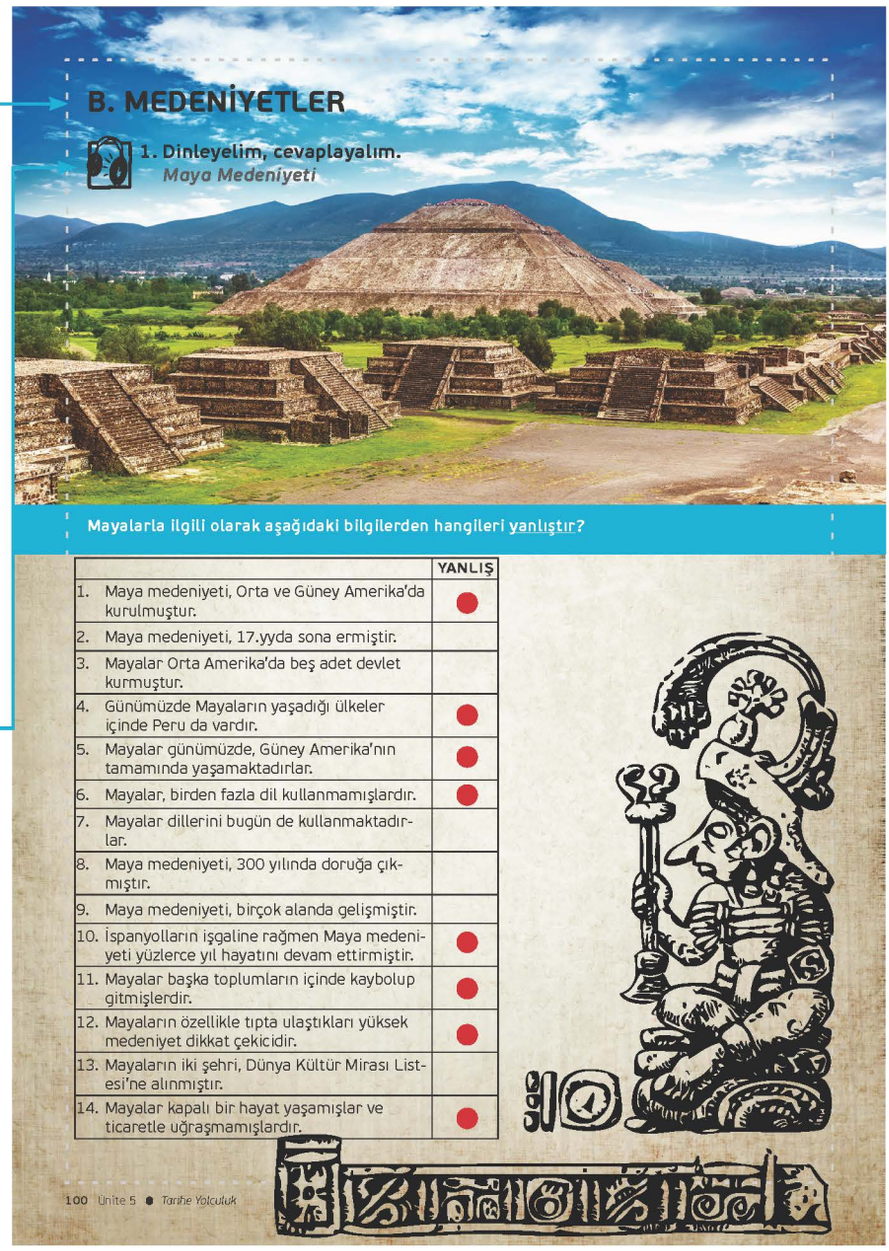

B. MEDENİYETLER

1. Dinleyelim, cevaplayalım.
Maya Medeniyeti

Mayalarla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangileri yanlıştır?

	YANLIŞ
1. Maya medeniyeti, Orta ve Güney Amerika'da kurulmuştur.	●
2. Maya medeniyeti, 17.yyda sona ermiştir.	
3. Mayalar Orta Amerika'da beş adet devlet kurmuştur.	
4. Günümüzde Mayaların yaşadığı ülkeler içinde Peru da vardır.	●
5. Mayalar günümüzde, Güney Amerika'nın tamamında yaşamaktadırlar.	●
6. Mayalar, birden fazla dil kullanmamışlardır.	●
7. Mayalar dillerini bugün de kullanmaktadırlar.	
8. Maya medeniyeti, 300 yılında doruğa çıkmıştır.	
9. Maya medeniyeti, birçok alanda gelişmiştir.	
10. İspanyolların işgaline rağmen Maya medeniyeti yüzlerce yıl hayatını devam ettirmiştir.	●
11. Mayalar başka toplumların içinde kaybolup gitmişlerdir.	●
12. Mayaların özellikle tıpta ulaştıkları yüksek medeniyet dikkat çekicidir.	●
13. Mayaların iki şehri, Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alınmıştır.	
14. Mayalar kapalı bir hayat yaşamışlar ve ticaretle uğraşmamışlardır.	●

100 Ünite 5 ● Tarihe Yolculuk

Kazanımlar

Okuma

1. Okuduğu metinle ilgili sorulara cevaplar verebilir.
2. Metinde geçen ve açıklanması istenen kelimelerin anlamını bağlamdan çıkarır.

2. Açıklayalım.

Aşağıdaki kelimelerin anlam ve açıklamalarını yazınız.

Maya medeniyeti: *Maya halklarının Orta Amerika'da kurduğu ve binlerce yıl süren yüksek bir medeniyettir.*

Rabinal Achi, Popol-Vuh, Chilam Balam: *Mayalar'dan kalma eserlerdir.*

Piramit: *Dikkat çekici dini yapı.*

Tikal ve Quiriguá: *Dünya kültür mirasına alınmış iki şehir*

Tetun (ağaç taş): *Anıtsal dikili taşlar*

Yeşim taşı, kakao, mısır ve tuz: *Mayalar'ın ticari malları*

3. Okuyalım, işaretleyelim.

"Maya" Deyince Akla O Gelir!

Fotoğrafta Kukulkán (Kukuul Kaan) Piramidi'nin kuzey cephesini görüyorsunuz. Mayalar bu piramidi, astronomi ve matematik bilgilerini ortaya koymak istercesine belirli bir sistemle inşa etmişlerdir. Örneğin piramidin dört cephesinin her birinde 91 basamak yer alır. Böylece 4x91'le bulduğumuz 364 sayısına en tepedeki düzlüğü de +1 olarak eklediğimizde, bir yıldaki günlerin sayısı olan 365'e ulaşırız. Piramidin yönü ve inşa edilme tekniği de çok dikkat çekicidir. İlkbahar ve sonbaharda gece ile gündüzün eşit olduğu günlerde, Güneş ışınları, piramidin çıkıntıları sayesinde, merdiven basamaklarının dibinde bulunan iki yılan heykelinin üzerinde "s" şeklinde gölge oluşturur. Bu gölgeler de yılanın kıvrımlı gövdesine benzer. Bu, piramidin tepesindeki Kukulkán adıyla bilinen tüylü yılandır. Mayalar'da gökyüzünün sembolü olarak yılanın seçilmesinin sebebinin, gök cisimlerinin yörüngelerinin şeklinin "s" harfine benzemesi olduğunu söyleyebiliriz.

Metne göre aşağıdaki çıkarımlardan hangileri doğrudur?

	DOĞRU	YANLIŞ
1. Mayalar, bu piramitle astronomi alanındaki üst seviyelerini göstermek istemiştir.	●	
2. Mayalar, bir yılın 364 gün olduğunu sanıyorlardı.		●
3. Mayalar, geceyle gündüzün eşit olduğu tarihleri biliyorlardı.	●	
4. Mayalar, gök cisimlerinin sahip olduğu yörüngelerin farkındaydılar.	●	
5. Mayalar yörüngenin yuvarlak olduğunu sanıyorlardı.		●
6. Piramidin basamak sayısının 91 olması tesadüfidir.		●
7. Yılan, Mayalarda gökyüzünü temsil etmiştir.		●

2. Açıklayalım.

1. Dinledikleri metinde geçen bu kelimeleri açıklamalarını isteyin.
2. Yazılanları kontrol edin. Yanlış açıklamaları düzeltin.

3. Okuyalım, işaretleyelim.

1. Mayalarla ilgili ilginç bir metin okuyacaklarını söyleyerek öğrencilerin merakını uyandırın.
2. Metni okutun. Metne göre tabloda gerekli yerleri işaretlemelerini sağlayın.

Kazanımlar

Konuşma

1. Genel, eğitsel, mesleki veya boş zaman etkinlikleri gibi geniş bir konu dizisi içinde kendini kısıtlamaksızın konuşmayı akıcı bir şekilde sürdürür.

4. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize ülkelerindeki tarihi eserleri saymalarını bunlardan kaçını ziyaret ettiklerini söylemelerini isteyerek konuya giriş yapın.
2. Tarihi eserlerin niçin korunması gerektiğini sorun. Sınıfta herkese eşit konuşma hakkı verin. Ülkelerindeki tarihi eserlerin nasıl korunduğunu, bu eserlerin korunması için ülkelerinde bir organizasyonun olup olmadığını sorunuz. UNESCO hakkında konuşabilirsiniz.
3. Eski medeniyetlerden kalan eserleri bilip bilmediklerini sorun. Siz de birkaç örnek vererek öğrencilerin hatırlamalarına yardımcı olun.

4. Konuşalım.
Tarihî Eserler

a) Tarihî eserler niçin korunmalıdır? Tartışınız.
b) Maya, Mısır, Eski Yunan, Çin, Roma, Türk, Arap, Fars vb. medeniyetlerden günümüze kalmış eserlerden hangilerini biliyorsunuz veya hatırlıyorsunuz? Bu eserler niçin önemlidir? Anlatınız.

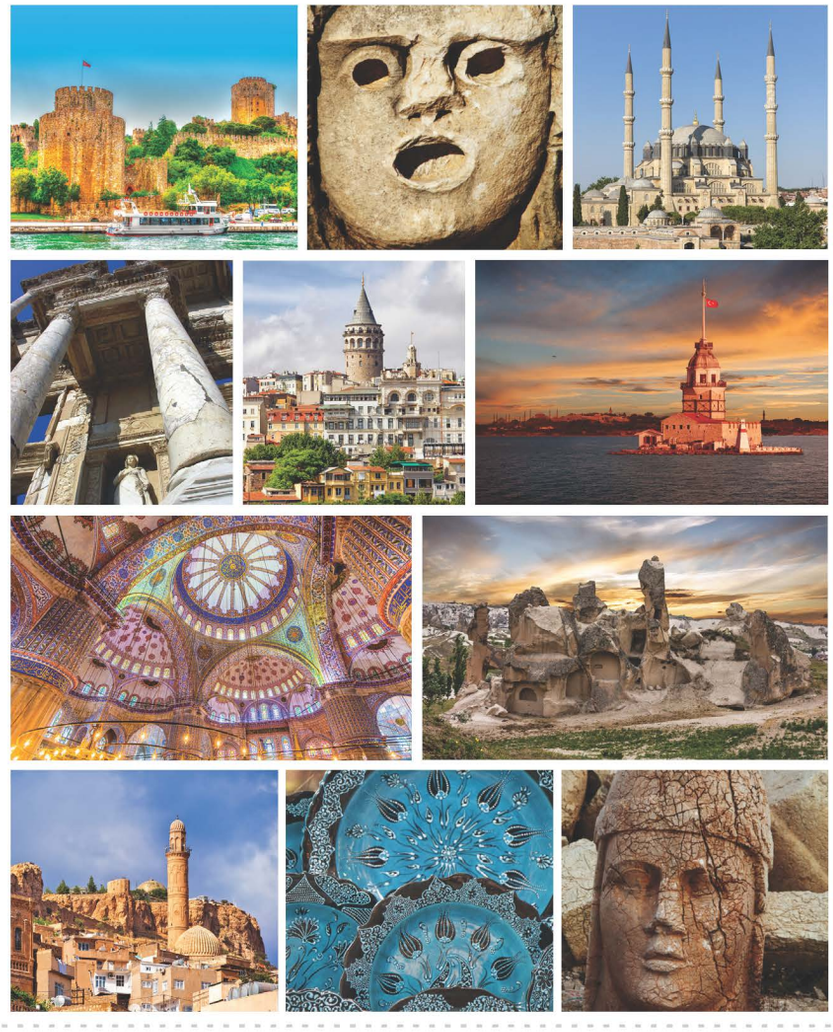

Kazanımlar

Yazma

1. Yaşadığı çevreyi ana hatlarıyla tanıtan kısa yazılar yazabilir.
2. Bir konuyu ana hatlarıyla çizip önemli noktalarına değinerek açık ve iyi geliştirilmiş bir kompozisyon veya rapor halinde sunabilir.

5. Yazalım.
En Değerli Hazinemiz

a) Ülkenizdeki tarihî eserlerden bazılarının niçin, ne zaman, nasıl ve kimler tarafından yapıldığını araştırıp yazınız.
b) Yaşadığınız yerdeki tarihî eserleri geziniz ve eserlerle ilgili izlenim ve düşüncelerinizi yazınız.

6. İnceleyelim, yeniden yazalım.

Bir cümlede anlamca birbirine ters olan sözlerin birlikte kullanılması cümlenin anlam bütünlüğünü bozar. Genellikle "kesinlik-ihtimal" çelişkisi görülür.

1. **Hiç şüphesiz** bu olaya en çok üzülen başkan **olsa gerek**.
   Hiç şüphesiz bu olaya en çok üzülen başkandır.
2. Kesinlikle söyleyebilirim ki tedavi hastayı ayağa kaldırabilir.
   Kesinlikle söyleyebilirim ki tedavi hastayı ayağa kaldırır.
3. Şüphesiz sanatçı bu alanda çok başarılı eserler vermiş olmalı.
   Şüphesiz, sanatçı bu alanda çok başarılı eserler vermiştir.
4. Gönderdiğim paketi eminim bugüne kadar almış olmalısınız.
   Gönderdiğim paketi eminim bugüne kadar almışsınızdır.
5. Müdür Bey bu projeyi kesinlikle tamamlayabiliriz dedi.
   Müdür Bey bu projeyi kesinlikle tamamlarız dedi.

5. Yazalım.

1. Öğrencilerinize ülkelerindeki tarihî eserlerden bazılarını araştırmalarını ve bunlarla ilgili bilgiyi sınıf ortamında paylaşmalarını isteyin.
2. Öğrencilerinize bu yazılarında çeşitli görsellerden de yararlanabileceklerini belirtin.
3. Öğrencilerinizden boş vakti olanlardan ülkelerindeki tarihî eserleri gezmelerini ve bunlarla ilgili izlenimlerini yazmalarını isteyin.
4. Öğrencilerinizin yazılanları sunum olarak sunmalarını sağlayın.

6. İnceleyelim, yeniden yazalım.

1. Öğrencilerinize Türkçede kesinlik ve ihtimal anlatan kelimelerin aynı cümle içerisinde olamayacağını söz konusu ifadelerin aynı cümle içerisinde kullanılmasının anlatım bozukluğuna sebep olacağını belirtin.
2. Öğrencilerinizden etkinliği incelemelerini ve yanlış yazılmış cümlelerdeki yanlışlıkları 1. örnekteki gibi düzeltmelerini isteyin.

Kazanımlar

Okuma

1. Okuduğu metinle ilgili sorulara cevaplar verir.
2. Metinde geçen ve açıklanması istenen kelimelerin anlamını bağlamdan çıkarır.

7. Okuyalım, açıklayalım.

1. Öğrencilerinize ülkelerinde ulaşımın nasıl olduğunu sorarak konuya giriş yapın.
2. Ülkelerinde ulaşımı kolaylaştıran köprülerin olup olmadığını sorun.
3. Daha sonra metinde İstanbul'daki "Boğaz Köprüsü'"nün hükâyesini okuyacaklarını söyleyerek metni okutun.
4. Metinde geçen ve açıklanması istenen yerlere metinden hareketle açıklama yazmalarını isteyin.
5. Cevapları kontrol edin. Yanlış cevapları düzeltin.

7. Okuyalım, açıklayalım.
Boğaziçi Köprüsü

Boğaziçi Köprüsü, Asya ile Avrupa kıtalarını birbirinden ayıran İstanbul Boğazı'nın üzerine kurulup karşıdan karşıya geçişi sağlayan ilk köprüdür. Bu köprü sadece İstanbul Boğazı'nın iki yakasını birleştirmemiş, mecazi olarak Asya ile Avrupa'yı da birleştiren simge olmuştur. Köprünün inşasına 1970 yılında başlandı ve 29 Ekim 1973 tarihinde açılışı yapıldı. Köprünün toplam uzunluğu 1560 m, deniz yüzeyinden yüksekliği ise 64 metredir.

Avrupa ve Asya kıtalarını ayıran Boğaz'dan karşıdan karşıya kolayca geçebilme fikri, yüzyıllar boyunca çekiciliğini korumuştur. Bilinen en eski Boğaz geçişi MÖ 511 yılında gerçekleştirildi. İskit seferine çıkan Pers Kralı Darius'un 700 bin kişilik ordusu, gemilerin yan yana getirilmesiyle oluşturulan yüzer köprü vasıtasıyla Trakya'ya geçti.

Mühendisler, Boğaz'ın bir köprüyle geçilmesi konusunda zaman zaman değişik projeler üretse de bunlar tasarı hâlinde kaldı. Örneğin 1940 yılında, Türk mühendislerin girişimleriyle Boğaz'a köprü yapılması projelendirilmiş ama neticelendirilememiştir.

20. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'un hızla gelişip büyümesi ve Avrupa-Asya arasındaki trafiğin artması, Boğaz'a köprü yapılmasını zorunlu hâle getirdi. Bunun üzerine Boğaziçi Köprüsü tasarlandı ve 1970 yılında da temeli atılarak yapımına başlandı. Köprünün kullanıma geçmesiyle köprü üzerindeki trafik, beklenenin çok üstünde gerçekleşti. Köprünün hizmete açıldığı ilk yıl, günlük ortalama araç geçişi 32 bin iken 1987'de bu sayı 130 bine, 2004 yılında ise 180 bine çıktı. Daha sonra yapılan ikinci köprü, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ile birlikte 2010 yılında günde ortalama 550 bin araç köprüleri kullanmaktadır. Yetkililer, günde 100 bin civarında aracın da köprüyü kullanmak istediği hâlde kullanamadığını belirtmektedir. Bundan dolayı bugünlerde, Boğaz'ın üzerinde üçüncü köprünün yapımı için çalışmalar başlamıştır.

Boğaziçi Köprüsü, yapımı tamamlandığında dünyanın en uzun dördüncü asma köprüsüydü 2012 yılına kadar yapılan köprülerle yirmi birinci sıraya gerilemiştir.

Boğaziçi Köprüsü, 1978'den beri yaya trafiğine kapalıdır. Köprünün açıldığı gün halk o kadar yoğun bir ilgi gösterdi ki on binlerce kişi aynı anda köprünün üzerinde Asya'dan Avrupa yakasına doğru ve bir süre sonra da karşılıklı yürümeye başladı. Üzerindeki yaya adımlarının çokluğu sebebiyle köprü salıncak gibi sallanmaya başladı ve daha ilk günden köprü çökmesin diye yaya geçişine son verildi.

Bu tehlikeden dolayı, her yıl yapılan "Uluslararası Avrasya Maratonu"nda yüreğimiz ağzımıza gelmektedir ama dünyanın kıtalararası tek yarışması olması da vazgeçilecek bir özellik değildir. Çünkü bu yarışmada atletler Asya'dan Avrupa'ya koşarak geçmektedirler.

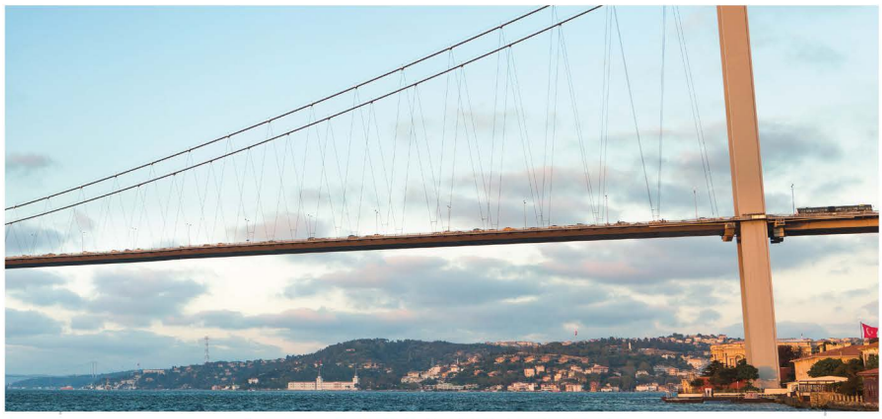

1. Boğaziçi Köprüsü: *Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan ilk köprü.*
2. 1970: *Boğaziçi Köprüsü'nün inşaatı başladı.*
3. 29 Ekim 1973:*Boğaziçi Köprüsü'nün inşaatı başladı.*
4. 1560: *Köprünün toplam uzunluğu.*
5. 64: *Köprünün deniz yüzeyinden yüksekliği*
6. Pers Kralı Darius: *Yüzer köprüyle Trakya'ya geçti.*
7. 1940: *Türk mühendisler köprü yapmak istedi ama olmadı.*
8. 32 bin: *Köprünün açıldığı ilk yıldaki günlük ortalama araç geçişi.*
9. 130 bin: *1987'deki araç geçişi.*
10. 180 bin: *2004'teki araç geçişi.*
11. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü: *Daha sonra yapılan ikinci köprü.*
12. 550 bin: *Boğaziçi ve Fatih sultan Mehmet köprüsünden araç geçişi.*
13. 100 bin: *Köprüyü kullanmak isteyen araç sayısı.*
14. Üçüncü köprü: *Yapımına başlandı.*
15. Dünyanın en uzun dördüncü asma köprüsü: *Boğaziçi Köprüsü.*
16. Yirmi birinci sıra: *2012 yılında Boğaziçi Köprüsünün durumu.*
17. 1978: *Boğaziçi Köprüsü'nün yaya trafiğine kapanması.*
18. Uluslararası Avrasya Maratonu: *Dünyanın kıtalararası tek yarışması.*

8. Yazalım.

Hangi Şehirde Yaşardınız?

Fotoğraflara bakınız ve bu fotoğraflardan yola çıkarak nasıl bir mimari çevrede yaşamak istediğinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Yazalım.

1. Öğrencilerinize fotoğrafları incelemelerini söyleyiniz. Bu fotoğrafların onlarda uyandırdıkları çağrışımları sorunuz.
2. Daha sonra bu iki fotoğraftaki yerden birinde yaşayacak olsalar hangisini seçeceklerini sorunuz.
3. Öğrencilerinizin cümleleri sebep-sonuç, amaç-sonuç ifade eden kelimelerle devam ettirmelerini sağlayınız.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.
2. Dinlediği metne göre sorulan sorulara cevap verebilir.
3. Yeni duyduğu ya da metinde açıklanan kelimelerin anlamını bu metinden hareketle çıkarabilir.

C. KİLOMETRE TAŞIMIZ

1. Dinleyelim, tamamlayalım.

1. Öğrencilerinize metni dinletiniz. Dinledikleri metne göre notlar almalarını ve boşlukları doldurmalarını isteyiniz.
2. Öğrencilerin yazdıklarını kontrol ederek 2. etkinlikteki kelimeleri açıklamalarını sağlayınız.

3. İnceleyelim.

1. Türkçede doğru konuşmak kadar doğru yazmak gerektiğini de belirtin.
2. Öğrencilerinize sıklıkla yanlış yazılan kelimelerin tabloda verildiğini söyleyin.
3. Öğrencilerinizden tabloyu incelemelerini isteyin.

C) KİLOMETRE TAŞLARIMIZ

1. Dinleyelim, tamamlayalım.

Sultan Şairler

a) Osmanlı sultanları arasında ilk şiir söyleyen *2. Murat* .

b) Fatih Sultan Mehmet, *müzik, resim ve şiirle* ilgilenmiştir.

c) Osmanlı sultanları arasında ilk divan sahibi olan *2. Beyazıt'tır.* .

ç) Osmanlı şehzadeleri *müzik ve şiire* eğitimi almışlardır.

d) Fatih Sultan Mehmet *Avni* mahlasını kullanmıştır.

e) II. Bayezit *Uygur* Alfabesini biliyordu.

f) Cem Sultan, *vatan hasreti, aşk, tabiat, din* konularını işlemiştir.

g) Yavuz Sultan Selim'in *Arapça şiirleri* vardır.

ğ) Baki, Fuzuli gibi şairler *Kanuni* zamanında yaşamıştır.

2. Açıklayalım, yazalım.

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamlarını yazalım.

Divan: *Şiirlerin toplandığı kitap.*

Mahlas: *Şairlerin kullandığı takma ad.*

Cem Şairleri: *Cem Sultan'ın etrafında topladığı şairler grubunun adı.*

3. İnceleyelim.

Doğru Konuşalım Doğru Yazalım

✓	ya da		yada
	ve ya	●	veya
	birgün	●	bir gün
●	bir şey		birşey
●	birçok		bir çok

Kazanımlar

Okuma

1. Okuduğu metinle ilgili sorulara cevaplar verebilir.
2. Metinlerde geçen söz sanatlarını ve deyimleri anlayabilir.

4. Okuyalım, cevaplayalım.
Büyük Üstatlar

Kaşgarlı Mahmut

Kaşgarlı Mahmut (1008-1105), dönemin bilim ve kültür merkezlerinden Kaşgar'da doğmuştur. Türklerin kurduğu önemli devletlerden Karahanlı Devleti'nin başındaki kağan sülalesinden geldiği bilinmektedir.

Kaşgarlı Mahmut, Arapça ve Farsça öğrenip dönemin bütün klasik bilimlerini tahsil etti. Medrese eğitimini tamamladıktan sonra kendini Türk dilini araştırmaya verdi. Bu amaçla, bütün Türkistan coğrafyasını on beş yıl boyunca baştan başa dolaştı. Bu arada dil, edebiyat, gelenek, coğrafya, tarih vb. konularla ilgili notlar tuttu. Gezileri sırasında, Türkçenin birçok lehçe ve ağzını öğrendi.

Kaşgarlı Mahmut, 1057'de Kaşgar'dan ayrılarak dönemin önemli kültür merkezlerinden biri olan Bağdat'a yerleşti. 1072'de Bağdat'ta, Dîvânü Lügâti't-Türk adlı ünlü eserini yazmaya başladı ve 1074'te tamamladı. Eserini uzun süre gözden geçirdi ve nihayet 1077 yılında son şeklini vererek Abbasi Halifesi'ne sundu. Bu eserin tek nüshası vardır ve İstanbul'dadır. Bu eser, Arapların Türkçeyi öğrenmeleri için yazılmış Türkçe-Arapça sözlüktür. Bu sözlüğün önemi; Türkçe kelimelerin farklı Türk lehçelerindeki telaffuz ve anlamlarının da gösterilmesi, ayrıca kelimeler için atasözü, bilmece şeklinde örneklerin verilmiş olmasıdır. Bu sözlükte ayrıca bir dünya haritası da bulunmaktadır.

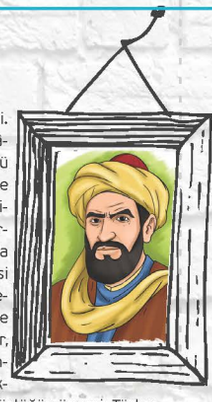

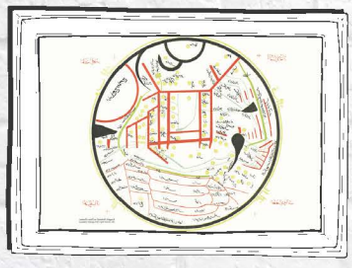

Kaşgarlı Mahmut'un, yukarıda bahsedilen sözlük dışında Türkçenin dil bilgisiyle ilgili bir kitap yazdığını da biliyoruz ama henüz bu kitap elimize geçmiş değildir.

Kaşgarlı Mahmut, 1080'de Kaşgar'a döndü ve kendi adına kurulan Mahmudiye Medresesinde, ölünceye kadar ders verdi.

Ali Kuşçu

Ali Kuşçu (1403-1474) Semerkant'ta doğmuş, İstanbul'da ölmüştür. Dönemin iki büyük devleti olan Timurlular ve Osmanlı Devleti'nde bilim adamı olarak astronomi, matematik ve dil alanlarında çalışmıştır.

Ali Kuşçu'nun babası, Timurlular Devleti Sultanı Uluğ Bey'in kuşçusu olduğu için aile "Kuşçu" olarak anılmaktadır. Küçük yaşta matematik ve astronomiye ilgi duyan Ali Kuşçu, eğitimini tamamladıktan sonra kendisi de astronomi bilgini olan Uluğ Bey'in yardımcısı ve rasathane müdürü oldu.

Hacca gitmek için yola çıkan Ali Kuşçu, 1449'da İstanbul'a geldi ve Osmanlı Sultanı Fatih Sultan Mehmet tarafından törenle karşılandı. Hac dönüşü İstanbul'da, Ayasofya Medresesinde müderris oldu. Ölünceye kadar İstanbul'da ders verdi.

4. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize Türk tarihinde önemli buluşlarıyla, yazdıkları yazılarla medeniyet tarihine damga vurmuş kişilerle ilgili bir metin okuyacaklarını söyleyin.
2. Metni okutun, anlamını bilmedikleri kelimeleri açıklayın.
3. Öğrencilerinize ülkelerinde metindekine benzer kişilerin olup olmadığını sorun. Onların da bu kişileri anlatmasını isteyin.
4. Böyle kişiler olmasaydı neler olurdu? sorusunu sorarak tartışma ortamı hazırlayın.
5. Tartışmaların nezaket kuralları çerçevesinde olmasını sağlayın.

Uluğ Bey

Uluğ Bey (1395-1449), dünyaca ünlü Türk matematikçisi ve astronomi bilginidir. Timur'un torunudur. 1446'da Timurlular Devletinin başına geçti. Bu arada astronomi ve matematik üzerindeki çalışmalarına devam etti. Gökyüzünün bir haritasını yapmayı başardı ve bu harita sonraki yıllarda Avrupa'da basıldı.

Uluğ Bey'in hakanlığı sırasında, Batı'da da Osmanlı Devleti hüküm sürüyordu. Uluğ Bey, Osmanlı Devleti ile ilişkilerini geliştirdi. İki ülke arasında elçiler ve bilim adamları gidip gelmeye başladı. Yukarıda bahsedilen Ali Kuşçu bunlardan biridir.

Uluğ Bey, savaştan çok bilim ve sanatla ilgileniyordu. Onun gözü yeryüzünde değil, gökyüzündeydi. Araştırma yapmaları için Çin'e kadar bilim adamları gönderdi, onları sarayında toplayıp korudu. Sarayı bir akademi gibiydi. Semerkant'a medrese ve rasathane yaptırdı. Astronomiyi, bu rasathane ile çağının en yüksek seviyesine çıkardı.

Onun zamanında yeni astronomi aletleri yapıldı, eski aletler geliştirildi. IX. ve X. yüzyılda bir usturlab ile ancak 43 işlem yapılırken Uluğ Bey zamanında geliştirilen 40 m çapındaki usturlab ile 1000'den fazla işlem yapılmaya başlandı. Astronomi çalışmalarının esasını oluşturan trigonometride o güne kadar yapılan tahmine dayalı çalışmaları değiştirmiş, bilimsel temeller atmıştır. Geliştirdiği takvim, devrinin bilimsel esaslara dayanan tek takvimidir. Konuyla ilgili eseri olan "Zîc-i Ulûgî", 1655 yılında İngiltere'de, 1853'te de Fransa'da basılmış; daha sonra diğer dillere de tercüme edilmiştir.

Ona "XV. Yüzyıl Astronomu" unvanı verilmiştir. Ayrıca Ay yüzeyindeki bir krater "Uluğ Bey" adını taşımaktadır.

Metinde anlatılan bilim adamlarının üçer özelliğini yazınız.

5. İşaretleyelim.

5. İşaretleyelim.

	Kaşgarlı Mahmut	Uluğ Bey	Ali Kuşçu
1. Divânü Lügâti't-Türk isimli eseri yazmıştır.	●		
2. Zîc-i Ulûgî isimli eseri yazmıştır.		●	
3. Rasathane müdürü olarak çalışmıştır.			●
4. Bir dil bilgisi kitabı yazmıştır.	●		
5. Yaptığı çalışmalar sonucu aydaki bir kratere adı verilmiştir.			●
6. Dünyanın haritasını çıkarmıştır.	●		

5. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinize okudukları metne göre gerekli işaretlemeleri yapmalarını söyleyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz. Yanlış cevapları düzeltiniz.

6. Yazalım.

Farkı Nedir?

Kaşgarlı Mahmut, Ali Kuşçu ve Uluğ Bey hakkında aşağıdaki bilgileri yazınız:

Benzerlikleri

Üçü de bilim adamıdır. İnsanlık için faydalı şeyler yapmışlardır.

Farklılıkları

Farklı yıllarda ve şehirlerde yaşamışlardır.

Buluşları

Kaşgarlı Mahmut sözlük hazırladı. Ali Kuşçu astronomi, matematik ve dil alanlarında çalıştı. Uluğ Bey, gökyüzü haritası yaptı.

Eserleri

Kaşgarlı Mahmut, Divan-ı Lügat-it Türk ve gramer kitabı; Ali Kuşçu, Zîc-i Ulûgî kitaplarını yazmışlardır.

İnsanlığa Faydaları

Dil ve astronomi alanlarında yaptıkları çalışmalar sonraki bilim adamlarına yarar sağladı.

7. Metinde hangi deyimler var? Bu deyimlerin anlamları neler?

1. adını taşımak: *Birinin adıyla anılmak.*
2. ayaklanmak:
3. ayakta tutmak:
4. başına geçmek: *En üstün yeri almak, sultan olmak.*
5. baş koymak:
6. baştan başa: *Tamamen*
7. el atmak:
8. ele geçmek:
9. gözden geçirmek: *Okumak*
10. göz koymak:
11. gözü olmak:
12. hüküm sürmek: *Güçlü varlığı devam etmek.*
13. hüküm vermek:
14. kendini vermek:
15. son şeklini vermek:
16. temel atmak: *Bir işe başlamak, girişmek, temellerini yapmaya başlamak.*

8. Konuşalım.

Ben Olsaydım...

Kendinizi, yukarıda anlatılan bilim adamı ve devlet adamlarının yerine koyunuz ve neler yapabileceğinizi anlatınız.

a) Ben Kaşgarlı Mahmut'un yerinde olsaydım...

b) Ben Uluğ Bey'in yerinde olsaydım...

c) Ben Ali Kuşçu'nun yerinde olsaydım...

6. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden metinde anlatılan 3 Büyük Üstat hakkında bilgi vermelerin isteyiniz.

7. Metinde hangi deyimler var? Bu deyimlerin anlamları neler?

1. Öğrencilerinize metinde geçen deyimleri işaretlemelerini ve bunların anlamlarını yazmalarını söyleyiniz.
2. Bu deyimleri cümle içerisinde kullanmalarını sağlayınız.
3. Beğenilen cümleleri tahtaya yazınız.

8. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize okudukları metindeki karakterlerden biri olsalardı neler yapacaklarının sorunuz.
2. Bu şekilde bir konuşma ortamı sağlayınız. Öğrencilerinize fikir vermesi açısından siz de hayal gücünüzü devreye sokun.
3. Beğenilen güzel cümleleri tahtaya yazın.
4. Bu öğrencileri ödüllendirin.

Kazanımlar

Yazma

1. Okuduğu ya da dinlediği bir metinle ilgili yorumlarını yazılı olarak dile getirebilir.
2. Okuduğu ya da dinlediği metinlerde geçen deyimleri ve anlamlarını anlayabilir ve bunları yazılı olarak ifade edebilir.
3. Harita, grafik vs. yorumlayabilir ve bunları yazılı olarak ifade edebilir.

9. Tartışalım.

1. Öğrencilerinizden haritayı incelemelerini ve etkinliği yapmalarını isteyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz.

10. Sunalım.

1. Öğrencilerinize ülkelerindeki önemli bir bilim adamıyla ilgili ilgili araştırma yapmalarını söyleyiniz.
2. Araştırmalarını görsellerle zenginleştirmelerini söyleyiniz.
3. Bu araştırmayı sınıf ortamında sunmalarını söyleyiniz.

Serbest Okuma

1. Kültür Çağlayanı bölümünde geçen Kadeş Antlaşmasını öğrencilerinizin duyup duymadığını sorun.
2. Metni okutun.
3. Anlaşmaların ne amaçlarla yapılabileceğini düşünmelerini isteyerek bir konuşma ortamı hazırlayın.

9. Tartışalım.
Haritada Ne Var?

a) Aşağıdaki haritaya göre yolcu nereleri takip etmiştir?

b) Haritada bulunan yerlerin tarihteki ve günümüzdeki önemi hakkında neler biliyorsunuz? Anlatınız.

10. Sunalım.
Önemli Biri

Ülkenizdeki önemli bilim adamlarından birinin hayatını araştırınız. Araştırma sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.

11. Yazalım.
Kültür Haritası

Ülkenizdeki tarihî yerleri gösteren bir harita hakkında bilgi veriniz.

Serbest Okuma

KADEŞ ANTLAŞMASI

Hitit kralı II. Mutavalli'nin yönettiği Hitit orduları ve Mısır kralı II. Ramses'in yönettiği Mısır orduları, bugünkü Suriye topraklarında bulunan Kadeş bölgesi için savaşmıştır. İki taraf da savaşta bir üstünlük göstereme-yince iki taraf arasında Kadeş Antlaşması imzalanmıştır. Tarihteki ilk yazılı barış antlaşması olarak bilinen Kadeş Antlaşması, M.Ö 1280'de Mısırlılar ve Hititliler arasında imzalanmıştır. Antlaşma metni Akad dilinde kaleme alınmış, Hitit ve Mısır dillerine tercüme edilmiştir. Antlaşmaya göre:

1. Kadeş ve kuzeyi Hititlerin, güneyi ise Mısır'ın olacak.
2. İki ülke birbirine bir daha saldırmayacak.
3. Ülkelerden birine içten veya dıştan bir saldırı olursa diğeri yardım edecek.
4. Bir ülkeden diğerine sığınan suçlular iade edilecek.

Antlaşmanın bilinen tek nüshası kil bir tablete yazılmış hâlde Türkiye'de, Çorum il sınırları içinde bulunan eski Hitit başkenti Hattuşa'da 1906'da bulunmuştur ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir. Kadeş Antlaşması'nın bakırdan yapılmış dev bir kopyası, diplomasinin önemini hatırlatmak üzere New York'taki Birleşmiş Milletler binasının duvarında asılıdır.

DEĞERLENDİRME NOTU

1. Üniteyi bitirdikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını öğrencilerinize ödev olarak veriniz veya sınıfta yapınız.
2. Öğrencileriniz soruları cevapladıktan sonra sınıfta birlikte çözünüz ve yanlışlarını düzeltiniz.
3. Öğretiminde eksiklik gördüğünüz konularla ilgili ek çalışmalar yaparak sınıfınız hazır olduğunda bir sonraki üniteye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

ROSETTA TAŞI

Antik Mısır yazıları çözülmeden önce arkeologlar, Hiyerogliflerin Mısır'ın Büyük Tufan'dan önceki yaşamına ait şekiller olduğunu düşünüyorlardı. Hiyeroglif, Napolyon'un 1798 yılındaki Mısır Seferi'nde kale yapımı sırasında bir Fransız askeri tarafından bulunan bir taşın yardımıyla çözülmüştür.

Bu taş, Büyük İskender'in Mısır'ı fethinden sonra hüküm sürmeye başlayan Ptolemaios Hanedanı'nın hükümdarlarından biri tarafından bir tapınağa gönderilmek amacıyla ve üç dilde yazılmış. Bu diller: Demotik (Mısır'da halkın kullandığı dil), Hiyeroglif ve Antik Yunanca. Böylece Mısır halkı ile Mısır asilleri ve Yunanlılar bu antlaşmayı rahatlıkla okuyabilmişlerdir. M.Ö. 196 yılında yazıldığı tahmin edilen bu taş adını, bulunduğu Reşit (Rosetta) kasabasından almaktadır. Ağırlığı 760 kg'dan daha fazla ve 114 cm uzunluğunda, 72 cm genişliğinde, 28 cm kalınlığındaki bu taş granit ya da siyah bazalttan yapılmıştır. O güne kadar okunamamış Demotik ve Hiyeroglif alfabelerinin yanı sıra, okunabilen Antik Yunanca bir metnin de aynı taş üzerinde bulunması ile tek bir metnin üç ayrı dilde yazılmış olduğu görüşü pek çok araştırmacının ilgisini çekmiştir.Taşın, dolayısıyla Hiyeroglifin sırrını 1822 yılında Fransız araştırmacı Jean-François Champollion çözmüştür. Taş bulunduğunda büyük heyecan yaratır zira metin bilinmeyen hiyerogliflerin su gibi bilinen Yunanca çevirisiyle tam bir cevap anahtarı gibidir. Jean-François elindeki bu muazzam belgeyle günlerce cebelleşip bir milim ilerleyemedikten sonra hiyerogliflerde kimi simgelerin gazetede işaretlenmiş ev ilanı gibi daire içine alındığını görür, bunların özel isim olabileceğine kanaat getirir. İşe taşın alçı örneklerini üniversitelere yollamakla başlar. Yunanca metindeki özel isimleri tarar ve hiyerogliftеki resimlerin harf veya heceye karşılık geldiğini anlar. Hiyeroglif artık sadece bir resim yazısından ibaret değil, tekil sesleri de kapsayan bir alfabedir ve o güne kadar sus pus oturan yüzlerce gizemli belge konuşmaya başlar.

Eski Mısır'a ait yazıların çözülmesi ile birlikte Eski Mısır bilimi doğmuş ve geçmiş yüzyılların aydınlığa kavuşması kolaylaşmıştır. İngiliz koleksiyoncuların eline geçen taş, günümüzde British Museum'da sergilenmektedir.

1. Okuduğunuz metinde Rosetta taşıyla ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?
A) Adını nereden almıştır?
B) Hangi boyutlardadır?
C) Hangi dillerde yazılmıştır?
D) Değeri ne kadardır?

2. İkinci paragraftaki altı çizili "çözmek" sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?
A) Pazar günleri gazetelerin verdiği bulmacaları çözmek babamın en sevdiği uğraşıydı.
B) Annemin yolculuk için hazırladığı bohçanın ağzını çözünce hepimiz çok duygulandık.
C) Herkesin imkânsız diye gördüğü cinayeti çözen polis memuru büyük takdir gördü.
D) Her gün topladığı saçlarını bu sefer çözünce bambaşka bir insan oluvermişti.

3. Aşağıdakilerden hangisi Jean-François Champollion'un Rosetta taşıyla ilgili yaptığı çalışmalardan değildir?
A) Yunanca metinleri gözden geçirme
B) Hiyerogliftеki resimlerin karşılığını bulma
C) Taşın alçı kopyalarını üniversitelere gönderme
D) Taşın bir müzede sergilenmesine öncülük etme

4. Okuduğunuz metinle ilgili aşağıdaki cümlelerden doğru olanları (D), yanlış olanları (Y) ile işaretleyiniz.
D Arkeologların Antik Mısır dilinin çözümünden önce hiyerogliflerle ilgili yanılgıları vardı.
D Dünyanın bilinmeyen tarihinin aydınlanmasında hiyerogliflerin etkisi göz ardı edilemez.
Y Taş, Büyük İskender tarafından bir tapınağa gönderilmek amacıyla yazdırılmıştır.

Kendimi Değerlendiriyorum.

Bu bölümde;
Öğrencilerinizden değerlendirme cümlelerini sözlük yardımıyla anlamaya çalışmalarını isteyiniz. Zorlandıkları yeterlikle ilgili ek çalışma ve ödev istemelerini söyleyiniz. Öğrencilerin kişisel farklılıklarına göre ayrı ayrı ödevler vermeniz gerekir. Verdiğiniz her ödevi de mutlaka kontrol edip öğrenciye dönüş vermelisiniz.

DİNLEME METİNLERİ

A. YAZININ MACERASI

1. Dilimizi Yazıyoruz ve Okuyoruz

Yazı, bir iletişim aracıdır. Dile dair görsel işaretlerin kullanıldığı, belirli bir yapıya sahip, sesleri ve sözleri temsil eden sembollerden oluşur. Buna göre yazı, düşünceleri değil dili temsil eder ama yazıya bir anlam yüklenerek duygu ve düşünceler anlaşılır. Dil, bilindiği gibi seslerden meydana gelmiştir. Sesler de konuşma yoluyla hece, kelime ve cümleleri kurarak dili ortaya koyar. Bunların birer işaretle karşılanması, dilin yazıyı kullanması demektir. Yazı, çok farklı ihtiyaçlara göre kullanışlı, her zaman geçerli ve ekonomik olmak üzere geliştirilmiştir.

Söz kalıcı değildir ama yazı, somut bir varlık olarak sonsuza kadar korunabilir. Konuşma ve yazma, dilin kullanımının iki göstergesi olarak o dilin yapı özelliklerine bağlıdır. Bundan dolayı, bir yazı, o dilin ses yapısı bilinmeden doğru olarak okunamaz. Çünkü yazı bir dildeki seslerin hepsini birebir karşılamaz ve işaretler dilin ses değerlerine göre okunur.

Yazı dili, bir toplumda farklılıklar gösteren ağızlardan birine dayanır. Bu ağıza eğitim dili, edebî dil, yazı dili gibi adlar verilir. Bundan dolayı bir toplumda konuşma dili ile yazı dili her zaman aynı olmaz. Yazı dili, genellikle o ülkenin kültür merkezinde konuşulan dildir. Bu bakımdan Türkiye Türkçesinin yazı dili, İstanbul'da konuşulan Türkçedir. Buna İstanbul Türkçesi de denir.

Elimizdeki bulgu ve bilgilere göre bilinen en eski yazı sistemi Sümer yazısıdır. Sümerler yazıyı, tapınak ve depolardaki malları kaydetmek için kullanmışlardı. Bu sırada, kayıtları tutanların adlarını da yazma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bunun üzerine kişilerin adlarındaki hecelerin resimleri birer nesneye benzetilerek çizilmiştir. Zamanla, adlardaki hecelerin resimleri, bu hecelerdeki sesleri de karşılamaya başlamıştır. Böylece bütün kelimeleri bu işaretlerle yazıya geçirme imkânı doğmuştur. Yazı, bir sistem olarak ilk defa Sümerlerde görülse bile zamanla birçok medeniyette farklı şekillerde ortaya çıkmış ve kullanılmıştır.

Çoğu tarihçiye göre tarih, yazının bulunup kullanılmasıyla başlar. Çünkü kayda alma, kayıt tutma yazıyla başlamış, bu kayıtlar günümüze kadar gelmiştir.

B. MEDENİYETLER

1. Maya Medeniyeti

Maya medeniyeti, Maya halklarının Orta Amerika'da kurduğu ve binlerce yıl süren yüksek bir medeniyettir. Günümüzdeki Guatemala, Meksika, Yukatan Yarımadası, Belize, El Salvador ve Honduras'ı içine alan bölgede beş ayrı devlet kurmuş ve bu arada yüzlerce lehçeyi dil olarak kullanmışlardır. Bu lehçelerin bir kısmı günümüzde de konuşulmaktadır.

Maya medeniyeti, MÖ 600'de yükselmiş, MS 3. yüzyılda zirveye ulaşmış ve şehir devletlerinin siyasi kavgaları sonucunda MS 900'de çöküşe geçmiş ve 17. yüzyılda sona ermiştir. Maya medeniyeti çökmüş olmakla birlikte Mayalar, varlıklarını bu bölgede günümüzde de sürdürmekte ve kendi dillerini konuşmaktadırlar.

Maya medeniyeti, parlak dönemlerinde astronomi, matematik, mimari, edebiyat ve sanatın değişik alanlarında çok yüksek bir seviyeye ulaşmıştı. Rabinal Achi, Popol-Vuh, Chilam Balam gibi eserlerin bulunduğu Maya edebiyatı bu kültür ve medeniyeti anlatmıştır.

Mayalar, klasik dönemlerinde olağanüstü yapılar inşa etmiştir. Bunların en dikkat çekici olanları piramit şeklindeki dinî yapılardır. Bu eserlerin bulunduğu Tikal ve Quiriguá adlı şehirler, Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alınmıştır. Yöneticilerin sarayları, duvar resimleri ve soylu kişilerin süslü konutları da ilgi çekici anıtlar arasındadır.

Mayaların ilgi çekici eserlerinden biri de usta taş işçiliğiyle yaptıkları, yöneticilerin şecereleri ve askerî zaferlerinin tasvir edildiği ve "tetun (ağaç taş)" dedikleri anıtsal dikilitaşlardır. Mayaların ticari malları arasında yeşim taşı, kakao, mısır ve tuz dikkati çekmektedir.

C. KİLOMETRE TAŞLARIMIZ

1. Sultan Şairler

Osmanlı Devleti'ni yöneten sultanlar, tarih sahnesinde sanatkâr mizaçlarıyla da yer almışlardır. Osmanlı şehzadeleri ve sultanları iyi bir eğitimden geçmişler, özellikle müzik ve şiire ilgi göstermişlerdir. Osmanlı sarayında, sanatçılar ve bilim adamlarının desteklenmesi, kültür ve sanat hayatını canlı tutmuştur. Bunu, diğer Türk devletlerinde de görmek mümkündür. Osmanlı Devleti'nden önceki Anadolu Beylikleri döneminde, bilim adamlarını, sanatkârları himaye ve teşvik etmenin beyler arasında yarış hâlinde olduğu görülür.

Osmanlı sultanlarının dostları ve sohbet ettikleri kişiler arasında, dönemin şairleri önemli bir yer tutmuştur. Daha küçük yaşlarda çok iyi bir dil ve edebiyat eğitimi alan bu sultanların çoğu şiir yazmış, hatta "divan" denilen şiir kitapları yazmışlardır.

Osmanlı sultanları arasında ilk şiir söyleyen, Fatih Sultan Mehmet'in babası olan II. Murat'tır. Şairler şiirlerinde, gerçek adlarının yerine "mahlas" denilen takma bir ad kullanırlardı. II. Murat da "Muradi" mahlasını kullanmıştır. II. Murat, haftada iki gün şair ve bilim adamlarını toplayıp daha önceden belirlenmiş olan konuda tartışmalarını dinler, şiirler okuturdu.

Fatih Sultan Mehmet (1432-1481), özellikle müzik, resim ve şiirle ilgilenmiştir. Onun mahlası "Avnî" idi. Şiirlerinde, lirizm ve ileri derecede bir samimiyet vardır; iç dünyasını bütün çıplaklığıyla görmek mümkündür.

Fatih'ten sonra Osmanlı Sultanı olan II. Bayezit (1448-1512) âlim ve sanatkârdı. Onun mahlası da "Adnî" idi. Onun şiirleri bir divanda toplanmıştır ve Osmanlı sultanları içinde ilk divan sahibi odur. Şiirlerinde coşkulu ve samimi bir dil kullanan II. Bayezit, kardeşi Cem Sultan'a şiir hâlinde birçok mektup yazmıştır. O, birçok yabancı dilin yanında, Türkçenin lehçelerinden Çağatay Türkçesini ve Arap harflerinden önce kullandığımız Uygur Alfabesi'ni de biliyordu.

Şahsi duygularını ifade etmede çok başarılı olan Fatih'in oğlu Cem Sultan (1459-1495), etrafına şairleri toplamış ve "Cem Şairleri" adı verilen bir grup oluşmuştur. Cem Sultan şiirlerinde, özellikle Avrupa'da geçirdiği yıllarda vatan hasreti, aşk, tabiat ve din konularını işlemiştir.

Osmanlı Devleti'nin büyük sultanlarından Yavuz Sultan Selim (1470-1520), hem bilim hem de sanat alanında çok iyi bir eğitim görmüştü. Farsçayı, bu dilde divan oluşturacak derecede iyi bilirdi. Arapça şiirleri de vardır.

Osmanlı sultanları arasında en çok şiir yazan Kanuni Sultan Süleyman (1495-1566) olmuştur. "Muhibbî" mahlasını kullanan Kanuni, hem Farsça hem de Türkçe divan oluşturmuştur. Kanuni, Türkçenin büyük şairleri olan Bâki, Zâtî, Hayâlî ve Fuzûlî ile aynı dönemde yaşamış ve bu şairlerle görüşmüş, ilgilenmiş ve onları himaye etmiştir. Dünyanın en güçlü devletinin sultanı olduğu sırada söylediği aşağıdaki beyit çok meşhurdur:

Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi

Kanuni'den sonra gelen Osmanlı sultanlarının da şairlik yeteneği dikkat çekicidir. Bu sultanların şiirlerinde dünya hayatının geçiciliğinden, dünya malının gerçek sahibinin kendileri olmadığından bahsettikleri görülür.

6

Bilimin Gözüyle

Bölümler

A) Sempozyuma Hazırlık
B) Sempozyum Günleri
C) Bildiri Sunuyorum

Beceriler

- Bilimsel Konularda Konuşabilme
- Uluslararası Bilimsel Sempozyumlara Katılabilme
- Bilimsel Tartışmalarda Görüşlerini Uygun Bir Dille İfade Edebilme

Kelimeler

- sunum
- makale
- görüş
- bilim
- bildiri

6

Bilimin Gözüyle

A. ALT KONULAR

A) Sempozyuma Hazırlık
B) Sempozyum Günleri
C) Bildiri Sunuyorum

B. SÖZ VARLIĞI

- Bilimsel etkinlikler (sempozyum, konferans gibi) ile ilgili terim ve kavramlar: sunum, sempozyum, konferans, makale, bildiri metni, görüş.

D. KAZANIMLAR

DİNLEME

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar.
2. Bir anadili konuşucusunun günlük dilde yaptığı konuşmaları anlar.
3. Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla anlar.
4. Bilimsel ve teknik terimlerin çokça yer aldığı konuşmaları anlayabilir.
5. Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.

OKUMA

1. Okuduğu metinden hareketle sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Okuduğu bir metinin anahtar kelimelerini tespit edebilir.
3. Metinlerdeki başlık, alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
4. Metinlerdeki bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark edebilir.

KONUŞMA

1. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve kesin bir biçimde ifade eder.
2. Uzun ve zor metinleri kendi cümleleriyle özetleyebilir ve yorumlayabilir.
3. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunabilir.

YAZMA

1. Sempozyum gibi bilimsel bir çalışma için davetiye yazabilir.
2. Bilimsel bir sempozyuma katılabilmek için başvuru formu doldurabilir.
3. Konunun ve türün özelliğine uygun sözcük, kavram ve terimleri kullanabilir.

E. HAZIRLIK

Öğrencilerinize aşağıdaki soruları yöneltiniz.
-Bilim nedir?
-Bilimle uğraşan kişilere ne denir?
-Hangi alanlarla ilgili çalışmalar bilim olur?
-Bir bilim adamının hayatı sizce nasıldır?

Öğrencileriniz konuşmaya katılırken yeni kelimelere ihtiyaç duyacaktır. Bunları tahtaya yazın. Bu kelimeleri not etmelerini isteyin.

Yeni kelimelerle cümle kurmalarını sağlayarak üniteye başlayın.

Kazanımlar

Okuma

1. Okuduğu metinden hareketle sorulan sorulara cevap verebilir.

Üniteye Hazırlık.

1. Metni okutmadan önce öğrencilerinize sempozyum nedir? Hiç sempozyuma gittiniz mi? gibi sorular sorarak onları üniteye hazırlayın.
2. Bir sempozyumda konuşmacı olsalar en çok hangi konuda konuşmak istediklerini söylemelerini isteyiniz.
3. Siz de örnekler vererek öğrencilerinizin başka fikirler bulmalarını sağlayınız.

1. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni okutunuz. Bilmedikleri kelimeleri açıklayınız.
2. Öğrencilerinizden sempozyum ve konferans arasındaki farklı metinden hareketle söylemelerini isteyiniz ve bunları tahtaya karşılaştırmalı olarak yazınız.
3. Öğrencilerinizden sorulara cevap vermelerini isteyiniz.
4. Cevapları kontrol ediniz, yanlış cevapları düzeltiniz.

A. SEMPOZYUMA HAZIRLIK

1. Okuyalım, cevaplayalım.
Sempozyum ve Bildiri

Belli bir konuda çeşitli konuşmacıların katılımıyla düzenlenen bilimsel toplantılara sempozyum denir. Sempozyumlarda genellikle akademik bir konu, uzmanlar tarafından değişik boyutlarıyla ele alınır. Sempozyumda konu, alanında uzman kişilerce farklı yönleriyle ele alınır. Sempozyumlar genellikle bilimsel toplantılardır. Bilim, sanat, ekonomi, siyaset vb. gibi bir konuda alanında yetkin kişiler, özel izleyici topluluğuna bildiri sunar.

Sempozyumdan önce düzenleme kurulu oluşturularak konu belirlenir. Başkan ve konuşmacılar saptanır. Başkan, konuyu dinleyicilere sunar, konu ile ilgili gerekli açıklamaları yapar. Konunun kapsamına göre bir veya birkaç oturumda düzenlenen sempozyum sonunda ortaya konan görüşlerin kısa bir özetini yapar. Sempozyum sonunda bildiriler ve alınan kararlar basılarak kamuoyuna duyurulur.

Sempozyumu açık oturum ve diğer tartışma türlerinden ayıran özellik, sempozyumda özel davetli dinleyicilerin olması ve yapılan tartışmaların, kararların bilimsel değer taşıdığı için basılarak kamuoyuna duyurulmasıdır.

Sempozyumun özellikleri şunlardır:

- Bilimsel ve ciddi bir sohbet havası içinde geçer.
- Konuşmacılar konuyu kendi uzmanlık alanları açısından ele alır.
- Amaç konuyu tartışmak değil, olumsuz ve olumlu yönleriyle değerlendirerek gerekli çözümleri üretmektir.
- Bir başkan tarafından yönetilir.
- Konuşmacı sayısı sempozumun özelliğine göre değişir.
- Konuşmacıların konuşma süreleri beş ile yirmi dakika arasındadır.
- Konunun önemine göre birkaç oturumda, ayrı ayrı salonlarda, birkaç gün boyunca sürebilir.

Bildiri ise sempozyumlarda bilimsel konular üzerine, bir topluluk karşısında yapılan konuşmadır. Bildiride her şeyden önce aranan nitelik, bilimsel bir yenilik getirmiş olması ve orijinal bir konuyu ele almasıdır. Bunun yanında bildiri, bilinen bir konuya yenilik getirme, değişik görüş ve düşüncelerle yeni tezler ortaya koyma, bu tezleri bilimsel delillerle doğrulama veya bir önceki tezi çürütme gibi özellikleri de bünyesinde taşır.

Bu değerlendirmeye göre, bildiriyi kısaca, bilimsel bir konuda yenilik getirmek, orijinal bir buluş ortaya koymak amacıyla kaleme alınmış bir yazı türü olarak tanımlamak yerinde olacaktır.

Bildiri, bir topluluk karşısında okunması bakımından konferansla benzerlik gösterir. Ancak, bildirinin dinleyicileri genellikle o konunun uzmanı kişilerden oluşur. Konferans da bilimsel olmakla birlikte öznel ve duygusal konular da yer alabilir. Oysa bildiri nesnel olmak durumundadır. Bildiri sunan kişi metne bağlı kalır. Konferansta konuşmacı zaman zaman metinden uzaklaşabilir. Konferans tek kişinin konuşmasına dayanırken bildiri genellikle sempozyumlarda belirli bir konu etrafında bir dizi konuşmayla birlikte yer alır. Konferansa göre daha kısadır. Genellikle konuşma on beş yirmi dakika ile sınırlandırılır. Sunulan bildiride ileri sürülen görüşler hakkında soru ve cevaplar yer verilir, tartışmalar yapılır.

Bildiriler uzmanlık dalının gerektirdiği dil, terim ve ifade yapısıyla yazılır. Bildiri, dinleyicilere okunmakla kalmaz, yayımlanmak üzere hazırlanır ve genellikle de yayımlanır.

1. Bir sempozyum için hangi hazırlıkların yapılması gerekir?

Düzenleme kurulu oluşturularak konunun belirlenmesi gerekir. Başkan ve konuşmacılar saptanır.

2. Sempozyum diğer toplantılardan hangi yönüyle ayrılır?

Sempozyumda özel davetli dinleyicilerin olması ve yapılan tartışmaların, kararların bilimsel değer taşıdığı için konusuna duyurulması yönleriyle sempozyum diğer toplantılardan ayrılır.

3. Sempozyumlarda konuşmacı sayısı neye göre belirlenir?

Sempozyumlarda konuşmacı sayısı sempozyumun özelliğine göre değişir.

4. Bildiri ve konferans arasında farklar nelerdir?

Bildirinin dinleyicileri o konunun uzmanıdır. Bildiriler nesneldir ve sunan kişi metne sadık kalır. Bildiriler belirli bir konu etrafında bir dizi konuşmayla birlikte yer alır. Daha kısadır. Konferansta duygusal, öznel konular da olabilir. Konuşmacı zaman metinden uzaklaşabilir. Tek kişinin konuşmasına dayanır. Sempozyuma göre uzundur.

Kazanımlar

Konuşma

1. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve kesin bir biçimde ifade eder.

Yazma

1. Konunun ve türün özelliğine uygun sözcük, kavram ve terimleri kullanabilir.

2. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinize okudukları metne göre tabloda gerekli işaretlemeleri yapmalarını söyleyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz, yanlış cevapları düzeltiniz.

3. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize bir bildiri sunmak isteseler ve sempozyum konularının etkinlikte verilenler olduğunu söyleseler bu konulardan hangisini seçeceklerini sorarak söylemelerini isteyiniz.
2. Öğrencilerinizin konuşmalarında neden-sonuç, amaç-sonuç ilişkisi kurmalarını ve bu anlamları verecek kalıpları kullanmalarını söyleyiniz.
3. Sınıfınızda öğrencilerinizin bir sempozyum ortamını canlandırmalarını isteyiniz ve bu yazıları okumalarını sağlayın.

4. Seçelim, yazalım.

1. Öğrencilerinize Yunus Emre'yi tanıyıp tanımadıklarını sorun.
2. Onlara Yunus Emre hakkında bilgi verin.
3. Yunus Emre ile ilgili bir araştırma yapmalarını isteyin. Bu araştırmadaki bilgileri bir bildiriymiş gibi sunmalarını söyleyin.
4. Beğenilenleri ödüllendirin.

2. İşaretleyelim.

	D	Y
1. Sempozyumlarda bir konunun farklı yönleri ele alınır.	●	
2. Sempozyumlar halk toplantılarıdır.		●
3. Sempozyumlarda birden fazla başkan bulunur.		●
4. Sempozyum kararları toplumla paylaşılır.	●	
5. Sempozyumlar birden fazla oturumda gerçekleşebilir.	●	
6. Bildirilerde daha önce ele alınmış konular anlatılabilir.		●
7. Bildirilerde öznel ve duygusal konular ele alınabilir.		●
8. Bildiriler sempozyumdan sonra yayımlanabilir.	●	

3. Konuşalım.
Seç Birini

Bir bildiri sunmak isteseydiniz hangi sempozyumu seçer, hangi konudan bahsederdiniz?

Çevre Sempozyumu

Çocuk Sempozyumu

Trafik Sempozyumu

4. Seçelim, yazalım.
Yunus Emre Sempozyumu

Bu sempozyumda bildiri sunsaydınız Yunus Emre'nin hangi yönünü ele alırdınız? Nelerden bahsederdiniz?

- Yunus Emre'nin Türk ve Dünya Edebiyatındaki Yeri
- Yunus Emre'ye Göre Sözün Değeri
- Yunus Emre ve İnsan Sevgisi
- Yunus Emre'de Barış ve Mutluluk

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar ve sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Bir anadili konuşucusunun günlük dilde yaptığı konuşmaları anlar.
3. Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla anlar.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

5. Dinleyelim, cevaplayalım.
Sempozyuma Ulaşım

1. Sempozyumun olduğu ile kaç çeşit ulaşım yolu vardır?
   6 çeşit ulaşım yolu vardır.
2. Sempozyuma ev sahipliği yapan üniversite kampüsüne şehir içinden kaç şekilde ulaşım sağlanabilir, bunlar nelerdir?
   İki şekilde kampüse gelinebilir. Birincisi hafif raylı sistem ikincisi özel halk otobüsüyle.
3. Sempozyum katılımcıları nerede konaklayacaklardır?
   Anlaşmalı otel olan Uludağ Üniversitesi Görükle Yerleşkesi içinde kalacaklar.
4. Sempozyum sekreterliğinin görevi sizce ne olabilir?

6. Eşleştirelim.

1	Terminal	6	Demirtaşpaşa
2	Mudanya Feribot İskelesi	7	Osmangazi
3	Güzelyalı Feribot İskelesi	8	Altıparmak
4	Minteks	9	Heykel
5	Demirtaşpaşa	10	İnönü

4, 5		Otobüs firmasının servisi
8, 9, 10		48 numaralı otobüs
6, 7		2 numaralı üniversite treni
2, 3		2U belediye otobüsü
1		43F numaralı otobüs
1		93 numaralı otobüs
8, 9, 10		48A numaralı otobüs

1. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni dinlemeden önce metni dinlerken notlar almaları gerektiğini söyleyin.
2. Metni dinletin ve sorulara cevap vermelerini söyleyin.
3. Cevapları kontrol edin.

6. Eşleştirelim.

1. Öğrencilerinizden dinledikleri metne göre ulaşım araçları ve bu araçların güzergâhlarını eşleştirmelerini isteyin.
2. Öğrencilerinize kaldıkları yerden sınıfa hangi ulaşım araçlarıyla geldiklerini sorarak bir konuşma ortamı hazırlayın.

Kazanımlar

Okuma

1. Okuduğu metinden hareketle sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Okuduğu bir metnin anahtar kelimelerini tespit edebilir.
3. Metinlerdeki başlık, alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
4. Metinlerdeki bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark edebilir.

B. SEMPOZYUM GÜNLERİ

1. Öğrencilerinize ülkelerinde gerçekleşen bilimsel toplantıların ortalama kaç gün sürdüğünü ve bu toplantılara katılıp katılmadıklarını sorun.
2. Sempozyum afişini okutunuz ve afiş hakkında öğrencilerinizin konuşmalarını sağlayınız.

1. İnceleyelim, işaretleyelim.

1. Öğrencilerinize ilandan hareketle tabloda gerekli işaretlemeleri yapmalarını söyleyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz. Yanlış cevapları düzeltiniz.

B. SEMPOZYUM GÜNLERİ

1. İnceleyelim, işaretleyelim.
Dünya Dili Türkçe

	Var	Yok
1. Sempozyumun adı	●	
2. Sempozyumun katılımcıları		●
3. Destekleyen kuruluşlar	●	
4. Sempozyumun tarihi	●	
5. Bildiri gönderme tarihi		●
6. İletişim bilgileri	●	
7. Onur kurulu		●
8. Sempozyum konuları		●

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar ve sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Bilimsel ve teknik terimlerin çokça yer aldığı konuşmaları anlayabilir.
3. Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

2. Dinleyelim, cevaplayalım.

VI. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Açış Konuşması

1. Uludağ Üniversitesinin amaçları nelerdir?
   Özgür düşünceli ve kişisel sorumluluk duyguları gelişmiş, ulusal değerlere saygılı, kültürel ve tarihi değerleri benimsemiş, çağdaş görüşlü gençler yetiştirmek.
2. Rektör açış konuşmasını kimlere yapmaktadır?
   Bilim insanlarına ve sempozyumu dinleyecek misafirlere yapıyor.
3. Sempozyumu üniversitenin hangi bölümü organize etmektedir?
   Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
4. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu daha önce nerelerde yapılmıştır?
   Başkent Üni., Uluslararası Kıbrıs Üni., Dokuz Eylül Üni., Muğla ve Kırıkkale Üniversitelerinde yapılmıştır.
5. Sempozyumu hangi kurumlar desteklemektedir?
   Türkiye İş Birliği ve Kalkınma İdaresi, Yunus Emre Enstitüsü, Türk Dil Kurumu

3. İşaretleyelim.

Sempozyum Konuları	D	Y
1. Yazılı, sözlü ve görsel iletişim aracı olarak Türk dili	●	
2. Türk dili haritasının tarihî ve güncel özellikleri	●	
3. Eski Türk dili araştırmaları		●
4. Sanat dili olarak Türkçe		●
5. Köken bilgisi araştırmaları		●
6. Lehçe araştırmaları		●
7. Çeviri bilimi araştırmaları		●
8. Türk dilinde terim araştırmaları	●	
9. Dünya dili olarak Türkçenin öğretimi		●
10. Çeviri dili olarak Türk dili	●	
11. Dünyadaki Türkoloji merkezleri ve çalışmaları	●	
12. Türkçenin güncel sorunları		●
13. Disiplinlerarasılık ve Türk dili	●	
14. Türk dili araştırmalarında yayın sorunları		●

2. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni dinlemeden önce sempozyumlarda açış konuşmasının yapıldığından bahsedin.
2. Bu konuşmalarda neler söylenebileceğini düşünmelerini isteyin.
3. Metni dinlemelerini ve metne göre sorulara cevap vermelerini isteyin.

3. İşaretleyelim.

1. Öğrencilerinize dinledikleri metne göre sempozyum konularını işaretlemelerini isteyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz. Yanlış cevapları düzeltiniz.

Kazanımlar

Okuma

1. Okuduğu metinden hareketle sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Okuduğu bir metnin anahtar kelimelerini tespit edebilir.

4. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize "Sempozyum bildirisi nasıl olmalı?" sorusunu sorun ve cevaplamalarını bekleyin.
2. Öğrencilerinize okuyacakları metnin bir bildirinin özet kısmı olduğundan bahsedin.
3. Metinle ilgili sorulara cevap vermelerini sağlayın.
4. Cevapları kontrol edin. Yanlış cevapları düzeltin.

4. Okuyalım, cevaplayalım.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Modeli (Saraybosna Örneği)

Serdar BAŞUTKU
Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Eğitim ve Öğretim Merkezi
Uzman Yardımcısı basutku@yee.org.tr

Yurt dışında açılan Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezleri, Türkiye'nin son yıllarda gerçekleştirdiği bölgesel ve küresel açılımın yansımasıdır. İşte bu uluslararası gelişmenin bir yansıması olarak, Saraybosna Türk Kültür Merkezinin girişimleri ile Bosna-Hersek'teki kantonlarda Türkçe, seçmeli yabancı dil dersi olarak kabul edilmiştir. Zenica-Doboj (Zenitsa Doboy), Hersek-Neretva ve Bosna-Podrinye Kantonlarında Eğitim Bakanlıkları tarafından Türkçenin ilköğretim seviyesinde 6. sınıftan 9. sınıfa kadar ikinci seçmeli yabancı dil olarak okutulması kararının alınması ile birlikte 2011-2012 eğitim öğretim yılı itibariyle söz konusu kantonlardaki ilköğretim okullarında yaklaşık 1102 öğrenci Türkçe öğrenmiştir. Bu bağlamda, Yunus Emre Enstitüsü tarafından oluşan bu yeni hedef kitle için farklı bir model geliştirilerek yeni öğretim setleri hazırlanmaya karar verilmiştir. Bu kapsamda, Türkiye ile Bosna Hersek arasındaki ortak kültür ve sosyal birikimden hareketle Boşnakçada var olan Türkçe ifade, kavram ve kelimelere yer veren "Haydi Türkçe Öğrenelim" seti hazırlanmıştır. Çalışmamızda Türkçenin ikinci seçmeli yabancı dil olarak Bosna-Hersek'teki kantonlarda öğretimi, bu süreçte gerçekleştirilen faaliyetler ve mevcut sorunlar ortaya konacaktır. Bu çalışmadan söz konusu hedef kitleye ders veren Türkçe öğretmenlerinin eğitimi, öğretimde standart uygulamaların yaygınlaştırılması amacıyla Yunus Emre Enstitüsü tarafından yapılan çalışmalar değerlendirilecektir.

Bunların yanı sıra, iki ülkenin sahip olduğu müşterek değerlerden faydalanılarak geliştirilen modelin, Türkçe öğretimindeki etkisinin artırılmasıyla, ortak tarih ve kültür coğrafyasını paylaştığımız diğer ülkelerde de etkili bir şekilde uygulanabilmesi için neler yapılması gerektiği ortaya konmaya çalışılacaktır.

1. Bildiriyi kim sunmaktadır?

2. Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezlerinin açılması neyin göstergesidir?

3. "Haydi Türkçe Öğrenelim" seti hangi yaklaşımla ve niçin hazırlanmıştır?

4. Bildirinin amacı ve konusu nedir?

CEVAPLAR

1. *Serdar BAŞUTKU.*
2. *Türkiye'nin son yıllarda gerçekleştirdiği açılımın yansımasıdır.*
3. *Bosna Hersek'teki kantonlarda seçmeli Türkçe dersi kabul edilince farklı bir model oluşturuldu. Boşnakçadaki Türkçe kelime kavramlardan faydalanılarak "Haydi Türkçe Öğrenelim" setleri hazırlandı.*
4. *Bosna Hersek'in ve Türkiye'nin müşterek değerlerinden faydalanılarak geliştirilen modelin Türkçe öğretimindeki etkisi ortak kültürün paylaşıldığı diğer ülkelerde de bu modelin etkisini göstermektir.*

Kazanımlar

Yazma

1. Sempozyum gibi bilimsel bir çalışma için davetiye yazabilir.

5. Yazalım.
Anahtar Kelimeler

Bildirinin anahtar kelimlerini bulalım.

Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri

Bosna Hersek ve Türkiye

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Haydi Türkçe Öğrenelim

Haydi Türkçe Öğrenelim Modeli

Diğer Ülkeler

6. Davetiye yazalım.
Sempozyuma Davet

5. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden okudukları metne göre bildirinin anahtar kelimelerini bulmalarını isteyin.
2. Anahtar kelimleri kontrol edin.

6. Davetiye yazalım.

1. Öğrencilerinize sempozyuma davet yazısı yazmalarını söyleyin.
2. Davet yazısında olması gereken adres, telefon gibi önemli bilgilerden ve resmi üsluptan bahsedin.
3. Yazılanları okutun.

Kazanımlar

Konuşma

1. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve kesin bir biçimde ifade eder.
2. Uzun ve zor metinleri kendi cümleleriyle özetleyebilir ve yorumlayabilir.

7. Okuyalım, konuşalım.

1. Öğrencilerinize metni okutun.
2. Anlamadıkları kelimeleri not etmelerini isteyin. Bu kelimeleri tahtanın sağ köşesine yazın. Kelimelerin anlamlarını açıklayın. Öğrencilerinizden bu kelimeleri cümle içerisinde kullanmalarını isteyin.
3. Okudukları metni birkaç öğrenciye sözlü olarak özetletin.
4. Metinle ilgili soruları sorup cevaplarını dinleyin. Cevaplardaki yanlışlıkları düzeltin.

7. Okuyalım, konuşalım.
Bir Sempozyum Yap...

Son yıllarda üniversitelerimizde, tabiri mazur görün, bir sempozyum furyasına şahit olmaktayız. Hemen her üniversite, bilimsel etkinlikten geri durmamak adına, neredeyse her konuda sempozyum yapıyor.

Gördüğüm kadarıyla bu türden etkinliklerde, düzenleyenlerin birincil amacı, bilimsel bir iş yapmaktan çok, görünmek, tanınmak; öncelikli olarak kurumlarının/ yaşadıkları şehrin tanınmışlığını artırmaktır. Bu sebeple, ne kadar çok kişi çağrılırsa etkinliğe o kadar yararlı olunacağına inanılıyor. Hemen her müracaat kabul ediliyor. Bu türden etkinliklerin bir kısmına katılım paralı olduğu için, sanıyorum düzenleyiciler zaman zaman, bu türden "organizasyonlar"dan para da kazanmakta. Arada bir dost kazananlar da oluyor. Katılımcıların beklentileri, amaçları ise birden fazladır. Gitmedikleri, görmedikleri yerleri bu vesileyle gezip görürler masrafa girmeden. İkinci olarak akademik ilerleme için puan kazanacaklardır. Bu nedenle adında "uluslararası" ibaresi bulunan sempozyumlar, kongreler kaçırılmaz.

Sahanın profesörlerini tanımak, onlarla tanışmak, akademik ilerleme için yakınlık kurmak da katılımcılarca gözetilen bir diğer amaçtır. Önemlidir, şirinlikler ve 'sempati ikmal' yapmak. Yıllardır görmediği arkadaşlarını, meslektaşlarını bu vesileyle görmeyi murat edenler de az değildir. Daha başka nedenler de eklenebilir bu saydıklarıma, ama başlıcaları bunlardır.

Sempozyumlara, kongrelere katılan insaf ehli, ilim erbabı fark etmiştir; bu türden toplantılarda yeni bir buluş, özgün bir görüş, bilimsel bir sonuç ortaya koyan tebliğlerin sayısı, abartmıyorum, yüzde iki bilemediniz üç nispetindedir. İnanın beşi bulmaz. Bu bir iki değerli çalışmanın ortaya çıkması için yapılıyorsa, yapılmalıysa sempozyumlar, diyecek bir sözümüz olamaz.

Birkaç yerde söyledim, bu türden etkinlikler yapacaklara da anlatıyorum. Artık nicelik doygunluğuna ulaşıldı Türkiye'de. Yapacağımız faaliyetlerin niteliğine eğilsek diyorum. Yani bir şey yapacaksak güzel olmasına özen göstersek. En baştan katılımcı sayısına dikkat edip, söz gelimi, 100 kişi yerine 50 yahut otuz bildiri sahibi çağırsak. Bildirilerin hiç değilse özetlerini alanın insaflı adamlarına okutup daha özenli bir eleme/ seçme yapılsa. Bilhassa şu "uluslararası" takıntısından artık kurtulsak. Bilhassa sosyal bilimlerde gördüğüm, yurtdışından gelen araştırmacıların hemen çoğunun turistik seyahat amacıyla geldiğidir.

Prof. Dr. Turan Karataş
Atatürk Kültür Merkezi Başkanı

Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Yazar neden yakınmaktadır?
2. Yazarın eleştirdiği konular nelerdir?
3. Yazarın görüşlerine katılıyor musunuz? Niçin?

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yöntemiyle dinleyerek anlar ve sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Bir anadili konuşucusunun günlük dilde yaptığı konuşmaları anlar.
3. Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla anlar.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

C. BİLDİRİ SUNUYORUM

1. Dinleyelim, işaretleyelim.

Kültürel Karşılaştırmalar Sempozyumu

	D	Y
1. Alena ve Fatih sempozyumda karşılaşıyorlar.		●
2. Alena ve Fatih sınıf arkadaşıdır.	●	
3. Alena, Fatih'ten farklı bir konuda bildiri sunmak istiyor.		●
4. Sempozyuma sadece öğrenciler katılabiliyor.		●
5. Sempozyum "Kültürel Karşılaştırmalar" üzerinedir.	●	
6. Fatih Boşnak ve Türk gelenekleri üzerine bir bildiri hazırlamak istiyor.		●
7. Fatih, Alena'ya birlikte çalışmayı teklif ediyor.	●	
8. Sempozyuma bildiri özeti göndermek için son tarih 15 Aralık.		●
9. Sempozyumun gerçekleştirileceği şehir İstanbul'dur.	●	
10. Alena sempozyumdan afişler sayesinde haberdar olmuştur.		●

2. İşaretleyelim.

	D	Y
1. Sempozyumun yapılacağı üniversite		●
2. Sempozyuma katılacak dinleyici sayısı		●
3. Sempozyuma bildiri özeti gönderme tarihi	●	
4. Sempozyuma katılacak bilim insanları		●
5. Sempozyumun konusu	●	
6. Sempozyumun hangi ayda yapılacağı	●	
7. Sempozyumu destekleyen kuruluşlar		●
8. Sempozyumun iletişim bilgileri		●

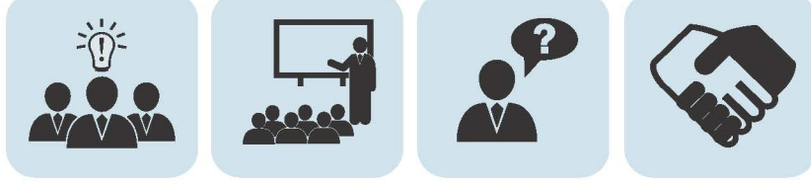

C. BUGÜN HAVA NASIL?

1. Öğrencilerinize bölümün adını okuyunuz. Bu başlığın onlara neler düşündürdüğünü sorun.
2. Eğer kendileri bir bildiri sunsa neler hissedeceklerini sorun ve bir konuşma ortamı hazırlayın.

1. Dinleyelim, işaretleyelim.

1. Öğrencilerinize "Kültürel Karşılaştırmalar" konulu bir sempozyuma katılsalar nelerden bahsedebilecekleri-ni sorun.
2. Metni dinletin 1 ve 2. etkinlikteki tabloyu işaretlemelerini söyleyin.
3. Cevapları okuyun, yanlışları düzeltin.

Kazanımlar

Okuma

1. Okuduğu metinden hareketle sorulan sorulara cevap verebilir.

3. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni okutmadan önce kültürlerinde olan şiir ya da şarkılardan bahsetmelerini isteyiniz.
2. Okuyacakları metnin başlığını söyleyiniz. Bu metnin Türklerin ve Boşnakların kültürüyle ilgili olduğunu söyleyiniz.
3. Sınıfta Boşnak bir öğrenciniz varsa "Sevdalika"yı bilip bilmediğini biliyorsa ne anlama geldiğini söylemelerini ve bu türden biraz bahsetmelerini söyleyiniz.
4. Metni okutunuz. Bilmedikleri kelimeleri açıklayınız.
5. Sorulara cevap vermelerini isteyiniz. Cevapları kontrol ediniz.

3. Okuyalım, cevaplayalım.

Türk - Boşnak Halk Kültürünün Ortak Unsurları

Boşnak Ananim Halk Edebiyatı'nın önemli bir türü olan "Sevdalinka"; Arapçadan Türkçeye, Türkçeden Boşnakçaya geçen, "Sevda" kelimesinden türemiştir. Sevda; Aşk, sevgi; aşırı sevgiden doğan bir çeşit hastalık; istek, heves, arzu anlamına gelmektedir. Sevda kelimesi Boşnakçada, Türkçe anlamıyla özdeş olarak; sevda / sevdah şeklinde kullanılmaktadır. Türkçede "Âşık" anlamına gelen, sevdalı kelimesi; Boşnakçada aynı anlamda; sevdalija / sevdahlija / sevdelija şeklinde ifade edilmektedir. Türkçedeki "Âşık olma eylemi" anlamındaki, sevdalık ifadesi; Boşnakçada sevdaluk / sevdahluk şeklinde telaffuz edilmektedir. Anonim bir tür olan Sevdalinka, "Boşnakça aşk şarkılar" anlamına gelmektedir.

Boşnak Anonim Halk Edebiyatı'nın en yaygın lirik şarkı / şiir türü olan sevdalinka, Boşnakların İslamiyet'i kabul etmesiyle değişen kültürel yapının sonucunda ortaya çıkmıştır. İslamiyet'in kadın-erkek ilişkileri, Boşnak halk kültüründe yeni davranış kalıpları oluşturmuştur. Doğrudan bir araya gelemeyen sevdalıları, okudukları sevdalinkalarla birbirlerine seslerini duyuruyorlardı. Sevdalı iki gencin buluşma yerleri ise genellikle pencere dibi oluyordu. Âşığın pencere dibinde söylediği sevdalinkaya, maşuk (sevgili) kafes arkasında bir başka sevdalinka ile ya da aynı sevdalinkanın bir diğer bölümüyle cevap verirdi. Böylece iki âşık birbirlerine duygularını ifade ederlerdi.

Sevdalinkalar, anonim bir tür olduklarından, hangi tarihten itibaren ortaya çıktıları konusunda kesin bir bilgi olmamakla birlikte; XVI. yüzyıldan itibaren Boşnak halk kültüründe görülmeye başladığı kabul edilmektedir. Yazılı bir kaynakta ilk olarak 1574 yılında Hırvat yazar, Luka Botić bahsetmiştir. Onlu hece vezniyle yazılmış bu sevdalinka, altı dizeden oluşmaktadır. Botić, Split pazarında Adil isimli Müslüman Boşnak delikanlının Marija isimli Hristiyan genç kıza olan aşkını dile getirdiği sevdalinkayı eserinde kaydetmiştir. Botić, Osmanlı-Venedik sınırında bu tarz aşkların, olayların çok olduğunu vurgulamıştır. Bir süre Bosna Hersek'te kalmış Rus tarihçi Aleksandar F. Giljferding, Hersek'te

Stolac şehrinin kaymakamı Hamza Bey Rizvanbegovic'in konağında akşamları tambur eşliğinde sevdalinkaların söylendiğini belirterek, bey konaklarında özellikle Ramazan akşamları sevdalinkaların okunduğunu ifade etmiştir. Fransisken Antun Knežević 1870 yılında "Bosna'daki Evlenme Adetleri" isimli kitabında sevdalinka örneğinden hareketle, Türk kızlarının ve oğlanlarının arasındaki aşkın nasıl yaşandığını ifade etmiştir. Knežević'e göre, Türk erkeklerin kız evine girmeleri yasaktı; bundan dolayı kızlar akşamları pencere önüne geçer sevdalinka okurlardı. Oğlanlar ise tambur eşliğinde sevdalinkalara karşılık verirlerdi. Kızlar sevdalinkayı bitirip pencereden uzaklaşınca oğlanlar rüyadan uyanmış gibi kalkıp giderlerdi. 1893 yılında Çek etnomüzikolog Ludvig Kuba, Mostar şehrinde Ramazan geceleri ailelerin bir evde toplandığını, erkeklerin bu toplantılarda sevdalinka okuyup tambur çaldıklarını, kızların ise tepsi çevirerek sevdalinka söylediklerini ifade eder. 1894 yılında Hırvat seyahatname yazarı Ferde Hedele, İstanbul'a giderken Bosna'dan geçer ve sevdalinkaların kahvehanelerde müzik eşliğinde söylendiğini belirtir. Sevdalinkaların çoğunlukla kadınlar tarafından söylenmesi, icra ortamı ve zamanlaması açısından manilerle benzerlikleri görülmektedir.

Sevdalinka, Boşnaklarla aynı coğrafyada yaşayan, aynı dili konuşan Sırp ve Hırvatların halk kültüründe görülmemektedir. XIX. yüzyılın ortalarında Polonyalı şair, Adam Mickiewicz sevdalinkalara değinmiş; bu şiirlerin / şarkıların hangi topluluğa ait olduğunu belirtmiştir. Mickiewicz, sevdalinkaların İslam dinine inanan Slavların, bu şiirleri Slavca söylediklerini belirtmiştir. Sevdalinkalarda mübalağa sanatının yaygınlığına da değinen Mickiewicz, bu sanatın Boşnak şiirinde, Doğu şiirinin bir tesiri olarak görmüştür.

Kaynak: Prof. Dr. Alena Ćatović

Anahtar Kelimeler: Sevdalinka, Boşnak Halk Kültürü, Anonim Halk Edebiyatı

Kazanımlar

Konuşma

1. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunabilir.
2. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve kesin bir biçimde ifade eder.

4. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize bilimsel yayınların nasıl olması gerektiğini sorun.
2. Yanda verilen cümleleri okutun. Bu cümlelerle ilgili neler düşündüklerini sorun. Hangilerine katılıp hangilerine katılmadıklarını sebepleriyle söylemelerini isteyin.

1. "Sevdalinka" kelimesinin kökeni nedir?

   Sevdalinka kelimesinin kökeni Arapçadır.

2. Sevdalinka'nın anlamı nedir?

   Sevdalinka, Boşnakça aşk şarkıları demektir.

3. Boşnaklar İslamiyet'i kabul ettikten sonra hayatlarında ne gibi farklılıklar oluşmuştur?

   Sevdalıları doğrudan bir araya gelemez oldular.

4. Boşnaklarla aynı coğrafyada yaşayan aynı dili konuşan hangi milletlerde Sevdalinka yoktur?

   Hırvatlar ve Sırplarda yoktur.

5. Sevdalinkalar hangi tarihten itibaren ortaya çıkmışlardır?

   11.yy.'dan itibaren Boşnak halk kültüründe görüldüğü kabul edilir.

4. Konuşalım.
Bilimsel Yayınlar

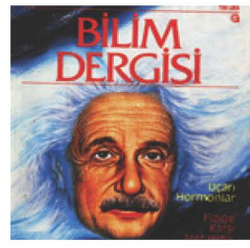

Yayınsız bilim ölüdür.

Alıntı yaparken bilimsel etik kurallarına uymak erdemdir.

Bilimsel yayınlar tarafsız olmak mecburiyetindedir.

Kazanımlar

Yazma

1. Bilimsel bir sempozyuma katılabilmek için başvuru formu doldurabilir.

5. Dolduralım.
Bildiri Başvuru Formu

SEMPOZYUM
BAŞVURU FORMU

Katılımcının;

Adı, Soyadı	
Doğum yeri ve yılı	
E- Posta	
Telefon Numarası	
Faks Numarası	
Adres	

Bildiri Başlığı	
Bildiri Özeti	

Anahtar Kelimeler	

Sempozyumun şartlarını okudum ve kabul ediyorum. İmza

5. Dolduralım.

1. Öğrencilerinize etkinlikte verilen başvuru formumu doldurmalarını söyleyin.
2. Doldurulan formları kontrol edin. Yanlışları düzeltin.

Serbest Okuma

1. Öğrencilerinize Kültür Çağlayanı'ndaki metni okutmadan önce kültürel ilişkiler nedir, bu sözden ne anlıyorsunuz gibi sorular sorun.
2. Metni okutun.
3. Anlamını bilmedikleri sözcükleri açıklayın.

Serbest Okuma

Kültürel İlişkiler

Arap ülkeleriyle Türkiye arasındaki kültürel değerlere ışık tutmayı amaçlayan, Uluslararası Türk-Arap Ortak Kültür Mirası Sempozyumu, başkent Amman'daki Ürdün Üniversitesinde yapıldı.

Sempozyumun açılışına Ürdün Başbakanı Abdullah en-Nusur, Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı, Türkiye'nin Amman Büyükelçisi Sedat Önal, Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof.Dr. Hayati Develi ve eski Kültür Bakanı Salah Cerrar katıldı.

Başbakan Nusur açılışta yaptığı konuşmada, "Türk kültür ve medeniyeti kültürel mirasımızın bir parçasıdır. Kral 1. Abdullah Türkiye'yi ziyaret eden ilk Arap lideridir. Bu, iki ülke arasındaki ilişkinin mahiyetini gösteriyor" ifadesini kullandı.

Millî Eğitim Bakanı Avcı, ülke arasındaki kültürel ilişkileri geliştirmeye çalıştıklarını belirterek, kültürel alışverişin sağlanması amacıyla Ürdün okullarında okutulan müfredata Türkçenin konulması yönünde çalışmalarda bulunduklarını bildirdi.

Sempozyumda konuşan Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Hayati Develi ise Türkiye ve Arap ülkeleri arasındaki ilişkilerin daha da gelişmesi için Yunus Emre Enstitüsünün Arap ülkelerinde açtığı kültür merkezlerinin büyük önem taşıdığını belirterek bundan sonraki dönemde kültürel, iktisadi ve siyasi ilişkilerin daha da gelişmesi için bu tür faaliyetler düzenleyeceklerini ifade etti. Sempozyuma, Türkiye ve Ürdün'ün yanı sıra Mısır, Tunus, Cezayir, Fas, Lübnan, Filistin ve Suriye'den çok sayıda düşünür katıldı.

Arap ülkeleriyle Türkiye arasındaki kültürel değerlere ışık tutmayı amaçlayan ve BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Arap Üniversiteler Birliği ile Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından desteklenen sempozyumda, Arap ve Türk toplumları arasındaki kültürel, sosyal ve tarihi ilişkiler konusunda görüş ve öneriler sunuldu.

Program dolayısıyla Amman'a gelen Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı onuruna elçilikte bir resepsiyon verildi. Bakan Avcı ve Başkan Develi resepsiyonda sempozyum katılımcılarıyla bir araya gelerek sohbet etme fırsatı buldular.

Program dünyanın yedi harikasından biri olarak kabul edilen Petra'ya yapılan geziyle sona erdi.

Değerlendirme

1. Üniteyi bitirdikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını öğrencilerinize ödev olarak veriniz veya sınıfta yapınız.
2. Öğrencileriniz soruları cevapladıktan sonra sınıfta birlikte çözünüz ve yanlış yapan öğrencileri bilgilendiriniz.
3. Öğretiminde eksiklik gördüğünüz konularla ilgili ek çalışmalar yaparak sınıfınız hazır olduğunda bir sonraki üniteye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

HULUSİ BEHÇET

20 Şubat 1889'da İstanbul'da dünyaya gelen ve zor bir çocukluk dönemi geçiren Türk bilim adamı Hulusi Behçet, henüz çok küçükken annesini kaybetmiş ve babaannesi tarafından büyütülmüştür. İlköğrenimini o zamanlar Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yer alan Şam'da tamamlamıştır. Fransızca, Almanca ve Latince öğrenmiştir.

Tıp öğrenimini, o dönemlerde sivil tıp öğretimi olmadığı için İstanbul'da, Gülhane Tıp Akademisi'nde almıştır. 1910'da buradan mezun olduktan sonra dermatoloji ve cinsel hastalıklar alanında uzmanlaşmıştır. Birinci Dünya Savaşı yıllarında Edirne'deki askeri hastanede dermatoloji uzmanı olarak çalışmıştır. Savaştan sonra tıbbi bilgisini geliştirmek amacıyla önce Budapeşte'ye sonra da Berlin'e gitmiştir. Türkiye'ye döndükten sonra önce Hasköy Cinsel Hastalıklar Hastanesinde, sonra Vakıf Gureba Hastanesinde çalışmıştır. Osmanlı Devleti'nden kalan en köklü eğitim kurumu Darü'l-Fünun'un eğitim sistemi ve yapısı değiştirilerek 1933'te İstanbul Üniversitesi adını aldı. Hulusi Behçet, İstanbul Üniversitesinde Dermatoloji Kliniğini kurdu ve profesör seçildi. Hulusi Behçet, Türkiye Cumhuriyeti'nde profesör unvanı alan ilk kişidir. 1937 yılında bir kan damarı hastalığı olan ve günümüzde de onun adıyla anılan, nedeni tam olarak bilinmeyen ve nadir görülen Behçet hastalığını keşfetti. İlk yıllardan beri dermatoloji konusunda üretken bir bilim adamı oldu. Birçok ulusal ve uluslararası kongreye bildirileriyle katıldı, birçok dergide makalesi yayımlandı, birçok kitap yayımladı, yeni nesillerin eğitimine yardımcı olmak için yabancı dillerden Türkçeye çeviriler yaptı.

Türk ve dünya tıp tarihine adını altın harflerle yazdıran Hulusi Behçet, ardında yüzlerce öğrenci, onlarca kitap ve makale bırakarak 8 Mart 1948 yılında hayata gözlerini yummuştur.

1. Hulusi Behçet ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Eğitim amaçlı çeşitli ülke ve şehirlerde yaşamıştır.
B) Sağlık bilimleri ile ilgili çok sayıda eseri vardır.
C) Tıp dünyasında kendi adıyla anılan hastalık vardır.
D) Meslek seçiminde yaşadığı dönemin katkısı olmuştur.

2. Son paragrafta geçen "adını altın harflerle yazdırmak" ifadesi hangi anlamda kullanılmıştır?

A) Yapılanları ilan etmek
B) Başarılı işlerle anılmak
C) Kendi adına anıt yaptırmak
D) Tarih kitaplarına konu olmak

3. Okuduğunuz metinde ..... <u>değinilmemiştir</u>.

A) dermatoloji alanındaki buluşlara
B) Hulusi Behçet'in akademik başarılarına
C) Darü'l-Fünun'un eğitim sistemi hakkındaki bilgilere
D) sivil tıp eğitimiyle ilgili sınırlılıkların olduğu dönemlere

4. Okuduğunuz metin ile ilgili aşağıdaki cümlelerden doğru olanları (D), yanlış olanları (Y) ile işaretleyiniz.

D Hulusi Behçet unvanıyla yaşadığı dönemde ilk olma özelliğine sahiptir.
Y Behçet hastalığının sebepleri ile ilgili kesin açıklamalar yapılmıştır.
D Hulusi Behçet'in çalışmaları eğitim amaçlı kullanılmaktadır.

Kendimi Değerlendiriyorum

Bu bölümde;

Öğrencilerinizden değerlendirme cümlelerini sözlük yardımıyla anlamaya çalışmalarını isteyiniz. Zorlandıkları yeterlikle ilgili ek çalışma ve ödev istemelerini söyleyiniz. Öğrencilerin kişisel farklılıklarına göre ayrı ayrı ödevler vermeniz gerekir. Verdiğiniz her ödevi de mutlaka kontrol edip öğrenciye dönüş vermelisiniz.

DİNLEME METİNLERİ

A. SEMPOZYUMA HAZIRLIK

5. Sempozyuma Ulaşım

Sekreter İyi günler, 6. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Sekreterliği. Size nasıl yardımcı olabilirim?

Katılımcı İyi günler, ben Dr. Cemil Ünlü. Erciyes Üniversitesinden arıyorum. 6. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumunda bildiri sunacağım. Ulaşımla ilgili bilgi alabilir miyim?

Sekreter Bursa'ya neyle gelmeyi düşünüyorsunuz?

Katılımcı Ben Otobüsle geleceğim ama üniversitemizden diğer katılımcı arkadaşlarım farklı ulaşım araçlarıyla gelecekler. Ben ayrıntılı bilgi alabilir miyim?

Sekreter Tabii ki... Şehir dışından gelecek konuklarımız, terminalden 93 ve 43F numaralı belediye otobüsleriyle üniversiteye ulaşım sağlayabilirler. Mudanya ve Güzelyalı feribot iskelelerinden 2U belediye otobüsüyle, Yenişehir Havaalanından; önce kent merkezine ulaşan otobüslere ardından da üniversite yönüne çalışan tren ya da otobüslerle, İzmir yolu üzerinden gelenler Minteks' te inip seyahat ettikleri otobüs firmasının servisleriyle yerleşkemize varabilirler. Şehir içinden gelecek konuklarımızdan hafif raylı sistemi kullanarak gelmek isteyenler; Demirtaşpaşa, Şehreküstü, Osmangazi metro istasyonlarından 2 numaralı Üniversite trenini, özel halk otobüsleriyle ulaşmak isteyenler; Altıparmak, Heykel, İnönü Caddelerinden kalkan 48 ve 48/A numaralı otobüsleri kullanabilirler. Bu bilgilere internet adresimizden de detaylı olarak ulaşabilirsiniz.

Katılımcı Çok teşekkür ederim. Ayrıca konaklama hakkında da bilgi edinebilir miyim?

Sekreter Sempozyum katılımcılarımız için anlaşmalı bir otelimiz, Uludağ Üniversitesi Görükle Yerleşkesi içinde bulunmaktadır. Ancak katılımcılarımız istedikleri takdirde şehir merkezinde bulunan otel ve pansiyonlarda kalabilirler.

Katılımcı Ben anlaşmalı otelde kalacağım.

Sekreter O hâlde otel için rezervasyonunuzu yaptırayım. İsminizi tekrarlayabilir misiniz?

Katılımcı Cemil Ünlü

Sekreter Ne kadar süre kalmak istiyorsunuz?

Katılımcı Sempozyum süresince kalmak istiyorum.

Sekreter Ekranda görülen numara size ait değil mi?

Katılımcı Evet evet benim numaram. Bu numaradan bana ulaşabilirsiniz.

Sekreter Peki kaydettim. Ben sizi daha sonra arayıp bilgi vereceğim.

Katılımcı İlginiz için çok teşekkür ederim. İyi çalışmalar diliyorum.

Sekreter Size de iyi günler.

B. SEMZPOYUM GÜNLERİ

2. VI. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Açış Konuşması

Saygıdeğer Bilim İnsanları ve Kıymetli Misafirler,

Ülkemizin en köklü üniversitelerinden biri olan Uludağ Üniversitesinde "VI. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu"na ev sahipliği yapmanın sevincini ve gururunu yaşıyoruz.

Aklın ve bilimin öncülük ettiği, çağdaş ve demokratik yolda, özgür düşünceli ve kişisel sorumluluk duyguları gelişmiş, ulusal değerlere saygılı, kültürel ve tarihi değerleri benimsemiş, çağdaş görünüşlü gençler yetiştirmeyi amaç edinen üniversitemize bağlı olarak, 12 Fakülte, 3 Yüksekokul, 15 Meslek Yüksekokulu, 1 Konservatuar, 4 Enstitü, 18 Uygulama ve Araştırma Merkezi ile 3 Araştırma Merkezi ve Rektörlüğe bağlı olarak kurulan 5 bölüm bulunmaktadır.

11 Nisan 1975 tarihinde Bursa'da "Bursa Üniversitesi" adı ile kurulan Üniversitemiz, 20 Temmuz 1982 tarihinde "Uludağ Üniversitesi" adını almıştır. Kurulduğu günden bugüne seçkin bilimsel organizasyonlara ev sahipliği yapan üniversitemizde yine çok önemli bir sempozyum için bir aradayız.

İlk defa 2008 yılında Başkent Üniversitesinde başlayan Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumunun ikincisi 2009'da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa Uluslararası Kıbrıs Üniversitesinde, üçüncüsü 2010'da Dokuz Eylül Üniversitesinde, dördüncüsü 2011'de Muğla Üniversitesinde ve beşincisi 2012 yılında Pamukkale Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası Dünya Dili Türkçe

Sempozyumunun altıncısının ev sahipliğiniyse Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü üstlenmiş bulunmaktadır.

Ana dilimiz Türkçenin bir dünya dili olduğunu biliyoruz.Türkçenin tüm yönleriyle ele alınacağı bu sempozyumda, dilimizin dünya üzerindeki konumu; gelişimi; dünü, bugünü ve yarını sorgulanacak; Türkçenin geleceğine ışık tutacak çalışma yöntemlerinin ortaya konması sağlanacaktır. Böylece Türkiye Cumhuriyeti gibi büyük dünya devletinin ortaya çıkmasına zemin hazırlayan Bursa'da dört gün boyunca Dünya dili Türkçeyle ilgili bilimsel bir ortam oluşacaktır.

VI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumunda sunulacak bildiriler, şu genel başlıklar altında toplanmıştır:

- Yazılı, sözlü ve görsel iletişim aracı olarak Türk dili
- Türk dili haritasının tarihî ve güncel özellikleri
- Tarihî ve çağdaş Türk dili araştırmaları
- Edebiyat dili olarak Türkçe
- Köken bilgisi araştırmaları
- Ağız araştırmaları
- Sözlük bilimi araştırmaları
- Türk dilinde terim araştırmaları
- Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi
- Çeviri dili olarak Türk dili
- Dünyadaki Türkoloji merkezleri ve çalışmaları
- Türkçenin eğitimi ve öğretimi
- Disiplinlerarasılık ve Türk dili
- Türk dili araştırmalarında yöntem sorunları

6. Dünya Dili Türkçe Sempozyumunun Türk dili, Türk edebiyatı, Türk kültürü için yararlı olacağına inancımız tamdır. Bu inançla Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, dünyanın dört bir yanından ve ülkemizdeki çeşitli üniversitelerden gelerek sempozyuma katkıda bulunacak bütün bilim insanlarına şimdiden teşekkürü bir borç olarak görüyor, tüm birimleriyle sempozyuma farklı coğrafyalardan katılan konukları en güzel şekilde ağırlamak istiyoruz.

VI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumunda bildiri sunacak bilim insanlarına, katılımcılara ve başta Türkiye İş Birliği ve Kalkınma İdaresi, Yunus Emre Enstitüsü, Türk Dil Kurumu olmak üzere destekleyen diğer kuruluşlara teşekkür ediyor, hepinize şimdiden başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Kamil Dilek
Uludağ Üniversitesi Rektörü

C. BİLDİRİ SUNUYORUM
1. Kültürel Karşılaştırmalar Sempozyumu

Fatih Merhaba Alena. Nasılsın?

Alena Merhaba Fatih. İyiyim, sen nasılsın?

Fatih Ben de iyiyim. Bir sempozyum var. Çok ilgimi çekti. Bu sempozyumda bir bildiri sunmak istiyorum. Bu nedenle kütüphanede biraz araştırma yapayım, dedim.

Alena Öğrenciler de katılabiliyor mu?

Fatih Evet, katılabiliyorlar.

Alena Çok merak ettim. Sempozyumun konusu ne?

Fatih Kültürel Karşılaştırmalar

Alena Evet, ilginçmiş. Ben daha önce hiç bildiri sunmadım.

Fatih Ben daha önce sunmuştum. Sepmpozyum çok güzel bir bilimsel etkinlik. Bu etkinlikte bir konunun farklı boyutlarını farklı bilim insanları değişik yönleri ile ele alıyorlar. Böylece o konuyu bütün ayrıntıları ile öğrenme fırsatın oluyor. Aynı zamanda sempozyumun yapıldığı şehri görme ve gezme şansı da yakalamış oluyorsun.

Alena Ben de katılmak isterim doğrusu.

Fatih Bak aklıma ne geldi! İstersen birlikte bildiri hazırlayalım. Ne dersin?

Alena Neden olmasın? Çok sevinirim.

Fatih Ben "Türk-Boşnak Halk Kültürünün Ortak Unsurları" üzerinde çalışmayı düşünmüştüm.

Alena Aslında çok iyi olur. Bu konuda yazabileceğimiz çok şey var. Ancak bu çok geniş bir konu. Bu konuyu sınırlandırsak iyi olur.

Fatih Ben, onu da düşündüm. Boşnak Anonim Halk Edebiyatının önemli bir türü olan sevdalinkalar ile şekil ve içerik açısından birçok benzerliği olan türkü ve manilerden hareketle ortak unsurları belirlemek istiyorum.

Alena Harika! Ben daha önce sevdalinkalar üzerine bir araştırma yapmıştım. Elimde konuyla ilgili birçok kaynak var.

Fatih Çok iyi Alena. O zaman bir iş bölümü yapalım. Ben mani ve türküler ile ilgili bir araştırma yapayım. Sen de sevdalinkalarla ilgili yaptığın çalışmaları tekrar gözden geçir. Önümüzdeki hafta bir araya gelelim ve çalışalım. Olur mu?

Alena Tamam Fatih. Sempozyum tarihi ne zaman?

Fatih Sempozyum aralık ayında fakat bizim bildiri özetlerini 15 Ekim'e kadar göndermemiz gerekiyor.

Alena 15 gün vaktimiz var. Özet hazırlamak için yeterli bir zaman. Bir şeyi daha merak ettim. Sempozyum nerede yapılacak?

Fatih Sempozyum İstanbul'da yapılacak.

Alena Ben İstanbul'a hiç gitmedim. Çok merak ediyordum. Bu vesile ile İstanbul'u da görmüş olurum.

Fatih İstanbul çok güzel bir şehir. Ben sana her yeri gezdiririm.

Alena Çok sevindim Fatih. Seninle karşılaşmam iyi oldu. Yoksa bu sempozyumdan haberim olmayacaktı.

Fatih Ben de çok memnun oldum. Tek başıma bu bildiriyi hazırlamak bana zor gelecekti. Senin yardımınla bu işin de üstesinden geleceğiz.

Alena Teşekkür ederim, hoşça kal!

Fatih Rica ederim, yarın sınıfta görüşürüz.

7

Sayılarla Hayat

Bölümler

A) Abaküsten Bilgisayara
B) Sayılar Ne Söyler?
C) Hayatımızdaki Sayılar

Beceriler

- Türk Kültüründeki Sayılarla İlgili Kültürel Unsurları Bilme
- Nüfusla İlgili Bilgileri Anlama

Kelimeler

- rakam
- kültür
- nüfus
- yoğunluk

7 Sayılarla Hayat

A. ALT KONULAR

A) Abaküsten Bilgisayara
B) Sayılar Ne Söyler?
C) Hayatımızdaki Sayılar

B. SÖZ VARLIĞI

- Kültürle ilgili kelime ve kavramlar: Batıl inanç, nüfus, sayılar, şans, uğurlu, şanslı, uğursuz.

D. KAZANIMLAR

DİNLEME

1. Konuşmaları seçici dinleme yöntemiyle anlar ve sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Dinlediği metnin ana fikrini anlayabilir.
3. Konuşmalardaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.

OKUMA

1. Metinlerde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
2. Metinlerdeki başlık, alt başlıklar ve metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
3. Raporlarda araştırma metinlerinin temel veri ve değerlerin (tablo, sayısal, grafik vb.) işlevlerini anlar.
4. Metinlerde ileri sürülen tezleri ve ulaşılmak istenen sonucu anlar.
5. Oldukça uzun ve zor metinleri anlayabilir ve bu metinlerle ilgili sorulara cevap verebilir.
6. Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.
7. Çağdaş ve edebi metinleri anlayabilir.

KONUŞMA

1. Fikir ve görüşlerini açık bir biçimde ifade edebilir; düşüncelerini, akış sırasına göre ikna edici bir şekilde sunabilir ve konuyla ilgili sorulara cevap verebilir.
2. Farklı konular arasında ilişkiler kurarak analiz, sentez ve yorumlar yapabilir.

YEDİ İKLİM TÜRKÇE C1

YAZMA

1. Giriş kısmı verilmiş bir metnin konuya uygun olarak devamını yazabilir.
2. Yazdığı bir konuyu sayılarla destekleyerek açıklayabilir.

⬢ E. HAZIRLIK

Sayı kelimesinin çağrışımlarını öğrencilerinize sorunuz. Öğrencilerinizin söyledikleri kelimeleri tahtaya yazınız. Bu kelimeleri cümle içinde kullanmalarını sağlayınız.

Kazanımlar

Okuma

1. Metinlerde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
2. Metinlerdeki başlık, alt başlıklar ve metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirler.
3. Oldukça uzun ve zor metinleri anlayabilir ve bu metinlerle ilgili sorulara cevap verebilir.
4. Metinlerde ileri sürülen tezleri ve ulaşılmak istenen sonucu anlar.
5. Çağdaş ve edebi metinleri anlayabilir.
6. Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.

Üniteye Hazırlık

1. Öğrencilerinizle üniteye başlamadan önce sayıların hayatımızdaki yeri üzerine konuşunuz. Sayıların uğurlu ya da uğursuzluğuna inanıp inanmadıklarını sorup onların düşüncelerini paylaşmalarını sağlayınız.
2. "Matematik olmasaydı neler olurdu? Bu bilim dalı önemli mi mi? Niçin?"

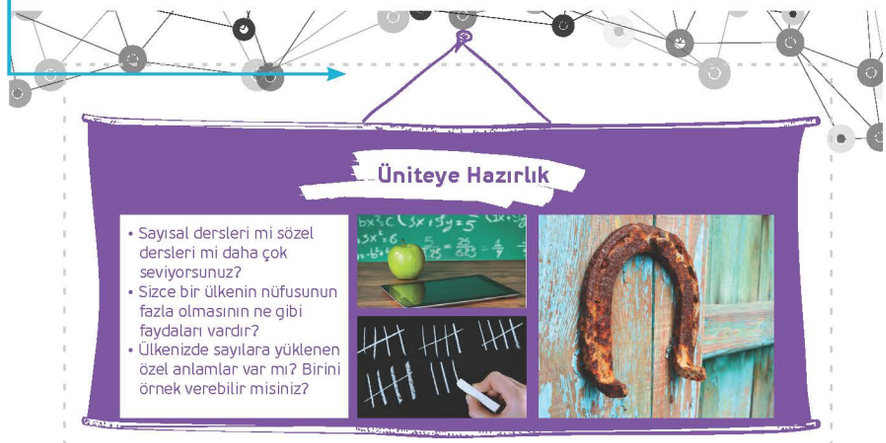

A. ABAKÜSTEN BİLGİSAYARA

1. Okuyalım, yerleştirelim.

1. Öğrencilerinize metni okumaya başlamadan önce bilgisayarın icadıyla ilgili neler bildiklerini sorunuz. Cevapları dinleyiniz.
2. Daha sonra metni okutunuz. Metinle ilgili sorulara cevap vermelerini ve metnin alt başlıklarını yazmalarını isteyiniz.

1. Okuyalım, yerleştirelim.
Sıra Sıra Boncuklardan Mini Mini Bilgisayarlara

20. yüzyılın ortalarına kadar kimse bilgisayar diye bir aygıtın olabileceğini düşünemezdi. Oysa bugün hemen her evde bir bilgisayar var. Üstelik de günümüzün bilgisayarları göz açıp kapayıncaya kadar trilyonlarca işlem yapabiliyor. Bilgisayarların tarihini adım adım keşfetmeye ne dersiniz?

1. *Boncuklarla Hesap*

Günümüzde bilgisayarların yaptığı karmaşık hesap işlemlerini geçmişte insanlar yapardı. Ancak hesap yapmak zor bir işti. Hem işlemler uzun sürüyordu hem de hata yapma olasılığı çok yüksekti. Bu yüzden insanlar, hesap işlemlerini kolaylaştıran aygıtlar geliştirmeye başladılar. Bu aygıtların ilk örneklerinden biri bundan binlerce yıl önce Babillerin geliştirdiği düşünülen "abaküs"tür. Çubuklara geçirilmiş boncuklardan oluşan abaküs, aynı zamanda bilgisayarların ilk örneği olarak da kabul edilir.

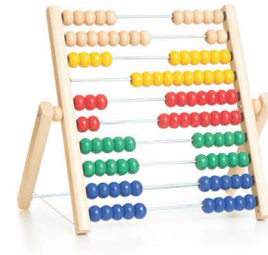

2. *Hesap Makineleri Geliyor*

Zaman içinde, hesap işlemlerini daha kolay yapmayı sağlayan buluşlar ortaya çıkmaya başladı. Yaklaşık dört yüz yıl önce Alman Profesor Wilhelm Schickard (Vilhelm Şikard) ilk hesap makinesini geliştirdi. Schickard, ünlü matematikçi ve gök bilimci Johannes Kepler (Yohannes Kepler)'in hesap işlerini kolaylaştırmak istiyordu. Bunun için 1623'te bir hesap makinesi yap-

maya başladı. Ancak veba salgınında yaşamını kaybetti ve makinesini tamamlayamadı. Schickard'ın planları doğruydu, makine çalışıyordu. Bu sebeple hesap makinesini bulan kişi Schickard olarak kabul edilir.

3. Delikli Kartlar

Joseph Marie Jacquard (Jozef Mari Jekar) adlı Fransız buluşçu, 1801'de üzerine delikler açtığı kartları kumaş dokuma makinelerinde kullanmaya başladı. Kartların üzerindeki delikler dokuma sırasında kumaş üzerinde desen oluşmasını sağlıyordu. Bu delikli kartların benzerleri ilk bilgisayarlarda veri girişi yapmak amacıyla kullanıldı.

4. Çağdaş Bilgisayarlar Doğuyor

Farklı amaçlarla kullanılabilen ilk bilgisayar 1941'de geliştirildi. Alman bilim insanı Konrad Zuse'nin geliştirdiği Z3 adlı bilgisayar dört işlem yapabiliyordu. Verileri girmek için delikli kartların kullanıldığı Z3, 1944'te bir bombardımanda yok olana kadar uçaklarla ilgili hesapların yapımında kullanıldı. Ardından 1944'te Colossus (Kolossus) ve Amerikan Harvard Mark 1 (Harvird Mark 1) çağdaş bilgisayarların ilk örneği olarak kabul edilir.

5. Kocaman Bilgisayarlar

1945'te tasarlanan bilgisayarlar, bir apartman dairesini kaplayacak kadar büyüktü. Bu bilgisayarlar hesap yapabiliyor, sonuçların çıktısını yazıcıdan alabiliyordu.

6. Bilgisayarlar Gittikçe Küçülüyor

Bilgisayarlar zaman içinde daha küçük boyutlarda üretilmeye başlandı. Özellikle 1947'de transistorun bulunmasıyla bu küçülme daha da hızlandı. 1960 yılında yeni bir bilgisayar modelinin geliştirilmesiyle de bilgisayarlar daha ucuza üretilmeye başlandı ve ilk bilgisayar oyunu tasarlandı.

7. Kişisel Bilgisayar Çağı Başlıyor

İlk kişisel bilgisayar, 1970'te John Blankenbaker (Con Blenkınbeykır)'in geliştirdiği Kenbak-1 oldu. Ancak Kenbak-1'in ekranı ve klavyesi yoktu. Üzerindeki düğmelerle programlanıyordu. Sonuçlar da ışıklı göstergelerde görüntüleniyordu.

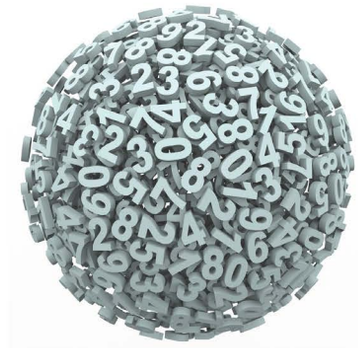

8. Hoş Geldin Masaüstü Bilgisayar

Günümüzdeki masaüstü bilgisayarların ilk örneği 1981 yılında piyasaya çıktı. Aynı yıl ilk taşınabilir bilgisayar da üretildi. Büyükçe bir bavul görünümündeki bu 12 kilogramlık bilgisayarın klavyesi, ekranı ve disket sürücüsü de beraberinde bulunuyordu.

9. Şimdiki Bilgisayarlar Çok Hızlı

Günümüzde kullandığımız masaüstü bilgisayarlar ilk örneklerinden çok daha yüksek bir işlem gücüne sahiptir. Bellekleri de çok daha geniştir. Masaüstü bilgisayarlara fare ve benzeri aygıtlar da bağlanabiliyor. Bunlar, bilgisayarların kullanımını çok kolaylaştırıyor. Taşınabilir bilgisayarlarla birlikte bilgisayarların boyutları da neredeyse bir defter kadar hatta not defteri kadar küçük olabiliyor. Üstelik bunlar, eskiden bir odayı dolduracak kadar kocaman olan bilgisayarlardan daha hızlı çalışıyor.

Levent DAŞKIRAN

1. Okuduğunuz metnin alt başlıkları aşağıda karışık olarak verilmiştir. Bu alt başlıkları metnin uygun bölümlerine yazalım.

- Şimdiki Bilgisayarlar Çok Hızlı
- Boncuklarla Hesap
- Kişisel Bilgisayar Çağı Başlıyor
- Hesap Makineleri Geliyor
- Çağdaş Bilgisayarlar Doğuyor
- Delikli Kartlar
- Kocaman Bilgisayarlar
- Bilgisayarlar Gittikçe Küçülüyor
- Hoş Geldin Masaüstü Bilgisayar

2. Başlık ve alt başlıklardan hareketle metnin konusu hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Bilgisayarın tarihi
B) Bilgisayar çağı
C) Geçmişten günümüze bilgisayarlar
D) Bilgisayar teknolojisi

3. Aşağıdaki sorularla ilgili cümleleri okuyalım ve soruların cevabını bulalım.

1. Bu nedir?

Çubuklara geçirilmiş boncuklardan oluşur. Bilgisayarların ilk örneği olarak da kabul edilir.

Abaküs

2. Bu kimdir?

Yaklaşık dört yüz yıl önce ilk hesap makinesini geliştirdi.

Alman Profesör Wilhelm Schickard

3. Bu kimdir?

1801'de üzerine delikler açtığı kartları kumaş dokuma makinelerinde kullanmaya başladı.

Joseph Marie Jacquard

4. Bu nedir?

Çağdaş bilgisayarların ilk örneği olarak kabul edilir.

Z3

5. Bu kimdir?

Alman bilim insanıdır. Geliştirdiği bilgisayar dört işlem yapabiliyordu.

Konrad Zuse

6. Ne zaman?

İlk bilgisayar oyununu tasarlandı.

1960

7. Ne zaman?

Masaüstü bilgisayarların ilk örneği piyasaya çıktı.

Taşınabilir Bilgisayar

8. Bu kimdir?

Kenbak-1 adlı ilk kişisel bilgisayarı tasarladı.

John Blankenbaker

9. Bu nedir?

Bu bilgisayar çeşidi ile bilgisayarların boyutları da neredeyse bir defter kadar hatta not defteri kadar küçüldü.

1981

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmaları seçici dinleme yöntemiyle anlar ve sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Konuşmalardaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
3. Dinlediği metnin ana fikrini anlayabilir.

2. Dinleyelim, cevaplayalım.
Pablo Picasso ve 4 Rakamı

1. Metni dinleyelim ve sorulara cevap verelim.

Kim? *Pablo Picasso*

Kiminle? *Öğretmeniyle*

Ne? *4*

Ne zaman? *1881-1973*

Niçin? *4'ü öne doğru fırlamış bir burun olarak gördüğü için.*

2. Picasso hakkında aşağıdakilerden hangisini söyleyemeyiz?

A) Hayal gücü geniş bir öğrenci
B) Matematiğe karşı ilgili
C) Öğrenciliğinde resim yapmaya meraklı
D) Büyük bir sanatçı

3. Dinleyelim, cevaplayalım.
Satrancın Hikâyesi ve Üslü Sayılar

1. Satranç ilk kez nerede oynanmıştır?
   Hindistan'da.
2. Satrancı kim bulmuştur?
   Bir Brahma Rahibi
3. Satrancı ilk kimler oynamıştır?
   Brahma rahibi ve şah.
4. Şah oyunu beğenmiş mi?
   Evet, beğenmiş.
5. Rahip satrancı ne amaçla yapmıştır?
   Rahip, şaha bir ders vermek istediği için yapmış.
6. Şah, rakibine ödül olarak ne vermiştir?
   Buğday vermiş.
7. Maliye memurları niçin zorlanmış?
   Rahip, satranç tahtasındaki her karede bir önceki karenin 2 misli buğday istemiş. Bu da çok fazla miktarda buğday demekmiş.

3. Tamamlayalım. Hangi karede ne kadar buğday?

1. karede	*1*
2. karede	*2*
3. karede	*4*
4. karede	*8*
10. karede	*1024*
15. karede	*1,5 kilo*
25. karede	*1,5 ton*
31. karede	*92 ton*
49. karede	*24 milyar ton*
54. karede	*771 milyar ton*
64. karede	18.446.744.073.709.551.615

4. Dinlediğiniz metne göre;

a) Şah nasıl bir insandır?

b) Rahibin özellikleri nelerdir? Anlatınız.

2. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni dinlemeden önce Picasso ile ilgili bilgilerini sorun.
2. Siz de derse gitmeden önce Picasso hakkında bilgi edinin.
3. Metni dinletin ve sorulara cevap vermelerini isteyin.
4. Cevapları kontrol edin. Yanlışları düzeltin.

3. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Metni dinletmeden önce öğrencilere satranç oynayıp oynamadıklarını sorun. Bu oyunun kuralları hakkında konuşmalarını isteyin.
2. Metni dinletin. Sorulara cevap vermelerini isteyin.
3. Cevapları kontrol edin. Yanlışları düzeltin.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmaları seçici dinleme yöntemiyle anlar ve sorulan sorulara cevap verir.
2. Konuşmalardaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
3. Dinlediği metnin ana fikrini anlar.

4. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize okuldayken matematik dersini sevip sevmediklerini sorunuz. Sevmeyenlerden niçin sevmediklerini söylemelerini isteyiniz.
2. Metni dinletiniz. Sorulara cevap vermelerini sağlayınız.
3. Cevapları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.

4. Dinleyelim, cevaplayalım.
"Matematik"in Hayatımızdaki Yeri ve Önemi

1. Dinlediğiniz metne göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Öğrenciler matematiğin günlük hayatla ilişkisine inanır.
B) Matematik hayatın bazı alanlarında önemli bir yere sahiptir.
C) İnsanlar dinlenirken ya da eğlenirken de matematikten yararlanır.
D) Matematik asık yüzlü ve korku duyulan bir disiplindir.

2. Dinlediğiniz metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Matematik hayatımızın her alanında bize yardımcı olur.
B) Matematik problemlerini çözmek insanı dinlendirir.
C) Matematik soyut bir bilim dalıdır.
D) DNA'larımızın dizilişi matematiksel kurallara göredir.

3. Aşağıdaki cümleler ve ilgili birimi eşleştirelim.

Sabah çalar saati 6.30'a kurdum.	zaman ölçüsü
Kırtasiyeden bir kalem satın aldım.	dört işlem
Dolmuşa 2 lira verim, dolmuşçu bana 25 kuruş para üstü verdi.	tam sayılar
Teknoloji tasarım dersinde proje yaparken metreyi kullandım.	uzunluk ölçüleri
Basketbol maçında beş faul yaptığım için oyun dışı kaldım.	oran orantı
Omlet yaparken tuzu omlete göre oranladım.	

5. Okuyalım, konuşalım.

1. Öğrencilerinize "Fıkra nedir?" diye sorunuz. Türk fıkrası bilenlerden bunu anlatmalarını isteyiniz. Öğrencilerinizin kendi kültürlerine ait fıkra anlatmalarını sağlayınız.
2. Metni okutunuz. Anlamadıkları kelimeleri açıklayınız.
3. Hocanın hesabının doğru olup olmadığı hakkında tartışınız.
4. Tartışmaların nezaket kuralları çerçevesinde olmasını sağlayınız.

5. Okuyalım, konuşalım.
Hoca'nın Hesabı

Nasreddin Hoca bir gün heybe almak için pazara gider. Güzel bir heybe görüp pazarcı ile pazarlık yapar ve bir akçeye anlaşırlar. Tam oradan ayrılacaktır ki daha güzel bir heybe dikkatini çeker:

- Kaç akçe şu heybe muhterem?

- İki akçe hocam.

- Aldım gitti, diyen hoca elindekini bırakır ve onu alıp tam gidecekken pazarcı seslenir:

- Hocam! Bu heybe iki akçe. Sen bir akçe verdin.

Hoca sinirlenir:

- Bre cahil adam! Sana önce bir akçe verdim. Sonra da bir akçelik heybe bıraktım! İkisi eder iki akçe. Daha benden neyin parasını istersin!

Hoca'nın hesabı doğru mudur? Niçin

Kazanımlar

Okuma

1. Metinlerde ileri sürülen tezleri ve ulaşılmak istenen sonucu anlar.
2. Çağdaş ve edebi metinleri anlayabilir.
3. Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.

6. Okuyalım, tamamlayalım.
Deli mi Akıllı mı?

Mahallenin delisi, sokağa yeni taşınan komşularının eşya taşıyışlarını seyrediyordu. Eşya taşıyan kişinin gayet güçlü ve iri yarı bir görüntüsü vardı. Eşyaları bir çırpıda 5. kata çıkarıyordu. Bir süre onu seyreden deli, yavaş yavaş adamın yanına yaklaştı. Onun geldiğini fark eden adam, bir şeyler sormak istediğini anlayıp beklemeye başladı. Nihayet deliden soru geldi:

- Bu eşyaların neden hepsini birden taşımıyorsun?
- Dikkat etmedin galiba. Burada bir kamyon eşya var. Hepsini bir seferde nasıl taşıyacağım?
- Bir seferde taşıyabileceğin miktarda eşyayı sırtladığında, üzerine o ağırlığın binde birini koyarsam yine taşıyabilir misin?
- Elbette. Ne kadar fark edecek ki?
- Öyleyse tekrar binde birini koyabilirim ve sen yine taşıyabilirsin.
- Doğal olarak! Binde birlik ağırlık farkı, beni etkilemez.
- Peki, bunu devamlı yaptığımda tüm eşyaları yüklemiş olmaz mıyım?
- Eeee, şeyy... evet!
- O hâlde neden hepsini birden taşımıyorsun?

1. Aşağıdaki cümleleri tamamlayalım.

Deli adamın matematik hesabı doğrudur çünkü .....

.....

Deli adamın matematik hesabı mantıklı değildir çünkü .....

.....

7. Okuyalım, cevaplayalım.
Sayılar Yalan Söylemez

Öğretmen matematik dersinde öğrencilere sordu:

- Çocuklar sayılar asla yalan söylemez. Örneğin bir adam tarlayı on günde sürerse, on adam bir günde sürebilir. Buna benzer bir örnek de siz bulun bakalım!

Öğrencilerden birisi gülerek cevap verdi:

- Örneğin bir vapur Atlantik Okyanusu`nu altı günde geçerse, yüz kırk dört vapur da bir saatte geçer!..

1. Fıkrada yer alan öğrenci için hangisi söylenemez?

A) akıllı
B) zeki
C) sinsi
D) öz güven sahibi

6. Okuyalım, tamamlayalım.

1. Öğrencilerinize metni okutun ve öğrencilerinizden metnin altındaki cümleleri tamamlamalarını isteyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz.

7. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni okutunuz. Anlamadıkları kelimeleri açıklayınız.
2. Metne göre bu öğrencinin nasıl biri olduğu hakkında konuşunuz.

8. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni okutmadan önce hiç yalan söyleyip söylemediklerini ve bu yalanlarının ortaya çıkıp çıkmadığını sorunuz.
2. Metni okutunuz. Sorulara cevap vermelerini isteyiniz.
3. Cevapları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.

8. Okuyalım, cevaplayalım.
Arabanın Hangi Lastiği Patladı?

Dört üniversite öğrencisi, uyanamadıkları için matematik finaline geç kalırlar ve okula gidince hocaya arabalarının lastiğinin patladığını söylerler. Hoca ilk başta inanmaz ama öğrencilerinin yalvarmalarına dayanamayarak onları üç gün sonra sınav yapacağını söyler. Sınav günü gelince hoca, dört öğrencinin hepsini boş bir salonun ayrı ayrı köşelerine oturtur.

Sınav geçme sistemi şöyledir: 100 üzerinden 50 puan alan herkes sınavı geçebilir. Hocanın hazırladığı sınavda ise ön sayfada 10'ar puanlık dört tane basit matematik sorusu vardır. Bunları kolayca çözerler. Arka sayfada ise 60 puanlık bir soru vardır:

"Arabanın hangi lastiği patladı?"

1. Arabanın hangi lastiği patladı? sorusu ile öğretmenin asıl anlatmak istediği nedir?

.....

2. Fıkranın ana fikrini en iyi açıklayan atasözleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru biçimde verilmiştir?

A) Ramazanda yalan söyleyenin yüzü, bayramda kara olur. - Ardıcın közü olmaz, yalancının sözü olmaz.
B) Yalancının evi yanmış, kimse inanmamış. - Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.
C) El eliyle yılan tutan, yarısını yalan tutar. - Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.
D) Ramazanda yalan söyleyenin yüzü, bayramda kara olur. - Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.

9. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni okutmadan önce uçakla yolculuk yapıp yapmadıklarını sorunuz. Uçakla yolculuğun olumlu olumsuz taraflarını sorunuz.
2. Metni okutun ve sorulara cevap vermelerini sağlayınız.
3. Cevapları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.

9. Okuyalım, cevaplayalım.
Uçak Yolculuğu

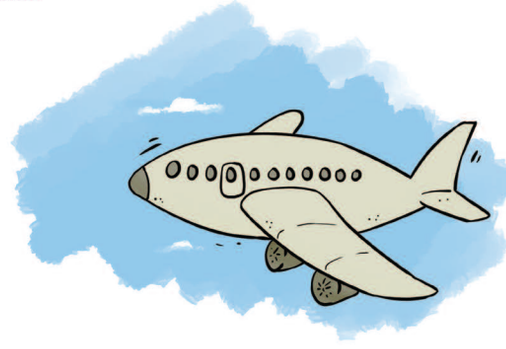

İki Matematikçi seyahat için uçağa binerler. Uçak havalandıktan bir saat sonra bir anons duyulur:

- Sayın yolcularımız, uçağımızın dört motorundan biri arızalanmıştır. Endişe etmeyiniz. Üç motorla uçuşu tamamlayabiliriz. Fakat beş saat sürecek yolculuğumuz yedi saate uzamıştır.

Yola devam edilir. Kısa bir süre sonra yeni bir anons duyulur:

- Sayın yolcularımız, uçağımızın sağlam olan üç motorundan biri arızalanmıştır. Kaygılanmayınız. İki motorla uçuşu tamamlayabiliriz. Fakat yolculuğumuz on saate uzamıştır.

Derken az bir vakit sonra üçüncü anons duyulur:

- Sayın yolcularımız, motorlarımızdan biri daha arızalanmıştır. Fakat paniğe kapılmayınız. Tek motorla da uçuşu tamamlayabiliriz. Ancak yolculuğumuz on sekiz saate uzamıştır.

Bu son anons üzerine matematikçilerden biri şöyle der:

- Umarım bu son motor da arızalanmaz. Yoksa sonsuza kadar burada kalacağız...

Kazanımlar

Konuşma

1. Bir probleme çözüm önerileri sunabilir.

Yazma

1. Giriş kısmı verilmiş bir metnin konuya uygun olarak devamını yazabilir.

1. Aşağıdaki deyimleri anlamları ile eşleştiriniz.

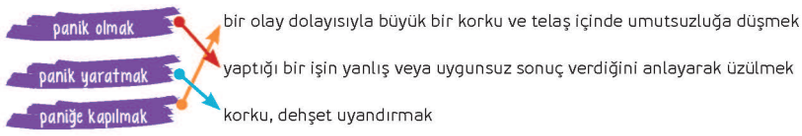

2. Eş anlamlı kelimeleri eşleştiriniz.

10. Konuşalım.
Sorunların Çözümü

"Arkadaşımın sorunu benim sorunum."

Sınıf arkadaşınız matematik dersinden bir türlü başarılı olamıyor. Matematiğin çok zor olduğunu düşünüyor ve bu dersi gözünde çok büyütüyor. Matematik sınavından da zayıf notlar alıyor. Bundan dolayı çok üzgün ve sorunu kimseyle paylaşmak istemiyor. Bu durum da sizi ve diğer arkadaşlarınızı üzüyor.

Arkadaşınıza yardım etmek istemez misiniz? Haydi, onunla konuşun ve bu sorunu birlikte çözebileceğinize onu ikna edin.

11. Yazalım.
Otobüs Gecikti

Aşağıda bir metnin giriş bölümü verilmiştir. Bu bölümde verilen bilgilerden hareketle metni tamamlayınız.

Beklediğiniz otobüs gelmek bilmedi, "Biraz daha, haydi biraz daha!" dediniz ama sonunda sabrınız taştı. "Yürürüm daha iyi!" diyerek yola çıktınız. İyisi mi, siz siz olun gelecek sefer otobüsünüzü bekleyin. Matematikçilere göre hemen her zaman en iyi strateji bu!..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Konuşalım.

1. Öğrencilerinizden etkinliği okumalarını ve bu soruna çözüm bulmalarını isteyiniz.
2. Diyalogu canlandırmalarını sağlayınız.
3. Beğenilenleri ödüllendiriniz.

11. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden giriş kısmı verilen metnin devamını yazmalarını isteyiniz.
2. Yazıları kontrol ediniz.
3. İstekli öğrencilere yazılarını okutunuz.
4. Beğenilenleri ödüllendiriniz.

Kazanımlar

Okuma

1. Raporlarda araştırma metinlerinin temel veri ve değerlerin (tablo, sayısal, grafik vb.) işlevlerini anlar.
2. Oldukça uzun ve zor metinleri anlayabilir ve bu metinlerle ilgili sorulara cevap verebilir.
3. Metinlerde ileri sürülen tezleri ve ulaşılmak istenen sonucu anlar.

B. SAYILAR NE SÖYLER?

1. Öğrencilerinize bölümün başlığını okuyun ve bölümün ne ile ilgili olabileceği hakkında tahminlerini alınız.
2. Ünitenin adının onlarda uyandırdığı çağrışımları tahtaya yazınız.

1. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni okutmadan önce ülkelerinin nüfusu hakkında sorular sorunuz.
2. Metni okutunuz. Anlamını bilmedikleri kelimeleri açıklayınız.
3. Sorulara cevap vermelerini isteyiniz.
4. Cevapları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.

B) SAYILAR NE SÖYLER?

1. Okuyalım, cevaplayalım.

Türkiye'nin Nüfusu Açıklandı

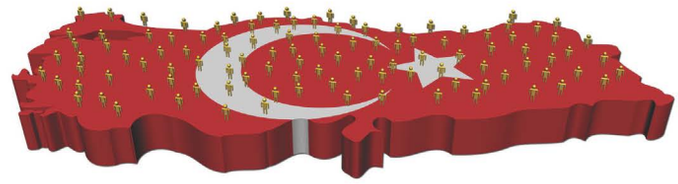

Türkiye İstatistik Kurumuna (TÜİK) göre, Türkiye'nin nüfusu 2012 sonu itibarıyla 75 milyon 627 bin 384 kişi oldu. TÜİK'e göre, Türkiye'nin yıllık nüfus artış hızı, 2012 yılında binde 12 olurken nüfus bir yılda 903 bin 115 kişi arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2012 yılı "adrese dayalı nüfus kayıt sistemi" sonuçlarını açıkladı. Türkiye nüfusu 31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla 75 milyon 627 bin 384 kişi oldu.

Türkiye'de ikamet eden nüfus 2012 yılında, bir önceki yıla göre 903 115 kişi arttı. Erkek nüfusun oranı %50,2 (37 956 168 kişi), kadın nüfusun oranı ise %49,8 (37 671 216 kişi) olarak gerçekleşti.

Türkiye'nin yıllık nüfus artış hızı, 2012 yılında ‰12 olarak gerçekleşti. 2011 yılında ‰13,5 olan yıllık nüfus artış hızı 2012 yılında ‰12'ye düştü.

İl ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı % 77,3 oldu. İl ve ilçe merkezlerinde ikamet edenlerin oranı 2011 yılında %76,8 iken 2012 yılında %77,3 olarak gerçekleşti.

İstanbul'da ikamet eden nüfus bir önceki yıla göre %1,7 artış gösterdi. Türkiye nüfusunun %18,3'ünün ikamet ettiği İstanbul, 13 854 740 kişi ile en çok nüfusa sahip olan il oldu. Bunu sırasıyla takip eden iller; %6,6 ile (4 965 542 kişi) Ankara, %5,3 ile (4 005 459 kişi) İzmir, %3,6 ile (2 688 171 kişi) Bursa, %2,8 ile (2 125 635 kişi) Adana'dır. Bayburt ili ise 75 797 kişi ile en az nüfusa sahip il oldu.

Türkiye Nüfusunun Ortanca Yaşı Yükseldi

Ülkemizde 2011 yılında 29,7 olan ortanca yaş, 2012 yılında önceki yıla göre artış göstererek 30,1 oldu. Ortanca yaş erkeklerde 29,5 iken, kadınlarda 30,6 olarak gerçekleşti. Ortanca yaşın en yüksek olduğu iller sırasıyla Sinop (37,5), Çanakkale (37,2) ve Balıkesir (37,2) iken en düşük olduğu iller ise sırasıyla Şırnak (18,5), Şanlıurfa (18,9) ve Ağrı (19,5)'dır.

Çalışma Çağındaki Nüfus Bir Önceki Yıla Göre %1,5 Arttı

Ülkemizde 15-64 yaş grubunda bulunan çalışma çağındaki nüfusun oranı 2011 yılına (%67,4) göre 0,2 puan artarak %67,6 (51 088 202 kişi) olarak gerçekleşti. 0-14 yaş grubundaki nüfusun oranı ise %24,9'a (18 857 179 kişi) gerilerken, 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun oranı da %7,5'e (5 682 003 kişi) yükseldi.

Türkiye'de Kilometrekareye Düşen Kişi Sayısı Arttı

Nüfus yoğunluğu olarak ifade edilen bir kilometrekareye düşen kişi sayısı, Türkiye genelinde 2011 yılına göre 1 kişi artarak 98 kişi oldu. İstanbul kilometrekareye düşen 2 666 kişi ile nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu ilimiz oldu. Bunu sırasıyla; 453 kişi ile Kocaeli, 333 kişi ile İzmir, 264 kişi ile Gaziantep ve 258 kişi ile Bursa illeri takip etti.

Nüfus yoğunluğu en az olan il ise kilometrekareye düşen 12 kişi ile Tunceli oldu. Yüzölçümü bakımından ilk sırada yer alan Konya'nın nüfus yoğunluğu 53, en küçük yüzölçümüne sahip Yalova'nın nüfus yoğunluğu ise 250 olarak gerçekleşti.

1. Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. 2012 yılında Türkiye'nin nüfusu 75 627 384'tür. Verilere göre 2012 yılında nüfus 903 115 kişi arttığına göre 2011 nüfusu kaç olur?

   74.724.269

2. 2012 nüfus sayımı sonucunda erkek nüfusun 37 956 168, kadın nüfusun ise 37 671 216 olduğu belirlendi. Buna göre kadın nüfus ile erkek nüfus arasında yüzde kaçlık bir fark vardır?

   %28

3. 2012 nüfus bilgilerine göre il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranının % 77,3 olduğu tespit edildi. Buna göre kırsal kesimde yaşayanların oranının %22,7 olduğu görülmektedir. Kırsal kesim nüfusunun azlığı ya da şehir nüfusunun yoğunluğu ne anlama gelir?

4. Nüfusun şehirlerde yoğunlaşmasının size göre sebepleri nelerdir?

5. En çok nüfusa sahip olan il 13 854 740 kişi ile İstanbul'dur. İstanbul'un nüfus yoğunluğunun sizce sebepleri nelerdir?

6. Çalışma çağındaki nüfusun artış göstermesi ne anlama gelmektedir?

7. Ülkenizde en kalabalık şehir hangisidir? Nüfusun kalabalık olması bu şehir için ne tür avantaj ve dezavantajlar taşımaktadır?

8. Bir ülkede erkek ya da kadın nüfusun ağırlıklı olması hangi sorunları doğurur?

2. İllerin nüfus yoğunluğunun fazla olması onların hangi özelliklerini göstermektedir?

	D	Y
1. Bu illerin sanayi yönünden gelişmişliğini	●	
2. Bu illerin gelir durumunu		●
3. Bu illerde iş bulma imkânlarının fazla olduğunu	●	
4. Bu illerin göç alan iller olduğunu	●	
5. Bu illerde genç nüfusun ihtiyar nüfusa göre fazla olduğunu	●	
6. Bu illerin nüfuslarının sürekli arttığını		●

3. Metne göre aşağıdakilerden hangisi doğru <u>değildir?</u>

A) 2012 nüfus sayımına göre Adana nüfusu en kalabalık beşinci şehirdir.
B) 2012 nüfus sayımına göre kadın nüfusu erkek nüfusuna göre daha azdır.
C) 2012 nüfus artış hızı 2011'e göre ‰1,5 oranında gerileme göstermiştir.
D) Nüfus yoğunluğunun en az olduğu il Konya'dır.

4. 2012 nüfus bilgilerinden hangisi <u>çıkarılamaz?</u>

A) İl ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı gittikçe artmaktadır.
B) Türkiye nüfusunun ortanca yaşı yükselme göstermiştir.
C) Ortanca yaşın en düşük olduğu il Şırnak'tır.
D) Çalışma çağındaki nüfus %1'in üzerinde artış göstermiştir.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmaları seçici dinleme yöntemiyle anlar ve sorulan sorulara cevap verebilir.
2. Konuşmalardaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.

2. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni dinletmeden önce YTB ve YTB burslarıyla ilgili bilgi veriniz.
2. Metni dinletin ve sorulara cevap vermelerini isteyiniz.
3. Cevapları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.

3. İnceleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerden grafiği incelemelerini ve sorulara cevap vermelerini isteyiniz.
2. Cevapları kontrol ediniz.

2. Dinleyelim, cevaplayalım.
Türkiye Bursları

1. Türkiye, nasıl bir ülkedir?

Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış modern bir ülkedir.

2. Türkiye Bursları programının amacı nedir?

Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkileri geliştirmek ve kişisel bilginin hazinesine katkıda bulunmak.

3. Türkiye Bursları niçin geliştirilmiştir?

Lisans, yüksek lisans, doktora ve araştırma düzeyindeki başarılı öğrencilerin desteklenmesi için geliştirilmiştir.

4. Burs kapsamında öğrencilere ne tür imkânlar sunulmaktadır?

Aylık burs ödemesi, barınma, üniversite harcı, sağlık sigortası, Türkçe öğretimi giderleri ve gidiş-dönüş uçak bileti

5. Program kapsamında hangi alanlar yer almaktadır?

Tıp, diş hekimliği, eczacılık, mühendislik, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler, teknoloji, ekonomi, işletme, tarım, insan ve toplum bilimleri, ilahiyat, bölge çalışmaları, Türk dili gibi pek çok alanı kapsamaktadır.

6. Yüksek öğreniminizi Türkiye'de yapmak ister misiniz? Niçin?

.....

3. Grafikleri inceleyelim, soruları cevaplayalım.

Türkiye Bursları
Başvuru, Değerlendirme ve Seçim

Başvuru

Düzey	2013
Lisans	31.026
Lisansüstü	24.046
Türkçe Yaz Kursu	1.783
Toplam Başvuru	56.855
Toplam Kullanıcı	140.000

Değerlendirme

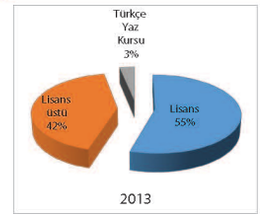

Seçim

Ön Değerlendirme 56.855 Öğrenci)	• Başvuru şartlarının kontrolü
Uzman Değerlendirmesi 36.707 Öğrenci)	• Orijinal dilinde belge incelemesi • Ülke ve ihtiyaç analizleri • Tercih ve eğitim uyumu
Mülakat 11.193 Öğrenci)	• Toplam 85 ülkede ülke dilinde, • 109 şehirde, • 150 seçici heyet üyesi ile

Kazanımlar

Konuşma

1. Farklı konular arasında ilişkiler kurarak analiz, sentez ve yorumlar yapabilir.
2. Fikir ve görüşlerini açık bir biçimde ifade edebilir; düşüncelerini, akış sırasına göre ikna edici bir şekilde sunabilir ve konuyla ilgili sorulara cevap verebilir.

Yerleştirme

Düzey	2013
Lisans	2.106
Lisansüstü	2.142
Türkçe Yaz Kursu	368
Toplam	4.616

	2013
Ülke	140
Şehir	26
Üniversite	67
Program	485

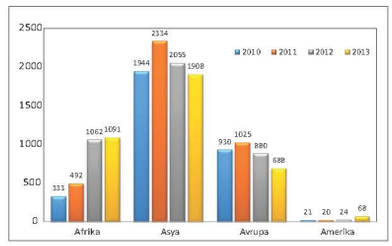

17 Mayıs 2014

Not: Türkiye Bursları ile ilgili geniş bilgiye www.ytb.gov.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Grafiklerde verilen bilgilere göre Türkiye Bursları ile ilgili doğru seçeneği işaretleyiniz.

1
A) En çok başvuru Avrupa ülkelerindendir.
B) Asya ülkelerinde başvuru sayısı Afrika ülkelerine göre daha azdır.
C) Amerika'dan başvuranların sayısı Afrika ülkelerinden daha fazladır.
D) Asya ülkelerinden başvurular, Afrika ve Amerika'nın toplam başvurusundan daha fazladır.

2
A) Asya ülkelerinde en çok başvuru 2013 yılında gerçekleşmiştir.
B) En çok başvurunun olduğu yıl 2013'tür.
C) 2013 yılında Amerika'da başvuru sayısı artmıştır.
D) Avrupa'da en çok başvuru 2010 yılında gerçekleşmiştir.

4. Araştıralım, konuşalım.
Nüfusunuz Az mı, Çok mu?

Arkadaşlarınızla takım oluşturunuz. Takım arkadaşlarınızla aşağıdaki konulardan birini seçiniz. Konu hakkında araştırma yapınız ve araştırma sonuçlarını sınıfta paylaşınız.

Konular:
1."Nüfusun fazla olmasının ülke için ne gibi yararları / zararları olabilir?"
2."Nüfus azlığının ülke için ne gibi olumlu / olumsuz sonuçları olabilir?"

4. Araştıralım, konuşalım.

1. Öğrencilerinizden gruplar oluşturmalarını isteyiniz.
2. Gruplara etkinlikteki konuları araştırma ödevi olarak veriniz.
3. Grupların hazırladıkları ödevi sınıfta sunmalarını sağlayınız.

Kazanımlar

Yazma

1. Bir konu veya olay hakkında ana düşünceyi vurgulayarak ve yardımcı düşüncelerle destekleyerek yorumlayan yazılar yazabilir.

5. Yazalım.

1. Öğrencilerinize etkinliğe başlamadan önce nüfusun ülkeler için önemini sorunuz.
2. Metni okutun ve metnin altında yer alan soruların cevaplarını içeren bir yazı yazmalarını isteyiniz.
3. Yazılanları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.
4. İstekli öğrencilere yazılarını okutunuz.
5. Beğenilenleri ödüllendiriniz.

5. Yazalım.

Dünya Nüfusu Azalacak

Birleşmiş Milletler verilerine göre dünya üzerinde şu an yaklaşık 7,2 milyar kişi yaşıyor ve nüfusun 2100 yılında 11 milyar olacağı tahmin ediliyor. Ancak Alman Deutsche Bank, dünya nüfusuyla ilgili yayınladığı raporda dikkat çekici rakamlar açıkladı.

"2055'te dünya nüfusu 8,7 milyar olacak."

Alman Deutsche Bank'ın raporuna göre bu rakamla dünya nüfusu zirveye çıkacak, ancak yine aynı rapora göre 2100 yılında ise nüfus gerileyecek ve 8 milyar kişiye düşecek. Birleşmiş Milletler'in tahminleri ise farklı. BM'ye göre 2100 yılında da dünya nüfusunun artışı sürecek ve 10.9 milyar'a ulaşacak.

Deutsche Bank, 2055'ten sonra nüfusun azalması tahminini dünyanın en kalabalık ülkeleri arasında yer alan Çin, Rusya, Güney Kore ve Brezilya'daki doğurganlık oranının her geçen gün azalmasına bağlıyor. Deutsche Bank'a göre, yoksul ülkelerde ortalama çocuk sayısının 3'ün altında kalması durumunda nüfus azalacak.

Aşağıda bazı ülkelerin nüfus sayısı ve bu sayının dünya nüfusuna oranı tablo içinde gösterilmiştir.

Ülke	Nüfus	Dünya Nüfusuna Oranı
1. Çin	1.359.250.000	%19.1
2. Hindistan	1.232.320.000	%17.3
3. ABD	316.418.000	%4.45
4. Brezilya	193.946.886	%2.73
5. Rusya	143.400.000	%2.02
6. Japonya	127.350.000	%1.79
7. Almanya	80.493.000	%1.13
8. Türkiye	75.627.384	%1.06
9. İngiltere	63.181.775	%0.89
10. Kazakistan	17.028.000	%0.24
11. Macaristan	9.906.000	%0.14
12. Bosna-Hersek	3.839.737	%0.054
13. Makedonya	2.059.794	%0.029
14. Vatikan	800	%0.00001

Tablo: Ülkelerin nüfuslarına göre sıralaması

Dünya hızla yaşlanıyor. Özellikle Avrupa ülkelerinde genç nüfusun azlığı o ülkeler için ileride büyük sorunlara neden olacaktır. Sizce nüfusun azalmasının sebepleri nelerdir? Nüfusun azalmasına yönelik ne tür tedbirler alınabilir? Yazınız.

144 Ünite 7 ● Sayılarla Hayat

Kazanımlar

Okuma

1. Oldukça uzun ve zor metinleri anlayabilir ve bu metinlerle ilgili sorulara cevap verebilir.
2. Metinlerdeki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.
3. Metinlerde ileri sürülen tezleri ve ulaşılmak istenen sonucu anlar.

C) HAYATIMIZDAKİ SAYILAR

1. Okuyalım, cevaplayalım.
Kültürümüzde Sayılar

Türklerin inanışları içinde bazı sayılar kutsal bir özellik taşır. Bir, üç, dört, beş, yedi, dokuz, on iki, kırk vb. sayıların dinî bakımdan çeşitli anlamları bulunmaktadır. Kültürümüzde sayılar üzerine kurulan inançların kaynakları hem İslam dinine hem de Orta-Asya yaşayışına ve Şamanizm'e dayanmaktadır.

Destanlarımızda, masallarımızda, hikâyelerimizde, şiirlerimizde ve günlük yaşayışımızda sık sık rastladığımız sayıları geleneksel kültürümüzde şu şekilde belirlemek mümkündür.

"Bir" Sayısı

İslam dininde bir sayısı Allah'ı ifade eder. Allah birdir ve tektir.

"Üç" Sayısı

Türk kültür tarihinde "üç" sayısı ile ilgili hususlara çok değişik biçimde rastlanmaktadır. Bunlardan bazılarını şu şekilde belirlemek mümkündür:

Türklere göre insan, evrenin üç önemli varlığından biri olarak kabul edilir. Bir Türk efsanesinde terazi burcu, üç ana yıldızla iki yan yıldızdan oluşmuştur. Üç yıldız göğe kaçan geyikleri, iki yıldız ise onları kovalayan avcı ile yayı oluşturmuştur. Terazi burcunun üç yıldızı çoğu Türk efsanelerinde, usta bir avcı tarafından amansız bir şekilde kovalanan ve canlarını kurtarmak için kendilerini göğe atan "üç geyik" gibi tasavvur edilmiştir.

Karluk Türkleri üç aşiretten meydana gelmiştir. Oğuz menkıbesine göre Oğuz Han üç gün annesinin sütünü emmemiş, annesi üç gece üst üste gördüğü rüyadan etkilenerek rüyasında kendisine söylenilen şekilde hareket etmiştir.

Çin'de yaşayan Türklerde düğün merasimi üç aşamada yapılır. Gelin kız, kocasının evine geldikten sonra üç gün kocası, kaynanası ve kayın babasıyla karşı karşıya gelmez.

"Üç" sayısı atasözlerimizde ve deyimlerimizde, "er oyunu üçe kadar", "üç nal ile bir ata kalmak", "üçe beşe bakmamak", "üç aşağı beş yukarı", "Balık ile misafir üç gün sonra kokmaya başlar." biçiminde yer alır.

Masallarda da üç rakamı, "üç gün üç gece, gökten üç elma düştü, padişahın üç oğlu, üç zaman sonra" gibi söyleyişlerle sık sık karşımıza çıkmaktadır.

"Dört" Sayısı

"Dört" sayısı İslam felsefesinde ve halk inanışlarında bazı temel unsurları nitelendirmek için kullanılır. Bunlardan bazıları dört unsur, dört tabiat, dört kitap, dört melek, dört mezheptir.

Bektaşilikte tasavvuftan gelen şeriat, tarikat, marifet, hakikat kavramları "Dört Kapı" ifadesiyle anlatılır.

"Beş" Sayısı

İslam inancında önemli bir yer tutan "beş" sayısı, çoğu kaynaklarda beş vakit namaz olarak gösterilir. Bunun dışında elde beş parmak vardır. Hattatlar Allah yazısını genellikle el şeklinde yazarlar. Ayrıca beş demekle Ehl-i Beyt kastedilir. Ehl-i Beyt Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'dir.

"Yedi" Sayısı

"Yedi" sayısı, Orta-Asya'daki Türk boylarından günümüze kadar Türk halk inançları ile günlük yaşamlarında en çok sözü edilen sayılardandır. "Yedi" sayısı, Anadolu'da ve bütün Türk boylarında kutsal sayılmaktadır. Bunlardan bazılarını şu şekilde belirlemek mümkündür:

Altay Türklerine göre ayın tutulması "yedi

C. HAYATIMIZDAKİ SAYILAR

1. Öğrencilerinize sayıların hayatımızdaki yerini sorunuz.
2. Onların konuyla ilgili tahminlerini dinleyiniz.

1. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize kültürlerinde önemli sayıların olup olmadığını sorunuz.
2. Siz de Türklerin önem verdiği sayılardan bahsediniz.
3. Metni okutunuz. Sorulara cevap vermelerini sağlayınız.
4. Cevapları kontrol edin. Yanlışları düzeltiniz.

başlı dev" yüzündendir. Kırgız Türklerinde Kutup Yıldızı'nda bulunan "Büyük Ayı"ya, "Yedi Bekçi" denir. Orta Asya ve Anadolu Türklerine göre yer yedi kattır. Kur'an-ı Kerim'de Yusuf Peygamber kıssasındaki rüyaya göre "Yedi besili ineği, yedi zayıf inek yer." yorumunda yedi yıl kıtlık olur. Hac'da Kâbe yedi kere tavaf edilir. Kur'an-ı Kerim'de geçen Eshab-ı Kehf olayı, "Yedi Uyurlar" olarak bilinir. Süleymaniye Camisi yedi senede yapılmıştır. Çile yedi yılda doldurulur. Yunus Peygamber, Diyarbakır kalesinde yedi yıl oturmuş; Eyüp Peygamber, Harran'da bir mağarada yedi yıl çile doldurmuştur.

İstanbul yedi tepe üzerine kurulmuştur. Gökkuşağı yedi renklidir. Başta yedi delik vardır. Gökteki takım yıldızlarının en ünlüsü Ülker Yıldızı'na "Yedi kandilli Süreyya" denir. Müzik notası yedi tanedir. Ailede soy yedi göbeğe kadar çıkarılır. Anadolu'da düğünün en namlısı yedi gece, yedi gündüz olanıdır. Hafta yedi gündür. Tehlikeli ve sağa sola zorla baskı yapanlara "yedi bela" denir.

"Dokuz" Sayısı

Türklerde kutsal sayılan sayılardan biri de "dokuz" sayısıdır. Bu sayıya geleneksel kültürümüzün her aşamasında rastlamak mümkündür.

Altay Yaratılış Destanı'na göre Tanrı yerden "dokuz dallı" bir ağaç bitirerek her dalın altında bir insan yaratmıştır. Bunlar dokuz insan cinsinin ataları olmuştur. Bu dokuz insana "Dokuz Dedeler" denmektedir. Türk hakanlarının hakimiyet alameti davul ve tuğlar dokuz tanedir. Altay Türklerinde Şamanların omuzlarında dokuz ok ve yay sembolü bulunmaktadır.

Halk takviminde "Mart dokuzu" deyimi olarak görülen dokuz sayısı atasözleri ve deyimlerimizde de sıkça kullanılmıştır. Bunlardan bazıları:

"Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.", "Dokuz ölç bir biç.", "Güzellik ondur, dokuzu dondur.", "Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.", "Dokuz ay karnında taşımak.", "Dokuz doğurmak."

"On İki" Sayısı

"On iki" sayısı halkımızca kutsal kabul edilen sayılar arasındadır. Bu sayı özellikle Alevi ve Bektaşiler tarafından kutsal bir sayı olarak bilinmektedir. On iki sayısı on iki din büyüğünün adı için "On iki İmam" deyimi olarak kullanılmaktadır.

"Kırk" Sayısı

Türkler tarafından, ilk çağlardan bu yana "kırk" sayısının kutsallığına inanılmaktadır. Alevi ve Bektaşilerde Hz. Ali'nin başkanlık ettiği kırk kişinin meclisine "Kırklar Meclisi" denmektedir. Bu sayı geleneksel kültürümüzde de değişik biçimlerde görülmektedir. Bunların bazılarını şu şekilde belirlemek mümkündür:

Doğumdan sonra kırk gün içinde bulunan anne ve bebeğe "kırk" denir. Kırk çıkması, anne ve bebek için önemli bir olay olarak kabul edilir. İnanışa göre, çocuk ayaklarını basmazsa ve ge-

lişmezse buna "kırk bastı" denir. Kırklı çocuğun elbise ve bezlerinin suyunun dışarı atılmayacağına inanılır. Yine doğumdan ya da ölümden sonra "kırk mevlidi" uygulaması yapılır, beklenen kırk günün geçmesine "kırk uçurma" denir. Ölümden sonra ölünün kırkının çıkması beklenir ve sonunda kırk aşı verilir.

Türk kültüründe önemli bir yeri olan kahvenin de "kırk yıl hatrı vardır." Misafire bir fincan kahve ikram etmeniz, sizinle kırk yıllık dostluk kurmasını sağlar.

Kırk sayısına, Anadolu'da yer isimlerinde de Kırkağaç, Kırklareli, Kırkpınar, Kırktepe, Kırkkuyu, Kırkkavak gibi rastlanmaktadır.

Masal ve efsanelerde kırk gün kırk gece düğün yapılır.

Kutsal kitaplara baktığımızda kırk sayısının birçok yerde geçtiğini görürüz. Kitab-ı Mukaddes'te, Eski ve Yeni Ahit'te kırk sayısının geçtiği yerleri gösterirsek: Saul gibi Davut ve Süleyman da 40 yıl saltanat sürmüştür. Hz. İsa öldükten sonra dirilerek 40 gün süreyle havarilerine göründü. (Acts 1:3) Tanrı İsraillileri 40 yıl çölde dolaştırdı. (Numbers 32:13) Tanrı günahkâr insanoğlunun 40 gün 40 gece yağmurla cezalandırılacağını söyledi (Genesis 7:4). Hz. İsa iblis tarafından götürüldüğü çölde 40 gün 40 gece oruç tuttu (Mathew 4:2).

Kur'an-ı Kerim'de ise kırk sayısı dört yerde geçmektedir. Bakara Suresi'nin 51. ayetinde Hz. Musa'nın Sina Dağı'nda kırk gün tutulduğu anlatılır. Maide Suresi'nin 26. ayetinde yoldan çıkmış bir kavme mukaddes yerlere girmelerinin kırk yıl haram kılındığından bahsedilir. Araf Suresi'nin 142. ayetinde Hz. Musa'ya Sina Dağı'nda verilen kırk günlük süreye değinilir ve Ahkaf Suresi'nin 15. ayetinde ise kişinin kırk yaşına geldiğinde olgunlaşacağından bahsedilmektedir. Müslümanlar arasında Hz. Muhammed'e 40 yaşında peygamberlik verilmesi, ona ilk bağlananların 40 kişi olması, kişinin malının kırkta birini zekât olarak vermesinden dolayı kırk sayısı daha da önemli bir yere sahip olmuştur.

Kırk sayısı, deyimlerde ve kalıp sözlerde de sıklıkla görülür. Bir işi yapmakta nazlanan ya da o işi yapmak istemeyen kişiye "Kırk dereden su getirdin." denir. Zamanını kendi evinden çok başkalarının evinde geçirene "kırk evin kedisi" benzetmesi yapılır. Bir iş için çok kimseyle görüşülürse "kırk kapının ipini çekmek" deyimi kullanılır. Bir şeyin defalarca yapıldığını ifade etmek için yine kırk sayısı imdada yetişir. Bir kimsenin acınacak hâlde, güç koşullar altında olduğunu belirtmek için "Kırk öksüzle bir mağarada mı kaldı?" ya da eldeki paranın çok az olduğunu açıklamak için "kırk parasız", "kırk param yok" gibi deyimler kullanılır. Birbirinden farklı birçok işle uğraşanlara "kırk tarakta bezi var", bir zaman diliminin uzunluğunu belirtmek için "kırk yılda bir", "kırk yıl", "kırk saat", "kırk yılın başı" gibi tanımlar kullanılmaktadır. Bir şeye nazar değmesin diye "kırk bir kere maşallah" ya da "kırk bir buçuk kere maşallah" denir.

Bunların dışında kutsallığına inanılan başka sayılar da bulunmaktadır.

İnsan vücudunda 366 kemik bulunduğundan 366 sayısı kutsal sayılar arasında gösterilmektedir.

Yetmiş iki milleti işaret ettiği için 72, Allah'ın adlarını işaret ettiği için 99 sayısı da kutsal sayılar arasında gösterilmektedir.

Mehmet Yardımcı

1. Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Okuduğunuz metinde hangi sayılarla ilgili inanışlar anlatılmaktadır?
1, 3, 4, 5, 7, 9, 12, 40, 366, 72, 99
2. Bir sayısı Türklerde niçin önemlidir?
Çünkü bir sayısı Allah'ı ifade eder. Allah birdir.
3. On iki sayısının önemi nereden gelmektedir?
12 din büyğünün adından gelmektedir.
4. Dört sayısı Bektaşilik'te neleri simgeler?
Şeriat, tarikat, marifet ve hakikat.
5. Metinde hangi peygamberlere ve onlarla ilgili hangi inanışlara yer verilmektedir?
6. Kırk sayısının sizin kültürünüzde bir anlamı var mı? Anlatınız.

2. Okuduğunuz metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Geleneksel kültürün sayılara verdiği önem
B) Sayıların geleneksel kültür içindeki yeri
C) Günlük hayatın içinde sayıların yeri
D) Geçmişten günümüze sayılara verilen önem

3. Sayılarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru değildir?

A) Bazı sayıların, dinî bakımdan çeşitli anlamları bulunmaktadır.
B) Bazı atasözü ve deyimler sayılar üzerine kuruludur.
C) Sayılar üzerine kurulan inançların kaynaklarının bir kısmı Şamanizm'e dayanmaktadır.
D) Geleneksel Türk kültüründe her sayı bir anlam değerine sahiptir.

4. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Altay Türklerinde Şamanların omuzlarında dokuz ok ve yay sembolü bulunmaktadır.
B) Altay Türklerinin inanışına göre ayın tutulması "yedi başlı dev" yüzündendir.
C) Altay Türklerinde düğün yedi gün yedi gece yapılır.
D) Orta Asya ve Anadolu Türklerine göre yer yedi kattır.

5. Aşağıdakilerden hangisi atasözü değildir?

A) Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.
B) Dokuz ay karnında taşımak
C) Güzellik ondur, dokuzu dondur.
D) Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.

6. Kırk sayısı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Türklerde kırk sayısının önemli ve kutsal bir yeri vardır.
B) Anadolu'da kırk sayısına yer isimlerinde de rastlanılır.
C) Masal ve efsanelerde kırk gün kırk gece düğün yapılır.
D) Kur'an-ı Kerim'de ise kırk sayısı birçok yerde geçmektedir.

7. Aşağıdakilerden hangisi "beğenilen bir varlığa/canlıya vb. nazar değmesin." diye kullanılan bir sözdür?

A) Kırk bir kere maşallah!
B) kırk yılda bir
C) kırk dereden su getirmek
D) kırk tarakta bezi olmak

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmaları seçici dinleme yöntemiyle anlar ve sorulan sorulara cevap verebilir
2. Konuşmalardaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
3. Dinlediği metnin ana fikrini anlayabilir.

2. Dinleyelim, cevaplayalım.

Sayıların Uğuruna İnanır mısınız?

1. Metne göre sayıları iş hayatında kazanca çevirmek nasıl mümkündür? Bir cümle ile söyleyiniz.

İş yaptığımız toplumu ya da müşterilerimizi düşünmek onları mutlu etmek için uğurlu saydıkları şeyleri kullanabilirsiniz.

2. Dinlediğiniz metnin konusunu en iyi anlatan kelime ve kavramlar hangi seçenekte verilmiştir?

A) sayılar - uğur - uğurlu sayılar - batıl inanç - iş hayatı - kültürel hassasiyet
B) negatif enerji - pozitif enerji - şans - Batı kültürü - Doğu kültürü - pazarlama stratejileri
C) uğurlu sayılar - pazarlama stratejileri - kültürel hassasiyet - başarı- şans- iş hayatı
D) kültürel hassasiyet - iş hayatı - pozitif enerji - sayılar - başarı - pazarlama stratejileri

3. Kimi iş adamlarının uğurlu taşlara inanmasının sebebi nedir?

A) Bu taşların sayesinde işlerinin iyi gittiğine inanmaları
B) Uğurlu olduğuna inandıkları taştan güç almaları
C) Uğurlu taşların sihirli gücüne inanmaları
D) Bu taşların manevi değeri, enerjisi veya hissinin kendilerine iyi gelmesi

4. Metne göre insanların uğur ve uğursuzluk anlayışı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Herkesin uğur ve uğursuzluk anlayışı birbirinden farklıdır.
B) Uğur ya da uğursuzluğu belirleyen faktörlerin başında dinî inanışlar gelir.
C) İnsanlar, başarılarını uğurlu gördükleri bazı nesnelere bağlarlar.
D) Uğur ya da uğursuzluk anlayışı toplumdan topluma değişiklik gösterir.

5. On üç sayısının uğursuzluğunun kaynağı ile ilgili bilgilerden hangisi doğru değildir?

A) 13 sayısının uğursuz sayılması Çin Kültürü'nden gelmektedir.
B) İbraniler'de 13 sayısının uğursuzluğu alfabelerinin 13. harfinin ölüm sözcüğünün baş harfi olmasındandır.
C) Hammurabi kanunları listesinde uğursuzluğundan dolayı 13 sayısı atlanmıştır.
D) Günümüzde 13 sayısına duyulan fobi dolayısıyla birçok otelin 13. katı veya 13 numaralı odası bulunmamaktadır.

6. Doğuluların batıl inanışları konusunda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Doğulular, uğurlu uğursuz sayılar, renklerle ilgili batıl inançlar konusunda daha hassastırlar.
B) Uğurlu uğursuz renk ve sayılarla ilgili batıl inançlar, Tayvanlı müşterilerin satın alma kararlarını doğrudan etkilemektedir.
C) Uğurlu ya da uğursuz sayıların Doğuluların alışveriş kültürünü etkiledikleri söylenemez.
D) Sekiz rakamı Çincede zenginlik ile sesteş olduğundan şanslı bir rakam olarak kabul edilmektedir.

2. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize sayılarla ilgili inançlarının olup olmadığını sorunuz. "Uğurlu sayıları var mı?", "Varsa kaç? Niçin bu sayı?" gibi sorular sorunuz.
2. Metni dinletin. Sorulara cevap vermelerini sağlayınız.
3. Cevapları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.

Kazanımlar

Okuma

1. Oldukça uzun ve zor metinleri anlayabilir ve bu metinlerle ilgili sorulara cevap verebilir.
2. Metinlerdeki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilir.
3. Metinlerde ileri sürülen tezleri ve ulaşılmak istenen sonucu anlar.

3. Okuyalım, konuşalım.

1. Öğrencilere sayıların uğursuz olup olamayacağını sorarak konuşma ortamı hazırlayınız.
2. Metni okutunuz. Anlamadıkları sözcükleri açıklayınız.
3. Metinle ilgili görüşlerini alınız. Bu konuda metnin altındaki kelimeler size yardımcı olacaktır.

3. Okuyalım, konuşalım.
Bu Sayılar Uçaklarda Niçin Yok?

Türk Hava Yolları uçaklarında 13 rakamının olmaması aslında bilinen ve sadece THY'ye özgü bir durum değil. Birçok havayolu şirketinin farklı ülkelerde sayılarla ilgili batıl inançları bulunuyor. Peki onlar ne?

Dünyada var olan farklı inanç mitlerine göre birçok havayolu şirketinin 4, 8, 9, 13 ve 17 rakamlarının bulunduğu koltukların uçaklarda yer almadığı belli başlı inançlara göre bu rakamların uğursuz olduğu kabul ediliyor.

Dünyada 13 rakamını kullanmayan tek havayolu Türk Hava Yolları değil. Uçaklar Boeing üretimi olduğu için sayısız havayolu şirketi 13 numaralı koltuk numarası olmadan sefer yapıyor.

Batıl inançlar kültürlere göre değişirken birçok yolcunun bu koltuklarda oturmak istemediğini belirten yetkililer, "13 numaralı koltuk yolculara uğursuzluk getireceği için uçaklarımızda 12-14-15 sıra numaraları bulunuyor. Çünkü kimse bu koltuklarda oturmak istemiyor" diye yolcuların korkusunu dile getiriyor.

Japon Havayollarına ait tüm uçaklarda 4 ve 9 numaralı koltukların bulunmamasına rağmen Japonlar 13 rakamının uğursuzluğuna inanmıyorlar. Çünkü Japon inanışına göre dört rakamı ölümü çağrıştırırken, 9 rakamı işkenceyi çağrıştırmaktadır.

Amerika'da Eastern Havayollarının 1972 yılında 401 sefer sayılı uçağı Evirglades yakınlarında düşmüş, kazanın ardından arama kurtarma çalışmalarına gidenlerin kazada hayatını kaybeden pilotların hayalet olarak kendilerine saldırdığı kayıtlara geçmişti. Yaşanan kazanın ardından Amerika'da birçok havayolu şirketi 401 uçuş kodunu kullanmazken, 1975 yılında konu ile ilgili olarak "The Ghost Flight 401" adında bir film çekildi.

Birçok toplum 13 rakamının uğursuzluğuna inanırken kimi toplumlarda 13 sayısının uğuruna inanılıyor. Örneğin Meksika'da, Keltik ve Germen toplumlarında bu sayı genelin tam tersine önemli, kutsal ve şans getiren bir sayı olarak görülüyor. İslam dünyasında da genel inanışın aksine 13 rakamına ayrı bir değer veriliyor. Müslümanlar için önem taşıyan bazı tarihlere ait rakamların toplamının 13 çıkması bunun nedeni olarak gösteriliyor. Örneğin Hz. Muhammed'in doğduğu yıl olan 571 de bu örnekler arasında yer alıyor.

AirportHaber.com

1. **Bazı sayıların uğurlu ya da uğursuz olmasına inanıyor musunuz? Niçin?**
2. **Sizin uğurlu ya da uğursuz olarak kabul ettiğiniz bir sayı var mı? Bu sayının uğurlu ya da uğursuz olması ile ilgili bir anınız oldu mu? Anlatınız?**

4. Okuyalım, konuşalım.
Batıl İnançlar

Yüzyıllardır süregelen batıl inançlar hayatın her noktasında etkisini gösterebilmektedir. Batıl inanışlar, ilk çağlardan günümüze kadar sürüp gelmektedir. Çoğunun bilimsellikle, akılla ve dinsel inançla.bir ilgisi olmayan bu tür inanışları insanoğlunun gönlünden, beyninden, vicdanından söküp atmak kolay değildir. Aşağıda Türklere ait bazı batıl inançların neler olduğu ifade edilmiştir.

İşte Türklere ait bazı batıl inançlar...

Sağ avuç kaşınırsa para gelir, sol avuç kaşınırsa elden para çıkar. Akşam tırnak kesilmez. Akşam sakız çiğnenmez, akşam çiğnenen sakız ölü etidir. Yıldız kaydığında bir insan ölür. Gece aya doğru tükürmek uğursuzluk getirir. Kırklı kadın evden fazla uzaklaşmaz. Kırklı çocuk yalnız bırakılacağı zaman başucuna bıçak, soğan, sarımsak konur. Akşam kapının önü süpürülmez. Geceleri cinler, peri kızları gölde yıkanırlar. Akşam soğan yenen yere melekler gelmez. Bıçakla ekmek kesilmez, evin bereketi kaçar. Bir kişinin üzerinde dikiş dikilirse o kişinin kısmeti bağlanır. Duvar dibinde uyumak iyi değildir, insan çarpılır. Dolu ilk yağdığında birkaç tane yemek sağlığa iyi gelir. Şimşek çaktığında yere bıçak saplanır. İncir ağacının altında uyuyanları şeytan alır götürür. Hamile kadın aş ererken neye bakarsa doğacak çocuk ona benzer. Bir evin başında baykuş öterse, o evde biri ölür ya da bir yıkım olur. Gece aynaya bakanın ömrü kısa olur. Elleri diz üzerinde kavuşturmak, parmakları birbirine geçirip el bağlamak iyi değildir, insanın kısmeti kapanır. Baş sağlığına gelen kişilerin ayakkabıları ters çevrilmez. Kapı eşiğinde oturulmaz, insan fakir olur.

1. Yukarıdaki inanışlardan hangileri sizin kültürünüzde de vardır?
2. Sizin toplumunuzda ne tür batıl inanışlar var?
3. Batıl inanışların birey ve toplum hayatındaki olumlu ya da olumsuz etkileri nelerdir?
4. Günlük hayatı, batıl inanışlara göre tanzim etmenin doğru olduğunu düşünüyor musunuz? Niçin?

4. Okuyalım, konuşalım.

1. Öğrencilerinize "Batıl İnanç nedir?" sorusunu yöneltiniz. Onlara batıl inançlarının olup olmadığını sorunuz.
2. Metni okutunuz. Sorulara cevap vermelerini isteyiniz.
3. Cevapları kontrol ediniz. Yanlışları düzeltiniz.

Kazanımlar

Yazma

1. Bir konu veya olay hakkında ana düşünceyi vurgulayarak ve yardımcı düşüncelerle destekleyerek yorumlayan yazılar yazabilir.
2. Deyim ve kalıp sözleri anlar bunları yazılarında kullanabilir ve bu ifadeleri açıklayabilir.

5. Okuyalım, yazalım.

1. Öğrencilerinize etkinlikteki deyim ve kalıp ifadeleri okutunuz.
2. Öğrencilerden bunlardan yararlanarak bir yazı yazmalarını isteyiniz.
3. Yanlışları düzeltiniz.
4. İstekli öğrencilere okutunuz.
5. Beğenilenleri ödüllendiriniz.

5. Okuyalım, yazalım.
Deyimler, Kalıp Sözler

Aşağıda dokuz sayısı ile ilgili deyim ve atasözleri ve kırk sayısı ile ilgili deyim ve kalıp sözler açıklamaları ile birlikte verilmiştir.
Bu deyim ve atasözlerinden de yararlanarak bir öykü ya da herhangi bir konu hakkında açıklama yazısı yazınız.

"Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.", "Dokuz ölç bir biç.", "Güzellik ondur, dokuzu dondur.", "Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.", "Dokuz ay karnında taşımak.", "Dokuz doğurmak."

Bir işi yapmakta nazlanan ya da o işi yapmak istemeyen kişiye "Kırk dereden su getirdin." denir. Zamanını kendi evinden çok başkalarının evinde geçirene "kırk evin kedisi" benzetmesi yapılır. Bir iş için çok kimseyle görüşülürse "kırk kapının ipini çekmek" deyimi kullanılır. Bir şeyin defalarca yapıldığını ifade etmek için yine kırk sayısı imdada yetişir. Bir kimsenin acınacak hâlde, güç koşullar altında olduğunu belirtmek için "Kırk öksüzle bir mağarada mı kaldı?" ya da eldeki paranın çok az olduğunu açıklamak için "kırk parasız", "kırk param yok" gibi deyimler kullanılır. Birbirinden farklı birçok işle uğraşanlara "kırk tarakta bezi olmak", bir zaman diliminin uzunluğunu belirtmek için "kırk yılda bir", "kırk yıl", "kırk saat", "kırk yılın başı" gibi tanımlar kullanılmaktadır. Bir şeye nazar değmesin diye "kırk bir kere maşallah" ya da "kırk bir buçuk kere maşallah" deyimleri kullanılır.

Serbest Okuma

1. Kültür Çağlayanındaki şiiri öğrencilere vurgulara dikkat ederek okuyunuz.
2. Karacaoğlan hakkında bilgi veriniz.
3. Siz de öğrencilerden ülkelerindeki ünlü bir şair hakkında bilgi isteyiniz.

Serbest Okuma

Hakk'ın Kandilinde Gizli Sır İdim

Hakk'ın kandilinde gizli sır idim
Anamın beline indirdin beni
Ak mürekkep idim, kızıl kan ettin
Türlü irenklere yandırdın beni

Anamın karnında ben neler gördüm
Yedi derya geçtim, ummana daldım
Dokuz aylık yoldan sefere geldim
Bir kapısız hana indirdin beni

Ben de bildim şu dünyaya geldiğim
Tuzlandım da çapıtlara belendim
Bir zaman da beşiklerde eğlendim
Anamın sütüne kandırdın beni

Beş yaşında akıl geldi başıma
On yaşında gider oldum işime
Varıp da değince on beş yaşıma
Bir kuru sevdaya yeldirdin beni

On beş yaşadım, yirmiye yol oldu
Otuzunda çevre yanım göl oldu
Kırk yaşadım, hayrım, şerrim bell'oldu
Hayrımı, şerrimi bildirdin bana

Ellisinde yaşım yarısın geçti
Altmışında yoluna yokuş düştü
Yetmişinde biraz tebdilim şaştı
Mertebe mertebe indirdin beni

Sekseninde beratçığım yazıldı
Doksanında kan damarım üzüldü
Yüz yaşında azalarım çözüldü
Bir sabi masuma döndürdün beni

Karac'oğlan der ki yaktın yandırdın
Ecel şarabın verdin kandırdın
Emreyledin Azrail'i gönderdin
Hiç de doğmamışa döndürdün beni

KARACAOĞLAN

Değerlendirme

1. Üniteyi bitirdikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını öğrencilerinize ödev olarak veriniz veya sınıfta yapınız.
2. Öğrencileriniz soruları cevapladıktan sonra sınıfta birlikte çözünüz ve yanlış yapan öğrencileri bilgilendiriniz.
3. Öğretiminde eksiklik gördüğünüz konularla ilgili ek çalışmalar yaparak sınıfınız hazır olduğunda bir sonraki üniteye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

.....

İlk felsefeciler evrendeki her şeyin karşılığını rakamlarla açıklamaya çalışırlardı. Ancak bir şeyin karşılığını hesap edememişlerdi. Hesap edemedikleri şey aslında 'bir şey' de sayılmazdı. Hiçlik... Olmayan bir şey nasıl ifade edilebilirdi ki?

Sıfır rakamını dünyaya matematik tarihinin en büyük bilim adamlarından biri olarak kabul edilen, birçok kaynakta Arap bilgini olarak tanıtılan ancak bir Türk olan Harezmî hediye etti. Harezmî, bilim ile ilgili konulara aşk ile bağlıydı. Gökbilim, tarih ve coğrafya alanlarında da önemli eserler ortaya koyan Harezmî'nin matematik alanındaki keşifleri bilim dünyasında önemli gelişmeler sağlamıştır. Mısır ve Sümerler doğal sayıları keşfetmişler ve kullanmışlardı. Ama Harezmî'ye kadar bilimde büyük başarılar elde eden bu medeniyetler dahi, sıfır rakamını kullanamamıştı. Roma rakamlarında halen temsili olmayan sıfır, insanlık kültürüne yazının icadından 4800 yıl sonra girebilmiş. Hiçbir kültürde o tarihe kadar sıfırla ilgili bir sembol kullanılmamış. Harezmî'nin bulduğu rakam 'hiçlik, boşluk' anlamında sıfır olarak adlandırıldı ve çember olarak şekillendirildi. Yani bugünkü "0" işareti... Harezmî'nin buluşu bir müddet sonra o zamanın en büyük medeniyeti Endülüs'e oradan da Avrupa'ya geçti. Gelin görün ki, sıfır rakamı Avrupa'da büyük bölünmelere yol açtı. Birçok Avrupalı bilim adamı, sıfırın matematikte kullanımının büyük karmaşaya yol açacağını savundu. Hatta sıfır, dönemin Avrupa'sında şeytanın rakamı olarak adlandırıldı.

Büyük tartışmalara yol açmış da olsa sıfır, sonunda tüm dünyada kabul gördü ve matematiksel işlemlerde büyük kolaylık sağladı. Günümüzde, Türk matematikçi Harezmî'nin hiçliği keşfi, insanlık tarihi için çok önemli olan matematik dünyasında çığır açmıştır.

1. Okuduğunuz metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rakamların Dünyası
B) Hiçliğin Keşfi
C) Matematiğin Önemi
D) Harezmî'nin Eserleri

2. Son paragrafta geçen "çığır açmak" sözü hangi anlamda kullanılmıştır?

A) Katkı, kolaylık sağlamak
B) Tartışmalara neden olmak
C) Yeni bir yol, yöntem başlatmak
D) Problem çözümlerine hız kazandırmak

3. Metinde aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yer almamaktadır</u>?

A) Harezmî birçok bilim dalı üzerinde çalışmıştır.
B) Sıfırın bulunuşu batıl inançlara konu olmuştur.
C) İlk felsefeciler her şeyi rakamlarla açıklıyormuş.
D) Bilimsel çalışmalar tüm dünyada merak uyandırmıştır.

4. Okuduğunuz metin ile ilgili aşağıdaki cümlelerden doğru olanları (D), yanlış olanları (Y) ile işaretleyiniz.

D Sıfırın keşfi bilim dünyasında tartışmalara neden oldu.
Y Bilime ışık tutan birçok medeniyet Harezmî'den önce sıfırı kullanıyordu.
D Günümüzde sıfırın kullanılmadığı rakam dizisi de vardır.

Kendimi Değerlendiriyorum

Bu bölümde;

Öğrencilerinizden değerlendirme cümlelerini sözlük yardımıyla anlamaya çalışmalarını isteyiniz. Zorlandıkları yeterlikle ilgili ek çalışma ve ödev istemelerini söyleyiniz. Öğrencilerin kişisel farklılıklarına göre ayrı ayrı ödevler vermeniz gerekir. Verdiğiniz her ödevi de mutlaka kontrol edip öğrenciye dönüş vermelisiniz.

DİNLEME METİNLERİ

A. ABAKÜSTEN BİLGİSAYARA
2. Pablo Picasso ve 4 Rakamı

1881-1973 yılları arasında yaşayan Pablo Picasso'nun öğrencilik yıllarında matematik öğretmeniyle aralarında ilginç bir sorun yaşanıyormuş. Picasso, matematik dersinde ne zaman "4" sayısı ile karşılaşsa, "4"ü öne doğru fırlamış bir burun olarak gördüğünden hemen geri kalan uzuvları da çizmeye başlıyormuş. Böylece matematik dersinde çözmesi gereken problemleri yarıda bırakıp "4" ile uğraşıyormuş. Öğretmeni onun bu davranışına ne yaptıysa engel olamamış. Her seferinde Picasso, bunu yapmak için dayanılmaz istek duyduğundan ve gözünün o anda başka hiçbir şey görmediğinden bahsediyormuş.

http://www.matematikciler.org/matematiksel-guzellikler/ilginc-bilgiler/507-pablo-picasso-ve-4-rakami.html

A. ABAKÜSTEN BİLGİSAYARA
3. Satrancın Hikâyesi ve Üslü Sayılar

Satrancın ilk kez MS 570 yıllarında Hindistan'da oynandığını biliyoruz. Daha önce Çin'de de bu oyunun oynandığı rivayet ediliyor. Anlatılanlara göre satrancı bulan Brahman rahibi bu oyun ile Şah'a bir ders vermek istemiş. Bu ders ile, "Sen ne kadar önemli bir insan olursan ol, adamların, vezirlerin, askerlerin olmadan hiçbir işe yaramazsın." demek istemiş.

Rahibin bulduğu satranç oyununu beğenen şah, rahibe, "Peki, satranç adını verdiğin bu oyunu beğendim. Dile benden ne dilersen!" demiş. Rahip bu olay üzerine Şah'ın hâlâ ders almadığını düşünerek, "Senden bir miktar buğday istiyorum. Sadece bir miktar buğday!" diye cevap vermiş. Şah, rahibin bu isteğine önce şaşırmış ve ona, "Nasıl yani? Sadece bu kadarcık mı?" demiş. Bunun üzerine rahip, "Bulduğum bu satranç oyununun birinci karesi için bir buğday tanesi, ikinci karesi için iki buğday tanesi, üçüncü karesi için dört buğday tanesi istiyorum. Böylece her karede, bir önceki karede aldığımın iki misli buğday tanesi istiyorum. Sadece bu kadarcık buğday istiyorum." demiş.

Rahibin bu isteğini yüceliğin ve kudretin simgesi olan şahlık makamına bir hakaret olarak değerlendiren Şah, üç beş tane buğday isteyen bu rahibin, küstahlığa varan alçakgönüllülüğüne sinirlenmiş ve maliye memurlarına, "Hesaplayın. Hak ettiğinden bir tane fazla buğday vermeyin." diye emir vermiş.

Hesaplama işinde ilk kareler kolay gider. 1. kareye bir buğday, 2. kareye iki buğday, 3. kareye dört buğday... Ancak 10. kareye gelindiğinde 1024 buğday vermeleri gerekir. Bu yaklaşık bir avuç buğdaya karşılık gelir; hesabın hep böyle gideceğini ve rahibe sadece üç beş buğday vereceklerini zannediyorlardı. Hesaba göre 15. karede yalnızca 1.5 kilo buğday vereceklerdi. 25. kareye gelince verilecek buğdayın 1.5 ton olduğunu görürler. İşler hiç de onların hesabına göre gitmez. Çünkü 31. kareye gelince, bu işin şakası olmadığını anlamaya başlarlar. Vermeleri gereken buğday 31. karede 92 tona yükselir. 49. kareye geldikleri zaman 24 milyon ton buğday vermeleri gerekmektedir. Bu rakam Türkiye'nin bir yıllık buğday üretiminden fazladır. 54. kareye geldiklerinde ise 771 milyon ton buğday vermeleri gerekir. Bu da dünyamızın bugünkü ölçülere göre bir buçuk yıllık buğday üretimi demektir.

Şahın maliye memurları, "Madem başladık, hesaplara devam edelim." deyip bitirmişler. 64. kareye geldiklerinde bugünkü ölçülerde dünyanın 1500 yıllık buğday üretimini rahibe vermeleri gerektiği ortaya çıkmış. Bu upuzun ifadelerle anlattığımız sayının matematik dilindeki anlatımı şöyledir; $1+2+2^2+2^3+2^4+...+2^{64} = 2^{65} - 1 = 18\ 446\ 744\ 073\ 709\ 551\ 615$ (on sekiz kentilyon dört yüz kırk altı katrilyon yedi yüz kırk dört trilyon yetmiş üç milyar yedi yüz dokuz milyon beş yüz elli bir bin altı yüz on beş).

http://www.matematikciler.org/matematiksel-guzellikler/ilginc-bilgiler/446-satrancin-hikayesi-ve-uslu-sayilar.html

A. ABAKÜSTEN BİLGİSAYARA
4. "Matematik"in Hayatımızdaki Yeri ve Önemi

Çoğunuz okulda matematik dersleri dört işlemin ötesine geçmeye başlayınca, hele hele teoremler ve ispatlar işin içine girince bu cümleyi duydunuz, hatta bizzat söylediniz: "Bu matematik dersinde gördüklerimiz, öğrendiklerimiz hayatta ne işimize yarayacak ki?"

Bu dünyada yalnız değilsiniz. Aynı soruyu, matematiğin gündelik basit hayatımızdaki yerini küçümsemeye çalışan herkes soruyor dünyada. Amerika'da da soruyorlar, Çin'de de, Brezilya'da da, Kanada'da da, Mozambik'te de...

Peki, kendi kendini kanıtlayan bir önermeymiş gibi duran bu soru cümlesi doğru mu? Soruyu soranlar kendilerinden çok eminler, onlara tersini kanıtlamaya çalıştığınızda hemen cevapları hazır: "Bu derste öğrendiklerimi gerçek hayatta nerede kullanacağım ki?"

Matematik, yeni bilgilerin elde edilmesi, elde edilen bilgilerin açıklanması, denetlenmesi ve sonraki kuşaklara aktarılmasında yer ve zamana bağlı olmayan güvenilir bir araçtır.

Günlük hayatımızda çoğu zaman matematiğin işe yaramayacağını düşünürüz fakat hayatımızdaki matematik bizimle birlikte doğar. Matematik bizim genlerimizde vardır, DNA'larımızın dizilişi bile matematiksel kurallara göredir.

İnsanın temel ihtiyacı nedir? Elbette beslenme. Beslenme ile matematiğin doğrudan ilişkili olduğunu ise en iyi annelerimizden biliriz. Annelerimiz yemek yaparken yemeği belli ölçülere göre yapar. Örneğin kabın büyüklüğüne göre tuz atarlar, bu da matematikteki oranlar konusuyla ilgilidir. Matematiğin hayatımızdaki rolü bu kadarla sınırlı değildir. Hayatımızın her alanında matematik vardır. Alışveriş yaparken ölçüleri sürekli olarak kullanırız. Zaman birimleri ise hayatımızın tamamen bir parçası hâline gelmiştir.

Matematik tüm meslek alanlarında da işimize yarar. Örneğin terziler dikim yaparken ölçüleri kullanırlar, mimarlar evimizi oluştururken açılardan yararlanır. Teknolojik aletlerin çalışmasında da matematiğin yeri büyüktür. Birçok teknolojik aleti kullanırken verdiğimiz komutlar matematiksel komutlardır.

Matematiği dinlenirken bile kullanırız. Örneğin fazla matematik çalıştıktan sonra biraz rahatlamak için mola verdik ve bu molada enstrümanımızla küçük bir şarkı çalıp ardından da sudoku çözdük. Aslında bu moladaki hedefimiz matematikten kaçmaktı fakat yine başaramadık. Müzik çalarken notaların ölçülerini anlamak için tam sayıları kullandık ve sonra sudoku çözmek için tamamen matematik kullandık. Yani hayatımızda matematikten kaçmak imkânsızdır.

Matematik bilimi ciddi bir iştir. Aslında asık yüzlü ve korku duyulan bir disiplin olmayıp tersine yaşam gibi eğlenceli, neşeli ve insanı dinlendiren bir uğraş alanıdır. Tüm dünyada bilgisayar oyunları, eğlence oyunları, satranç gibi, dama gibi oyun ve sporlar dahi matematiğe dayanmaktadır. Ya futbola ne dersiniz? Gollerin sayılması, sahanın ölçüleri, oyuncu sayıları, yedek futbolcu sayıları vb. Aynı zamanda bunların hepsi basketbol, voleybol, hentbol gibi spor dallarında da vardır. Yani matematik en eğlenceli dakikalarımızda da hep bizimledir.

Matematik bizim her günümüzde vardır. Şimdi herhangi bir günü ele alalım ve buradaki matematiğe bakalım:

"Sabah çalar saatinizi saat 6.30'a kurdunuz (zaman ölçüsü). Bu saatte uyandıktan sonra kahvaltınızı yapıp evden dışarı çıktınız. Dışarıda dolmuş beklediniz ve dolmuş geldi. Dolmuşa 2 TL verdiniz o da size 25 kuruş geri verdi (dört işlem). Okula geldiğinizde okulun yanındaki kırtasiyeden bir kalem satın aldınız (dört işlem). Okulda derse girdiniz. Derste teneffüse kalan süreyi hesapladınız (zaman ölçüleri).Teneffüste okulunuzun kantininden herhangi bir yiyecek ya da içecek aldınız ve fiyatını dışarıyla karşılaştırdınız (dört işlem, tam sayılar).Tekrar derse girdiniz ve ders, teknoloji tasarım dersiydi. Bu derste bir proje yapmanız gerekiyordu ve projeyi yaparken metreyi kullandınız (uzunluk ölçüleri). Öğleyin dersler bittiğinde evinize gittiniz. Evde öğle yemeği olarak kendinize bir omlet yaptınız. Omleti yaparken tuzu omlete göre oranladınız (oran orantı). Daha sonra basketbol oynamaya gittiniz ve maçta 5 faul yaptığınız için oyun dışı kaldınız (tam sayılar). Evde akşam yemeğini yemek üzereyken sadece yarım ekmek olduğunu, diğer yarısını öğleyin yediğinizi hatırladınız (rasyonel sayılar) ve markete gidip bir ekmek daha aldınız. Marketçiye 1 lira verip 50 kuruş geri aldınız (dört işlem). Akşam yemeğinden sonra ders çalıştınız, biraz müzik dinlediniz ve yattınız. "

B. SAYILAR NE SÖYLER?
2. Türkiye Bursları

Türkiye, sahip olduğu farklı kültür, gelenek, inanç ve düşüncelerin bir arada yaşadığı modern bir ülkedir. Tarih boyunca pek çok önemli medeniyete ev sahipliği yapmış olan Türkiye; bu medeniyetlerin kurmuş olduğu önemli eğitim kurumları ve içinden çıkardığı, bilime ve sanata katkıda bulunmuş pek çok bilim adamı, sanatçı ve yazarlar ile de bilinmektedir. Türkiye bugün özellikle 200'e yakın üniversite ve bu üniversitelere bağlı araştırma merkezleri ile tarihinin ve geleneğinin kendisine vermiş olduğu eğitim misyonunu sürdürmektedir.

Türkiye Bursları, ülkemizde yükseköğretim düzeyinde eğitim almak isteyen uluslararası öğrenciler için özel olarak tasarlanmış devlet destekli bir programdır. Programın amacı Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkileri geliştirmek ve küresel bilginin hazinesine katkıda bulunmaktır.

Türkiye Bursları lisans, yüksek lisans, doktora ve araştırma düzeyindeki başarılı öğrencilerin desteklenmesi için geliştirilmiştir. Türkiye Bursları, öğrencilerin tüm ihtiyaçlarının burs kapsamında karşılanmasını hedefler. Budan ötürü adaylarına, diğer burs programlarına göre oldukça kapsamlı imkânlar sunar. Aylık burs ödemesi, barınma, üniversite harcı, sağlık sigortası, Türkçe öğretimi giderleri ve gidiş-dönüş uçak bileti burs kapsamında öğrencilere sunulmaktadır.

Türkiye Bursları, öğrencilerin başvuru süreçlerini kolaylaştırmak için dört ana kategoriye ayrılmıştır: Lisans, Lisansüstü, Branş ve Kısa Dönemli Kurslar. Her bir kurs kategorisinde adayların özelliklerine uygun olarak başvuru yapmalarına imkân sağlayan özel burs programları bulunmaktadır.

Sunulan programlar tıp, diş hekimliği, eczacılık, mühendislik, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler, teknoloji, ekonomi, işletme, tarım, insan ve toplum bilimleri, ilahiyat, bölge çalışmaları, Türk dili gibi pek çok alanı kapsamaktadır.

C. HAYATIMIZDAKİ SAYILAR
2. Sayıların Uğuruna İnanır mısınız?

Batıl inançlar, davranışlarımızı, alışkanlıklarımızı ve gündelik yaşamımızı etkileyebilen bir güce sahip. Üstelik sadece özel yaşamımızda değil iş yaşamımızda da önemli bir yere sahip.

Kimi iş adamları uğurlu taşlara inanırlar. Negatif enerjiyi uzak tutan yarı değerli bir taşı hep yanlarında taşırlar. Özellikle de önemli bir toplantıya girerken işlerin istedikleri gibi gitmesi için âdeta ceplerindeki o taştan güç alırlar. Başarılı, belli konumlara gelmiş bu iş adamlarının ille de taşın sihirli bir güce sahip olduğuna inandıklarını söylemek doğru olmaz. Daha çok taşın manevi değeri, enerjisi veya hissi kendilerine iyi gelir. Bu sayede daha pozitif düşünürler, o küçücük obje hayatta onlar için önemli olan aile, başarı, prestij gibi konulara odaklanmalarını sağlar.

Sizin şansla veya benzer uğurlu objelerle hiçbir ilginiz veya deneyiminiz olmayabilir ancak dikkatli gözlemlerseniz çevrenizde beraber çalıştığınız insanlar arasında şansa, uğura veya pozitif enerjiye çok değer veren ve önceliklerini ona göre düzenleyen kişiler olduğunu göreceksiniz. Dolayısıyla, işinizi en iyi şekilde yapmak ve karşınızdaki insanların işinizi benimsemesini sağlamak için uğur hakkında bilgi edinmeniz ve saygı göstermeniz gereklidir.

Herkesin uğur ve uğursuzluk anlayışı birbirinden farklı. Kimisi iş görüşmesine giderken uğurlu takımını giyiyor, kimi uğurlu kalemini yanında götürüyor, kimi yüzüğünü farklı parmağına takıyor. İnsanlar, şans objeleri, giysileri veya rutinleriyle başarıya daha yakın olduklarını hissediyorlar. Aslında bu insanların çoğu, işlerini şansa bırakmayacak kadar ciddiye alıyorlar. Gereken her türlü çalışmayı ve hazırlığı yapıp işi karara bağlama noktasında kendileri için uğurlu gelen bir objeden manevi destek alıyorlar.

Uluslararası İş Yaparken Batıl İnançlara Dikkat!

Birçok ofis binasında veya otelde 13. kat yok. 13 sayısının uğursuzluğu Hristiyanlık tarihinden

geliyor. Hz. İsa'nın çarmıha gerilmesinden önceki son yemeğinde toplam 13 kişi bulunmaktaydı; İsa ve 12 Havarisi. Aslında, tarihte daha evvelki dönemlere gidildiğinde, 13'ün uğursuzluğunu işaret eden başka durumlar da var: İbraniler'e göre 13 sayısının uğursuz olmasının nedeni, alfabelerinin 13. harfinin ölüm sözcüğünün baş harfi olması. Hammurabi kanunları listesinde ise gene uğursuzluğundan dolayı 13 sayısı atlanmıştır. Günümüzde 13 sayısına duyulan fobi Batı dünyasının birçok ülkesinde kendini gösteriyor. Birçok otelin 13. katı veya 13 numaralı odası yok.

Amerikalıların %9'u ayın 13'üne gelen Cuma gününün uğursuzluğuna inanıyor ve belli iş kararlarını o güne denk getirmemeye özen gösteriyor. Bu konu üzerine yapılan çalışmalara göre, işletme kârı olarak 800 ile 900 milyon dolar bu uğursuz günde kaybediliyor. Örneğin, Amerikalılar o gün alışveriş yapmak hatta evlerinden dışarı çıkmak bile istemiyorlar, en basit kararları bile bir sonraki haftaya bırakıyorlar.

Doğuluların ise batıl inançlar konusunda daha hassas oldukları söylenebilir. Batı kültürlerinde batıl inançları iş dünyasından uzak tutmak biraz daha kolay. Oysa Asya'da özellikle Çin ve Tayvan kültürlerinde iş ve batıl inançları birbirinden ayırmak mümkün değil. Uğurlu uğursuz renk ve sayılarla ilgili batıl inançlar Tayvanlı müşterilerin satın alma kararlarını doğrudan etkiliyor. İlginç bir şekilde insanlar uğursuz sayılardan uzak durmak için bir ürüne ederinden daha fazla para ödemeye razı oluyorlar. Örneğin, Tayvanlılar 3 adet tenis topuna 4 adet tenis topundan daha fazla para ödemeye hazır! Bunun sebebi Çin kültüründe 4'ün benzer sese sahip olan ölüm kelimesini çağrıştırması. Bu nedenle birçok binanın 4. katı veya 4 numaralı dairesi yok. Diğer yandan da yine tenis topları üzerinden yapılan bir başka çalışma Tayvanlıların 10 tenis topunu 7 dolara alabilirken, 8 tenis topuna yaklaşık 10 dolar vermeye razı olduklarını gösteriyor. Sekiz rakamı Çincede zenginlik ile sesteş olduğundan şanslı bir rakam olarak kabul edilmekte. Yani, dört rakamı ne kadar uğursuzsa, sekiz de o kadar uğurlu. Aynı sebepten Hong Kong'da sekiz rakamı bulunan araba plakaları çok büyük meblağlara satılıyor.

Özetle, uluslararası işletmelerin kültürlere özgü bu tür batıl inançları bilmelerinin ve pazarlama stratejilerini bu bilinçle geliştirmelerinin yabancı pazardaki başarılarında büyük payı var. Kültürel hassasiyeti elden bırakmadan iş yapmaları pazarlama hatalarını asgariye indirecek, büyümelerini hızlandıracak ve rakipleri önünde avantajlı kılacaktır.

Sayıların Anlamlarını Lehinize Çevirin

Eğer sayılar sayı olmanın ötesinde anlamlar taşıyorsa, bu durumu fırsata çevirmek sizin elinizdedir. Yapmanız gereken neyin, kim için önemli olduğunu doğru tayin edip iş modelinizi bu prensipleri dikkate alarak oluşturmaktır.

Şirket, belli batıl inançlara uyum sağlama kararını içinde bulunduğu toplumu veya müşterilerini mutlu etmek için de seçebilir. Mesela, Çinli müşterilerle iş yapıyorsanız 88 numaralı ofisi kiralamayı tercih edebilirsiniz. Sekiz sayısı sizin için bir şey ifade etmese de onlara uğurlu bir iş içinde olduklarını hissettirecektir. Böylece, mantık dışı görünen uğur konusunu kendi işinizde başarılı olmak için mantıklı hâle getirebilirsiniz.

www.dadassist.com.tr

(Düzenlenmiştir.)

Cumhurbaşkanlığı Sarayı - Ankara

8

Kişiler, Kişilikler

Bölümler

A) Bilim Adamı
B) Kişiliğin Anahtarı: El Yazısı
C) Yüz Hatları İle Karakter Okumak

Beceriler

- Deyim ve Atasözlerini Kullanabilme

Kelimeler

- atasözü
- özdeyiş
- deyim
- kıssa

8

Kişiler, Kişilikler

A. ALT KONULAR

A) Bilim Adamı
B) Kişiliğin Anahtarı: El Yazısı
C) Yüz Hatları ile Karakter Okuma

B. SÖZ VARLIĞI

- Bazı bilim dallarıyla ilgili teknik terimler.
- Kişilik ve karakter analizine yönelik kelime ve kavramlar.

D. KAZANIMLAR

DİNLEME

1. Konuşmayı seçici dinleme yoluyla anlar.
2. İçeriği ve anlatımı karmaşık soyut ifadeler ve karmaşık bir anlatım diliyle sunulan programları anlar.
3. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
4. Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla anlar ve özetler.

OKUMA

1. Metinde tartışılan tezlerden ulaşılmak istenen sonucu belirler.
2. Metinlerdeki örtülü anlamları, göndermeleri anlar.
3. Metinde öne sürülen tez ve görüşleri kendi cümleleriyle özetler.
4. Araştırma raporlarında kullanılan uzmanlık alanıyla ilgili temel terimleri anlar.
5. Metinde öne sürülen tez ve görüşleri kendi cümleleriyle özetler.
6. Metinde öne sürülen tezleri belirler.

KONUŞMA

1. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklamalar yapar.
2. Sorulara ve yorumlara uygun karşılıklar vererek ikna edici bir biçimde tartışır.
3. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve kesin bir biçimde ifade eder.
4. Karşı tarafın iddialarına anında, uygun ve akıcı cevaplar verir.

YAZMA

1. Bir konu veya olay hakkında yapılan bir yorumda kendi düşüncelerini ifade edebilir, ana düşünceyi vurgular ve ana düşünceyi uygun örneklerle destekler.
2. Önemli olduğunu düşündüğü noktaları ön plana çıkararak karmaşık konularda bir kompozisyon veya rapor yazar.
3. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunan metinler yazar.

E. HAZIRLIK

Derse gelmeden önce kâğıt paralarla ilgili bir araştırma yaparak geliniz. Dünyada kâğıt paraların üzerinde bulunan önemli şahsiyetlerden bahsediniz ve onlara kendi ülkelerindeki paraların üzerinde kimlerin resmi olduğunu sorunuz. Bu şahısların neden resimlerinin paraların üzerinde olduğunu, yaptıkları çalışmaları, eselerini sorunuz ve sınıfta bir konuşma ortamı oluşturunuz.

Kazanımlar

Okuma

1. Metinde tartışılan tezlerden ulaşılmak istenen sonucu belirler.
2. Metinlerdeki örtülü anlamları, göndermeleri anlar.

Üniteye Hazırlık

1. Öğrencilerinizden üniteye hazırlık görsellerini incelemeleri isteyiniz.
2. Cebinizden herhangi bir kâğıt para çıkararak üzerindeki resmi öğrencilerinize gösteriniz.
3. Her milletin kendi parasının üstüne bir takım önemli şahsiyetlerin resimlerini koyduğunu söyleyiniz.
4. Öğrencilerinize "Sizce ülkeler bunu neden yapıyor?", "Bir paranın üzerinde resminiz olsun ister miydiniz?", Sizin paralarınızın üzerinde hangi ünlü kişilerin resimleri var?" sorularını sorunuz.

1. Okuyalım, işaretleyelim.

1. Öğrencilerinize "Matematikle aranız nasıl?", "Matematik problemlerini çözmede yetenekli misiniz?" sorularını sorunuz.
2. Öğrencilerinize "Ülkenizde matematik alanında ünlü birisi var mı?" sorusunu sorarak onları konuyla ilgili konuşturmaya çalışınız.
3. Konuşmaların ardından metni birkaç öğrenciye parça parça okutunuz.
4. Öğrencilerin yaptığı telaffuz hatalarını düzeltip metinle ilgili işaretleme etkinliğini yaptırınız.

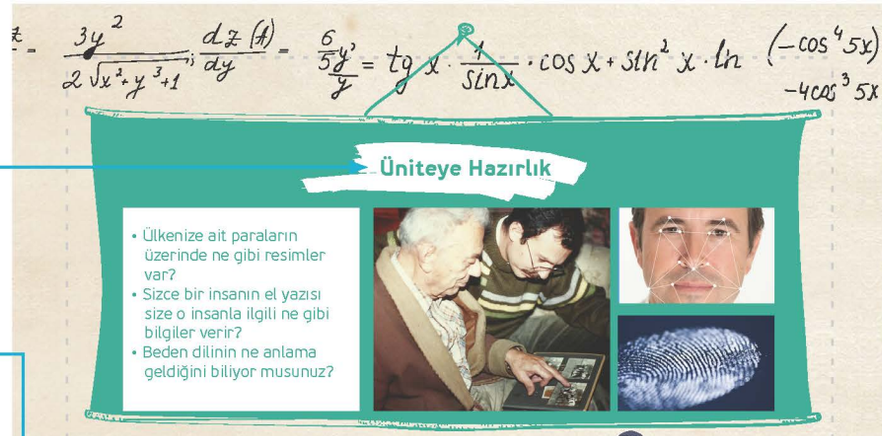

A. BİLİM ADAMI

1. Okuyalım, işaretleyelim.
Cahit ARF

Bir ülkenin gelişmesi, o ülkenin bilim ve sanat anlayışının gelişmesiyle mümkün olmaktadır. Hiç şüphesiz ki, bilim bu konuda çok önemli bir rol oynar. Cahit Arf isimli bilim adamı da ülkesinin gelişmesine, matematik alanında yaptığı üstün çalışmalarla büyük katkılarda bulunmuştur. Matematik dehası lakabı takılan Türk bilim adamına aynı zamanda Ordinaryüs unvanı da verilmiştir.

Cahit ARF, 11 Ekim 1910 tarihinde Selanik ilinde doğmuştur. Bu dönemde bu bölge, Osmanlı Devleti'nin elinde bulunuyordu. 1912 yılında ilk Balkan Savaşı çıktığında, ünlü matematikçi iki yaşındaydı. Osmanlı Devleti Balkan Savaşını kaybettiğinde ise Cahit Arf, ailesi ile birlikte İstanbul'a gelmiştir. Arf, bu tarihten sonra İstanbul'da yaşamaya başlamıştır. Ünlü bilim adamı burada ilk olarak Beşiktaş Sultanisi, sonra da İstanbul Sultanisi'nde eğitim görmüştür. Arf bu yıllarda, okuldaki arkadaşlarıyla pek konuşmaz ve de dışarı çıkmazdı. Sınıf arkadaşlarıyla zaman geçirmemesi utangaçlığından, dışarı çıkmaması ise ailesinin yasağından kaynaklanmaktaydı.

Ünlü bilim adamı 9 yaşına bastığı zaman, Arf ailesi İstanbul'dan Ankara'ya taşındı. Bu taşınmadan kısa bir süre sonra da İzmir'e taşındılar. Tabii bu arada Cahit Arf, sürekli okul değiştirmek zorunda kalıyordu. Cahit Arf'ın matematik bilimine olan ilgisi, İzmir'deki okulunda daha da arttı. Bu ilginin artmasında ise, okulunda Cahit Arf'a öklit bağlantısıyla ilgili geometri soruları çözdüren hocasıydı. Hoca, onun matematik ilgisini bir nevi körüklemişti.

Takvimler 1926 yılını gösterdiğinde, Arf yaşamak için ailesi tarafından Fransa'daki amcasının yanına gönderildi. Burada ise, üç yıllık liseyi iki yılda bitirme başarısı göstermiştir. Bu noktada, Cahit Arf'ın matematik zekâsı ortaya çıkmıştır. Arf, okuduğu okulda matematik sınavında en yüksek notları almayı başararak okulu erken bitirme başarısı göstermiştir. Daha sonradan Arf, maddi nedenlerden dolayı ailesi tarafından İstanbul'a çağırılmıştır. Tabii Arf'ın Fransa macerası burada bitmemiştir. Ordinaryüs'e Türkiye'ye dönüşün ardından bir burs va-

sıtasıyla Paris yolu açılmıştır. Eğitimine Paris'te devam eden ARF, buradan iki sene sonra mezun olmuş ve doktorasını tamamlamıştır. Cahit Arf, kendisine kariyer olarak öğretmenlik yapmayı seçmiştir ve bu hedef uğruna Galatasaray Lisesi'nde öğretmenlik yapmaya başlamıştır.

Cahit Arf, yaptığı iş ne olursa olsun her zaman matematik ilgisini ve araştırmasını sürdürmeye devam etti. Ve bu hedef doğrultusunda, İstanbul Üniversitesi'nin Matematik Bölümüne öğretim üyesi olarak katıldı. Arf, burada matematik çalışmaları için daha uygun ortam bulmuş ve araştırmalarına üniversite çatısı altında devam etmiştir. Burada, bir matematik projesi üzerinde çalışmaya başlamış ve bu proje Arf'ı oldukça zorlamıştır. Başa çıkılamayan bu projenin temeli ise, lise yıllarına dayanmaktaydı.

Arf, lise yıllarında geometri problemleri üzerine birtakım sorular sormaya başlamıştır. Bu sorular, geometri sorularında hangi soruların cetvelle çözülüp çözülemediği üzerineydi. Daha sonradan Galois teoremini öğrendi. Bu teoremi öğrendikten sonra, Galois cebir denklemlerinin listesini hazırlamaya karar verdi. Fakat kendisinin bu yapmak istediğini Jordan önceden yapmıştı ve bununla ilgili de bir kitap hazırlamıştı. Ama Jordan'ın hazırladığı bu kitapları okuyamadı. Ve Arf için bu konu artık bir projeye dönüştü. Başa çıkılamayan bir proje. Ve bu proje kapsamında Almanya'nın Göttingen bölgesine gitti. Burada Helmut Hasse danışman oldu ve Cahit Arf, doktora çalışmasında bulundu. Buradaki çalışmalarında Hasse-Arf teoremini geliştirdi ve bu projedeki çalışmasını sona erdirdi.

Arf, bu çalışmasının ardında İstanbul Üniversitesi'ne çalışmak için geri döndü. Başarılarından dolayı 1943 yılında profesörlük, 1955 yılında ise ordinaryüs profesörlük kavramları matematik dehasına verilmeye uygun görüldü.

Öğretmenlik sevgisi, onu 1963 yılında Robert Koleji'nde öğretmenlik yapmaya itti. Bir sene sonra ise buradan ayrılarak Amerika'da bir enstitüde çalıştı. 1967 yılında ise Arf'ın diğer üniversitesi Ankara'da bulunan ODTÜ oldu. Burada 3 sene çalıştıktan sonra emekli oldu. Emekli olmak, onu matematik ve bilim sevdasından vazgeçirememişti. Emekliliğinden hemen bir sene sonra TÜBİTAK kuruldu ve bu kurumun kurulmasında çok önemli roller üstlendi. Ve bu kurumda yıllarca başkanlık yapmıştır.

Cahit Arf, matematik alanında olağanüstü katkı ve çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalar ise, her zaman önemsenerek ödülsüz bırakılmamıştır. KATÜ, ODTÜ ve İTÜ gibi teknik üniversitelerden aldığı doktora unvanları, başarılarının meyvesini aldığının kanıtlarıdır.

Matematik profesörü, hayatını adadığı matematikte en önemli çalışmalarını cebir ve sayılar teorisi alanında yapmıştır. Arf sabitleri denilen kavram da, sayılar teorisi alanındaki çalışmalarının bir meyvesidir. Almanya'da hazırlamış olduğu Hasse-Arf teoremi de, bir diğer önemli başarı meyvesidir. Bunların dışında uygulamalı matematik dalında yayımladığı birçok makaleyle matematik bilimine hizmet vermiştir.

Yaptığı çalışmalarla Ordinaryüs profesör unvanı alan Cahit Arf'ın hayatı, Türk Edebiyatının en önemli yazarlarından birisi olan Oğuz Atay tarafından "Bir Bilim Adamının Romanı" adıyla da kaleme alınmıştır. Bu ünlü bilim adamı, aynı zamanda Türk tarihindeki en önemli bilim adamlarından biri olmasını, Türk parası olan 10 TL'nin arka kısmına resmi konularak kanıtlamıştır. Bilim adamı, 1997 yılının son günlerinde kalp krizi geçirerek hayata gözlerini yummuştur.

Yazar: Erdoğan GÜL

	D	Y
1. Bilimin bir ülkenin gelişmesinde önemli olduğu şüphe götürmez bir gerçektir.	●	
2. Cahit Arf çocukluğunda son derece sosyal bir öğrenciydi.		●
3. Ankara'da okurken öğretmeni onun matematiğe olan ilgisini söndürdü.		●
4. Cahit Arf, öğretmen olmak için yurt dışı eğitimini yarıda bırakarak İstanbul'a dönmüştür.		●
5. Araştırmalarına uygun ortam bulmak için üniversitede çalışmaya başlamıştır.	●	
6. Almanya'da projesini tamamlayan Arf, meslektaşıyla bir teori geliştirdi.	●	
7. Çalışmaya başladığı üniversiteden emekli oldu.		●
8. Matematik alanında, dünya çapında önemli başarılara imza attı.	●	
9. Hayatını anlatan bir roman yazılmıştır.	●	

1910 yılında *doğdu.*

1926 yılında *Fransa'daki amcasının yanına gönderildi.*

1943 yılında *profesör oldu.*

1955 yılında *ordinasyus profesör oldu.*

1967 yılında *ODTÜ'de öğretmen oldu.*

1970 yılında *emekli oldu.*

1997 yılında *hayata gözlerini yumdu.*

2. Okuyalım, cevaplayalım.

2. Okuyalım, cevaplayalım.
Cahit Arf; Bir Efsanenin Ardından

Yaşlı adam piposundan bir nefes daha çekiyor ve beni ürkütmemeye özen gösteren bir ses tonuyla soruyor. "Hangi konuda çalışmayı planlıyorsunuz?"

Vereceğim cevabı o anda uydurduğumu sanması durumunda konuşmanın alacağı nahoş gelişmenin sorumluluğunu ona bırakmaya karar verip cevaplıyorum "Arf halkalarını incelemek istiyorum." Dudağının kenarındaki kıvrımın bir an titremesi için geçen süre kadar düşünüyor ve "Bu halkalar hakkında ne biliyorsunuz?" diyor. Yaşlı kurdun konuyu böylesine bir ustalıkla, tedirgin edici bir kişisellikten ikimizin de rahat edeceği matematiksel nesnelliğe çekişinden memnun, arkama yaslanıyorum.

Yıl 1984. Dışarıda sonbaharın ilk yağmurları Gebze'ye düşüyor. Yaşlı adamla TÜBİTAK'ın Gebze'deki araştırma merkezinde bir odada yalnızız. Beni işe alıp almama konusunda bir karar vermek üzere mülakat yapan yaşlı adam Cahit Arf. O, yabancı matematikçilerle her tanıştığımda ilk izlenimlerini etkilemek için, kendisiyle aynı milletten olduğumu söyleye geldiğim Cahit Arf...

Geometri ile cebirin kesiştiği o bulanık sularda tutulabilecek balıklardan söz ediyoruz. Piposunu her an ağzına sokabileceği

158 Ünite 8 ● *Kişiler, Kişilikler*

2. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Yan "Anı" türünde kaleme alınmış yazı bulunmaktadır. Öğrencilerinizden metni sessiz okuma yöntemiyle bir kez okumalarını isteyiniz.
2. Öğrencileriniz metni okuduktan sonra bir defa da vurgu ve tonlamalara dikkat ederek siz okuyunuz.
3. Ardından öğrencilerinize metinle ilgili soruları yöneltiniz ve onların sözlü olarak cevaplamalarını sağlayınız.

bir seviyede tutup mütemadiyen matematik anlatıyor. Gözlerinin içindeki pırıltılara takılıyorum. Yıllar önceki o ilk karşılaşmamız peyda oluyor gözlerimin önünde. ODTÜ üçüncü sınıftayız ve cebir dersinin ilk günü hocayı bekliyoruz. Koca sınıfta üç kişiyiz ve birbirimize cesaret vermek için yan yana oturmuş biraz da birbirimize sokulmuşuz. İlk kez Cahit Arf'tan ders alacağız.

Diğer sınıflar derse başlamış, koridor sessiz. Biz bekliyoruz. Yaşlı, huysuz, modası geçmiş prensiplerini zorla bize benimsetmeye çalışan, ne yapsak bizi beğenmeyecek bir adam bekliyorum. Kendi başarılarıyla bizi mütemadiyen ezecek kibirli bir adam... Bazı müzisyenlerin önce tıbba yazılıp, ilk kadavra dersinde camdan atlayıp kaçtıklarını düşünüyorum. Sınıf zaten zemin katta...

Nihayet ayak sesleri duyuluyor. Giderek yaklaşan ayak sesleri. Pencereye son kez bakıyorum... Ve Cahit Arf sınıfa giriyor. Yüzünde içten bir tebessüm, sırtında göğsü bağrı açık kısa kollu bir gömlek, ayağında ütüsüz bol

bir pantolon ve beyaz spor ayakkabılar. Kapıyı kaparken "Merhaba. Nasılsınız bakalım?" diyor. Benim için bir efsanenin başlamakta olduğunu hissediyorum. Ve sınıf penceresinden atlayıp müzisyen olma hayallerini bir daha kurmuyorum.

Bazen hayattan beklentilerim aldıklarımın on iki fersah önünde tırıs gitmeye başlayınca durup kendime sorarım: "Bugün sen Cahit Arf kadar çalıştın mı?"...

(Ali Sinan Sertöz, 15 Ocak 1998, Ankara.)

- **Yazar, kendisine hangi durumlarda yukarıdaki soruyu sormaktadır?**
- **Yukarıdaki metne göre Cahit Arf nasıl bir kişiliktir?**

3. Tamamlayalım.

1. Paris'teki St. Louis Lisesi'nde okumak ..... ailesi tarafından Fransa'ya gönderilmiştir.
   a) üzerine b) üzere
2. Üniversitede yaptığı doktora çalışması onun dünya ..... tanınmasına yol açmıştır.
   a) çapında b) içinde
3. Bir yıllığına misafir profesör ..... Maryland Üniversitesi'ne gitmiş.
   a) kadar b) olarak
4. Matematiğe yapmış olduğu köklü katkılarından ..... TÜBİTAK Bilim Ödülü'ne layık görülmüştür.
   a) dolayı b) için
5. Ülkemizde matematiğin simgesi haline ..... Arf, 26 Aralıkta vefat etmiştir.
   a) gelen b) olan

3. Tamamlayalım.

1. Öğrencilerinize yandaki cümleleri uygun seçeneklerle tamamlamalarını söyleyiniz.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmayı seçici dinleme yoluyla anlar.
2. İçeriği ve anlatımı karmaşık soyut ifadeler ve karmaşık bir anlatım diliyle sunulan programları anlar.

Konuşma

1. Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip sonuçlandırarak ayrıntılı tanıtım veya açıklamalar yapar.

Yazma

1. Bir konu veya olay hakkında yapılan bir yorumda kendi düşüncelerini ifade edebilir, ana düşünceyi vurgular ve ana düşünceyi uygun örneklerle destekler.

4. Dinleyelim, eşleştirelim.

1. Öğrencilerinize yan tarafta bulunan deyim ve atasözlerinden hangilerinin anlamını bildiklerini sorunuz.
2. Ardından Barış Manço'nun Kazma isimli şarkısını en az iki defa dinletiniz.
3. Öğrencilerinizden şarkıda geçen deyim ve atasözlerini tespit etmelerini ve anlamlarıyla eşleştirmelerini isteyiniz.

5. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize "Eğitim hayatınız boyunca en başarılı olduğunuz ders hangisiydi?" sorusunu sorup cevaplarını alınız.
2. Sonra "Peki en sevdiğiniz ders, en başarılı olduğunuz ders midir?" sorusunu sorunuz.

6. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden daha önce okudukları metinde Cahit Arf'le ilgili bir yazı çalışması yapmalarını sağlayınız.

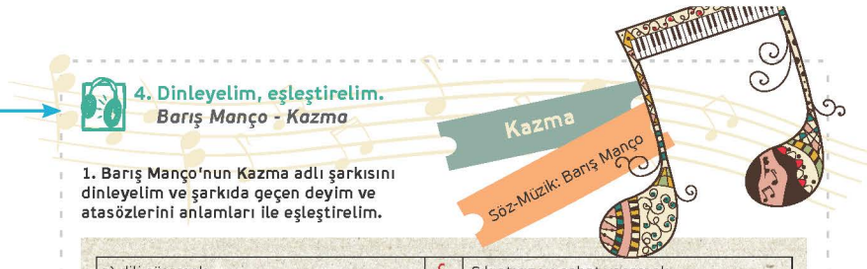

4. Dinleyelim, eşleştirelim.
Barış Manço - Kazma

1. Barış Manço'nun Kazma adlı şarkısını dinleyelim ve şarkıda geçen deyim ve atasözlerini anlamları ile eşleştirelim.

a) dili sürçmek	ç	Sıkıntısız ve rahat yaşamak.
b) bir baltaya sap olamamak	d	Emek vermek, zahmet çekmek.
c) yan gelip yatmak	e	Bir iş için doğru ve düzgün yürümemek, sorun çıkmak.
ç) keyif sürmek	f	Hoş görmek.
d) alın teri dökmek	b	Belli bir iş sahibi olamamak.
e) ters gitmek	c	Yapacak işleri olmasına rağmen yapmamak.
f) kusura bakmamak	a	Konuşma sırasında kelimeleri yanlış söylemek.
g) Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.	g	Başkasının malı insanlara daha değerli görünür.
ğ) Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.	ğ	Büyük çıkarlar beklenen durumlarda küçük fedakârlıklardan kaçınmamalıdır.

2. Şarkıda geçen Dimyat, Şam ipeği, zemzem suyu ile yıkanmak, dünya ahret gibi kelime ve ifadelerin Türk dili ve kültüründeki yeri hakkında bir araştırma yapınız.

5. Konuşalım.
En Sevdiğim Ders

1. Eğitim hayatınızda en sevdiğiniz ders hangisiydi? Niçin?
2. Okulda hangi derslere ağırlık vermek gerekir? Niçin?

6. Yazalım.
Onun Hayatı

İpucu olarak verilen ifadelerden yararlanarak Cahit Arf'ın hayatını ve neden dünyaca sevilen bir bilim adamı olduğunu anlatan bir metin yazalım.

Dünyaya gelişi
Eğitimi
İş hayatı
Başarıları
Dünyaca tanınması

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
2. Konuşmayı seçici dinleme yoluyla anlar.

B. KİŞİLİĞİN ANAHTARI: EL YAZISI

1. Öğrencilerinize insanların kişiliğini anlamanın pek çok yolu olduğunu ve bunlardan birisinin de el yazısı olduğunu söyleyiniz.
2. Öğrencilerinize her kişinin kendine özgü bir yazı stili olduğunu hatta herkesin aynı görünse de farklı şekillerde kalem tuttuğunu söyleyiniz.
3. Öğrencilerinize bu konuya katılıp katılmadıklarını sorarak onların görüşlerini alınız.

B. KİŞİLİĞİN ANAHTARI: EL YAZISI

1. Dinleyelim.

Karalamalar ve Karakter Tahlili

Karalama olarak çizilen şekillerin ne ifade ettiğini anahtar kelimeleri kullanarak yazalım.

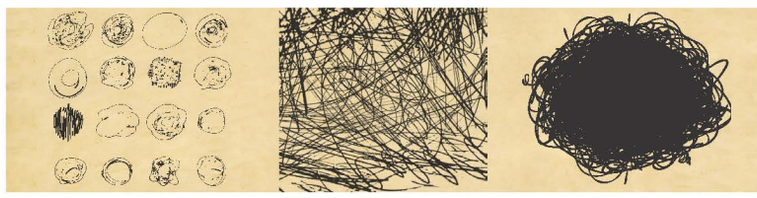

1. Dinleyelim, yazalım.

1. Öğrencilerinize birazdan dinleyecekleri metinde insanların kalemle çizdiği şekillere göre karekterlerinin belli olabileceğini söyleyerek onları metne karşı ilgili hâle getiriniz.
2. Öğrencilerinize dinledikleri metne göre yan tarafta verilen çizimlerin ne tür çizimler olduğunu yazmalarını isteyiniz.
3. Metni en az iki defa dinletiniz.

2. Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki çizimlerin adı nedir?

Karakalem Portre

çiçek çizimi

kuş çizimi

kalp çizimi

ok çizimi

ev çizimi

Kazanımlar

Okuma

1. Metinde öne sürülen tez ve görüşleri kendi cümleleriyle özetler.
2. Araştırma raporlarında kullanılan uzmanlık alanıyla ilgili temel terimleri anlar.

Bölüm Notları - Eleştirel Okuma

Amaç: Öğrencilere okudukları hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini sağlamak; konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek kendi doğrularını buldurmaktır.

Metin okunurken öğrenciler, katılıp katılmadıkları yerleri belirler ve zihinlerinde oluşan sorulara cevap ararlar. Duygu, düşünce ve olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurmaya çalışırlar. Kişisel deneyimlerinden hareketle okuduklarını anlamlandırırlar.

3. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize "Grafoloji" kelimesini daha önce duyup duymadıklarını sorunuz. Öğrencileriniz arasında bu kelimenin ne demek olduğunu bilen varsa sınıfa anlatmasını isteyiniz.
2. Öğrencilerinize "Grafoloji"nin el yazısından karakter analizi yapan bilim dalı olduğunu söyleyerek öğrencilerinizin bu konuyla ilgili düşüncelerini sorunuz.
3. Tahtaya "El yazısından kimlik tespiti yapılabilir ama karakter analizi yapılamaz." ve "El yazısından kimlik tespiti, karakter analizi, ilgi ve eğilimler gibi insanlara ait birçok özellik öğrenilebilir." cümlelerini yazınız ve öğrencilerinize hangi cümleye daha çok katıldıklarını sorunuz.
4. Sınıfta küçük bir tartışma ortamı oluşturunuz ve öğrencilerinizi konuyla ilgili konuşturunuz.
5. Öğrencilerinizi konuya ilgili hâle gitirdikten sonra metni parça parça öğrencilerinize okutunuz.

3. Okuyalım, cevaplayalım.

El Yazısı Analizi

Elinizin altında bulunan kâğıt parçalarına farkında bile olmadan çizdiğiniz biçimler, sizin ruh hâlinizi ele vermeye yetiyor. Bu konudaki ilk araştırmalar ile bulgular, psikanalizin babası sayılan Sigmund Freud' un çabasıyla ortaya çıkmıştı.

Psikiyatristler, ellerinin altındaki örneklerle hastalarının sorunlarını daha kolay gün ışığına çıkarmaya başlamışlardı. Öyle ki, çeşitli karalamaların anlamlarını kapsayan kitaplar elden ele dolaşmaya bile başlamıştı.

Böylece doğmuş olan Grafoloji Bilgisi, insanların yazılarından ya da attıkları imzalardan yola çıkarak karakter analizleri yapmayı kolaylaştırıyor.

Uzmanlara göre yazı özellikleri ve ifade ettikleri karakterlere bakalım;

Eğim:

- El yazısının sağa doğru eğimi, kişinin iletişim yeteneğinin göstergesi olarak yorumlanıyor. Örneğin kişi daha arkadaş canlısı, yönlendirici, sorumluluk sahibi, girişken olma eğilimi taşır. Aynı zamanda satış yapmaya, kontrolü elinde tutmaya, sevilmeye, destekçi olmaya kadar uzayan birçok olasılığı barındırır. Yazı sağa doğru eğildikçe kişinin kararlarında duygularının etkisinde kalma özelliği artar.
- El yazısının genellikle dik oluşu kişilik bağımsızlığına işarettir.
- Sola doğru eğilen el yazısı, duygusal olarak ihtiyatlılığı temsil eder. Bu el yazısının sahibi, öncelikle her ayrıntıyı doğrulama ihtiyacı duyar. Başkalarının onu herhangi bir söz vermeye zorlamasından hoşlanmaz.

sola eğimli
sağa eğimli
dik harfler

Büyüklük - küçüklük:

- Büyük el yazısıyla yazan kişiler daha çok dışadönük, dost tavırlı kimselerdir. El yazısının sahibi kişi, yabancılara karşı daha mesafeli olmayı tercih etse de kendine güvenle hareket eder.
- Küçük el yazısı mantığı temsil etmenin yanı sıra zıt düşülen kişilere karşı acımasız olmayı da ifade eder. Akademik ve zihinsel uğraşılardan hoşlanan kişilerde bu tip el yazısı görülür.
- Eğer yazı hem küçük hem de zarif ise kişinin kendi dalga boyuna uygun olmayan kişilerle de iyi bir iletişim kurması olası değildir. Bu kişiler, sosyal olarak kabul görmüş kuralları yıkmak konusunda zorlanırlar.

büyük yazı
küçük yazı

Baskı:

- Koyu harflerle yazan kişiler verdikleri sözü yerine getirmek konusunda çok titizdirler ve etraflarındaki birçok olan biteni ciddiye alırlar.
- Çok koyu harfler ise kişinin gerginliğinin, eleştiriye karşı sinirlerine fazla hâkim olamayışının ve küçük imalardan bile alıngan lık göstermesinin ifadesi olarak yorumlanır. Bu kişiler önce tepki gösterir sonra soru sorarlar ve duygusal davranışlarını devam ettirirler.
- Çok silik ve ince yazılar ise ortama ve insanlara olan hassasiyeti temsil ediyor. Ama yazı aynı zamanda kaba saba ve şekilsiz ise kişi duygusal derinliği bile devam ettiremiyordur ve sönük bir yaşam tarzı sürdürüyordur.

koyu harfler
silik harfler

162 Ünite 8 ● Kişiler, Kişilikler

l, t ve h harflerindeki sırlar:

- Bu harflerin üst kısımlarının uzun olması hedef ve hırsın mevcudiyetini gösterir. Ancak üst tarafı fazla uzun l, t ve h'ler, kişinin başarması gerektiğini düşündüğü meselede gerçek dışı beklentiler içinde olabileceği anlamına gelir.
- Bu harflerin üst tarafının oranlı bir şekilde kuyruklu olması kişinin her şey üzerine etraflı bir şekilde düşündüğünü ve hayal gücünü makul bir şekilde kullandığını gösterir.
- Kıvrımın enli olması, yeni fikirler üretme ve bunların üzerine uzun uzadıya düşünme eğilimini ortaya koyar.
- Üst kıvrımın tekrar harfe geri dönmesi, yazı sahibinin hayal gücünü kullanmaktan kaçındığını ve elindeki işi bitirebilmek için asgari gerekliliklerle kendini sınırladığını gösterir.

g, y, p harflerindeki sırlar:

- Kuyruğun dik olması, sabırsızlık alametidir.
- Kuyruğun basık bir şekilde yuvarlanması, saldırganlık ve yüzleşmekten uzak durma isteğini ortaya koyar.
- Kuyruğun bastırılarak yazılmış tam bir kanca halini alması, enerji, para kazanma isteği ve tenselliğin göstergesidir.
- Kuyruğun bastırmadan tam bir kanca şeklini alması güvenlik ihtiyacını gösterir.

Kelimeler arasındaki mesafe:

- Kelimeler arasındaki mesafenin fazla olması, "Bana nefes alacak alan bırak!" mesajını içerir.
- Kelimeler arasındaki mesafenin daha az olması ise başkalarıyla birlikte olma isteğini ortaya koyar, ama böyle yazan insanlar zaman zaman gereksiz bir kalabalığa neden olabilirler ve dayatmacı bir kişilik sergileyebilirler.

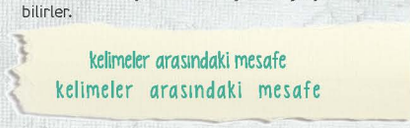

Satırlar arasındaki mesafe:

- Satırların arasının açık olması, olaylara sakin ve geniş bir bakış açısıyla bakma eğilimini ortaya koyar.
- Satır aralarının dar olması, yazarın hareketi sevdiğini ve eylemin içinde olmaktan hoşlandığını gösterir.
- Satır araları dar olup harfler arasındaki bağlantı çok sıkı değilse, söz konusu el yazısının sahibi baskı altında sükûnetini koruma disiplinine sahiptir.

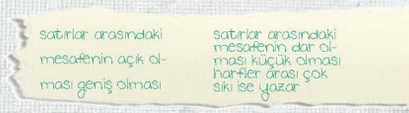

Sayfa kenarındaki boşluk:

- Sayfanın sol tarafındaki boşluk, kişinin köklerini ve ailesini gösterir.
- Sağ taraftaki boşluk, diğer insanları ve geleceği temsil eder.
- Tepedeki boşluk hedef ve hırslardır.
- Sayfanın dibindeki boşluk, enerji, içgüdü ve pratiklik anlamına gelir.
- Sayfanın sol tarafındaki geniş bir boşluk bırakılması, hareketliliği sürdürme isteğini ortaya koyar.
- Soldaki mesafenin az olması ise temkinlilik ve hazır olmadığı takdirde bir şeyleri yapmaya zorlanmaktan kaçınma isteğini belirtir.
- Sağ taraftaki boşluğun az olması, sabırsızlık göstergesidir ve bir an önce işe başlayıp işi bitirme eğilimini yansıtır.
- Sağda geniş bir boşluk bırakılması ise bilinmeze karşı korkunun mevcudiyetini ortaya koyar.

(Kaynak: http://ref5.net/karalama-defteri-f21/yaptigimiz-karalamalarin-anlamlari-ve-el-yazisindan-karakter-analizi-k71912/#ixzz2n6xoe8fY)

Ek Çalışma

1. Metni öğrencilerinize okuttuktan onlara derste yazdıkları defterleri yanındaki arkadaşlarına vermelerini isteyiniz.
2. Her öğrenci yanında oturan arkadaşının defterini aldıktan sonra birbirlerinin defterlerini incelemeleri için onlara birazcık zaman veriniz ve metnin sonrasındaki yazma etkinliğini yapmalarını isteyiniz.

Kazanımlar

Konuşma

1. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve ikna edici bir biçimde ifade eder.
2. Karşı tarafın iddialarına ve yorumlarına uygun ve akıcı cevaplar verir.
3. Sorulara ve yorumlara uygun karşılıklar vererek ikna edici bir biçimde tartışır.

Yazma

1. Önemli olduğunu düşündüğü noktaları ön plana çıkararak karmaşık konularda bir kompozisyon veya rapor yazar.
2. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunan metinler yazar.

4. Konuşalım.

1. Öğrencilerinizden bir önceki yazma etkinliğinde ortaya çıkan sonuçlardan hareketle düşüncelerini söylemelerini isteyiniz.
2. Onlara "Sizin arkadaşınız hakkında bildiklerinizle el yazısı analizi sonucunda çıkan sonuçlar örtüşüyor mu?" sorusunu sorunuz.
3. Sınıfta bir tartışma ortamı oluşturarak tahtaya aşağıdaki ikna ifadelerini yazınız ve bu söz kalıplarını örnek birer cümlede kullanınız.

- Sizin de kabul edebileceğiniz gibi...
- Herkesin rahatlıkla görebileceği gibi...
- Kolayca anlaşılacağı üzere...

5. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden yaptıkları tartışmalar sonucu edindikleri bilgiler ışığında düşünce ve fikirlerini yazılı olarak ifade etmelerini sağlayınız.

1. Bir arkadaşınızın defterini alarak yazısını inceleyiniz. Yazının özelliklerini listeleyiniz.

2. Yazısını incelediğiniz arkadaşınızın kişilik özelliklerini yazınız.

3. Yazı incelemesinde çıkan özellikler ile arkadaşınızın özelliklerini karşılaştırınız. Ortak olan ve ortak olmayan özellikleri yazınız.

4. Konuşalım.
Karşılaştırma

Yazı ve karakter özellikleri incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar ile yazısı incelenen kişinin karakter özelliklerini tartışalım.

5. Yazalım.
Yazı Analizi

Yazı karakteri ile bireyin karakteri arasında bir bağlantı olduğuna inanıyor musunuz?

Evet, diyorsanız nedenini örneklerle açıklayınız.

Hayır, diyorsanız nedenini örneklerle açıklayınız.

Kazanımlar

Okuma

1. Metinde öne sürülen tez ve görüşleri kendi cümleleriyle özetler.
2. Metinde öne sürülen tezleri belirler.
3. Araştırma raporlarında kullanılan uzmanlık alanıyla ilgili temel terimleri anlar.

C.YÜZ HATLARI İLE KARAKTER OKUMAK

1. Okuyalım, cevaplayalım.
Yüz Hatları İle Karakter Okumak

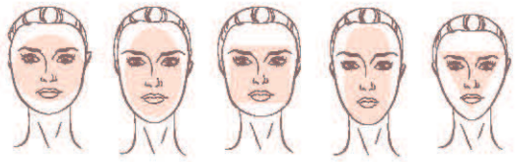

İnsanda ilk göze çarpan şey yüzdür... Ruhun güzelliği yüze de yansıyor ve aslında sizin kişiliğinizi, nasıl biri olduğunuzu da anlatıyor. Kızınız, oğlunuz veyahut sevgiliniz ya da en yakın arkadaşınızı yüz özelliklerine göre tanımak istiyorsanız bu yazımız tam size göre. Yüzden karakter tahlili son dönemlerin en merak edilen işlerinden biridir. Dünyanın birçok yerinde bu konuda eğitim alan kişiler de vardır. Bu kişiler, evlenecek bireylerin yüzlerini inceliyor ve birbirlerine uygun olup olmadıklarını saptıyor. Karakterlerinin inceliklerini de ortaya çıkarıyor. Yüz hatlarından sadece güzellik değil ayrıca bir katilin düşündüklerini ortaya çıkarmak da mümkündür. Aslında yüz hatlarına bakıp da karakter analizi yapmak, yeni bir olay değildir. Ama şimdilerde bu işin eğitimi veriliyor ve hatta konu hakkında ayrıntılı bilgi içeren kitaplar bile yayımlanıyor. Özel olarak ünlülerin yüzlerini yan yana koyup onların aşk hayatlarını incelemeye kadar işi götürenler de olduğu gibi, bir de sadece kriminal alanlarda karakter analizi yapanlar vardır.

Yüz okuma sanatı, Fizyonomi'dir... Yunanca physis-doğa ve gnomon-yorum kelimelerinin birleşimidir. Aynı zamanda yasa, kural anlamına gelmektedir; yani, fizyonomi "doğa yasası" demektir. Della Porta'ya göre, doğanın belli kurallarına uyarak "belli vücut biçimlerine göre belli ruh hâllerini" öğrenebiliriz. Çok eski dönemlerden başlayarak, bilginler insanın yüz yapısı ile karakteri arasında bir ilişki kurmaya çalışmışlardı. Bu yöntemin temelinde insanın beden yapısı ve psikolojisi arasında doğal bir bağlantının olduğu inancı yatmaktaydı. Bilimsel temelden yoksun olmasına rağmen fizyonomi, karakter özelliklerinin tipolojisi için önayak olmuştur.

Fizyonomi, sistemli bir şekilde ilk kez Çin'de gelişmiştir. Eski zamanlarda Çin'de yüz okuma uzmanlarına göre, yüzü oluşturan unsurlardan beşi çok önemlidir. Bunlar kaşlar, gözler, ağız, burun ve kulaklardır. Eski metinlerde onlar beş önemli organ olarak geçmektedir. Bu organlardan birisinin bile dengeli bir biçimde olması en az 10 yıl mutlu yaşam demektir. Tüm organların aynı şekilde dengeli biçimde olması bu mutluluğu orantılı şekilde arttırmaktadır. Bu organların incelenmesinden sonra sırada alın, elmacık kemikleri, şakaklar, çene ve kırışıklar gelmekte, en sonunda ise derinin rengi, gözlerin parlaklığı, biçimi, göz küresi ve göz kapakları incelenmektedir.

Çin fizyonomi uzmanlarına göre, insan yüzünde belli konumlar ve çizgiler mevcuttur. Bunların her biri belli bir yaşı belirlemektedir. Uzmanlar, bir dizi "uzun ömürlülük belirtileri"ni de tespit etmişlerdir. Çinlilerin fizyonomi sistemi bugün de incelenmekte ve geliştirilmektedir.

http://www.gezmek.org/pageID_7989045.html

1. İnsanlar yüz hatlarıyla karakter okuma işlemini nerelerde kullanıyor?
   Evlenecek bireylerin birbirine uygun olup olmadığını saptamak için ve bir katilin düşüncelerini okumak için.
2. Fizyonominin temelindeki inanış nedir?
   İnsanın beden yapısı ve psikolojisi arasında doğal bir bağlantının olduğu.
3. Çinliler insanların karakterlerini anlayabilmek için öncelikle hangi organları incelemiştir? Niçin?
   Kaşlar, gözler, ağız, burun ve kulaklar incelenmiştir çünkü onlar en önemli organlardır.
4. Yüzdeki çizgiler neyi simgelemektedir?
   Her bir çizgi belli bir yaşı simgeler.

C. YÜZ HATLARI İLE KARAKTER OKUMAK

1. Öğrencilerinize "Sizce insanların karakterleri yüzlerine yansır mı?" sorusunu sorup düşüncelerini alınız.

1. Okuyalım, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize "Kalbinin güzelliği yüzüne yansımış." cümlesinden ne anladıklarını sorunuz.
2. Bu cümleye katılıp katılmadıklarını sorunuz.
3. Öğrencilerinize metni okutup bir defa da siz vurgu ve tonlamalara dikkat ederek okuyunuz.

2. Başlıkları yerleştirelim.

1. Öğrencilerinizden yan taraftaki kutular içinde verilen bilgilerin yüzdeki hangi organa ait olduğunu ilgili boşluklara yazmalarını isteyiniz.

2. Başlıkları ilgili kutulara yerleştirelim.

ALIN
KAŞ
DUDAKLAR
BURUN
ÇENE
GÖZ

1. ALIN
Geniş : Entelektüel, hayal gücü kuvvetli
Dar : Çok dikkatli, dakik, rakamlarla arası iyi
Dik : Bağımsız
Bombeli: İnisiyatif sahibi, uyumlu
Açık : Sosyal, paylaşımcı

2. KAŞ
Aşağı doğru : Centilmen, sahiplenici, ciddi ilişkiler yaşayan
Kalkık : Dinamik, hırslı, kolay sinirlenen
Çalı gibi : Güçlü kişilik, başarılı
Uzun : Güçlü, dirençli
İnce : Esnek, başarılı, kolay pes eder
Birleşik : Dengesiz, maceracı
Kısa : Duygusal, aktif
Düz : İyimser, dünyayla barışık
Geniş : Ufku geniş, güvensiz, hassas

3. BURUN
Geniş ve düşük : Cömert
Kısa ve kalkık : Gururlu
Kalın ve kalkık : Ağzı kalabalık
İnce ve düşük : Öz konuşan

4. ÇENE
Geniş : Otoriter
Dar : Yumuşak başlı
Gamzeli: İnatçı
Köşeli : Kolay

5. DUDAKLAR
Geniş : Kendine güveni tam
Dar : Kontrolcü
Geniş ve düz : Sosyal ama kararsız
Dışa doğru : Lider ruhlu, idare etmeyi seven ve temsilci ruhlu
İçe doğru : Yardımlaşmayı seven, girişken
Geniş : İyi bir lider
Dolgun : Güçlü, inatçı, cömert ve sabırsız

6. GÖZ
Çukur : Ciddi, gizemli
Burna yakın : Konsantrasyonu kuvvetli, titiz, kararlı
Büyük : Açık, kibar, sözüne güvenilir
Küçük : Odaklanmış, özel
Patlak : Hevesli ve meraklı

3. Yazalım.

1. Öğrencilerinizden öğrendikleri bilgiler ışığında yandaki dört kişini yüzünden hareketle karakter analizini yapmalarını isteyiniz.

3. Metne göre fotoğraftaki kişilerin karakter analizlerini yapın.

Kazanımlar

Dinleme

1. Konuşmadaki anahtar kavramlardan hareketle metnin konusunu anlar.
2. Konuşmayı seçici dinleme yoluyla anlar.
3. Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla anlar ve özetler.

Dinleme metni ünitenin sonundadır.

4. Yazalım.
Karakter Analizi

Kişilik özellikleri ile fiziksel özellikler arasında bağlantı olduğuna inanıyor musunuz?

Evet, diyorsanız nedenini örneklerle açıklayınız.

Hayır, diyorsanız nedenini örneklerle açıklayınız.

5. Dinleyelim, cevaplayalım.
Bedeniniz Sizi Ele Veriyor

4. Yazalım.

1. Öğrencilerinize "Ülkenizdeki sinema oyuncuları arasında kötülüğüyle ya da iyiliğiyle bilinen oyuncular var mı? sorusunu sorunuz.
2. Öğrencilerinize bu insanların her filmde iyi ya da kötü rollerde oynamalarının sebebini sorunuz. Daha sonra konuşmalardan hareketle öğrencilerinize yandaki yazma etkinliğini yaptırınız.

5. Dinleyelim, cevaplayalım.

1. Öğrencilerinize metni dinletmeden karakterle vücut yapısının da ilişkiliği olduğunu söyleyerek dinleyecekleri metnin konusunu öğrencilere söyleyiniz.
2. Dinleme metnini en az iki kez dinletiniz.
3. Dinleme metninde sonra yan taraftaki kişilerin analizini ilgili yazma alanlarına yaptırınız.

Kazanımlar

Konuşma

1. Bir konuşmada düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve kesin bir biçimde ifade eder.
2. Karşı tarafın iddialarına anında, uygun ve akıcı cevaplar verir.

Yazma

1. Bir ana tez etrafında farklı bilgi ve verileri bir araya getirerek bir bütünlük içinde sunan metinler yazar.

Bölüm Notu - Yaratıcı Yazma

Bu yöntemde konuyu ve yazılı anlatım türünü öğretmen verebileceği gibi öğrenciler de istedikleri konuyu seçerek yazma çalışması yapabilirler. Daha çok hikâye, şiir ve roman türlerinde kullanılan yaratıcı yazma çalışmalarında, belirlenen konu boş, beyaz bir kâğıdın ortasına yazılır. Çağrışım yoluyla bilinçaltında olan konuyla ilgili her şey, o konu etrafındaki boş kısımlara yazılır. Bilinçaltından çıkan kelimeler alt alta sıralanır ve kelimeler arasında bağlantı kurulur. Herhangi bir noktaya gelindiğinde konunun hangi yönde ele alınacağına karar verilir. Öğrenciler yaşadıklarından, düşündüklerinden ve hayal ettiklerinden hareketle yazarlar.

6. Yazalım.

1. Tahtaya Oscar Wilde'ın sözünü yazarak konuya başlayınız.
2. Öğrencilerinize bu söze katılıp katılmadıklarını sorunuz.
3. Öğrencilerinize "Siz de insanların el, yüz ve beden dillerinden çıkarımlarda bulunabiliyor musunuz? Karşınızdaki kişinin ne demek istediğini anlayabiliyor musunuz?" gibi sorular sorarak onları konuya hazırlayınız.
4. Ardından öğrencilerinize yandaki görseli incelemelerini ve konuyla ilgili bir yazı yazmalarını isteyiniz.

7. Konuşalım.

1. Öğrencilerinize "Ne sıklıkla yalan söylersiniz?", "Niçin yalan söylüyoruz?" gibi sorular sorarak konuya hazırlayınız.
2. Daha sonra öğrencilerinize yandaki soruları sorarak konuyla ilgili konuşturunuz.

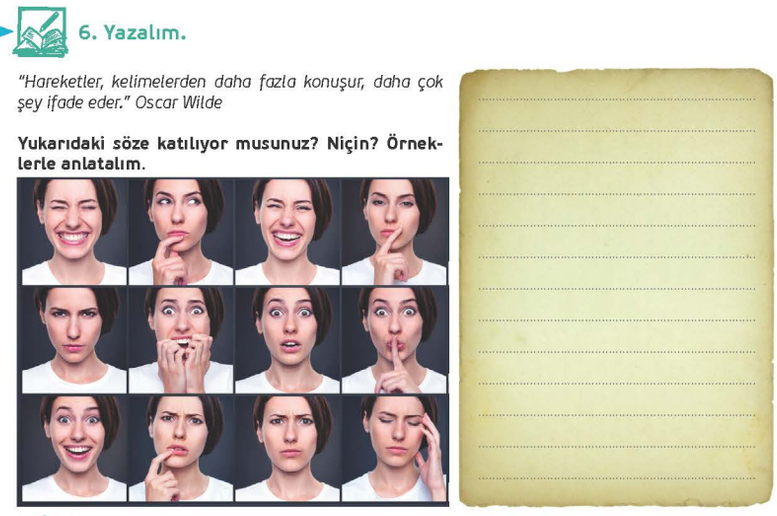

Değerlendirme

1. Üniteyi bitirdikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını öğrencilerinize ödev olarak veriniz veya sınıfta yapınız.
2. Öğrencileriniz soruları cevapladıktan sonra sınıfta birlikte çözünüz ve yanlış yapan öğrencileri bilgilendiriniz.
3. Öğretiminde eksiklik gördüğünüz konularla ilgili ek çalışmalar yaparak sınıfınız hazır olduğunda bir sonraki üniteye geçiniz.

DEĞERLENDİRME

VERMEYİNCE MABUT NEYLESİN MAHMUT

Derler ki Osmanlı Devleti padişahlarından Sultan Mahmut birine kısmeti bağlı bir adamdan, nam-ı diğer Tıkandı Baba'dan söz etmişler. Sultan Mahmut kılık kıyafetini değiştirip kahvehane işleten Tıkandı Baba'nın kahvehanesine gitmiş, oturmuş, bir çay istemiş.

Tıkandı Baba çayı getirince sormuş: "Herkes sana Tıkandı Baba diye hitap ediyor, neden?" Tıkandı Baba cevap vermiş: "Bir gece rüyamda birçok insan gördüm, her birinin bir çeşmesi vardı ve bazı çeşmelerden çok su akıyordu. "Benimki de çok aksın." diye içimden geçirdim. Bir çomak aldım ve oluğu açmaya çalıştım. Ben uğraşırken çomak kırıldı, oluk tamamen tıkandı ve hiç akmamaya başladı. Ben yine açmak için uğraşırken bir zat göründü ve "Tıkandı baba, tıkandı! Uğraşma artık..." dedi. Çeşmeyle birlikte kısmetim de tıkandı ve adım "Tıkandı Baba"ya çıktı. O gün bu gündür elimi hangi işe attıysam başarısız oluyorum."

Tıkandı Baba'nın anlattıklarından etkilenen ve ona yardım etmek isteyen Sultan Mahmut, koca bir tepsi baklava yaptırmış. Her bir baklava diliminin içine, görünmeyecek şekilde altın dizdirmiş. Adamını gönderip ona tepsiyi birinin bir adağı diyerek kısmetsiz şahsa vermesini ve şahsı takip etmesini emretmiş. Tıkandı Baba tepsiyi almış, götürmüş, ihtiyaçlarını karşılamak için satmış. Sultan Mahmut bunu duyunca adamlarına Tıkandı Baba'nın her gün geçtiği köprünün sağ tarafına o gelmeden hemen önce altın dizilmesini emretmiş. Tıkandı Baba köprüye geldiği zaman "Her gün sağ taraftan yürüyorum, bugün de soldan yürüyeyim değişiklik olsun." demiş. Padişah bunu duyunca adamın beylik arazilerden birine yaka paça getirilmesini emretmiş. Adamı getirmişler. Adam korkudan tir tir titrerken ona bir kasnak verilmesini emretmiş ve Tıkandı Baba'ya "Bu kasnağı atabildiğin kadar uzağa at, kasnağın yere düştüğü yere kadar olan arazileri sana vereceğim." demiş. Tıkandı Baba kasnağı bütün gücüyle atmış, kasnak havada bir yay çizip ayaklarının dibine düşmüş. Bunun üzerine Sultan Mahmut, Tıkandı Baba'yı da yanına alarak hazine odasına götürmüş. Ona bir kürek vermiş ve "Küreği daldır, küreğe ne gelirse senindir." demiş. Adam heyecanla küreği altınlara ters daldırmış ve gele gele bir altın gelmiş.

Kısmeti bağlı olmanın ne olduğunu anlayan şair ruhlu padişah, "Vermeyince Mabut, n'eylesin Mahmut." demiş.

1. Okuduğunuz metinde geçen "yaka paça getirmek" ifadesiyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hiçbir itiraz dinlemeden zorla götürmek
B) Kılığına kıyafetine bakmadan götürmek
C) Beğendiği bir şeyle kandırarak götürmek
D) Hareket etmesini engelleyerek götürmek

2. Okuduğunuz metinden aşağıdaki yargılardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Allah rahat bir yaşam veya yetenek kısmet etmemişse kulun elinden bir şey gelmez.
B) Güzel bir şey, onu isteyen ve elde edecek gibi görünenin değil de kısmeti olanın eline geçer.
C) Allah kendisine kısmet vermediği için yararlanılacak şeyi elde etmek kolaylaştığı zaman bile kişi ondan yoksun kalır.
D) Allah alçak gönüllülük gösteren birinin kısmetini emek çekilmeden elde etmesi için ayağına getirir.

3. Okuduğunuz metne göre Tıkandı Baba'nın oluğu açmaya çalışırken oluğun tamamen tıkanması aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilebilir?

A) Yağmurdan kaçarken doluya tutulmak
B) Irmaktan geçerken at değiştirilmez.
C) Boynuz isterken kulaktan olmak
D) Aza kanaat etmeyen çoğu hiç bulamaz.

4. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadelerin doğru olup olmadığını işaretleyiniz.

Y Kahvehane çalıştıran Tıkandı Baba, kahvehanesine Sultan Mahmut'u davet etmiştir.
D Sultan Mahmut yardım etmeyi seven bir padişah olmakla birlikte şiirle de uğraşır.
D Bir kişiye lakap verilmesinde yaşanan olaylar etkili olmaktadır.

Kendimi Değerlendiriyorum

Bu bölümde;

Öğrencilerinizden değerlendirme cümlelerini sözlük yardımıyla anlamaya çalışmalarını isteyiniz. Zorlandıkları yeterlikle ilgili ek çalışma ve ödev istemelerini söyleyiniz. Öğrencilerin kişisel farklılıklarına göre ayrı ayrı ödevler vermeniz gerekir. Verdiğiniz her ödevi de mutlaka kontrol edip öğrenciye dönüş vermelisiniz.

DİNLEME METİNLERİ

A. BİLİM DÜNYASI
4. Barış Manço - Kazma

Selam büyükler merhaba çocuklar
Bu akşam size yeni bir öyküm var
Dilim sürçerse kusura bakmayın
Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var

Diyeceğim o ki kişi yetinmeli
Yaşam dediğin kısacık bir çizgi
Namus, şeref, onur hepsi güzel ama
En önemlisi helal alın teri

Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür dersen
Kaz gelen yerden tavuğu esirgemezsen
Bu kafayla bir baltaya sap olamazsın ama
Gün gelir sapın ucuna olursun kazma

En güzel pilav imyakta pişer
Yanında hoşaf ne güzel gider
Sen yan gelip yatar karnın guruldarken
Evdeki bulgur herkese yeter

Şam ipeğinden urba giysen bile
Zemzem suyuyla yıkansan bile
Dünya ahret bir keyif sürmek için
Mutlak dökmeli helal alın teri

Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür dersen
Kaz gelen yerden tavuğu esirgemezsen
Bu kafayla bir baltaya sap olamazsın ama
Gün gelir sapın ucuna olursun kazma

İnsanın bir kez ters gitmesin işi
Muhallebi yerken kırılır dişi
Kazma olmaya özenmeyin dostlar
Alın teriyle kazanan en mutlu kişi

Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür dersen
Kaz gelen yerden tavuğu esirgemezsen
Bu kafayla bir baltaya sap olamazsın ama
Gün gelir sapın ucuna olursun kazma

B. KİŞİLİĞİN ANAHTARI: EL YAZISI
4. Karalamalar ve Karakter Tahlili

Uzmanlara göre dünyanın her yerinde insanların yaptıkları karalamalarda benzer figürlerin kullanılıyor olması rastlantı olmayıp farklı anlamlar taşıyor. Uzmanlar, toplantı sırasında karalama yapanların bu yolla işlerine daha iyi odaklandıklarını, dolayısıyla desteklenmeleri gerektiğini söyledi.

Yayımlanan bir araştırmada, sıkıcı bir konuşmayı dinlerken kâğıda bir şeyler karalayanların, konuşmanın ayrıntılarını oturup dinleyenlerden daha iyi hatırladıkları belirtildi. Sonuca göre, böyle bir konuşmayı oturup dinleyenlerin bu sırada hayal kurmaya eğilimli oldukları bundan ötürü de konuyla ilişkilerinin kesildiği belirtildi.

Araştırma çerçevesinde 40 gönüllüye, iki buçuk dakika süren tekdüze bir telefon mesajı dinletildiği sırada kâğıt üzerinde rastgele karalama yapmaları istendi. Mesaj dinletildikten sonra yapılan bellek testinde, gönüllülerden, konuşmada adları geçen kişi ile yerlerin isimlerini yazmaları istendi.

Mesajı dinlerken karalama yapanların, kişi ile yer isimlerini anımsamada diğerlerinden yüzde 29 oranında daha başarılı oldukları gözlendi.

Çizim Çeşitleri

Portre Çizmek: Karışık çizilmiş bir surat, diğer insanlara karşı güvensiz duygulara sahip olunduğunu, komik anlatımlı bir surat çizimi ise dikkat çekme isteğini gösterir.

Çiçek Çizmek: Birçok çiçeği bir arada karalamak bireyin sosyalliğini, sapı eğri çiçek ise endişeyi simgeliyor.

Kelebek Çizmek: Hiçbir şeye bağlanmak istemeyen ya da özgür olmak isteyen ruh hâlini temsil eder.

Kuş Çizmek: Uçan bir kuş çizen kişilerin hayal güçleri çok kuvvetlidir. Her zaman büyük hayaller peşinde koşmaya bayılırlar. Ayrıca seyahat etmeyi, macera yaşamayı da severler.

Kalp Çizmek: Kalp çizmek özel birine karşı hissedilen duygusal yakınlığı simgeler.

Basamak veya Merdiven: Bir amaca yönelik hırs ile iradeyi gösterir. Ayrıca, daha mutlu, daha rahat olma isteğini belirtir.

Karışık Desenler Çizmek: Karışık aynı zamanda ayrıntılı karalamalar, takıntıları simgeler. Bu kişiler, duygularını belli etmekten hoşlanmaz.

Ok Çizmek: Dik, düzgün bir ok hedefe gösterilen önemi, desenli bir ok ise arzuları belirtir.

Gemi veya Uçak Çizmek: İçinde bulunulan durum ile ortamdan kaçma isteğini gösterir.

Ev Çizmek: Güvenlik gereksiniminde olunduğunu simgeler. Eğri büğrü ev ise yaşanılan evdeki mutsuzluğu temsil eder.

İsim Yazmak: Kendi ismini yazmak, dikkat çekmekten hoşlanmayı; başkasının adı ise aklın o kişiyle dolu olduğunu gösterir.

Küp veya Kutu Çizmek: İçinde bulunulan durumu kontrol altına alma isteğini gösterir.

Üçgen Çizmek: Öğrenmeye susamış, araştırıcı, tehlikelere atılmayı göze alan, güçlü bir iradesi olan biri sürekli üçgen çizer. Bu kişi zor karar verir ama hiç kimse onu kararından döndüremez.

Kare Çizmek: Ciddiyeti, kararlılığı simgeler. Pratik amaçlara yönelen, özü sözü doğru kişiler kare çizerler. Hayatlarını güvence içinde sürdürmeye çalışırlar.

Daire Çizmek: Daire şekli sonsuzluğu, bütünlüğü, birliği ve korumayı simgeler. Kalbi sevgi dolu olan esprili kişiler, daire çizmekten hoşlanırlar. Genelde kendilerini ikinci planda tutarlar.

Paralel Çizgiler Çizmek: Soğukkanlı, acil durumlarda hemen harekete geçmeyi başaran kişilerdir. Ne istediklerini çok iyi bilirler. Eğer çizgiler diagonal çizilmişse, o kişinin lider olma eğiliminde olduğu söylenebilir.

Düz Çizgiler Çizmek: Bu tür çizgiler çizen insanlar, genelde sözünü sakınmayan, az ve öz konuşan tipler olma eğilimindedir.

Sıfırlar veya Çarpılar Çizmek: Sıfır ve çarpı işaretleri rekabete açık insanları anlatır.

Yıldız Çizmek: Altı köşeli yıldız çizen kişilerin, insan doğasının erkek ile dişi yanları arasında bir denge kurabildikleri anlaşılır. Meraklı, öğrenmeye açık, konuları derinlemesine inceleyen kişilerdir. İdealist olanlar genellikle yıldız çizerler.

Zikzak Çizmek: Yuvarlak zikzaklar romantizm duygusunun baskınlığını, dik, keskin zikzaklar ise sinirli karakteri simgeler.

Çöp Adam Çizmek: Duygularını kontrol altına almayı başarmış olma duygusunu belirtir.

C. YÜZ HATLARI İLE KARAKTER OKUMAK
5. Bedeniniz Sizi Ele Veriyor

İletişimin sadece sözcüklerle olduğunu sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Ağzınızdan çıkanlar aksini söylese bile beden diliniz, karşınızdakine bambaşka bir mesaj verebilir. Neyse ki beden dilinin şifrelerini öğrenmeniz mümkün. Bizler pek farkında olmasak da diğerleriyle kurduğumuz iletişimin önemli bir parçası vücut dilimiz aracılığıyla oluyor. Farkında olmadan hem onların mimikleri el, kol ve baş hareketleriyle neler anlattığını algılıyor hem de bizler duygularımızı karşımızdakilere aktarırken vücut dilimizi kullanıyoruz. Bu konuda biraz daha bilinçlenmek yani bu hareketlerin ne anlama gelebileceğini öğrenmekse, kendimizi daha iyi ifade etmemizi sağlayabileceği gibi, etrafımızda olanları daha iyi anlamamıza yardımcı olabiliyor. Özellikle de duygularını ifade etmekte zorlanan ya da pek fazla duygusal olmayan bir insansanız, vücut dilinizi daha fazla kullanmanız, çevrenizle daha başarılı şekilde iletişim kurmanızı sağlayabiliyor. Aslında mimikler ve jestler söz konusu olunca birçok kişi buradaki en önemli aracın yüz olduğunu düşünüyor. Oysa uzmanlara göre, iletişimde ayak parmakları da dâhil tüm vücut devreye giriyor. Elleriniz, ayaklarınız, kollarınız duygularınızı diğerlerine aktarmak ya da aksine gizlemek için bir araç hâline gelebiliyor. Yukarıda da belirttiğimiz gibi çoğu zaman tüm bunları bilinçsiz şekilde yapıyoruz. Oysa yazının devamındaki mini rehberi inceleyerek vücut dilinizi daha etkili şekilde kullanmanın yollarını öğrenebilirsiniz.

Yüzünüz ve Başınız

Yüz ifadesi insanlarda zamanla yerleşiyor ve bunu değiştirmek için yapacak pek fazla şey bulunmuyor. Ama yine de psikologlara göre, özellikle yüz ve göz çevresindeki kasların hareketi, düşüncelerinizi hakkında dışarıya çok önemli mesajlar iletebiliyor. Üstelik bu mesajlar bazen doğru bazen de tamamen yanlış olabiliyor. Yani çok mutlu biri, sadece aşağı doğru eğimli duran ağız etrafı kasları veya çatık kaşları yüzünden, dışarıya üzgünmüş izlenimi verebiliyor. Eğer siz de böyle bir soruna sahip olduğunuzu düşünüyorsanız daha fazla gülümsemeye çalışın. İnsanların kontrol etmekte zorlandıkları bir bölgeleri de alınları. Sıkıntılı ve endişeli oldukları anlarda birçok kişi, alnını kırıştırıyor ve kaşlarını yukarıya kaldırıyor. Ayrıca bir şey anlattığınız zaman kaşlarınızı kaldırmanız ve çok fazla yüzünüzü buruşturmanız, inandırıcılığınızın kaybolmasına yol açabiliyor.

Gövdeniz

Yukarıda anlatıldığı gibi, başınızı dik tuttuğunuz takdirde, sırtınız ve omurganız da dik, düz bir hâl alıyor. Buna özen göstermek, özgüveni yüksek bir imaj yaratmak için atacağınız ilk adım olabilir. Omuzların düşük olduğu, kambur duruşlar, etrafınıza, kendinize olan güveniniz hakkında pek de iyi ipuçları vermeyecektir. Ama bir istisna hariç; size yardım etmesini ya da size hoşgörülü davranmasını istediğiniz birisiyle beraberseniz, dimdik durmak yerine bir tarafa daha fazla ağırlık verin ya da oturuyorsanız, sağa veya sola yaslanın. Böylece çok daha sempatik bir görünüş sergileyecek, meydan okuyan bir tavır takınmamış olacaksınız.

Kollarınız ve Elleriniz

Kollarınız ve elleriniz de dışarıya iç dünyanız hakkında birçok mesaj verebilir. Eğer dikkat etmezseniz onlar aracılığıyla başkalarının pek de bilmesini istemediği duygularınızı kolayca ele verebilirsiniz. Kollarınızı sıkıca önünüzde kavuşturmanız, başkaları tarafından genellikle gergin ve öfkeli; ellerinizi belinize koymanızsa kibirli birisi olduğunuza işaret edecek ya da başkalarınca öyle algılanmanıza sebep olacaktır. Uzmanların önerisiyse sakin ve kendine güvenli bir duruş sergilemek için ayaktayken kollarınızı doğal şekilde yana sarkıtmanız ve otururken de fazla sıkmadan, hafifçe kucağınızda birleştirmeniz.

Bacaklarınız

Siz hiç farkında olmasanız da vücut dilinin önemli bir bölümü de bacaklarınız. Eğer bir kişi, sizi tepeden tırnağa görüyorsa, ister oturun ister ayakta olun, bacaklarınızın şekliyle ona birçok şey anlatabilirsiniz. Bir sandalyede oturan ve bacaklarını sıkı sıkıya birbirine kenetleyen bir kişi, içine kapalı ve etrafıyla pek fazla iletişim içine girmekten hoşlanmayan, çekingen bir insan imajı yaratır ve beden diliyle "Benimle çok samimi olmanı istemiyorum." der. Bacakların hafifçe açık olması bunun tam aksini ifade ederken, koltuk ya da sandalyeye yayılarak oturmak ve bacakları çok açmak, fazla rahat ve kayıtsız görülmeye yol açabilir. Bacakların şeklini sürekli değiştirmek, onları sallamak da huzursuz bir tavır sergilendiğini gösterir. Unutmayın ki bacaklarınız vücudunuzun en büyük bölümlerinden biridir ve onları sürekli hareket ettirmeniz de mutlaka dikkat çeker. Bacaklarınızı sinirli şekilde salladığınızı ya da ayağınızı yere vurarak tempo tuttuğunuzu fark ederseniz hemen bu kötü alışkanlıktan kurtulmaya çalışın.

Ayaklarınız

Güçlü ve yere sağlam basan adımlar, aynı sıfatlarla nitelendirilen bir karakterle özdeşleştirilir. Zaten dik ve doğru durmayı bilen kişilerin yürüyüşleri de buna uygun olarak düzelir ve daha iyi görünür. Öte yandan küçük, ürkek adımlar, fazla sallanarak ya da yaylanarak yürümek, daha çekingen ya da lakayt görünmenize yol açabilir. Ayaklarınızı olduğundan daha büyük gösteren kaba ayakkabılar, yürümenizi bozan çok düz sandaletler ya da tam aksine adım atmanızı, ayakta durmanızı bile zorlaştıran ince topuklu ayakkabılar, hem duruşunuzu hem de yürüyüşünüzü dolaylı olarak da dışarıya sergilediğiniz imajı bozacaktır. Bu gibi detaylar sizinle ilgili yanlış izlenimler verebilir.

Elif Nazlı Duran/Cosmopolitan

Seviyeler	
A1 A2	TEMEL
B1 B2	ORTA
C1 C2	İLERİ

Yunus Emre Enstitüsü

www.yee.org.tr

Yunus Emre Enstitüsünün yazılı izni olmadan tamamen veya kısmen kopyalanamaz, çoğaltılamaz.

ISBN 978-605-87010-2-1